

יקוּוּ הַמַּיִם

דברי תורה, גימטריות
ורמזים מהפסוקים והאותיות

ספר במדבר ב'

בראשית פרק א' פסוק ט':

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וַתֵּרָא הַיַּבְשָׁה וַיְהִי כֵן"

ע"פ חז"ל מעבר לסיפור בריאת העולם יש בפרשה זו רמזים לעתיד לבוא. עוד אמרו חז"ל שכל יום בבריאה הוא כנגד אלף שנים בעולם. אולי הפסוק הנ"ל (יום שלישי לבריאה) רומז על מאורע שהתרחש באלף השלישי: **מתן תורה**.

ספרי (וזאת הברכה):

"...מלמד שהחזיר הקב"ה התורה על כל העולם ולא רצו לקבלה עד שבאו ישראל וקבלוה"

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד"—'אין מים אלא תורה'.

הקב"ה החליט לתת את התורה ולרכז אותה בעם אחד—**"אל מקום אחד"**, לעם ישראל, "ומי כעמדך ישראל גוי אחד בארץ".

ותראה היבשה", לאחר נתינת התורה לעם ישראל בולט העדר התורה והקדושה אצל הגויים.

"ויהי כן", כך נשאר סדר עולם, 70 אומות ללא תורה, **"כן"** עולה למנין **70**, כנגד עם ישראל שעם התורה.

חז"ל אומרים: אם אומרים לך שיש חכמה בגויים--תאמין, יש תורה בגויים--אל תאמין.

על הכותרת

הובא לידיעתי, על ידי הרב פרפי' יחזקאל בבקוף, כי הרב שמואל אבן תבון (תלמידו ומתרגם ספריו של הרמב"ם) כתב לפני כ-800 שנה ספר בשם "מאמר יקוו המים". ברצוני להבהיר כי שם החוברת שלפניכם- "יקוו המים" מבוסס על דבר התורה שלמעלה ובלא כל קשר למאמר של הרב שמואל אבן תבון.

לעילוי נשמת נכדי :
סגן (סיירת מטכ"ל) נוה אלעזר לקס הכהן ז"ל
שנפל בקרב עם מחבלים בקיבוץ בארי בשבת קודש, שמיני עצרת, תשפ"ד
תנצב"ה
ה' יקום דמו

קינה

על מלחמת חרבות ברזל
ולעילוי נשמת סגן נוה אלעזר לקס הי"ד

עיניי עיניי מורידות מים על בנינו שאיננו היום בחיים.
גיבורי כוח שעמדו בפרצה ונפלו ארצה.

שונאינו הרגישו הפילוג והקיטוב בתוכנו.
ובערפל שעטף אותנו פרצו לארצנו.

עיוור עיוור היינו ביום שמחתנו.
עצרת לצערת נהפך ובנינו הלכו בשבי.

ישראל בצרה על רפיון כלל גדול בתורה.
"לא תשנא את אחיך בלבבך", ואהבת לרעידך"

חטאינו נקמו בנו, אויבינו השיגנו, חמס, חיזבאללה, חותים תקפו את ארצנו.
מקטרגים התומכים באויבנו הרימו קולם נגדנו וצועקים השמד לכלותינו.

"מאין יבא עזרי? "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"

שערי תפלה נעולים, נתעורר ונבכה הלא שערי דמעה פתוחים.
בבכי נשוב ונבקש הצלה מאלקנו שבשמים.

נשמות וולדנו היו לקרבן, הצל נא ותיק הרחמן.
נא סתום פיות מקטרגנו, הפר מחשבות ומעשי שונאינו נגדנו.
"כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו"

וגם לעילוי נשמות :

אבי מורי: **ר' חיים אלעזר בן ישראל הכהן** (לקס) ז"ל
איש בעל לב טוב

אמי מורתי: **מרת רחל בת זלמן** ז"ל
אשה חשובה ובעלת צדקה

סבתי: **מרת הנדה בת מרדכי יצחק הלוי** (הרשקוביץ) ז"ל
לבית קלוש (סבתא מצד האם)

מורי חמי: **ר' יוסף שמואל בן יחזקאל הכהן** (קריגר) ז"ל

חמתי: **מרת חנה גיטל בת שלמה זלמן** ז"ל

אחותי: **אלטע חנה בת חיים אלעזר הכהן** ז"ל

ולעילוי נשמות סבתי ומשפחת אבי שנרצחו על ידי המרצחים במלחמת העולם השנייה.

תודה לה' יתברך, שהצליח דרכי להוציא לאור חוברת זאת לעילוי נשמת הורי זצ"ל.

חז"ל אמרו: אין דבר שלא נרמז בתורה.
פרקי אבות פרק ה' משנה כ"ו: "בן בג אומר: הפך בה והפך בה **זכלא בה**..."

בתקופתנו, אנו עדים למחקרים בפענוח צופני התורה. עידן המחשבים פתח לפנינו אפשרויות חדשות לחקור את החכמה והסוד שבתורה. כידוע פרשו חז"ל את פסוקי התורה בשיטת ה'**פרדסי**' (פשט, רמז, זרש, סוד). דרישתם בדרך זו הראתה לנו שיטות שונות ביניהן הגימטרייה, דרישת הרשומים, נוטריקונים ועוד.

החברת שלפניכם כוללת דברי תורה, גימטריות, וגם רמזים מהאותיות מפרשיות השבוע, רעיונות, ונאומים מאירועים משפחתיים.

לעיתים הגימטרייה של פסוק (או חלקו) שווה בקירוב או במדויק לגימטרייה של הפירוש אותו נתנו חז"ל לפסוק זה.

כתוב:

אבות (פרק ד' משנה כ'):

"רבי מאיר אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו..."

בקשה לקורא ספר זה:

"אל תסתכל בקנקן" - נא לא להסתכל בחיצוניות של הספר
(קרי בטעויות כתיבה, באיות, ובדקדוק)
"אלא במה שיש בו" – בתוכן העניינים והרעיונות.

יחיאל לקס

רחובות, ישראל

טבת התשפ"ו

כל דברי התורה (של כל ספרי יקוו המים) נמצאים באתר:

yekavu-hamayim.com

רב תודות לאשתי, אלן, שעזרה בתיקון שגיאות כתיב.

תודה לבתי לאה נחמני, שתרמה מזמנה ועזרה בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לבני דני, שקרא חלק מדברי התורה ותרם לשיפורם, ושעזר בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לנכדי, עמיחי צבי, שקרא חלק מדברי התורה ותרם לשיפורם, ושעזר בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לרב נריה קורש שקרא את דברי התורה ותרם לשיפורם, ועזר בהגהת החוברת, והביא לתשומת לבי את אשר כתוב:

ברכות (נ"ח, א'), נדרים (ח'ב'), ילקוט ירמיהו (רמז ש"ו), זוהר רע"ם פנחס רל"ה:
"אמר רבי יוחנן משום רשב"י:

כשם שאי אפשר לבר (תבואה) בלא תבן (קש) כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים" ועל אותו משקל נאמר:

שכשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לספר בלי טעויות. וביחוד שמדובר בספר זה, שכל מילה בו צריכה להיות שקולה בשקל הקודש.

ולכן נשמח מאוד לקבל הארות והערות הקשורות לתוכן הספר,

בכתובת: חוה לוצקי 13, רחובות, 7625176

טלפון: 08-9476223

050-9444615

בברכת התורה,

יחיאל לקס

תוכן ענינים

9	פרשת חקת
89	פרשת בלק
223	פרשת פינחס
289	פרשת מטות
355	פרשת מסעי

פרשת חקת

”ויקחו אליך פרה אדמה”

פרק י”ט פסוק ב’:

”...ויקחו אליך פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה על”
רש”י: “שלעולם היא נקראת על שמך פרה שעשה משה במדבר”

1. ”אליך פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר” עולה 2047 ועוד 9 מילים
עולה 2056
עולה 2056 נקראת פרה שעשה משה

2. ”אליך פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום” עולה 1546 + 8 מילים
עולה 1554
עולה 1553 פרה שעשה משה במדבר

* * * * *

'תבוא האם ותקנח לכלוך בנה'

פרק י"ט פסוק ב' :

"דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה..."

רש"י (י"ט, כ"ב) : "ומדרש אגדה העתקתי מיסודו של ר' משה הדרשן, וזהו : 'ויקחו אליך' - משלהם כשם שהם פרקו נזמי הזהב לעגל משלהם כך יביאו זו לכפרה משלהם : 'פרה אדמה' - משל לבן שפחה שטינף פלטין של מלך. אמרו תבא אמו ותקנח הצואה, כך תבא פרה ותכפר על העגל"

ורמז :

פרה באתב"ש : **וגץ** עולה 99 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה **103** למנין המילה **'עגל'**.

וגם :

"אליך פרה" ראש וסוף תיבות, אותיות : **א+ד', פ'+ה'** עולה **106**
עגל עולה 103 ועוד 3 אותיות עולה **106**

וגם :

"דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה"

ראש תיבות, אותיות : **ד', א', ב', י', ו', א', פ'** עולה **104**
עגל עולה 103 ועוד המילה עולה **104**

לרמז : 'שתבוא האם ותקנח לכלוך בנה'

וגם :

"אשר לא עלה עליה עול"

"עול" עולה **106**
עגל עולה 103 ועוד 3 אותיות עולה **106**

* * * * *

”ואחר יבא אל המחנה”

פרק י”ט פסוק ז’:
”**וכבס בגדיו הכהן ורחץ בשרו במים ואחר יבא אל המחנה...**”
רש”י: ”למחנה שכינה, שאין טמא משולח חוץ לשתי מחנות אלא זב ובעל קרי ומצורע”

”ואחר יבא אל המחנה” עולה 367 ועוד 14 אותיות ועוד 4 מילים עולה 385
שכינה עולה 385

* * * * *

”והניח מחוץ למחנה”

פרק י”ט פסוק ט’:
”ואסף איש טהור את אפר הפרה והניח מחוץ למחנה במקום טהור והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת הוא”
רש”י: ”(פרה פ”ג) לשלשה חלקים מחלקה, אחד נותן בהר המשחה, ואחד מתחלק לכל המשמרות, ואחד נותן בחיל...”

1. ”והניח מחוץ למחנה במקום טהור” עולה 764
ג’ חלקים באפר הפרה עולה 764

2. ”והניח מחוץ למחנה במקום טהור והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת”

עולה 3864
מחלקה לשלוש חלקים ונותן אחד בהר המשחה ואחד מתחלק לכל המשמרות ואחד בחיל
עולה 3864

* * * * *

אפר או עפר

כתוב:

פרק י"ט פסוק ט':

"ואסף איש טהור את אפר הפרה...."

וכתוב:

פרק י"ט פסוק י"ז:

"ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי"

התחיל במילה 'אפר' וגמר במילה 'עפר'.

מהשינוי הזה למדו חז"ל הלכה למצוות כיסוי הדם.

ולפי:

מסכת חולין פ"ה, ב' :

"ת"ר, בית הילל אומרים, מצינו אפר שנקרא עפר, שנאמר 'ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת' לפיכך מכסין דם השחיטה באפר"

כאשר שוחטים חיה או עוף יש מצווה לכסות הדם, והכיסוי בעפר (כמו שכתוב בפרשת אחרי מות "וכסוהו העפר"). אבל למדו מזה שגם אפר מותר. ומסביר התורה תמימה שמשמעות עפר זה אדמה נקייה. כי משמעות אדמה זה עפר כולל רגבים ואבנים ועוד פסולת והכוונה בעפר זה לחלקי אדמה בלי הפסולת. ואפר דומה לעפר.

ומפרש:

רס"ג: "עפר, זה אפר"

(המילה 'מעפר' מתייחס למילת 'אפר')

ובמישור הרעיוני:

אפשר ללמוד מהשינוי הזה מוסר.

אפר – זה סוף שרפת החומר ורומז על כליה.

עפר – זה דבר שדורכים עליו ורומז על הכנעה ושפל רוח.
(יונפשי כעפר לכל תהיה")

ההפרש המספרי בין המילה 'אפר' לבין המילה 'עפר' זה 69.
וכתוב שכדי לטהר הטמא צריך ליתן:

"מים חיים אל כלי"

ראש תיבות, אותיות: **מ', ח', א', כ'** עולה 69

והמוסר:

כדי שהטמא, קרי החוטא שטימא את נפשו, לא יגיע למצב 'אפר', קרי כליה, ושתגיע למצב 'עפר', קרי הכנעה וחרטה, צריך לתת:
"מים חיים"— הרומז על התורה שמכונה 'מים' ושהיא סם החיים.
"אל כלי"— צריך לתת התורה אל כלי, אל הכלי שמחזיק את הנפש, אל הגוף.
 להכניס את התורה בתוכו. ואז מצב של עפר ולא מצב של אפר.
 ("מעפר שרפת החטאת" כאשר נותן "מים חיים אל כלי").

ועוד:

"ולקחו לטמא"— למי שחטא וטימא את נפשו
"מעפר"— והוא עכשיו במצב עפר, שנשבר רוחו
"שרפת החטאת"— משרפת החטא, בגלל הייסורים שבאו עליו מחטאיו
"ונתן עליו"— צריך לתת עליו, קרי להכניס בתוכו
"מים חיים"— הרומז על התורה שמכונה 'מים' ושהיא סם החיים.
"אל כלי"— צריך לתת התורה אל כלי, אל הכלי שמחזיק את הנפש, אל הגוף, אל:
"כלי"— באתב"ש, אותיות: **ל', כ', מ'**, הרומז על כליות, כבד, לב, מוח.
 אל המקומות בגוף שפועלים היצרים והרגשות.
 לא מספיק שנשבר רוחו מהייסורים, אלא כדי שלא יחזור על טעותו מוכרחים להכניס תורה לתוכו. כי רק התורה תבלין נגד היצר. צריך לתת עליו עול תורה ומצוות:
"החטאת ונתן עליו מים חיים"

סוף תיבות, אותיות: **ת', ו', ו', ס', עולה 536**
מצות
 עולה 536
 וגם:

"מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי"
 באתב"ש:

יזוג בגוא צסנתא פטאט זכמף ימי סממי תך לכם
 סוף תיבות, אותיות: **ג', א', א', ט', ו', י', י', ד', ס'** עולה 174
תורה באתב"ש: אפגץ
 עולה 174
 כדי שיוכל לעבור שרפת החטאת, כדי לעמוד בייסורי העברות. וגם כדי לשמור משרפת החטאת. כי "תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות":
"שרפת החטאת"

באתב"ש:

בגוא צסנתא עולה 613
תרי"ג
 עולה 613

המעשים הטובים, המצוות, הם עומדים כתריס בפני שרפת החטאת, מפני הפורענות.

ועוד:

כדי לטהר את הטמא לוקחים לו:
"מעפר שרפת החטאת" סוף תיבות, המילה **'רתת'**.
 לרמוז:
 שרק דרך **'רתת'**, קרי יראה ופחד מהחטא, הטמא קרי החוטא, יזכה להיטהר.
"מעפר" רומז על הכנעה. על הכובש את יצרו:
"מעפר שרפת החטאת" באתב"ש: **יזוג בגוא צסנתא עולה 639**
הכובש יצרו
 עולה 639
"מעפר שרפת החטאת"— מההכנעה מהייסורים שעליו,
"ונתן עליו מים חיים"— ומעול התורה שעליו,

משני הדברים האלו, כובש את יצרו ועול התורה, יזכה להיטהר.

ועוד :

אמרו חז"ל (מסכת סוטה ט"ז, ב') :

שאם הקדים לתת האפר בכלי לפני שנתן את המים, הם פסולים ואין מי הנידה מטהרים.

צריך לתת המים ראשון ואחר כך האפר, ולערבב אותם ביחד. ובמישור הרעיוני :

מהסדר של עשיית המי נידה נגיד שייתן המים, קרי התורה, בתוך הכלי, בתוך גופו, לפני שיבוא האפר, לפני שיבוא עליו עונש חמור (כמו כליה). כי כאשר נותנים המים ראשון, אז המצב שהתורה יתערבב עם הייסורים לבטל אותם. וייתן לו כוח לשרוד. וזה מאוד נכון לגבי התינוקות.

צריך להכניס המים לכלי ראשון, קרי להכניס את התורה לתוך הגוף של הילדים לפני שהם מגיעים לגיל העונשים, לפני שמגיעים לשנות 'האפר', שנות החטאים. ואז זה יעזור להציל אותם, ולטהר אותם מטומאת חטאיהם. ובזכות התורה יש סיכוי שבסוף יזכו לאריכות ימים, ולפי :

"מים חיים אל כלי"

סוף תיבות, אותיות : **ס', ס', ל', י'** עולה 120

ועוד :

"מעפר שרפת החטאת" ראש תיבות המילה **'משה'**

לרמוז :

מאפר הפרה שהשגיח על עשייתו משה רבנו במדבר נשאר קצת, והכוהנים שהכינו את הפרות האחרות (8 במשך הדורות), היו צריכים להתקדש מאפר הפרה שעשה משה רבנו. האפר הראשון הזה נקרא על שם משה רבנו, פרה שעשה משה במדבר.

* * * * *

"בנפש"

פרק י"ט פסוק י"ג:

"כל הנגע במת בנפש האדם אשר ימות ולא יתחטא את משכן ה' טמא..."

רש"י: "ואי זה מת? של נפש האדם, להוציא נפש בהמה, שאין טומאתו צריכה הזאה (ולא טומאת שבעה). ד"א, "בנפש", זו רביעית דם (חולין ע"ב, ב')"

1. **"במת בנפש"** עולה 874 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 883
זו רביעית הלוג דם מהאדם עולה 883

2. **" בנפש "** עולה 432
זה כרבע לוג דם אדם עולה 432

3. **"_במת בנפש"** עולה 874 ועוד 2 מילים עולה 876
רביעית דם מן האדם עולה 876

* * * * *

דרך התורה

במדבר פרק י"ט פסוק י"ד:

"זאת התורה אדם כי ימות באהל"

חז"ל דרשו את הפסוק הזה על אדם שממית את עצמו באוהלה של תורה, ולפי:

ברכות ס"ג, ב':

" דאמר ריש לקיש מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה

שנאמר (במדבר י"ט, י"ד) 'זאת התורה אדם כי ימות באהל' "

ונראה לי להגיד:

שלא רק ממית את עצמו על ענין לימוד תורה אלא גם כביכול ממית את יצר הרע שלו

באוהלה של תורה.

"זאת התורה אדם"

התורה צריכה את האדם (לקיימה) והאדם צריך את התורה (להתקיים).

כי:

"זאת התורה אדם" סוף תיבות, אותיות: **ת', ה', ס'** עולה 445

האדם צריך את התורה עבור:

'המלחמה עם יצר הרע' באתב"ש: ציכסיץ זי מהג צגז עולה 445

ועוד:

"כי ימות באהל" ראש תיבות, אותיות: **כ', י', ב'** עולה 32 למנין המילה **'לב'.**

"כי ימות באהל" סוף תיבות, אותיות: **י', ת', ל'** עולה 430 למנין המילה **'מל לבו'.**

שבאוהלה של תורה ימית, כלומר יתגבר על, תאוות ורגישות לבו וימול את לבבו לאהבה

וליראה את ה'.

"כי ימות באהל" – כאשר יצליח כביכול להמית את עצמו על:

'תורה ומצוות' באתב"ש: אפגץ פיהפפא עולה 430

יהיה:

'טוב' באתב"ש: נפש עולה 430

לנפש שלו.

במישור הרעיוני:

"זאת התורה אדם"

"זאת התורה" – דרך התורה

"אדם" – אמונה, דבקות, מעשים טובים מצוות.

כלומר שיהיה לאדם אמונה בה', דבקות בה', מעשים טובים ושמירת מצוות ה'.

ורמז שהכול מכוון לעבודת ה':

"זאת התורה אדם" ראש תיבות, אותיות: **ז', ה', א'** עולה 13 למנין המילה **'אחד'**

* * * * *

”כלי פתוח”

פרק י”ט פסוק ט”ו:

”וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא”

אולי יש כאן רמז למדבר לשון הרע ורכילות.
”כלי פתוח” רמז לפה האדם. אם אין צמיד פתיל עליו, (לא יודעים מתי לסגור אותו ולשתוק) אזי הוא טמא.

רמז מסוף התיבות (בכוון הפוך): ”וכל כלי פתוח אשר”
אותיות: ר’, ח’, י’, ל’,
שנשמע כמו רכיל.

* * * * *

”חיים אל כלי”

כתוב בהכנת מי אפר לטהר הטמא :
במדבר פרק י”ט פסוק י”ז :
”ונתן עליו מים חיים אל כלי”

במישור הרעיוני :

”ונתן” – לשון מתנה

עליו” – ליהודי

”מים” – רמז לתורה

”חיים” – באתב”ש : סממי

לרמוז :

שהתורה סם החיים (משפיע על התודעה ועל החושים).

”אל” – בתוך

”כלי” – כהנים, לויים, ישראלים

לרמוז :

כאשר כל ישראל (כהנים לויים וישראלים, ”כאיש אחד בלב אחד”) מקבלים את התורה כמו שמקבלים מתנה יקרה וחשובה, אז התורה נכנסת עמוק בתוכם ומשפיעה עליהם לטובה ונותנת להם חיים שהוא נצחי :
”חיים אל כלי” עולה 159 למנין המילה ’נצחי’ (כולל המילה).

ואחרי קבלת המתנה היקרה (כלומר התורה) :

”מים אל כלי” – מתגשם ”וחיי עולם נטע בתוכנו”

(הכתוב בברכת התורה, ואמרו חז”ל זה תורה שבעל פה)

כי :

’חיי עולם’ כמו נטיעה בתוכנו. וידועה שנטיעה צריכה מים כדי לחיות.

כלומר ’חיי עולם’ בתוכנו צריך ’תורה’ כדי להתקיים :

’חיי עולם’ עולה 174 למנין המילה ’תורה’ (באתב”ש אפגץ)

ואז ניתן להשיג (תהלים קי, ב) ”עבדו את ה’ בשמחה”, הרמוז במילה :

’יהודי’ באתב”ש מצפקס עולה 350 ועוד 5 אותיות עולה 355

למנין המילה ’בשמחה’.

היהודי (נשמתו) אז ’בשמחה’. כי רק ניתן להיות :

’בשמחה תמיד’ באתב”ש : שביסץ אימק עולה 613 למנין ’תרי”ג’.

כאשר שומרים התורה.

ומתגשם אצלו יעודה של הנשמה להיות נצחית :

’נשמה’ עולה 395 למנין המילים ’חיים בעולם הזה ובעולם הבא’.

* * * * *

"ותמת שם מרים"

פרק כ' פסוק א':
**"ויבאו בני ישראל כל העדה מדבר צן בחדש הראשון וישב העם בקדש
ותמת שם מרים ותקבר שם"**

רש"י: "למה נסמכה פרשת מרים לפרשת פרה אדומה? לומר לך, מה קרבנות
מכפרין אף מיתת צדיקים מכפרת, אף היא בנשיקה מתה"

"ותמת שם" עולה 1186
וגם היא מתה צדיקה בנשיקה עולה 1186

* * * * *

”ויצאו מים רבים”

פרק כ' פסוק ג':

”וירב העם עם משה ויאמרו לאמר...”

בעל הטורים (על המילה ”וירב”): ”ב' במסרה, 'וירב העם', ואידך 'וירב בנחל', לומר שעשו מריבה על עסקי נחל שפסק מהם דהיינו הבאר שהיה מושך כנחל”

ורמז:

”וירב העם עם משה” סוף תיבות, אותיות: ב', ס', ס', ה' עולה 87 ועוד 4 אותיות עולה

91

נחל עולה 88 ועוד 3 אותיות ועוד המילה

עולה 91

ובסוף:

פרק כ' פסוק י"א:

”וירם משה את ידו ויך את הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים ותשת העדה

ובעירם”

חקת רבה (י"ט, ט'): ”...הקפיד כנגדם והכהו פעמים ויצאו מים רבים ושטפו כל מי שהיה

מרנן כנגדן שנאמר 'ונחלים ישטפו'...”

המים שיצאו היו רבים, וכנראה היו לנחלים סביב הסלע.

ורמז:

”ויצאו מים רבים” סוף תיבות, אותיות: ו', ס', ס' עולה 86 ועוד 3 אותיות עולה 89

עולה 89

נחל באתב"ש: טסך

וגם:

”את הסלע במטהו” באתב"ש: תא צחכו שינצף סוף תיבות, אותיות: א', ז', ף' עולה

88 למנין המילה 'נחל'.

* * * * *

”ולו גוענו”

פרק כ' פסוק ג':

”ולו גוענו בגוע אחינו לפני ה'”

רש"י:

”הלואי שגוענו”

”במיתת אחינו בדבר למד שמיתת צמא מגונה ממנה”

(1) ”ולו גוענו בגוע אחינו”, ראש תיבות אותיות: ו', ג', ב', א'.

ו', ג' – עולה $9 = (6+3)$

ב', א' – המילה ”אב”

אולי רמז שהם התכוונו ליום 9 לחודש אב. בכל ליל תשעה באב היו דור המדבר כנכנסים לקברות ובבוקר חלק מהם לא קמו עד סוף 40 שנה ואז פסקו מלמות.

(2) ” לפני ה' ”, עולה 196 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 206

דבר, עולה 206

רמז לדברי רש"י שאחיהם מתו בדבר.

(3) ” בגוע אחינו לפני ה' ” ראש תיבות, אותיות: ב', א', ל', ה', עולה 38.

חטא המרגלים היתה בשנה השניה לצאת בני ישראל ממצרים. ונגזר עליהם 40 שנה

במדבר. הם נשארו במדבר סה"כ 40 שנה מיום צאתם ממצרים.

ואולי הרמז כאן, שמתו דור המדבר לפני ה' רק 38 שנה, כי מיום החטא הם נשארו

במדבר רק עוד 38 שנה.

(4) ” גוענו בגוע אחינו לפני ” עולה 461 ועוד 4 מילים עולה 465

צמא מגונה מדבר עולה 465

(5) ” בגוע אחינו לפני ה' ” עולה 352 ועוד 17 אותיות עולה 369

”צמא מגונה ממנה” עולה 370

אולי רמז לדברי רש"י.

(6) ” ולו גוענו בגוע אחינו לפני ה' ” עולה 529 ועוד 6 מילים עולה 535

”כלי-ה בצמא מגונה מדבר” עולה 534

אולי רמז לדברי רש"י.

* * * * *

הסלע

כאשר מתה מרים הנביאה באו העם ורבו עם משה רבנו :
פרק כ' פסוקים א'-ג' :

**"ותמת שם מרים ותקבר שם. ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן.
וירב העם עם משה"**

והסבירו חז"ל שכאשר מתה מרים נסתלק הבאר שלוה את בני ישראל במדבר.
ובגלל זה לא היה להם מים (כי הבאר בזכות מרים).
ורמז שהריב עם משה בגלל הבאר :

"וירב העם עם משה" עולה 788

באר של מרים באתב"ש : שתג בך יגמי עולה 788

ונאמר למשה רבנו להוציא להם מים מן הסלע, ולפי :
פרק כ' פסוק ח' :

"והוצאת להם מים מן הסלע"

במישור הרעיוני :

מובא בספר מעינה של תורה דבר תורה של 'באר מים חיים'.
והרעיון היא שבאותיות המילה 'סלע' רמוז האותיות 'מים', כצד? :

"סלע" אותיות : ס', ל', ע'

ס' – סמך

ל' – למד

ע' – עין

האותיות האמצעיות (של המילים סמך, למד, עין, הס) : **מ', מ', י'**, אותיות המילה **'מים'**.
באר מים חיים : "על כן הכה משה את הסלע פעמים כדי להכות את האותיות הראשונות
ס', ל', ע' – ואת האותיות האחרונות **ד', ד', ו'** של **סמך, למד, עין** – כי אז תישארנה
ממילא האותיות האמצעיות **'מים'** – ויצאו **מים"**

אבל לא ברור למה צריך שתי פעולות. פעולה אחת להוריד את האותיות הראשונות
ופעולה שנייה להוריד את האותיות האחרונות.
(אמנם זה מה שנעשה בפועל אבל בגלל זה יש מפרשים שנענשו).

ונראה להגיד, הציווי הייתה :

פרק כ' פסוק ח' :

"ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו"

כאן כתוב **"ודברתם"**, ונראה שמשמעו שגם משה רבנו וגם אהרן הכהן, שניהם,

ידברו (יגידו פרק אחד, ילקוט שמעוני חקת כ' – "שנה עליו פרק אחד והוא מוציא מים מן הסלע").
ולפי זה כן דרוש מן פעולה כפולה, אחת על ידי משה רבנו ואחת על ידי אהרן הכהן כדי

להוציא מים. ועכשיו נחזור לפרוש המקורי :

פתיחת אותיות של המילה 'סלע' נותן: **'סמך למד עין'**
 וצריך לדבר אל 'הסלע' (אל האותיות ס', ל', ע') כדי יסתלקו אותיות **ס', ל', ע'** (האותיות הראשונות). וכדי גם שיסתלק האותיות האחרונות, אותיות **ד', ד', ו'** צריך עוד דיבור, וזה הדיבור הכפולה. כי אותיות **ד', ד', ו'** עולה **74**, והמילה **"פעמים"** באתב"ש (אותיות: ו', ז', י', מ', י' עם הכולל) עולה **74**.
 צריך לדבר אל הסלע פעמים - **"ודברתם אל הסלע"** כדי להוציא מים.

ועוד:

גם כאשר הכה את הסלע (ולא דיבר אל הסלע) יצאו מים, ולפי:

פרק כ' פסוק י"א:

"וירם משה את ידו ויך את הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים"

מים עולה **90**

יך עולה **30**

מטהו עולה **60**

כאשר הכה, **"ויך"** **"במטהו"**, **60+30**, יצאו **"מים"** העולה **90** - התחיל לצאת קצת מים.

"כזב" (עם הכולל) עולה **30**

יך עולה **30**

כאשר הכה פעם אחת, **(יך פעם אחת)**, התחיל נוטף מים, טפין מועטים כזב, ולפי:

ילקוט שמעוני חקת כ': **"כאשר הכה פעם אחת התחיל הסלע נוטף מים מועטים שנאמר הן הכה צור ויזובו מים כזב שהוא נוטף טיפין"**

והרמזים:

(1) **סמך למד עין** עולה **324**

טפין מועטים עולה **324**

כאשר עושים פעולה אחת נגד 'הסלע', נגד כל אותיות 'סלע', נגד **סמך למד עין** (לפני שהורידו אותיות), רק יוצא **טפין מועטים**.

(2) **יך + מטהו** באתב"ש: **מל + ינצף** עולה **300** ועוד **2** מילים עולה **302**

טפין מועטים באתב"ש: **נומט יפזנמי** עולה **302**
(יך + מטהו, פעם אחת)

(3) **ס', ל', ע'** עולה **160**

טיפין (עם הכולל) עולה **160**

בפעולה אחת הוריד אותיות **ס', ל', ע'** ורק יצאו טיפין כנגדם.

אבל אחרי שהכה פעמים (פעולה כפולה) יצאו 'מים' - **"מים רבים"**, ולפי:

(1) **'מים'** באתב"ש: **ימי** עולה **60**

יך עולה **30**

יך "פעמים" עולה **60** (הכה הסלע פעמים), ואז יצא **'מים'** (רבים), ולא טפין מועטים (כזב).

(2) **"במטהו פעמים ויצאו"** עולה 415
"מים רבים" באתב"ש: **ימי גשמי** עולה 413 ועוד 2 מילים עולה 415

ועוד:

הציווי הייתה: **"ודברתם אל הסלע ונתן מימיו"**
בדיבור של פרק אחד אל 'הסלע' ייתן מימיו (מדרש).
ובאמת, כאשר הכה את הסלע פעם אחת התחיל מים לצאת, אבל רק טיפין מועטים.
ובמישור הרעיוני נראה שבפעולה אחת די כדי להוציא מים - כדי להוריד את כל
האותיות ולשחרר את המים (את אותיות "מים").

ואסביר:

אותיות של המילה 'סלע': **'סמך למד עין'**
באתב"ש:

חיל כיק זמט עולה 234

האותיות שרוצים להוריד מאותיות **סמך למד עין** (כדי להוציא אותיות 'מים') הם:

סך לד ען עולה 234

די בפעולה אחת אל אותיות **סמך למד עין** העולה 234, כדי להוריד האותיות **סך לד ען**
העולה 234, ולהוציא 'מים'.

בכל זאת הייתה 'פעולה כפולה' (י"ו"ך את הסלע במטהו פעמים").
הכאת הסלע 'פעמים' כמין רמז לשעבר. בהכאה פעם אחת התחיל לצאת 'מים מועטים'
מהסלע. ובהכאה פעם שנייה התחיל לצאת 'מים רבים' - וזה הזכיר את הנס הקודם
שהוציא להם מים מן הצור בחרב:

"במטהו פעמים" באתב"ש: **שינצף וזימי** עולה 603 ועוד 10 אותיות עולה 613
"על הצור בחרב" עולה 613

וכל זה כאשר 'בני ישראל', העולה 603, היו ביחד בהקהל (לראות ולקבל הנס):

"אל פני הסלע" באתב"ש: **תך וטם צחכו** עולה 600 ועוד 3 מילים עולה 603
מצב הקהל איחד אותם ביחד בדומה למצבם בנס הקודם כשהיו בחרב, מלוכדים כאיש
אחד בלב אחד (ולא כמו של עכשיו "וירב העם עם משה"). ואז "ויצאו מים רבים"

ועוד במישור הרעיוני:

'הסלע' דבר קשה וכבד שלא נותן מימיו בקלות. רק אחרי שהכה את הסלע פעמים יצא
מים רבים (לפי חז"ל, הנס - שהסלע הפך למים ולא שהיה מים בתוכו), ולפי.
פרק כ' פסוק י"א:

"וידך את הסלע במטהו פעמים ויצאו מים רבים"

יש 'סלע' חיצוני, ויש 'סלע' פנימי.

ואסביר:

"סלע" החיצוני זה הגשמיות של העולם הזה, עולם הגשמי, המושך את האדם מטה
מהרוחניות. **"הסלע"** זה כמין 'מסך', המהווה דבר שמונע מהאדם להגיע אל המים,
מונע ממנו להגיע אל 'התורה' (התורה נמשלה למים), מונע מהאדם להגיע לרוחניות.

"הסלע" באתב"ש: **צחכו** עולה 125, **'המסך'** עולה 125

"הסלע" בלשון המשנה זה סוג של 'מטבע'. **"הסלע"** רומז על המרוץ אחרי הכסף
(ותענוגי העולם הגשמי) המונעים מהאדם להתרכז ברוחניות, ולפי:

סלע עולה 160, **כסף** עולה 160

(במרוץ אחרי הכסף ידוע שכאשר יש מאה רוצה מאתיים, וכאשר יש מאתיים רוצים ארבע מאות).

"סלע" הפנימי נמצא באדם, וזה התנהגות של:

ס' – סרבנות

ל' – ליצנות

ע' – עצלות

אלו הדברים שמונעים מהאדם להיות רציני, ולמלא את ייעודו בעולם. וכדי להתגבר על "הסלע" ולהוציא את התורה למציאות של העולם הזה (לשמור ולעשות) צריך להכות בסלע, ולפי:

"ויך את הסלע" עולה 602 ועוד 9 אותיות עולה 611, למנין **'תורה'**

"במטהו פעמים" באתב"ש: **שינצף וזימי** עולה 603 ועוד 10 אותיות עולה **613**

כאשר מכים בסלע פעמים - גם ביום וגם בלילה ('והגית בו יומם ולילה'), גם נגד הסלע החיצוני, וגם נגד הסלע הפנימי, אז "ויצא מים רבים".
'להרביץ' תורה – להכות בסלע, כדי להפוך הגשמיות לרוחניות, ולקיים תרי"ג המצוות, ולזכות בתלמוד תורה השקול כנגד כולם.

* * * * *

”את הקהל אל פני הסלע”

פרק כ' פסוק י':

” ויקהלו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע ויאמר להם שמעו נא המרים המן הסלע
הזה נוציא לכם מים ”

1. חזקוני (פרק כ' פסוק ח', "ודברתם אל הסלע"): "הוא שנקרא בארה של מרים"

”הקהל אל פני הסלע” עולה 476 ועוד 13 אותיות ועוד 4 מילים עולה 493
באר מרים עולה 493

אולי רמז לדברי חז”ל שהסלע היתה באר מרים.

2. רש”י: ” זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה”

א. ”ויקהלו משה” עולה 502 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה 513
מועט החזיק המרובה עולה 513

ב. ”ויקהלו משה ואהרן את הקהל אל פני הסלע ויאמר”
עולה 1898 ועוד 9 מילים עולה 1907
כאן זה אחד המקומות שהחזיק מועט את המרובה עולה 1907

ג. ”את הקהל” עולה 541 ועוד 2 מילים עולה 543
מועט מחזיק מרובה עולה 543

* * * * *

”יען”

פרק כ' פסוק י':

”...המן הסלע הזה נוציא לכם מים”

פרק כ' פסוק י"ב:

”ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל...”

ומסביר זקנים מבעלי התוספות, הרמב"ן, ורבנו חננאל, שהטעות היתה שאמרו ”נוציא לכם מים” במקום ”יוציא” (ש ה' יוציא).

ואולי הרמז במילה ”יען”, אותיות: י, ע, נ.
אולי נוטריקון: יוד עבור נון.

בגלל שהחלפתם אות יוד באות נון, שאמרתם נוציא במקום יוציא, לא האמנתם בי להקדישני.

* * * * *

”מי מריבה”

למרות שאנחנו לא יודעים בבירור על איזה מעשה שעשו משה רבנו ואהרן הכהן במי מריבה נכשלו ונענשו, חז”ל נתנו את דעתם בנושא.
יש אומרים (ראה אבן עזרא, רשב”ם) שבגלל שכעס משה רבנו ואמר ”שמעו נא המרים”.
ורמז :

”הסלע ויאמר להם שמעו נא המרים” עולה 1259 ועוד 23 אותיות עולה 1282
”להקדישני לעיני בני ישראל” עולה 1282

וגם :

”להם שמעו נא המרים המן” באתב”שכצי ביזף טת ציגמי ציט
סוף תיבות, אותיות: י’, ף, ת’, י’, ט’ עולה 509
”להקדישני” עולה 509

וגם :

”נא המרים” באתב”ש: טת ציגמי
ראש וסוף תיבות, אותיות: ט’+ת’, צ’+י’ עולה 509
”להקדישני” עולה 509

יש אומרים (ראה ספורנו) בגלל שחשב שלא מגיע להם נס מסוג כזה.
יש אומרים (ראה חזקוני) בגלל שאמר ”נוציא לכם מים” שיכול הטועה לחשוב שאנחנו
נוציא, במקום שיאמר יוציא (שה’ יוציא).
ורמז :

”נוציא לכם מים וירם משה את ידו”
ראש וסוף תיבות, אותיות:
נ’+א’, ל’+ס’, מ’+ס’, ו’+ס’, מ’+ה’, א’+ת’, י’+ו’ עולה 709
”יען לא האמנתם בי” עולה 709

וגם :

”את הקהל אל פני הסלע ויאמר להם שמעו נא המרים המן הסלע הזה נוציא לכם מים
וירם משה את”

באתב”ש:

תא צדצד תד וטס צחכז פמתיג כצי ביזף טת ציגמי ציט צחכז צעץ טפהמת כלי ימי
פמגי יבץ תא

סוף תיבות, אותיות:

א’, ד’, ד’, ס’, ז’, ג’, י’, ף, ת’, י’, ט’, ז’, ץ, ת’, י’, י’, ץ, א’ עולה 1218
”יען לא האמנתם בי להקדישני” עולה 1218

יש אומרים (ראה אבן עזרא, רשב”ם) בגלל שהכה את הסלע ולא דיבר אל הסלע.
ורמז :

”במטהו פעמים ויצאו מים” עולה 505 ועוד 4 מילים עולה 509
”להקדישני” עולה 509

וגם:

"מים וירם משה את ידו ויך את הסלע במטהו פעמים"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

מ'+ס', ו'+ס', מ'+ה', א'+ת', י'+ו', ו'+ך', א'+ת', ה'+ע', ב'+ו', פ'+ס' עולה 1218
"יען לא האמנתם בי להקדישני"
עולה 1218

ובגלל מה שעשו נאמר להם שהם לא יכנסו לארץ והתממשה נבואתם של אלדד ומידד
שאמרו: 'משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ'

ורמז:

"את ידו ויך את הסלע במטהו פעמים"

עולה 1325 ועוד 24 אותיות ועוד 7 מילים עולה 1356
"משה מת יהושע מכניס"
עולה 1356

וגם:

"הזה נוציא לכם מים וירם משה את" עולה 1356

"משה מת יהושע מכניס"
עולה 1356

וגם:

"הסלע במטהו פעמים ויצאו" באתב"ש צחכז שינצף וזימי פמהתף

עולה 1333 ועוד 19 אותיות ועוד 4 מילים עולה 1356
"משה מת יהושע מכניס"
עולה 1356

* * * * *

”ימים רבים”

פרק כ' פסוק ט"ו:

”וירדו אבותינו מצרימה ונשב במצרים ימים רבים וירעו לנו מצרים ולאבתנו”

”ימים רבים”, עולה 352 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **362**.

”ונשב”, עולה 358 ועוד 4 אותיות עולה **362**.

”ימים רבים” ראש תיבות, אותיות: י', ר', עולה **210**

אולי רמז שכל הישבה של בני ישראל במצרים רק **210** שנים. כי ה' חישב את הקץ (קץ עולה 190). 190 ועוד 210 עולה 400. ונאמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים: ”ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יה-יה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה”. אבל בפועל ישבו במצרים רק 210 שנים.

ועוד:

”ימים רבים” עולה **352** למנין המילה ”נשב”.

”גשן” עולה למנין **353**.

אולי רמז, ”ונשב” במצרים ”ימים רבים” (210 שנים) בארץ גשן.

* * * * *

לשון "נעברה" מול לשון "אעברה"

כאשר משה רבנו שלח מלאכים מקדש למלך אדום הוא ביקש:
פרק כ"א פסוק י"ז:

**"נעברה נא בארצך לא נעבר בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר דרך המלך נלך לא נטה
ימין ושמאל עד אשר נעבר גבלך"**

כאשר בני ישראל שלחו מלאכים אל סיחון מלך חשבון האמורי הם אמרו:
פרק כ"א פסוק כ"ב:

**"אעברה בארצך לא נטה בשדה ובכרם לא נשתה מי באר בדרך המלך נלך עד אשר נעבר
גבלך"**

ונשאלות השאלות:

- 1) למה כתוב אצל אדום המילים **"נעברה נא"** ואצל סיחון לא כתוב **"נא"** אלא **"אעברה"**?
- 2) למה כתוב אצל אדום **"לא נעבר בשדה וכרם"** ואצל סיחון כתוב **"לא נטה בשדה וכרם"** (למה שינו מ"נעבר" ל"נטה"?)
- 3) למה כתוב אצל אדום **"לא נטה ימין ושמאל"** ואצל סיחון חסר (כאן) הביטוי הזה לגמרי?
לכאורה היה טעם להגיד שהבקשות יהיו דומות. כי לשתי הבקשות יש אותה מטרה – שיתנו רשות לבני ישראל לעבור בארצם. אלא אנו צריכים להגיד שיש הבדל בין הבקשות.

במקרה של אדום מדובר בעם שלא נתנה רשות לבני ישראל לכבוש את ארצו (עכשיו, אבל בעתיד כן, ראה אור החיים). משה רבנו פותח לאדום בלשון בקשה ממש, בשימוש המילה **"נא"**. ונוסף, השימוש במילה **"נא"** מראה על הכנעה בפני השני ונתינת כבוד לשני. (אולי זה בהמשך לפרוטוקול שהשתמש יעקב אבינו מול עשו כאשר הוא פגש אותו, "אל נא אם נא מצאתי חן בעיניך", "קח נא את ברכתי אשר הבאת לך").

במקרה של סיחון, הוא מלך אמורי ואפשר לכבוש את ארצו (רמב"ן). משה רבנו לא היה בכלל צריך לפתוח לו בשלום. אלא כותב הרמב"ן שמשה רבנו לא רצה לכבוש עכשיו את ארץ סיחון כדי שבני ישראל לא ישבו בעבר המזרחי של הירדן. כי עבר המזרחי של הירדן לא ארץ זבת חלב ודבש היא ויש לה פחות קדושה מארץ ישראל.

המסר ששלח משה לאדום

אצל אדום הבקשה המקורית היתה לעבור 'בתוך' תחומו וקרוב לעיירות. ואז כתוב **"נעברה נא בארצך"**, קרי 'בתוך' ארצך ממש (רש"י): "עשה לנו עזר מעט לעבור דרך ארצך". אור החיים: "שיהיה עיקר המעבר בארצו". רמב"ן: "בתחילה היו אומרים לבא בערים". אבל מה? לא נעשה לכם שום נזק. אנחנו **"לא נעבר בשדה ובכרם"**, גם **"ולא נשתה מי באר"** (כלי יקר: "לרבותא נקט כי מי בורות פשיטא שלא נשתה...אלא אפילו מי באר שהמעין מתגבר מעצמו...לא נשתה" - לא נשתמש במקורות המים שלכם בכלל. ועוד, רש"י: "שיש בידינו מן לאכל ובאר לשתות לא נשתה ממנו אלא נקנה מכם אוכל ומים") רק **"דרך המלך נלך"** (ספורנו: "באותו דרך שיצוה המלך". רמב"ן: "שהיא דרך רבים" - בדרך הראשי המוכן והמוכר לרבים לעבור בין העירות) וגם **"לא נטה ימין ושמאל"** (נלך ישר על דרך המלך ולא נפנה לשום ישוב או לדרך

צדדו).

ובגלל שאדום סירב מלתת לבני ישראל עבור בתוך ארצו, בני ישראל שינו את בקשתם ואמרו **"במסילה נעלה"**. יתכן שה 'מסלה' היתה דרך יותר קשה. דרך שעבר דרך הרי אדום (כי כתוב "נעלה" ולא 'נלך') והמסילה לא בתוך עיר (חזקוני) או קרוב לשום עיר. ואדום גם סירב לזה ויצא לקראת בני ישראל בעם כבד.

המסר ששלח בני ישראל לסיחון

אצל סיחון כתוב **"אעברה בארצך"** - 'לא בקשו' לעבור 'בתוך' תחומו במקום הערים שלו. ולא 'בקשו' ממנו בלשון הכנעה וכבוד, בלשון **"נא"** (בעל הטורים: "ולא אמר נא כדרך שאמר באדום שלא רצה לפייסו כל כך") אלא **'הודיעו'** לו שהם יעברו - **"אעברה"** קרוב לגבולו מבחוץ (דעת זקנים מבעלי התוספות) כמו שכתוב **"ולא נתן סיחון עבור בגבולו"**. הם הודיעו לסיחון שהם מתכווננים לעבור קרוב (או בתוך) אזור שיפוטו, ושהוא לא יצא לתקוף אותם ושהוא יתן להם לעבור בשלום (כמו שעשה להם אדום).

כי משה אומר (בפרשת דברים) **"וישלח מלאכים ממדבר קדמות אל סיחון מלך חשבון דברי שלום לאמר. בדרך בדרך אלך לא אסור ימין ושמאול"**. **"דברי שלום"** - לא נפתח נגדך במלחמה, אין לך מה לחשוש מאתנו.

"לא נשתה מי באר" - לא נגרום לך שום הפסד או נזק.

כי ידוע שסיחון שומר ומגן על האזור, והוא שומר על דרך הכניסה לארץ כנען, ולא נותן לגיטות של זרים לעבור (רש"י). ובפרשת דברים כתוב **"ולא אבה סיחון מלך חשבון העברנו בו"**, לא כתוב 'העברנו בארצו' או 'העברנו בה' אלא **"העברנו בו"**, הוא אישי מונע מגייסות לעבור (ומקבל שכר עבור זה ממלכי כנען).

בני ישראל אמרו **"בדרך המלך נלך"**, קרי, נלך בדרך הידוע והמוכר לרבים שעובר קרוב לגבול ארץ סיחון, אבל לא נכנס לתוכה. לפי זה כתוב **"לא נטה בשדה וכרם"** בשימוש המילה **"נטה"** במקום המילה **"נעבר"**. כי ידרוש שנטה מדרך המלך כדי להגיע לשדה או לכרם (כי אנחנו לא בתוך התחום ממש אלא על הגבול). ואנחנו **"לא נטה"** - לא נעשה את זה (וגם לא באופן זמני), אנחנו נשמור מרחק.

ולא כתוב כאן **"לא נטה ימין ושמאול"**, כי המילה **"נטה"** מראה על אפשרות 'לפנות' מהדרך הראשי לדרך צדדי או לישוב. ובלשון זה כלול גם פניה באופן זמנית בגלל איזה סיבה (במטרה לחזור לדרך הראשי). ובדרך כלל יש לזה משמעות רק אם בני ישראל עוברים בדרך ראשי הנמצא בתוך התחום שיש בו ישובים ויש בו דרכים צדדיים המחברים בין הישובים (קרי, שיש שם מקום לאן לפנות ימינה או שמאלה). אבל במקרה של סיחון בני ישראל עוברים קרוב לגבולו מבחוץ ולא בתוך ארצו.

והגם שמשה רבנו אמר בפרשת דברים **"לא אסור ימין ושמאול"**, בשימוש המילים **"לא אסור"** במקום המילים **"לא נטה"**. ונראה שזה חלק מניסיון של משה רבנו להרגיע את סיחון בהודיעו (בפרשת דברים) **"בדרך בדרך אלך"** - שבני ישראל רק ישארו על דרך הראשי מחוץ לארצו. ונראה שהמילה **"אסור"** יותר חזקה מהמילה **"נטה"** (כי אפשר לנטות מהדרך באופן זמני לאיזה סיבה ולחזור. אבל **"לא אסור"** מונע שום פניה מהדרך) - וזה מראה שלא **"אסור"** מהדרך הזה כלל, ואפילו לא למקום שאין שם דרך או ישוב. אנחנו לא רוצים מגע אתך או מלחמה, רק רוצים לעבור ליעדינו.

ואולי יש בזה גם מסר סמוי המאיים על סיחון. **"לא אסור"**, קרי שום דבר (וגם לא אתה) יכול לגרום לנו לסור מהדרך שבו אנו הולכים. ולמרות זאת סיחון סירב ויצא למלחמה נגד בני ישראל.

המסר ששלח יפתח לעמון

ועוד קושי - בהפטרת פרשת חקת כתוב שבני עמון שלחו ליפתח ודרשו להחזיר את ארץ עמון שירשו בני ישראל בטרם שנכנסו לארץ. (לפני 300 שנה).
יפתח שולח תשובה לעמון ומספר להם על האירועים שהתרחשו אז. הוא מסביר להם שבני ישראל לא לקחו את ארצם אלא כבשו את השטח מסיחון מלך חשבון.
וככה הוא מספר לעמון בקשר לאדום ולסיחון:
שופטים פרק י"א פסוק י"ז:
"וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום לאמר אעברה נא בארצך..."
פרק י"א פסוק י"ט:
"וישלח ישראל מלאכים אל סיחון מלך האמרי מלך חשבון ויאמר לו ישראל נעברה נא בארצך..."

יפתח שינה ממה שכתב משה רבנו בתורה:

1) משה כתב לאדום **"נעברה נא בארצך"**, ויפתח כתב **"אעברה נא בארצך"** ("אעברה" במקום "נעברה")

2) משה כתב לסיחון **"אעברה בארצך"**, ויפתח כתוב **"נעברה נא בארצך"** ("נעברה" במקום "אעברה"). ויפתח הוסיף המילה "נא" שחסר אצל משה) ונשאלת השאלה למה?

אם נגיד שיפתח רק רצה להעביר את המסר לבני עמון על מה שקרה, ולא לדייק (כי לגבי עמון זה לא משנה, הם לא יודעים משכתוב בתורה) אפשר לקבל את זה.

חז"ל הביעו ביקורת על יפתח (ילקוט שמעוני שופטים י"א, ס"ו) **"ולפי שלא היה בן תורה אבד את בתו"**. ואם מחוסר ידע הוא כתב ככה נראה קצת קשה. כי גם מי שלא בקי בהלכות יכול להסתכל בתורה לראות מה שכתוב שם.

ונראה לי להגיד שיפתח שינה בגלל השלום. כי בני עמון רצו לפתוח במלחמה להחזיר את השטח ויפתח ניסה להרגיע אותם ולמנוע מלחמה.
לפי הרעיון הזה יפתח כתב על אדום **"אעברה נא בארצך"**, **"אעברה"** במקום **"נעברה"**. כי כאן הוא הראה לעמון שבני ישראל התייחסו לבני דודיהם בנימוסין רגילים – וזה לפי הרעיון שכתבתי למעלה שהמילה **"אעברה"** זה 'הודעה' במקום בקשה. בני ישראל רק הודיעו לאדום שהם עוברים באופן זמני ("נא"). ואדום נתן להם לעבור את גבולם (מבחוץ).

אבל יפתח כתב על סיחון **"נעברה נא בארצך"**, **"נעברה"** במקום **"אעברה"** בתוספת המילה **"נא"** - להעביר לעמון מסר סמוי שבני ישראל עשו כמיטב יכולתם לא להרגיז את סיחון. הם כתבו לסיחון בלשון מנומס ומכובד ודפלומטי. ולמרות שהם בקשו ממנו ביותר כבוד ממה שהם שלחו לאדום בני דודיהם, סיחון **"לא האמין"** להם. והוא פתח במלחמה נגד בני ישראל. ולא היתה לבני ישראל בררה אלא להגן על עצמם, ולהלחם נגדו, ולרשת את ארצו.

כמובן זה לא האמת, כי ה' אמר למשה "והתגר בו מלחמה". ומשה כתב לסיחון "עד אשר נעבר גבלך". ואומרים על זה חז"ל, שבני ישראל גילו לסיחון שהם מתכוונים להיכנס לארץ כנען - הארץ שהוא מגן עליה מפולשים. וברור שזה יגרור תגובה מסיחון.
אבל מפני 'השלוס' אפשר לשנות. ונשארתי בצריך עיון (כי לא מצאתי שחז"ל כתבו ככה על המקרה הזה).

* * * * *

"לא תעבר בי"

פרק כ' פסוק י"ח:

"וואמר אליו אדום לא תעבר בי פן בחרב אצא לקראתך"
רש"י: "במה שהורישני אבי (בראשית כ"ז) ועל חרבך תחיה"

כאן הרמז "ועל חרבך תחיה" מהמילה "בחרב" בפסוק.
אמנם באופן כללי נראה לי שגם שייך כאן פרוש רש"י לפסוק כ'.
כי עשו הוא אדום, ואדום מתנהג בהתאם להבטחת זקננו.

1114 "אדום לא תעבר בי פן בחרב" עולה 1108 ועוד 6 מילים עולה
1114 בהבטחת זקננו והידים ידי עשו עולה

* * * * *

”ויצא אדום”

פרק כ' פסוקים כ'–כ"א:

”ויאמר לא תעבר ויצא אדום לקראתו בעם כבד וביד חזקה. וימאן אדום נתן ישראל עבר בגבלו”

רש"י: ”בהבטחת זקננו (בראשית כ"ז) והידים ידי עשו”

(1) **”ויאמר לא תעבר ויצא אדום לקראתו בעם”**

ראש תיבות, אותיות: ו', ל', ת', ו', א', ל', ב' עולה 475

והידים ידי עשו עולה 475

(2) **”אדום לקראתו בעם כבד וביד חזקה וימאן אדום נתן ישראל עבר בגבלו”**

סוף תיבות, אותיות: ס', ו', ס', ד', ד', ה', ו', ס', ו', ל', ר', ו' עולה 475

והידים ידי עשו עולה 475

* * * * *

"ויראו כל העדה"

פרק כ' פסוק כ"ט:
"ויראו כל העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל"

כאשר גוע אהרן נסתלק ענני הכבוד. ואולי רמז :

(1) **"ויראו כל"** עולה **273**

הלכו ענני כבוד עולה **273**

אין ענני כבוד עולה **273**

(2) **"העדה כי גוע אהרן ויבכו את אהרן"** עולה 1150 ועוד 7 מילים עולה **1157**
שנסתלק ענני הכבוד עולה **1157**

(3) **"העדה כי גוע אהרן"**

באתב"ש :

צזקץ לם רפז תצגט עולה 1146 ועוד 13 אותיות ועוד 4 מילים עולה **1163**
שנסתלקו ענני הכבוד עולה **1163**

* * * * *

"וישב ממנו שבי"

פרק כ"א פסוק א':
"וילחם בישראל וישב ממנו שבי"

רש"י: "אינה אלא שפחה אחת"

"ממנו שבי" עולה 448 ועוד 7 אותיות עולה **455**
אמה אחת עולה **455**

אולי רמז לדברי רש"י שהכנעני תפסו רק שפחה (אמה) אחת.

* * * * *

"וישמע הכנעני..כי בא ישראל"

פרק כ"א פסוק א':

"וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי"

רש"י על "יושב הנגב": זה עמלק שנאמר 'עמלק יושב בארץ הנגב' (לעיל יג כט), ושינה את לשונו לדבר בלשון כנען כדי שיהיו ישראל מתפללים להקב"ה לתת כנענים בידם והם אינם כנענים, ראו ישראל לבושיהם כלבושי עמלקים ולשונם לשון כנען, ואמרו: 'נתפלל סתם שנאמר 'אם נתון תתן את העם הזה בידי (פסוק כ)'
רש"י על "יושב ממנו שבי": "אינה אלא שפחה אחת"

(1) **"מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

מ'+ד', ע'+ד', י'+ב', ה'+ב', כ'+י', ב'+א', י'+ל', ד'+ד', עולה 250
עמלקי עולה 250

(2) **"כי בא ישראל דרך האתרים וילחם"** עולה 1548 ועוד 23 אותיות עולה **1571**

שינה לשונו לדבר בלשון כנען עולה 1571

(3) **"וילחם בישראל וישב ממנו"** עולה 1091 ועוד 19 אותיות עולה **1110**

שבו שפחה אחת עולה 1110

(4) **"כי בא ישראל דרך"** עולה 798 ועוד 4 מילים עולה **802**

שפחה אחת עולה 802

(5) **"ישראל דרך האתרים"**

באתב"ש:

מבגתך קגל צתאגמי

ראש וסוף תיבות, אותיות: **מ'+ד', ק'+ל', צ'+י', עולה 290**

עמלקים עולה 290

(6) **"ערד ישב הנגב"**

באתב"ש:

זגק מבש צטרש עולה 1051

לבושיהם כלבושי עמלקים עולה 1051

(7) **"הנגב כי בא ישראל דרך"**

באתב"ש:

צטרש לם שת מבגתך קגל עולה 1967 ועוד 5 מילים עולה 1972

שינה את לשונו לדבר בלשון כנען עולה 1972

(8) "הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב"

באתב"ש :

צטרש לס שת מבגתך קגל צתאגמי פמכסי שמבגתך פמבש

1110 עולה ראש תיבות, אותיות : צ', ל', ש', מ', ק', צ', פ', ש', פ', עולה

1110 עולה שבו שפחה אחת

(9) "דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו"

באתב"ש :

קגל צתאגמי פמכסי שמבגתך פמבש ייטף

ראש וסוף תיבות, אותיות :

1110 עולה ק'+ל', צ'+י', פ'+י', ש'+ד', פ'+ש', י'+ף' עולה

1110 עולה שבו שפחה אחת

* * * * *

"וישמע הכנעני"

פרק כ"א פסוק א':
" וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב ממנו שבי "
רש"י: "זה עמלק...ושינה את לשונו לדבר בלשון כנען"
רש"י: "שמע שמת אהרן ונסתלקו ענני כבוד..."
מדרש רבה (י"ט, כ'): "מי היה מלך ערד? זה עמלק..."
ילקוט חוקת (כ"א): "...כוון שבאו ראו צורת פניהם משל עמלק ולבושיהן ושיחתן של כנענים..."
מדרש: "שכסותם ולשונם כנענים והם אינם דומים לכנענים"

1. "וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב" עולה 1367 ועוד 24 אותיות
עולה 1391
היו עמלקים עם לבוש ולשון כנענים עולה 1391

2. "וישמע הכנעני מלך ערד ישב" עולה 1307 ועוד 20 אותיות עולה 1327
באו בלבוש ולשון הכנענים והם עמלקים עולה 1327

3. "מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל" עולה 1310
הוא שמע כי נסתלקו ענני כבוד עולה 1310

4. "מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב"
באתב"ש:
יכל זגק מבש צטרש לס שת מבגתך קגל צתאגמי פמכסי שמבגתך
פמבש
ראש וסוף תיבות, אותיות:
+ל, ז, ק, מ+ש, צ+ש, ל+ם, ש+ת, מ+ך, ק+ל, צ+י, פ+י, ש+ך, פ+ש
עולה 2727
שמע שמת אהרן הכהן ושנסתלק עמוד הענן עולה 2727

* * * * *

דרך האתרים

פרק כ"א פסוק א':

"וישמע הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל"

לפי פירוש רש"י "דרך האתרים" זה דרך המרגלים:

רש"י: "דרך הנגב שהלכו בה מרגלים שנאמר 'ויעלו בנגב...'"

"הכנעני מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל"

ראש תיבות, אותיות:

ה', מ', ע', י', ה', כ', ב', י', ד', ה', ו', ב' עולה 179

"ויעלו בנגב" עולה 179

או דרך התייר הגדול, כלומר עמוד הענן שנסע לפני בני ישראל במדבר:

רש"י: "...דבר אחר, דרך האתרים, דרך התייר הגדול הנוסע לפניהם שנאמר

'דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה' "

"מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

מ'+ד', ע'+ד', י'+ב', ה'+ב', כ'+י', ב'+א', י'+ל', ד'+ך', ה'+ם' עולה 295

עמוד הענן עולה 295

וגם:

"מלך ערד ישב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים"

ראש תיבות, אותיות:

מ', ע', י', ה', כ', ב', י', ד, ה' עולה 171 למנין המילה 'ענן' (כולל המילה)

וכאשר נפטר אהרן הכהן נסתלק העננים, ענני הכבוד. ושמע את זה מלך ערד ובא

להילחם עם ישראל.

"וישמע הכנעני"

באתב"ש:

פמביז צלטזטס

ראש וסוף תיבות, אותיות: פ'+ז', צ'+ם' עולה 217

ענני הכבוד עולה 217

* * * * *

”ותקצר נפש העם”

פרק כ”א פסוק ד’:
”...ותקצר נפש העם בדרך”

בעל הטורים (על המילה ”ותקצר”): ” ד’ במסרה...’ותקצר נפשי בהם’ דרישא דקרא ואכחיד ג’ הרועים בירח אחד שדרשו אותו על אהרן, מרים, ומשה שמתו שלשתן בחדש אחד”

ונשאלת השאלה:

למה התכוון ”שמתו שלשתן בחדש אחד”? הלא מרים מתה בחדש ניסן (כאשר באו לקדש), אהרן הכהן בראש חודש אב (כאשר באו להר ההר) ומשה רבנו בז’ אדר.

ונראה לי להגיד (כמה תירוצים שהאחרון בהם נראה לי עיקר):

(1) ’חדש אחד’, שהחודש שלשתן מתו קשור לאחד, קרי שאפשר לקשר החודש למספר או לאות אחד - אות א’.

ונסביר:

מרים מתה בחודש ניסן (ואולי ביום א’ ניסן) וניסן ראש או מספר אחד לכל החדשים. אהרן הכהן מת בחודש המתחיל עם אות א’ וביום הא’ של החודש-ראש חודש אב. משה רבנו מת בחודש המתחיל עם אות א’ בחודש אדר.

(2) כל חודש מחולק לשתים (מבחינת הירח) מראש חודש עד 15 לחודש ומ15 לחודש על סוף החודש. ואולי כאן מתו בחודש אחד, בחלק הראשון של החודש. קרי כולם מתו בחלק הראשון של החודש שבו הם מתו.

(3) כאשר מרים מתה בחודש ניסן נעלם הבאר. ומיד ’וירב העם עם משה’. כתוצאה מזה משה רבנו ואהרן הכהן נענשו בהוצאת מים מן הסלע. וכל זה, מיתת מרים והגזירה שמשה רבנו ואהרן הכהן לא יכנסו לארץ קרה באותו חודש. ואולי שבגלל שהיה ידוע שיהיו במדבר רק 40 שנה ועכשיו נכנסו לשנת הארבעים, בעצם נגזר על משה רבנו ועל אהרן הכהן שימותו תוך השנה במדבר. ונראה לי זה משמעות הביטוי ”ואכחיד ג’ רועים בירח אחד”.

* * * * *

”ויסעו מהר ההר”

פרק כ”א פסוק ד’:

”ויסעו מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום ותקצר נפש העם בדרך”

(1) **”מהר ההר דרך ים סוף לסבב את ארץ אדום ותקצר נפש העם בדרך”**
ראש תיבות, אותיות: מ', ה', ד', י', ס', ל', א', א', ו', נ', ה', ב' עולה 215
צלמנה עולה 215

(2) **”ויסעו”**

באתב”ש:

פמחזף עולה 215

צלמנה עולה 215

(3) **”ויסעו מהר”** עולה 397 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 407
צלמנה ופונן עולה 407

(4) **”ותקצר נפש העם”**

באתב”ש:

פאדהג טוב צזי עולה 217

בצלמנה עולה 217

אולי רמז לדברי דעת זקנים מבעלי התוספות שמכת הנחשים היתה בצלמון ובפונון.

* * * * *

חלקו על רבם

פרק כ"א פסוקים ד'-ה':
"...ותקצר נפש העם בדרך. וידבר העם באלקים ובמשה למה העליתנו ממצרים למות
במדבר כי אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל"

1. גמרא סנהדרין דף ק"י עמוד א': "אמר רב חסדא, כל החולק על רבו כחולק על השכינה"

"בדרך וידבר העם באלקים ובמשה למה" עולה 1079 ועוד 26 אותיות
ועוד 6 מילים עולה **1111**
עולה **1111** החולק על רבו כחולק על השכינה

2. רש"י: " (ע"ז ה') לפי שהמן נבלע באיברים קראהו קלוקל. אמרו, עתיד המן שיתפח במעינו, כלום יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא?"
"בלחם הקלקל" עולה 345
"כלו נספח בגוף" עולה 345

אולי רמז לתלונותיהם שהמן היה קל מפני שנבלע בכל אבריהם.
(אבל לפי התורה תמימה זה היה לטובתם שלא יצטרכו לצאת)

ועוד:
פרק כ"א פסוק ה':
"ונפשנו קצה בלחם הקלקל"
רש"י (על המילים "ונפשנו קצה"): "אף זה לשון קצור נפש ומאוס"

"ונפשנו קצה בלחם הקלקל"
ראש תיבות, אותיות: ו', ק', ב', ה' עולה **113**
ומאוס עולה **113**

* * * * *

"הנחשים השרפים"

פרק כ"א פסוק ו':

"וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים וינשכו את העם..."
תנחומא חקת י"ט: "...את הנחשים השרפים ששורפים את הנפש..."

כתוב:

פרק כ"א פסוק ד': "ותקצר נפש העם בדרך"

והם אמרו:

פרק כ"א פסוק ה': "ונפשנו קצה בלחם הקלקל"

נחש בא ונשך אותם ושרף את נפשם (ואולי במידה כנגד מידה).

ורמזים:

(1) "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים וינשכו את העם וימת עם רב מישראל"

סוף תיבות, אותיות:

ח', ה', ס', ת', ס', ו', ת', ס', ב', ל' עולה 1451

שרף את נפשם עולה 1451

(2) "וישלח ה' בעם" עולה 492

"ונפשנו" עולה 492

(3) "וישלח ה' בעם את"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ו' + ח', י' + ה', ב' + ס', א' + ת' עולה 472

בנפשם עולה 472

(4) "את הנחשים השרפים וינשכו"

סוף תיבות, אותיות: ת', ס', ו' עולה 486

נפשנו עולה 486

(5) "הנחשים השרפים" עולה 1048 ועוד 2 מילים עולה 1050

שרף נפשם עולה 1050

(6) "השרפים וינשכו את העם"

סוף תיבות, אותיות: ס', ו', ת', ס' עולה 486

נפשנו עולה 486

(7) "וימת עם רב מישראל"

סוף תיבות, אותיות: ת', ס', ב', ל' עולה 472

בנפשם עולה 472

8) "בעם את הנחשים השרפים וינשכו את"

באתב"ש :

שזי תא צטסבמי צבגומי פמטבלף תא

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ש'+י', ת'+א', צ'+י', צ'+י', פ'+ף', ת'+א' עולה 1472

שורפים את הנפש עולה 1472

9) "וישלה ה' בעם את הנחשים"

באתב"ש :

פמבכס מ--ץ שזי תא צטסבמי

עולה 1431 ועוד 20 אותיות עולה 1451

שרף את נפשם עולה 1451

10) "העם וימת עם רב מישראל"

באתב"ש :

צזי פמיא זי גש ימבגתך עולה 1033 ועוד 17 אותיות עולה 1050

שרף נפשם עולה 1050

ועוד :

הנפש בדם היא, ולפי :

ויקרא י"ז, י"א : "כי נפש הבשר בדם הוא"

פרק כ"א פסוק ח' :

"והיה כל הנשוך וראה אתו וחיי"

ראש תיבות, אותיות : ו', כ', ה', ו', א, ו' עולה 44

דם עולה 44

כאשר יסתכל הנשוך אל השרף וישים לבו לאביו שבשמים הוא יחיה, כלומר הנפש שלו שנמצא בדם שלו, לא תפגע.

ועוד :

מרכז הדם בגוף האדם נמצא בלב.

לבו באתב"ש : כשפ עולה 400, למנין המילה 'לנשך'.

שתיקון נשיכת הנחש נמצא בתוך לבו. לכוון אותו לאביו שבשמים.

* * * * *

”הנחשים השרפים”

פרק כ”א פסוק ו’:

”וישלח ה’ בעם את הנחשים השרפים וינשכו את העם וימת עם רב מישראל”
רש”י: ”ששורפים את האדם בארס שניהם”

מה ששורף את האדם בנשיכת הנחש זה הארס שלו.

ורמזים:

(1) ”השרפים וינשכו את העם וימת”

עולה 1999 ועוד 21 אותיות ועוד 5 מילים עולה 2025
ששורפים את האדם בארס שלהם עולה 2025

(2) ”את הנחשים השרפים וינשכו את העם וימת”

באתב”ש:

תא צטסבמי צבגומי פמטבלף תא צזי פמיא
עולה 1643 ועוד 7 מילים עולה 1650
”ששורפים את האדם בארס” עולה 1650

(3) ”וישלח ה’ בעם את הנחשים השרפים וינשכו את העם וימת”

באתב”ש:

פמבכס מנשץ שזי תא צטסבמי צבגומי פמטבלף תא צזי פמיא
ראש תיבות, אותיות: פ’, מ’, ש’, ת’, צ’, צ’, פ’, ת’, צ’, פ’ עולה 1650
”ששורפים את האדם בארס” עולה 1650

(4) ”וישלח ה’ בעם את הנחשים השרפים וינשכו”

באתב”ש:

פמבכס מנשץ שזי תא צטסבמי צבגומי פמטבלף
סוף תיבות, אותיות: ס’, צ’, י’, א’, י’, י’, י’, י’ עולה 261
ארס עולה 261

ועוד:

אבן עזרא: ”והם שלחו לשונם לנשוך כן שולח בהם”

(1) ”וינשכו את העם וימת עם רב”

עולה 1676 ועוד 6 מילים עולה 1682
’הם שלחו לשונם לנשוך כן שולח בהם’ עולה 1682

(2) "וינשכו את העם וימת עם רב מישראל"

באתב"ש :

פמטבלף תא צזי פמיא זי גש ימבגתך

עולה 1675 ועוד 7 מילים עולה 1682

'הם שלחו לשונם לנשוך כן שולח בהם' עולה 1682

* * * * *

"דבה" עולה 11 ועוד 3 אותיות עולה 14 למספר המילים של 'דבה' שהם אמרו:
"למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם הקלקל"

ובמידה כנגד מידה, הענן נתן לנחש (שפתח ראשון בלשון הרע) לנקום:
"בעם" (באותיותיו רמז לתוכן הדבה ולחסרת ההגנה)

ב'—באר

ע'—ענן

ס'—מן

הפקיר הענן את אלו שהוציאו דבה נגד 'הבאר' (מים) ונגד 'המן' (לחם).

ועוד:

ולמרות שאכלו את המן שנים ושום דבר לא קרה להם אמרו:
רש"י: "כלום יש יליד אשה שמכניס ואינו מוציא"

ורמז:

"כי אין לחם ואין מים ונפשינו קצה"

באתב"ש:

לם תמט כסי פתמט ימי פטובמטף דהץ

סוף תיבות, אותיות: ס', ט', י', ט', י', ט', י', פ', צ' עולה 248

רמ"ח עולה 248

כי אחד הנסים של המן שנספג כולו ברמ"ח אבריהם ולא הוציא פסולת.
(וזה היה דבר ניסי השומר על גוף נקי כדי שיוכלו ללמוד יותר תורה. וגם על זה התחילו להתרעם)

* * * * *

”ויתפלל משה בעד העם”

פרק כ”א פסוק ז’:

”...התפלל אל ה' ויסר מעלינו את הנחש ויתפלל משה בעד העם”
רש”י: ”מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול”
”ויתפלל משה בעד העם”
עולה 1092
אל יהא אדם אכזרי מלמחול למבקש ממנו עולה 1092

* * * * *

”עשה לך שרף”

פרק כ”א פסוק ח’:

”וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שֵׁרָף וְשִׁיִּים אֶתְּוֹ עַל נֶס וְהִיָּה כָל הַנְּשׁוּךְ וְרָאָה אֶתְּוֹ וְחִי”
 אחר מות אהרן, נסתלקו ענני הכבוד, ובא עליהם מלך ערד (עמלקים) במלחמה, והם חזרו
 לאחוריהם שבע מסעות (ראה רש”י פסוק ד’), ואז ”ותקצר נפש העם בדרך”.
 ובמקום להתפלל לה’ שיעזור להם, העם הוציא דבה, לשון הרע, נגד ה’ ומשה, באמרם:
 ”וידבר העם באלקים ובמשה למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין
 מים ונפשנו קצה מלחם הקלקל”.
 והם נענשו בנחשים השרפים. וזה לפי מידה כנגד מידה.
 רש”י: ”יבא נחש שלקה על הוצאת דבה ויפרע ממוציאי דבה”

וכאשר התחרטו על מעשיהם, משה רבנו התפלל עבורם ונעשה להם נס גדול.
רמב”ן (על פסוק ט’): ” כי צוה ה’ שיתרפאו במזיק הממית בטבע... להודיעם כי ה’ ממית
 ומחיה”
חזקוני (על פסוק ט’): ”ודווקא נחש ולא בריה אחרת להודיע נפלאותיו של הקב”ה שכך
 מדותיו שהוא מכה באיזמל ומרפא באיזמל”

הנה נס הגדול - הם התרפאו במזיק הממית, קרי באותו גורם שגרם להם החולי,
 באמצעות נחש. וזה נגד הטבע. כי ידוע שרק הזכרת השם 'נחש' לנשוך יזיק לו, ובטח
 אם יראה נחש. ורמזים לכל זה מהפסוק:

- (1) ”עשה לך שרף ושיים אתו על נס והיה כל הנשוך”
 סוף תיבות, אותיות: ה', ד', ף', ם', ו', ל', ס', ה', ל', ד',
 עולה 296
 עולה 296
 ”אין לחם ואין מים”
- (2) ”לך שרף ושיים אתו על נס והיה כל הנשוך וראה”
 סוף תיבות, אותיות: ד', ף', ם', ו', ל', ס', ה', ל', ד', ה',
 עולה 296
 עולה 296
 ”אין לחם ואין מים”
- (3) ”על נס והיה כל הנשוך”
 ראש וסוף תיבות, אותיות: ע'+ל', נ'+ס', ו'+ה', כ'+ל', ה'+ד',
 עולה 296
 עולה 296
 ”אין לחם ואין מים”
- (4) ”ושיים אתו על נס והיה כלי” עולה 1049 ועוד 17 אותיות עולה 1066
 עולה 1066
 ”למה העליתנו ממצרים”
- (5) ”אתו על נס והיה כל הנשוך וראה” עולה 1286 ועוד 22 אותיות עולה 1308
 עולה 1308
 נחש שלקה בהוצאת דבה

(6) "שרף ושים אתו על נס" עולה 1553 ועוד 14 אותיות עולה 1567
"ותקצר נפש העם בדרך" עולה 1567

(7) "ויאמר ה' אל משה עשה"
באתב"ש:

פמתיג מנשץ תך יבץ זבץ עולה 1634 ועוד 17 אותיות עולה 1651
שיתרפאו במזיק הממית עולה 1651

(8) "ה' אל משה עשה"
באתב"ש:

מנשץ תך יבץ זבץ עולה 1101 ועוד 4 מילים עולה 1105
"אם ישך הנחש בלא לחש" עולה 1105

(9) "עשה לך שרף ושים"
באתב"ש:

זבץ כל בגו פבמי עולה 292 ועוד 4 מילים עולה 296
"אין לחם ואין מים" עולה 296

(10) "ושים אתו על נס"
באתב"ש:

פבמי תאף זך טח עולה 657 ועוד 4 מילים עולה 661
לשון הרע עולה 661

(11) "על נס והיה כל הנשודך וראה"
באתב"ש:

זך טח פצמץ לך צטבפל פגתץ
ראש תיבות, אותיות: ז', ט', פ', ל', צ', פ', עולה 296
"אין לחם ואין מים" עולה 296

(12) "נס והיה כל הנשודך וראה אתו וחי"
באתב"ש:

טח פצמץ לך צטבפל פגתץ תאף פסם
סוף תיבות, אותיות: ח', צ', ד', ל', צ', פ', ס', עולה 358
נחש עולה 358

"אתו וחי" (13)

באתב"ש :

661 עולה **תאף פסם**

661 עולה **לשון הרע**

* * * * *

”כל הנשוד”

פרק כ”א פסוק ח’:

”וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שֵׁרֶף וְשִׁיִּים אֶתְּוֹ עַל נֶס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּד וְרָאָה אֶתְּוֹ וַחֲיִי”
רש”י: ”(במדרש רבה) אפילו כלב או חמור נשכו”

”כל הנשוד” עולה 431 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 440
אפילו כלב או חמור עולה 440

ועוד:

רש”י: ”שלא היה ממחר נשוד הנחש להתרפאות אלא אם כן מביט בו בכוונה”
שב”ם: ”שיסתכל לשמים למעלה”

(1) ”וְשִׁיִּים אֶתְּוֹ עַל נֶס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּד”
ראש תיבות, אותיות: ו', א', ע', נ', ו', כ', ה'
עולה 158
”מביט בו בכוונה” עולה 158

(2) ”אֶתְּוֹ עַל נֶס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּד וְרָאָה”
ראש תיבות, אותיות: ו', א', ע', נ', ו', כ', ה', ו'
עולה 158
”מביט בו בכוונה” עולה 158

(3) ”עַל נֶס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּד וְרָאָה אֶתְּוֹ”
ראש תיבות, אותיות: ע', נ', ו', כ', ה', ו', א'
עולה 158
”מביט בו בכוונה” עולה 158

(4) ”נֶס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּד וְרָאָה אֶתְּוֹ וַחֲיִי”
עולה 1210 ועוד 23 אותיות ועוד 7 מילים עולה 1240
”שיסתכל לשמים” עולה 1240

(5) ”וְשִׁיִּים אֶתְּוֹ עַל נֶס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּד”
באתב”ש:
פבמי תאף זך טח פצמץ לך צטבפל
עולה 1218 ועוד 22 אותיות עולה 1240
”שיסתכל לשמים” עולה 1240

* * * * *

והביט - וחי

פרק כ"א פסוק ט':

" ויעש משה נחש נחשת וישמהו על הנס והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי"

(גמרא ראש השנה דף כ"ט עמוד א', מובא ברש"י)

רש"י: "...ואמרו רבותינו, וכי נחש ממית או מחיה? אלא בזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאים, ואם לאו, היו נמוקים"

"ויעש משה נחש נחשת וישמהו על הנס והיה אם נשך הנחש את

איש והביט אל נחש" עולה 4362 ועוד 53 אותיות עולה 4415

אלא בזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את

לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאים עולה 4415

ועוד:

כתוב כאן **"והביט"**, ולא **"וראה"** כמו בפסוק ח'.
ואמרו חז"ל:

רש"י: "שלא היה ממחר נשוך הנחש להתרפאות אלא אם כן הביט בו בכוונה ואמרו רבותינו וכי נחש ממית או מחיה אלא בזמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאים ואם לאו היו נמוקים"

הוא ניצול על ידי **"והביט"**, שכוון לבו לאביו שבשמים. הכול תלוי בלב.
ורמז:

"והביט" עולה 32

לב עולה 32

ועוד:

לפי חז"ל הנחש שרף את נפשם (ראה תנחומא חקת י"ט, אור החיים).

נפש עולה 430

נחש עולה 358

ההפרש בין המילה **'נפש'** לבין המילה **'נחש'** זה 72 מנין המילה **'לבם'**, ומנין המילה **'חסד'**.

וגם **'נחש'** באתב"ש: **טסב** עולה 71 ועוד המילה עולה 72, למנין המילה **'לבם'**.

וגם **'נחשת'** באתב"ש: **טסבא** עולה 72, למנין המילה **'לבם'**.

וגם המילה **'ישך'** באתב"ש: **מבל** עולה 72, למנין (וגם אותיות) המילה **'לבם'**.

(ישך' כמו בקהלת י', י"א- "אם ישך הנחש בלוא לחש")

לומר לך שהתיקון נגד **נחש** להציל **נפש** נמצא בתוך **לבם**.

ולרמוז לך, שאם **ישך נחש** אותם, לא יספיק "והביט אל נחש הנחשת", אלא רק אם יתכוונו **לבם** (הרמוז במילים נחש, נחשת, ישך, והביט) לאביהם שבשמים, אז יהפוך מידת הדין למידת הרחמים ויהיה להם **חסד**, ונפשם תנצל, ויחיו.

* * * * *

”ויחנו באבת”

פרק כ”א פסוק י”:
”ויסעו בני ישראל ויחנו באבת”

דעת זקנים מבעלי התוספות:
”פ’ בצלמון ובפונן שבין הר ההר ואבות כמו שכתוב באלה מסעי ושם היתה מכת נחשים ומשם באו אחר המכה לאבות”

צלמון פונן עולה 408
נחשים עולה 408

צלמון זה צלמנה ופונן זה פונן. בתורה (פרשת מסעי) כתוב בפרוש שנסעו מהר ההר לצלמנה ומצלמנה לפונן. ושניהם כתובים חסר.

בצלמנה ופונן עולה 409
נחשים עולה 408 ועוד המילה עולה 409

* * * * *

מלחמת היצר

פרק כ"א פסוק י"ד:

"...על כן יאמר בספר מלחמת ה' את והב בסופה ואת הנחלים ארנון..."

" מלחמת ה' " : איזו מלחמה היא מלחמת ה'? זו מלחמת היצר.
כולנו נמצאים אתו בקרב יום יום.

"את והב בסופה": מי שלוחם מלחמת ה' נגד יצרו, ("בסופה"), בסופו של דבר הוא יגיע
לאהבה, ("והב"), על הטובה הגדולה הצפונה לו.

ועוד אותיות "והב" ההפך מ"בהו" (קריאה הפוכה, מסוף המילה להתחלתה)
ומי שלוחם מלחמת ה' יהפוך ה"בוהו" בחיים שלו בסופו ל"והב" (אהבה ה')

"ואת הנחלים": מי שמתגבר על יצרו, ומכניע את רוחו, ושומר הברית, הוא מתלמידיו
של אברהם אבינו. תלמידיו של אברהם אבינו נחלים בעולם הבא.

"ארנון": אולי נוטריקון: "ה' ה' א-ל רחום וחנון"
וזוכה לרחמים מהשמים.

* * * * *

”על כן יאמר בספר מלחמת ה”

פרק כ”א פסוק י”ד:

”על כן יאמר בספר מלחמת ה’ את והב בסופה ואת הנחלים ארנון”

ואולי יש כאן רמזים גם לעתיד.

לנסים שנעשו לבני ישראל בימי מרדכי היהודי ובימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול, קרי בפורים ובחנכה. כי בעקבות המלחמות האלו והישועה אנו אומרים ”על הנסים”.

(1) ”כן יאמר בספר מלחמת”

ראש תיבות, אותיות: כ', י', ב', מ', עולה 72

מכבי עולה 72

(2) ”בספר מלחמת ה’ את והב בסופה ואת הנחלים”

ראש תיבות, אותיות: ב', מ', י', א', ו', ב', ו', ה', עולה 72

מכבי עולה 72

(3) ”על כן יאמר בספר מלחמת ה”

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ע'+ל', כ'+ן', י'+ר', ב'+ר', מ'+ת', י'+ה', עולה 1037

מתתיהו בן יוחנן עולה 1037

(4) ”יאמר בספר מלחמת ה’ את והב בסופה ואת הנחלים ארנון”

ראש תיבות, אותיות: י', ב', מ', י', א', ו', ב', ו', ה', א', עולה 83

חנכה עולה 83

(5) ”כן יאמר בספר מלחמת ה’ את”

ראש תיבות, אותיות: כ', י', ב', מ', י', א', עולה 83

חנכה עולה 83

(6) ”כן יאמר בספר מלחמת ה’ את”

סוף תיבות, אותיות: ן', ר', ר', ת', ה', ת', עולה 1255

רבת את ריבם עולה 1255

(7) ”כן יאמר בספר מלחמת ה’ את והב”

נקמת את נקמתם עולה 1621

(8) ”על כן”

באתב”ש:

זך לט עולה 66 ועוד 4 אותיות ועוד 2 מילים עולה 72

מכבי עולה 72

9) "מלחמת ה' את והב בסופה ואת הנחלים" עולה 1661
בימי מרדכי ואסתר בשושן עולה 1661

10) "על כן יאמר בספר מלחמת ה' את והב בסופה"
עולה 1874 ועוד 9 מילים עולה 1883
בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה עולה 1883

11) "בספר מלחמת"
באתב"ש:
שחוג יכסיא
ראש וסוף תיבות, אותיות: ש'+ג', י'+א', עולה 314
מרדכי היהודי עולה 314

12) "בספר מלחמת ה' את"
באתב"ש:
שחוג יכסיא מ' תא עולה 1119
אסתר בת אביגיל עולה 1119

13) "בספר"
באתב"ש:
שחוג
ראש וסוף תיבות, אותיות: ש'+ג' עולה 303
הוא הפור עולה 303

14) "כן יאמר בספר מלחמת"
באתב"ש:
לט מתיג שחוג יכסיא עולה 910 ועוד 4 מילים עולה 914
ויהי בימי אחשורוש עולה 914

* * * * *

באר, מתנה, ישימן

פרק כ"א פסוק י"ד:

" על כן יאמר בספר מלחמת ה' "

כאן כתוב "יאמר בספר" ולא 'כתוב בספר'.

האם הספר מדבר? אלא:

רשב"ם:

"על אלו המסעות שחזרו לאחוריהם והקיפו את ארץ אדום.. וחזרו עד שפגעו בבאר שכתוב למעלה, אשר יאמר בספר דברים ששיבחו להקב"ה והזכירו ניסי ים סוף וניסים שנעשו בנחל ארנון ובאר..."

"יאמר" — על שם שבני ישראל אמרו שירה והזכירו הניסים הכתובים בספר מלחמת ה'.

ועוד:

אמרו חז"ל,

'מן', בזכות משה רבנו,

'ענני הכבוד', בזכות אהרן הכהן,

'באר המים', בזכות מרים.

ורמז:

משה אהרן ומרים באתב"ש: יבץ תצגפט פיגמי עולה 747

מן ענן באר באתב"ש: יט זטט שתג עולה 747

ועוד:

פרק כ"א פסוק ט"ז:

"ומשם בארה הוא הבאר אשר אמר ה' למשה אסף את העם ואתנה להם מים"

יש כאן רמז לתורה ("בארה"), ורמז לרות (המואבייה, שמשטחה מפיצים דיני תורה), כיצד?

רמז לתורה:

"ומשם בארה הוא" עולה 606 ועוד 11 אותיות עולה 617 למנין המילה 'הדברות'.

וגם:

"אסף את העם ואתנה להם מים"

סוף תיבות, אותיות:

ף, ת, ס, ה, ס, ס, עולה 605 ועוד 6 אותיות עולה 611 למנין המילה 'תורה'.

רמז לרות.

"ומשם בארה הוא" עולה 606 למנין המילה 'רות'.

בתחום 'רות' היה הסנהדרין יושב בלשכת הגזית (בתחום שבט יהודה, שבט של דוד המלך

הבא מרות) ומפרש דיני 'התורה' לכל בני ישראל.

ועוד :

פרוש מהרז"ו (על המילים 'כך המקבל עול תורה'):
"שהבאר רמז לתורה...וממ"ש 'וממדבר מתנה', כש"כ 'ויתן אל משה', וכמו שכתוב
'לקח טוב נתתי לכם תורת י וגו'
ורמז :

"וממדבר מתנה" באתב"ש : פייקשג יאטץ עולה 613 למנין 'תרי"ג'.
"לקח טוב" – התורה
"נתתי לכם" – נתן לנו, קרי מתנה, במדבר

המדרש מדבר על הבאר שליווה את בני ישראל במדבר. וממשיך במי שמקבל עליו עול
התורה. ופרוש המהרז"ו חיבר ביניהם.
וממשיך המדרש :

"וממתנה נחליאל ומנחליאל במות', ג' מקומות כנגד ג' בתי דנין שבירושלים שהיו
מפרשין תורה לכל ישראל...ומנחליאל במות' אלו סנהדרין שבעזרה בצד המזבח
'ומבמות הגיא אשר בשדה מואב' אלו סנהדרין שבלשכת הגזית בתחום רות שבאה
משדה מואב נערה מואביה היא השבה עם נעמי משדה מואב"

"הוא הבאר אשר אמר ה' למשה"
סוף תיבות, אותיות : א', ר', ר', ר', ה', ה', עולה 611 למנין המילה 'תורה'.
"ומבמות הגיא אשר"
ראש וסוף תיבות, אותיות : ו'+ת', ה'+א', א'+ר' עולה 613 למנין 'תרי"ג'.

במישור הרעיוני :

יש כאן רעיון מוסר.

פרק כ"א פסוק כ':

"ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה ונשקפה על פני הישימן"
(מנחת שי – הישימן חסר וא"ו)

"ומבמות" – מקום גבוה יחסי, הרומז על הגאווה

"הגיא" – עמק, מקום נמוך.

לרמוז :

ככה צריך להתנהג נגד הגאווה להשפיל עצמך. ולזכור שהתורה נקנית במדת הענווה.

וגם :

"ראש הפסקה" – מקום גבוה, רומז על מדת הגאווה

והטיפול במדת הגאווה :

עולה 464

מדת הגאווה

"ונשקפה על פני הישימן" אתבש : פטבדוץ זך וטם צמבמיט עולה 464

לרמוז :

נגד 'מידת הגאווה' תמיד תוריד את עצמך, "ונשקפה על פני הישימן", תמיד תחשוב

עצמך לישימון הזה, למדבר, להפקר, ותמיד תזכור שהתורה ניתנה במדבר.

וכדי לזכות בקניין התורה, המכונה כאן "מתנה" (לקח טוב זה מתנה), צריך "ונשקפה":
"וממתנה" עולה 541
"ונשקפה" עולה 541
צריך שההשקפה שלך תהיה "על פני הישימן".

* * * * *

”הנחלים ארנון”

פרק כ"א פסוקים י"ד – ט"ו:

”על כן יאמר בספר מלחמת ה' את והב בסופה ואת הנחלים ארנון”

”ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער ונשאן לגבול מואב”

לפי חז"ל נעשה נס גדול לבני ישראל בנחל ארנון.

רש"י: ”כשם שמספרים בנסי ים סוף כך מספרים בנסי נחל ארנון שאף כאן נעשו נסים גדולים, ומה הם הנסים”

”תרגום של שפך אשד. שפך הנחלים שנשפך שם דם אמוריים שהיו נחבאים שם לפי שהיו ההרים גבוהים והנחל עמוק וקצר. וההרים סמוכים זה לזה. עומד על הר מזה ומדבר עם חבירו בהר מזה והדרך עובר בתוך הנחל. אמרו אמוריים כשיכנסו ישראל לתוך הנחל לעבור נצא מן המערות בהרים שלמעלה מהם ונהרגם בחצים ואבני בליסטראות. והיו אותן הנקעים בהר של צד מואב. ובהר של צד אמוריים היו כנגד אותן נקעים כמין קרנות ושדים בולטין לחוץ. כיון שבאו ישראל לעבור נזדעזעו ההר של א"י כשפחה היוצאת להקביל פני גבירתה ונתקרב לצד הר של מואב ונכנסו אותן השדים לתוך אותן נקעים והרגום. וזהו 'אשר נטה לשבת ער'. שההר נטה ממקומו ונתקרב לצד גבול מואב ונדבק בו וזהו 'ונשאן לגבול מואב”

ואולי רמז לדבריהם:

בדרך כלל בספר יש דברים כתובים ולא נאמרים. אבל כאן כתוב - ”על כן יאמר בספר”, ולא 'על כן כתוב בספר'. רמז מהמילה ”יאמר”, למילה 'אמרי' (”יאמר” אותיות המילה 'אמרי'. ונשים לב המילה 'אמורי' בתורה חסר, בלי האות וו).

(1) ”ארנון” עולה 307

אמוריים עולה 307

(2) ”ואשד” עולה 311 ועוד המילה עולה 312

האמוריים עולה 312

(3) ”הנחלים אשר נטה”

ראש וסוף תיבות, אותיות: ה'+ס', א'+ר', נ'+ה', עולה 301

אמריים עולה 301

(4) ”ואשד הנחלים אשר נטה לשבת ער ונשאן לגבול מואב”

עולה 2548 ועוד 9 מילים עולה 2557

ונזדעזעו ההר של א"י כשפחה היוצאת להקביל פני גבירתה עולה 2557

(5) ”מלחמת ה' את והב בסופה ואת”

ראש וסוף תיבות, אותיות:

מ'+ת', י'+ה', א'+ת', ו'+ב', ב'+ה', ו'+ת', עולה 1277

ונכנסו שדים לתוך הנקעים עולה 1277

(6) "יאמר בספר מלחמת ה' את והב בסופה ואת הנחלים"
 עולה 2254 ועוד 36 אותיות ועוד 9 מילים עולה 2299
 ונכנסו אותן הבליטות לתוך אותן הנקעים עולה 2299

(7) "כן יאמר בספר מלחמת ה' את והב"
 עולה 1621 ועוד 24 אותיות עולה 1645
 ונכנסו הבליטות לתוך הנקעים והרגום עולה 1645

(8) "כן יאמר בספר מלחמת ה' את"
 עולה 1608 ועוד 21 אותיות ועוד 6 מילים עולה 1635
 ונכנסו בליטות לתוך נקעים והרגום עולה 1635

(9) "בספר מלחמת ה' את והב"
 באתב"ש:
 שחוג יכסיא מ' תא פצש
 ראש תיבות, אותיות: ש', י', מ', ת', פ', עולה 830
 מלחמת האמוריים עולה 830

(10) "מלחמת ה' את והב בסופה"
 באתב"ש:
 יכסיא מ' תא פצש שחפוץ
 ראש תיבות, אותיות: י', מ', ת', פ', ש', עולה 830
 מלחמת האמוריים עולה 830

(11) "את והב"
 באתב"ש:
 תא פצש
 סוף תיבות, אותיות: א', ש', עולה 301
 אמריים עולה 301

(12) "הנחלים אשר נטה לשבת ער ונשאן"
 באתב"ש:
 צטסכמי תבג טנץ כבשא זג פטבתט
 עולה 1616 ועוד 23 אותיות ועוד 6 מילים עולה 1645
 ונכנסו הבליטות לתוך הנקעים והרגום עולה 1645

* * * * *

”עלי באר”

פרק כ”א פסוק ט”ז:

”ומשם בארה הוא הבאר אשר אמר ה’ למשה אסף את העם ואתנה להם מים”

”למשה אסף את העם”, בדילוג 4 אותיות, אותיות: ל’, ס’, ע’, אותיות המילה ‘סלע’.
רמז שמדובר כאן בסלע, שהוציא מים מהסלע.

ועוד:

פרק כ”א פסוק י”ז:

”עלי באר ענו לה”

”ענו לה” עולה 161

סלע ועוד המילה עולה 161

שהבאר ששרו עליו זה הסלע שממנה הוציא להם מים.

* * * * *

”אז ישיר ישראל”

פרק כ”א פסוק י”ז :
”אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה”

ונשאלת השאלה :
למי או למה אמרו את השירה הזאת?

יש שפרשו (ראה אור החיים) שהשירה הזאת על התורה.
ורמזים :

”אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו”
ראש תיבות, אותיות : א', י', י', א', ה', ה', ע', ב', ע' עולה 174
תורה באתב”ש : אפגץ
עולה 174
וגם :

”הזאת עלי באר ענו”
סוף תיבות, אותיות : ת', י', ר', ו' עולה 616
התורה עולה 616

ויש שפרשו שהשירה הזאת על משה רבנו.
כלי יקר : ”השירה הזאת על משה שחזרה הבאר בזכותו אחר שפסקה במיתת מרים”
הלא לא כתוב כאן 'משה' כמו שכתוב בשירת הים ("אז ישיר משה ובני ישראל").
ואז משה רבנו לא השתתף בשירה הזאת (כי נאמר עליו).

* * * * *

”ומבמות הגיא”

פרק כ”א פסוק כ’:
”ומבמות הגיא אשר בשדה מואב”

חקת רבה י”ט, כ”ו: ”שנאמר ‘בנאות דשא ירביצני על מי מנוחות ינהלני’ כל הימים שהיו במדבר כך היה משתמשין בה לכך קלסו עלי באר...ועוד למה נתנה במדבר כשם שמדבר לא נזרע ולא נעבד כך המקבל עול תורה פורקין ממנו עול דרך ארץ כשם שמדבר אין מעלה ארנון כך בני תורה בני חורין בעולם הזה”

פרוש מהרז”ו (על המילים ‘כך המקבל עול תורה’):
”שהבאר רמז לתורה...וממ”ש ‘וממדבר מתנה’, כש”כ ‘ויתן אל משה’, וכמו שכתוב ‘לקח טוב נתתי לכם תורתי וגו’”

המדרש מדבר על הבאר שלווה את בני ישראל במדבר. וממשיך במי שמקבל עליו עול התורה. ופרוש המהרז”ו חיבר ביניהם.

וממשיך המדרש:
”וממתנה נחליאל ומנחליאל במות’, ג’ מקומות כנגד ג’ בתי דנין שבירושלים שהיו מפרשין תורה לכל ישראל...ומנחליאל במות’ אלו סנהדרין שבעזרה בצד המזבח ‘ומבמות הגיא אשר בשדה מואב’ אלו סנהדרין שבלשכת הגזית בתחום רות שבאה משדה מואב נערה מואביה היא השבה עם נעמי משדה מואב”

ויש רמז לזה מהפסוק:
”ומבמות הגיא אשר”, ראש וסוף תיבות, אותיות: ו’+ת’, ה’+א’, א’+ר’, עולה 613.
”הגיא”, מקום קבורתו של משה רבנו ע”ה. והוא הוריד לנו, ולימד אותנו תרי”ג מצוות.

ועוד:
”ומבמות הגיא אשר בשדה”, סוף תיבות, אותיות: ת’, א’, ר’, ה’, עולה 606 למנין המילה ‘רות’.
רמז לסנהדרין היושבים בלשכת הגזית ‘בתחום רות’ (בתחום שבט יהודה, שבט של דוד המלך הבא מרות) ומפרשים דיני ‘התורה’ לכל בני ישראל.

ועוד (רמזים על הבאר ונושא התורה):
פרק כ”א פסוק י”ז:
”הוא הבאר אשר אמר ה’ למשה”
סוף תיבות, אותיות: א’, ר’, ר’, ה’, ה’, עולה 611 למנין המילה ‘תורה’

”בארה הוא הבאר אשר אמר ה’”
סוף תיבות, אותיות: ה’, א’, ר’, ר’, ה’, עולה 611 למנין המילה ‘תורה’

* * * * *

”על פני הישימן”

פרק כ”א פסוק כ’:

”ראש הפסגה ונשקפה על פני הישימן”

חז”ל דרשו שמראש הפסגה ניתן לראות את הבאר שלוותה את ישראל ארבעים שנה במדבר ונגנזה בתוך ימה של טבריה (במדרש תנחומא כתוב שזה נראה כמו מלא פי תנור בתוך ימה של טבריה).

במישור הרעיוני:

’ראש הפסגה” –אם זכית להגיע לראש הפסגה, ללמוד הרבה תורה, לא לתת את זה להגיע לראשך. לא להתגאות בזה. ותמיד לזכור:
”ונשקפה על פני הישימן” – כלומר, מי שהגיע לפסגה, לרמה רוחנית גבוהה, כדי לשמור ההישגים שלו, תמיד לזכור שפניו נשקפה על ”פני הישימן”, על השממה (הגשמיות) של העולם הזה.

חז”ל דרשו ”וממדבר מתנה” רמז לתורה.

מתנה עולה 495

מתנה באתב”ש: יאטץ עולה 110

ביחד (495+110) עולה 605 ועוד 8 אותיות (מתנה, יאטץ) עולה **613**
כלומר:

”וממתנה” עולה **541**

ישראל עולה **541**

קבלו:

המצות עולה **541**

ועלו לראש הפסגה הרוחנית, ומאז הם במצב:

”ונשקפה” עולה **541**

”על פני הישימן”:

”ונשקפה” באתב”ש: **פטבדוץ** עולה **191**

”הישימן” באתב”ש: **צמבמיט** עולה **191**

ועוד:

”הישימן” עולה **415** למנין המילה ’לשממה’.

הם במצב לשמור שלא יתדרדרו לשממה.

(’שממה’ עולה 385 למנין המילים ’על עולם התחתון’ באתב”ש זך זפכי צאסאפט)

וגם:

’שממה’ באתב”ש: **בייץ** עולה **112** למנין המילה ’בסדום’

(כאן הרמז לפי הקרי ולא לפי הכתיב כי המילה סדום כתוב בתורה חסר ”סדס”)

סדום ידוע כמקום של שחיתות המידות.

ומי שגדל מחברו ברוחניות יצרו גם גדול ממנו, כלומר יצר הרע שלו מתחזק, כי:

”כל שיצרו גדול מחברו הוא גדול ממנו” (אמרה של חז”ל על מדרש בסוכה נ”ב, א’).

לרמוז:

מי שהגיע לראש הפסגה, יצר הרע שלו גם גודל, והוא צריך לשמור מאוד שלא יתדרדר לשממה, לשחיתות המידות.

וגם:

"אשר בשדה מואב ראש הפסגה ונשקפה על פני הישימון"
סוף תיבות, אותיות: ר', ה', ב', ש', ה', ה', ל', י', ן' עולה 607
"ימה של טבריא" עולה 607

וגם:

"מואב ראש הפסגה ונשקפה על פני הישימון"
באתב"ש:
יפתש גתב צוחרץ פטבדוץ זך וטם צמבמיפט
ראש וסוף תיבות, אותיות:
י'+ש', ג'+ב', צ'+ץ', פ'+ץ', ז'+ד', ו'+ם', צ'+ט' עולה 837
"כמלא פי תנור"
עולה 837
(תנחומא חקת כ"א)

* * * * *

”וישלח ישראל מלאכים”

פרק כ”א פסוק כ”א:

”וישלח ישראל מלאכים אל סיחון מלך האמרי לאמר”
רש”י: ”לומר לך שנשיא הדור הוא ככל הדור”

בספר דברים כתוב שמושה רבנו הוא זה שלח מלאכים לסיחון מלך האמורי.
אבל כאן כתוב ”וישלח ישראל” ועל זה פרש רש”י שנשיא הדור הוא ככל הדור.

ורמז:

”סיחון מלך האמרי לאמר”

באתב”ש:

חמסט יכל צתיגם כתיג

עולה 1153 ועוד 16 אותיות ועוד 4 מילים עולה 1173

שנשיא הדור הוא ככל הדור עולה 1173

ועוד:

”מלך האמרי”

באתב”ש:

יכל צתיגם עולה 603

משה רבנו עולה 603

בני ישראל עולה 603

הרמז:

בזוהר כתוב שמושה שסיחון רצה להשמיד את ישראל נפל בידי משה.
מלך האמורי דווקא נפל בידי משה רבנו. כי משה רבנו שקול כנגד כל ישראל.

ונראה עוד להגיד:

כתוב שסיחון לקח את חלק של ארץ מואב ממלך מואב הראשון.
כאשר סיחון לחם עם מלך מואב הראשון הוא פחד מהגיבורים האלו והוא שכר את
בלעם לקלל את מואב (ראה רש”י). כי בלעם היה ידוע כמכשף וכנביא הגדול של אומות
העולם. וגם עכשיו אולי סיחון יעשה אותו הדבר. ורומז לנו הכתוב שזה לא יעזור לו.
כי במישור הרוחני משה רבנו, אב כל הנביאים בכל הדורות, הוא עומד כנגדו.
ובמישור הגשמי בני ישראל עומדים נגדו (למלחמה ממש). ולמרות שהוא מלך עז,
בני ישראל עזים בתורה שיגן עליהם.

* * * * *

”אעברה”

פרק כ”א פסוק כ”ב:

”אעברה בארצך” עולה 591 ועוד 10 אותיות ועוד 2 מילים עולה **603**

משה רבנו עולה **603**

אולי רמז שהפתיחה לשלום לסיחון מלך האמרי היה רק מדעת משה רבנו.

* * * * *

סיחון ועוג

מי הם שני מלכי האמורי סיחון ועוג?
סיחון מתואר "סיחון מלך חשבון" על שם עיר מושבו. וגם "סיחון מלך האמרי".
עוג מתואר רוב הזמן "עוג מלך הבשן" על שם איזור ממשלתו
(אבל גם "אשר יושב באשתרת בעדרעי", "עשתרת" שם עירו, או "מקום של צוקים וקושי", או "המלך
קשה והמדינה קשה" –ראה רש"י).

ואולי סיחון נקרא על שם עירו ("מלך חשבון") כי הוא נלחם במלך מואב הראשון ולקח
את עיר חשבון ממנו (רש"י כ"א, כ"ז). והעיר חשבון היתה חזקה מאוד, וקשה לכבוש,
ולפי:

רש"י (כ"א, כ"ג): "אילו היה חשבון מלאה יתושים אין כל בריה יכולה לכבשה. ואם היה
סיחון בכפר חלש אין כל אדם יכול לכבשו, וכל שכן בחשבון"
(ויש דעה, ראה פרוש ספורנו כ"א, כ"ה, שחשבון תמיד היתה עיר של סיחון, והוא לא לקח את חשבון
ממואב, אלה רק לקח ארצם מנחל ארנון עד נחל יבק)

שניהם (סיחון ועוג) ידועים לנו כשני 'מלכי האמורי', וכאנשים גדולי קומה (סוג של ענקים),
חזקים במיוחד, ומפחידים מאוד, ולפי:

הכתוב על עוג:

דברים פרק ג' פסוק י"א:

"כי רק עוג מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים הנה ערשו ערש ברזל הלה הוא ברבת בני
עמון תשע אמות ארכה וארבע אמות רחבה באמת איש"
(וכותב הרמב"ן שעשו ערשו מברזל בגלל כבדו וגדלו ולא מעץ)

ומובא באגדות חז"ל על חזקו וגודלו של עוג:

מסכת ברכות (נ"ד, ב'):

"אבן שבקש עוג מלך הבשן לזרוק על ישראל גמרא גמירי לה אמר מחנה ישראל כמה
הוי תלתא פרסי איזיל ואיעקר טורא בר תלתא פרסי ואישדי עלייהו ואיקטלינהו אזל
עקר טורא בר תלתא פרסי ואייתי על רישיה ואייתי קודשא בריך הוא עליה קמצי
ונקבוה ונחית בצואריה הוה בעי למשלפה משכי שיניה להאי גיסא ולהאי גיסא ולא מצי
למשלפה והיינו דכתיב (תהילים ג') שני רשעים שברת"

ופירוש האגדה: כאשר בני ישראל באו לכבוש את הבשן עוג רצה להפיל עליהם הר. הוא
עקר הר מהמקום שלו, ובא לזרוק על בני ישראל. כדי שזה לא יקרה זימן הקב"ה להר
המון נמלים שאכלו אותו מבפנים ויצרו מין טבעת. ההר נפל על הצוואר של עוג, ובנס,
השיניים שלו גדלו בן רגע, ולא נתנו לו אפשרות להוציא את ההר מצווארו. משה רבנו
ניצל את המצב הניסי, ודקר בחניתו את הענק בקרסולו, עוג התמוטט ונפל, כך הוא מת.
(לפי האגדות משה רבנו שהיה בעצמו גדול, עשר אמות, קפץ חמש אמות, ורק פגע בעוג בקרסולו)

וגם לפי הנאמר למשה רבנו על עוג :

פרק כ"א פסוק ל"ד :

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֶת־כִּי בִידֶךָ נִתְּתִי אֶת־וְאֵת כָּל עַמּוֹ וְאֵת אֶרְצוֹ..."
רש"י (על המילים "אל תירא אתו") : "ובסיחון לא הוצרך לומר אל תירא אותו, אלא מתיירא היה משה שלא תעמוד לו זכות ששימש לאברהם שנאמר (בראשית י"ד, י"ג) 'ויבא הפליט', והוא עוג"

לפי המסופר עוג היה מהרפאים ששרד מכת המלכים (אמרפל וחבריו) על עשתרות קרנים בימי אברהם אבינו. עוג נפלט מהמלחמה והלך להגיד לאברהם אבינו שלוט נשבע על ידי המלכים.

(יש אומרים שהשם 'עוג' זה לא שמו המקורי, ושמו 'עוג' ניתן לו בגלל שלמד לעשות עוגות מאברהם אבינו, וכמו שנמר לשרה אמנו בראשית י"ח, ו' - "לושי ועשי עגות")

הרפאים היו מן ענקים שכל מי שראה אותם רפו רוחו ורעד גופו (וכנראה הם היו מצאצאי הנפלים).

ולפי הגמרא עוג וסיחון היו אחים (מאותה אמה) :

גמרא מסכת נדה ס"א, ע"א : "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא. מַכְדִּי, סִיחֹן וְעוֹג אַחֵי הוּוּ, דְאִמְרַ מִרְ סִיחֹן וְעוֹג בְּנֵי אַחִיהָ בְר שְׂמַחְזַאי הוּוּ. מַאי שְׁנָא מְעוּג דְקַמְסַתְפִּי, וּמַאי שְׁנָא מְסִיחֹן דְלֹא קַמְסַתְפִּי? א"ר יוֹחָנָן אַרְיִי שֶׁ בֶן יוֹחֵי מִתְּשׁוּבְתוֹ שֶׁל אֹתוֹ צָדִיק אֵתָהּ יוֹדֵעַ מָה הִיָּה בְלָבוֹ, אָמַר : שְׁמָא תַעֲמוּד לֹא זָכוֹת שֶׁל אַבְרָהָם אַבִּינוּ, שְׁנֵאמַר וַיְבֹא הַפְּלִיט וַיְגַד לְאַבְרָם הָעֵבֶרִי, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן זֶה עוֹג שְׁפֵלֵט מְדוֹר הַמְּבּוּל"

לפי הדעה הזאת עוג נולד לפני המבול ושרד המבול (הוא נאחז במדף מחוץ לתיבה).

וסיחון נולד בתוך התיבה לאחת מנשי בני נח. ולפי :

ילקוט ראובני (פרשת נח) : "סיחון ועוג בני שמחזאי היו שהיה מבני האלוקים שבא על אשתו של חם סמוך לכניסתו לתיבה, לכך שימש חם בתיבה כדי לכפות על אשתו"

אם כן סיחון ועוג כלולים בנפילים, וכמו שמפרש :

מהר"ם (במדבר י"ג, ל"א) : "והשלישי הנפלים... אשר מעולם (בראשית ו', ד'), היינו דאמרינן סיחון ועוג מבני שמחזאי ועזאל היו"

וכך כתוב על הנפלים בספר בראשית :

בראשית פרק ו' פסוק ד' :

"הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האל-הים אל בנות האדם וילדו להם המה הגברים אשר מעולם אנשי השם"

בעל הטורים (בראשית ו', ד') : "א' מלא וב' חסרים – 'הנפלים היו בארץ' חסר, 'ושם ראינו

את הנפילים בני ענק מן הנפלים' (במדבר י"ג, ל"ג). וזה סיחון ועוג וכו', כדאיתא בנידה, סיחון ועוג היו מבני שמחזאי ועזאל, ונפלו מן השמים בימי דור המבול, לכן כתיב כאן הנפלים היו בארץ"

ורמזים לקשר לסיחון ועוג:

- (1) "בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האל-ה-ים"
 סוף תיבות, אותיות: ץ, ם, ם, ם, ם, ם, ן, ן, ר, ו, י, ם' עולה 526
 "עוג מלך הבשן" עולה 526
- (2) "אחרי כן אשר יבאו בני האל-ה-ים אל בנות האדם וילדו להם המה הגברים
 אשר מעולם"
 ראש תיבות, אותיות:
 א, כ, א, י, ב, ה, א, ב, ה, ו, ל, ה, א, מ' עולה 134
 "הפליט" עולה 134
- (3) "כן אשר יבאו בני האל-ה-ים אל בנות האדם וילדו להם המה הגברים אשר
 מעולם אנשי"
 ראש תיבות, אותיות:
 כ, א, י, ב, ה, א, ב, ה, ו, ל, ה, א, מ' עולה 134
 "הפליט" עולה 134
- (4) "יבאו בני האל-ה-ים אל בנות האדם"
 סוף תיבות, אותיות: ו, י, ם, ל, ת, ם' עולה 526
 "עוג מלך הבשן" עולה 526
- (5) "בני האל-ה-ים אל בנות האדם וילדו"
 סוף תיבות, אותיות: י, ם, ל, ת, ם, ו' עולה 526
 "עוג מלך הבשן" עולה 526
- (6) "בנות האדם וילדו להם המה הגברים"
 ראש וסוף תיבות, אותיות:
 ב'+ת', ה'+ם, ו'+ו, ל'+ם, ה'+ה, ה'+ם' עולה 584
 "סיחון מלך חשבון" עולה 584
- (7) "הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האל-ה-ים אל בנות
 האדם וילדו להם"
 באתב"ש:
 צטוכמי צמף שתגה שמימי צצי פרי תסגם לט תבג משתף שטם צתכעסי תך
 שטפא צתקי פמכקף כצי
 סוף תיבות, אותיות:
 י, ף, ה, י, י, י, ם, ט, ג, ף, ם, י, ד, א, י, ף, י' עולה 428
 "בני שמחזאי" עולה 428

8) "בימים ההם וגם אחרי כן"

באתב"ש:

שמימי צצי פרי תסגם לט

79 עולה ט', י', י', י', י', י', י', י' : אותיות: עולה

79 עולה "עוג"

* * * * *

סיחון ועוג היו אחים

לפי חז"ל סיחון ועוג היו בני אשת חם.
(יש אומרים, ראה מהרש"א ראש השנה ב', ב', שבא עליה מלאך שנפל מהשמים או שהיא זנתה לפני כניסתה לתיבה עם מלאך שנפל מהשמים. משמחזאי או מבניו.
ויש אומרים, ראה זקנים מבעלי התוספות במדבר כ"א, ל"ד, שהיא נתעברה ממלאך שנפל מהשמים והולידה את עוג לפני שנכנסה לתיבה וגם נתעברה עם סיחון ממלאך שנפל מהשמים לפני שנכנסה לתיבה ולפני שהיא נשאה לבן נח. והיא הולידה את סיחון בתוך תיבה)

(1) "סיחון מלך האמרי"
אשת חם

עולה 474
באתב"ש: תבא סי

(2) "סיחון מלך האמרי"

באתב"ש: חמספט יכל צתיגם עולה 800

עולה 801
בן אשת חם

(3) "עוג מלך הבשן"

באתב"ש: זפר יכל צשבת עולה 748

עולה 749
אשת חם

* * * * *

”המשלים”

פרק כ”א פסוק כ”ז:
”על כן יאמרו המשלים באו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון”
רש”י: ”שהמושלים בלעם ובעור”

”המשלים” עולה 425 ועוד המילה עולה 426
בלעם ובעור עולה 426

* * * * *

”לרגל את יעזר”

פרק כ”א פסוק ל”ב:
”וישלח משה לרגל את יעזר וילכדו בנתיה ויירש את האמרי שם”

רש”י: ”המרגלים לכדוה...”

יונתן בן עוזיאל:
”ושדר משה ית כלב וית פנחס לאללא ית מכבר וכבשו כופרנהא ושיצון ית אמוראי דתמן”

אולי יש רמזים לדברי יונתן בן עוזיאל שכלב ופינחס היו המרגלים ששלח משה ורמזים לדברי רש”י ויונתן בן עוזיאל שהמרגלים (כלב, פינחס) לכדוה.

(1) **” את יעזר וילכדו בנתיה ויירש את האמרי שם ”**
ראש תיבות, אותיות: א', י', ו', ב', ו', א', ה', ש' עולה 331
כלב ופינחס לכדוה עולה 331

(2) **”ויירש את”**, עולה 927 ועוד 7 אותיות עולה 934
כלב ופינחס בן אלעזר בן אהרן עולה 934

(3) **”וישלח”**
באתב”ש:
פמבכס, עולה 202 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 208
פינחס עולה 208

(4) **”ויירש את”**
באתב”ש:
פממגב תא, עולה 566 ועוד 2 מילים עולה 568
פינחס בן אלעזר עולה 568

(5) **”וישלח משה לרגל את יעזר וילכדו בנתיה ויירש”**
באתב”ש:
פמבכס יבץ כגרד תא מזעג פמכלקף שטאמץ פממגב
סוף תיבות, אותיות: ס', צ', ד', א', ג', ה', צ', ב' עולה 346
כלב ופינחס הכהן עולה 346

* * * * *

”לרגל את יעזר וילכדו בנתיה”

פרק כ"א פסוק ל"ב:

”וישלח משה לרגל את יעזר וילכדו בנתיה ויירש את האמרי אשר שם”

יונתן בן עוזיאל: ”ושדר משה ית כלב וית פנחס לאללא ית מכבר וכבשו כופרנהא ושיצון ית אמוראי דתמן”

לפי חז"ל (יונתן בן עוזיאל, וראה רש"י) משה רבנו שלח את כלב ואת פינחס לרגל את יעזר והם בעצמם לכדוה.

ורמזים:

(1) ”יעזר וילכדו בנתיה ויירש את האמרי אשר שם”
סוף תיבות, אותיות: ר', ו', ה', ש', ת', י', ר', ס'
עולה 1161
שלח כלב בן יפנה ופינחס בן אלעזר
עולה 1161

(2) ”וישלח”
באתב"ש:
פמבכס עולה 202 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 208
פינחס
עולה 208

(3) ”וישלח משה לרגל את יעזר וילכדו בנתיה ויירש”
באתב"ש:
פמבכס יבץ כגרד תא מזעג פמכלקף שטאמץ פממגב
סוף תיבות, אותיות: ס', צ', ד', א', ג', ה', צ', ב'
עולה 346
כלב ופינחס הכהן
עולה 346

(4) ”את יעזר וילכדו”
באתב"ש:
תא מזעג פמכלקף
ראש וסוף תיבות, אותיות: ת'+א', מ'+ג', פ'+ה'
עולה 604
שלח כלב ופינחס
עולה 604

(5) ”ויירש את”
באתב"ש:
פממגב תא עולה 566 ועוד 2 מילים עולה 568
פינחס בן אלעזר
עולה 568

* * * * *

לכידת בנות יעזר

פרק כ"א פסוק ל"ב:
"וישלח משה לרגל את יעזר וילכדו בנתיה ויירש את האמרי אשר שם"
רש"י: "המרגלים לכדוה..."

"וילכדו בנתיה ויירש את האמרי אשר שם"
ראש תיבות, אותיות: ו', ב', ו', א', ה', א', ש' עולה 321 ועוד 7 אותיות עולה 328
למנין המילה 'המרגלים'.

בעל הטורים: "וירש, כתיב ויירש שלא הוצרכו להורישם אלא ברחו מעצמם"

בגלל שכתוב "וירש" (למרות שקוראים 'וירש') זה רמז שלא היה למרגלים לעשות שום
דבר חוץ מלרשת את בנות יעזר כי ברחו מעצמם. ירשו את בנות יעזר בלי מלחמה.
ורמז:

"וירש" עולה 526
כי ברחו מעצמם עולה 526

וגם:

"וירש" באתב"ש: פממגב עולה 165
בלי מלחמה עולה 165

ועוד:

(1) "יעזר וילכדו בנתיה ויירש את האמרי"
באתב"ש:
מזעג פמכלקף שטאמץ פממגב תא צתיגם
סוף תיבות, אותיות: ג', ה', א', ב', א', ס' עולה 216
ברחו עולה 216

(2) "וילכדו בנתיה ויירש את האמרי אשר"
באתב"ש:
פמכלקף שטאמץ פממגב תא צתיגם תבג
סוף תיבות, אותיות: ה', א', ב', א', ס', ג' עולה 216
ברחו עולה 216

* * * * *

”אל תירא אתו”

פרק כ”א פסוק ל”ד:

”וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֹתוֹ כִּי בִידָךְ נֹתַתִּי אֹתוֹ”

רש”י: ”שהיה משה ירא להלחם שמא תעמוד לו זכותו של אברהם שנאמר (בראשית י”ד) ויבא הפליט הוא עוג שפלט מן הרפאים שהכו כדרלעומר וחבריו בעשתרות קרנים שנאמר (דברים ג') רק עוג מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים”

ויש דעה (ראה זקנים מבעלי התוספות) שעוג נקרא הפליט כי נפלט מהמבול. וייתכן שהוא נקרא פליט גם כי הוא נפלט מהמבול וגם כי הוא נפלט מהמלחמה. ורמז:

”ה' אל משה אל תירא אתו”

ראש תיבות, אותיות: י', א', מ', א', ת', א' עולה 453

”ויבא הפליט ויגד לאברהם” עולה 449 ועוד 4 מילים עולה 453

* * * * *

”כי בידך נתתי אתו”

פרק כ”א פסוק ל”ד :

”...אל תירא אתו כי בידך נתתי אתו ואת כל עמו ואת ארצו...”

רש”י: ”משה ירא להלחם שמא תעמוד לו זכותו של אברהם שנאמר, 'ויבא הפליט' (בראשית י”ד, י”ג), והוא עוג שפלט מן הרפאים שהכו כדלעומר וחבריו בעשתרות קרנים וזה שנאמר 'רק עוג מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים (דברים ג, י”א)”

”עוג מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים”

ראש תיבות, אותיות: ע, מ, ה, נ, מ, ה' עולה 210

ברח עולה 210

וגם:

”עוג” עולה 79

פלט באתב”ש: וכן עולה 76 ועוד 3 אותיות עולה 79

שרק עוג ברח, פלט, מהקרב של כדלעומר וחבריו עם הרפאים בעשתרות קרנים.

ורמז שהסיבה שירא ממנו בגלל המעשה שעשה:

”תירא” באתב”ש: אמגת עולה 444 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 449

”ויבא הפליט ויגד לאברם” עולה 449

משה רבנו ירא ממנו בגלל גילו ובעיקר בגלל זכותו.

יש אומרים שעוג נפלט ממלחמת כדלעומר וחבריו עם הרפאים בעשתרות קרנים.

ואז הוא היה כ-500 שנה (שהיה אז ילד).

ויש אומרים (דעת רבי יוחנן המובא בילקוט שמעוני פרשת חקת) שהוא נפלט מהמבול.

ועוד מובא בילקוט שם ”סיחון ועוג אחי הוו”, דאמר מר סיחון ועוג בני אחיה ושמחזאי

היו”. ויש פירוש של זקנים מבעלי התוספות פרשת ויחי שעוג וסיחון היו אחים, ועוג

נולד לפני המבול, וסיחון בתוך התיבה. ועוג אחז במדף מחוץ לתיבת נח.

ואז עוג היה כ-875 שנה.

(החשוב:

המבול בשנת 1656 לבריאת העולם. וכנראה עוג היה תינוק אז בן כמה שנים.

יציאת מצרים בשנת 2448 לבריאת העולם.

1656-2448=832. ונוסיף לזה עוד 40 שנה עד מלחמת עוג 872 ונוסיף עוד 3 שנים שהיה תינוק ונקבל

סדר גודל של 875 שנה, או קצת יותר).

בכל מידה עוג היה גדול בגופו ומופלג בשנים.

ובגלל שלפי המדרש גם סיחון היה מופלג בשנים, ומשה רבנו לא היה ירא ממנו,

מוכרחים להגיד שמשה רבנו ירא מעוג בגלל זכויותיו שבא להגיד לאברהם אבינו על לוט

(וזה גם קשור למלך המשיח, שרות היתה בתו של עגלון מלך מואב זרעו של לוט)

ולמרות שעוג בא להגיד לאברהם אבינו שלקחו את לוט בשבי הוא התכוון שאברהם

אבינו יצא למלחמה וייהרג. ועל זה הגיע לו עונש.

במלחמת סיחון כתוב ”ישראל” שמונה פעמים והמילה ”משה” לא כתוב בכלל.

ואילו במלחמת עוג כתוב ”משה” והמילה ”ישראל” לא כתוב בכלל.

ואולי בגלל שבמלחמת עוג משה רבנו בעצמו הרג את עוג.
רש"י (על המילים "ויכו אתו"): "משה הרגו"

המילה "נתתי" לשון הווה וגם עבר. כאילו כבר נתתי אותו בידך:

(1) "נתתי אתו ואת כל עמו ואת"

ראש תיבות, אותיות: נ', א', ו', כ', ע', ו' עולה 153

עולה 153 "ויבא הפליט"

(2) "כי בידך נתתי"

באתב"ש:

לם שמקל טאאם

ראש וסוף תיבות, אותיות: ל'+ס', ש'+ל', ט'+ס' עולה 449

עולה 449 "ויבא הפליט ויגד לאברם"

(הפליט זה עוג)

משה רבנו הוא זה מזרעו של אברהם אבינו שיועד להכות את עוג.
בראשית פרק י"ד פסוק י"ג:

"ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי"

והרמוז:

"ויגד לאברם העברי והוא"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+ד', ל'+ס', ה'+י', ו'+א' עולה 102

עולה 102 משה באתב"ש: יבץ

ועוד:

ויקרא רבה: 'עשרה שמות נקראו לו למשה, ירד, חבר, יקותיאל, אביגדור, אבי סוכו, אבי
זנוח, טוביה, שמעיה, לוי, ומשה...'

ורמזים:

(1) "ויגד לאברם העברי והוא שכן"

סוף תיבות, אותיות: ד', ס', י', א', ו' עולה 105

עולה 105 אבי סוכו

(2) "ויגד לאברם"

באתב"ש:

פמרק כתשגי

ראש וסוף תיבות, אותיות: פ'+ק', כ'+י' עולה 210

עולה 210 חבר

(3) "ויגד"

באתב"ש:

פמרק עולה 420 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 425

עולה 425 שמעיה

ועוד :

דברים פרק ג' פסוק י"א :

"כי רק עוג מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים"

"מיתר הרפאים" באתב"ש : **ימאג צגותמי עולה 603** למניו 'בני ישראל'

והרמוז :

"מיתר הרפאים", קרי עוג, ייפול בידי משה רבנו ובני ישראל, ולפי :

בני ישראל הם אלו שיכו את בנו ואת עמו וייקחו את ארצו.

ומשה רבנו השקול כנגד בני ישראל (ראה רש"י) הוא זה יכה את עוג עצמו.

משה רבנו עולה 603.

* * * * *

פרשת בלק

וירא, ויגר, ויקץ

פרק כ"ב פסוקים א' - ב':

**"וירא בלק בן צפור את אשר עשה ישראל לאמרי. ויגר מואב מפני העם
מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל"**

רש"י: "אמר אלו שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם לא עמדו בפניהם, אנו על אחת כמה
וכמה, לפיכך 'ויגר מואב' (פסוג ג)"

קצת קשה. הלא לפי מה שאמר יפתח (מאוחר יותר לעמון, בתקופת השופטים), בני ישראל
בקשו מאדום וגם ממואב לעבור בגבולם להגיע ליעדם, כמו שכתוב (שופטים י"א, י"ז):
"וגם אל ארץ מואב שלח ולא אבה". שבני ישראל כלל לא יזמו מלחמה עם אדם ומואב.

ולמה פחד בלק ממה שבני ישראל עשו לסיחון ולעוג?
הלא בני ישראל בקשו גם מסיחון וגם מעוג לעבור בגבולם. והם, סיחון ועוג, לא רק
סירבו, אלא הם גם יצאו למלחמה נגד ישראל, ובמציאות בני ישראל לא תקף אותם.
(אז למה מואב חושש? הלא אדום ומואב שגם סירבו לתת לבני ישראל עבור בגבולם, ולא יצאו
למלחמה נגד בני ישראל, בני ישראל לא ניסו לכבוש אותם, כמו שכתוב "ויט ישראל מעליו").

ונראה להגיד:

שמה שהפחיד את בלק, מואב ומדין, זה לא היה פחד של ממלחמה גשמית עם ישראל
(אחד מול השני בשדי הקרב), כי ישראל כבר עבר את שטחם ולא עשו נגדם מלחמה. אלא
הם פחדו מהשפעת בני ישראל על הסביבה שלהם, באופן גשמית ובאופן רוחנית. שזה
יוביל בסופו של דבר להתמוטטותם.

ואסביר:

מצד הגשמי הם פחדו מעצם כמות הגדולה של אנשי הערב רב.
("ויגר מואב מפני העם כי רב הוא", "העם" כינוי לערב רב, ונוסף המילה "רב").
כי בלק, מואב, ומדין היו רודפי עושר וכבוד. וכמות כל כך גדולה ("רב") של אנשים
בסביבה שלהם ישים לחץ על הכלכלה שלהם.
"ויגר" – רמז בזה שהיה להם מורא (חששות) 'לגור' בארצם מפני הערב רב.
תנחומא בלק ב': "ויגר' לשון גר, שהיו רואין לעצמן כגרים בעולם. אמר ירדו למצרים
לגור ואחזו אותה"
ולפי זה אומר בלק לזקני מדין:
"עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחך השור את ירק השדה"
הוא השתמש במילה 'שור' להפחיד זקני מדין. רמז להם (לזקנים שזוכרים, או ששמעו) על
יוסף הצדיק (בן יעקב) בשימוש המילה "שור".
(וכמו שאמר יעקב אבינו לעשיו "ויחי לי שור וחמור", ומפרש בעל הטורים, בראשית ל"ב, ה' - רמז

"ליוסף ישטנו של עשיו, וליששכר שעוסקין בתורה".
שיוסף לקט את כל הכסף של המדינות מסביב למצרים וגם כל הרכוש וכסף של מצרים
לפרעה. ולא נשאר לאנשים שום דבר עד שכולם היו צריכים למכור את עצמם לעבדים
לפרעה כדי לשרוד.

ורמזים לזה :

(1) "כל סביבתינו כלחך"

ראש וסוף תיבות, אותיות : כ'+ל', ס'+ו', כ'+ד', עולה 156
יוסף עולה 156

(2) "מואב אל זקני מדין" עולה 351 ועוד 14 אותיות עולה 365

יוסף הצדיק עולה 365
שמואב רמז לזקני מדין בנושא יוסף.

(3) "השור"

באתב"ש :

צבפג עולה 175 ועוד המילה עולה 176
כיוסף עולה 176

(4) "אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחך"

באתב"ש :

תך עדטם יקמט זאץ מכסלף צדצך תא לך חשמשאמטף לכסל
סוף תיבות, אותיות : ד', ס', ט', צ', פ', ד', א', ד', פ', ל', עולה 390
יוסף בן יעקב עולה 390

"עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו" - הם ישאבו את כל אוצרות הטבע "סביבתינו"
אליהם. ולפי :

רשב"ם (על המילה "ילחכו") : "כל התבואות וכל מיני אוכלין"

וישאיר אותנו בפשיטת רגל, ואז אנחנו נהפוך לעבדים שלהם, ולפי :
רמב"ן : "וילכדו את כל סביבותינו כאשר עשו לשני מלכי האמרי ויתנו אותנו למס עובד"

ועוד :

חזקוני : "כשראה שלא החזירו למואב מה שכבש סיחון מהם אמר בלבבו : יש להם כח
לישראל ורשות לפשוט ידם עלינו, והם לא ידעו כי קנאו ישראל ע"י סיחון"
(מובא בחומש תורת חיים, שלמרות שבני ישראל לא עשו מלחמה עם מואב, הם כן שללו ובזזו אותם.
ורק בבני עמון לא נגעו בכלל)

לפי חז"ל סיחון עשה מלחמה עם מלך מואב הקודם ולקח ממנו את חלק ארצו מנחל
ארנון עד נחל יבק.

"ויורא בלק" - בלק ראה וחשש שלמרות שבני ישראל כבשו את כל השטח הזה שהיה
פעם שייך להם, הם לא מחזרים אותה להם. אלא
"אשר עשה ישראל לאמרי" - שבני ישראל יושבים בכל עריהם של סיחון. וגם הם לקחו
שלל את כל העושר אשר היה לסיחון.
וזה עוד סיבה כלכלית לחשוש מהם.

וגם לא היה למואב אפשרות להוציא ארץ סיחון מידי בני ישראל בכוח המלחמה כי בני ישראל כבר התגברו על סיחון ועוג, שני מלכי האמרי החזקים, שהיו מגיעים על כל ארץ מזרח הירדן (מנחל ארנון ועד נחל ירמוך) מפולשים.

מצד הרוחני, הם פחדו מאיכות המוסרי של בני ישראל, של 12 השבטים ("ויקץ מואב מפני בני ישראל"). הם קצו בחייהם מפני בני ישראל.
בלק רבה כ', ג': "רואין את עצמן כקוצים בפניהם"

כי מקורו של מואב מעריות של בנות לוט עם אביהם במערה באזור סדום. והם היו פרוצים בעריות. ובני ישראל היו גדורים בעריות.
(וכמו שכתוב במדבר כד, ג' - "וירא את ישראל שוכן לשבטיו", ראה שפתחי אוהליהם לא היו מכוונים זה לזה, כדי לשמור על צניעות).
וחששו שהם יהיו כקוצים בפני בני ישראל בגלל מעשיהם והתנהגותם.

ובגלל ההבדלים הרוחניים העצומים בינם לבין בני ישראל, ובמיוחד בנושא טהרת המשפחה, לא היה למואב שום אפשרות להתחבר (להתחתן) להזדווג לבני ישראל דרך קירוב משפחות כדי להוציא חלקים של ארץ סיחון הכבוש תחת ידם.

ורמזים לזה:

(1) "מפני בני ישראל" עולה 783

מפני המצוות בידם עולה 783

שמואב קצו מפני המצוות שבני ישראל שמרו.

(2) "ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני"

עולה 1349 ועוד 12 מילים עולה 1361

בגלל שהם גדורים בעריות עולה 1361

(3) "מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל"

סוף תיבות, אותיות: י', ס', ד', י', ב', א', י', ב', י', י', ל' עולה 209

מכוח פיהם עולה 209

בלק שאל את זקני מדין מה כוחו של מנהיגם, והם אמרו לו כוחו בפיו, קרי תפלתו. ולפי זה הוא שכר את בלעם לקללם.

(4) "העם מאד כי רב הוא ויקץ"

ראש תיבות, אותיות: ה', מ', כ', ר', ה', ו', עולה 276

כקוצין עולה 276

(5) "העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני"

גדור בעריות עולה 901

(6) "כי רב הוא ויקץ"

באתב"ש:

לם גש צפת פמדה עולה 1072

מפני מצות שבידם עולה 1072

(7) "מואב מפני בני ישראל"

באתב"ש:

יפתש יוטם שטם מבגתך

ראש וסוף תיבות, אותיות: 'י'+ש', 'י'+ס', 'ש'+ס', 'מ'+ד', עולה 760

מרוחניותם עולה 760

(8) "כי רב הוא ויקץ"

באתב"ש:

לם גש צפת פמדה

ראש וסוף תיבות, אותיות: 'ל'+ס', 'ג'+ש', 'צ'+ת', 'פ'+ה', עולה 948

רואין עצמן כקוף לפניהם עולה 948

(9) "הוא ויקץ"

באתב"ש:

צפת פמדה עולה 699 ועוד 7 אותיות עולה 706

מצניעותם עולה 706

(10) "מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני"

באתב"ש:

יתק לם גש צפת פמדה יפתש יוטם

ראש תיבות, אותיות: 'י', 'ל', 'ג', 'צ', 'פ', 'י', 'י', עולה 233

קצם בא עולה 233

שהרגישו שהקץ שלהם בא - שסופם בא.

(11) "מואב מפני העם מאד"

באתב"ש:

יפתש יוטם צזי יתק עולה 1472 ועוד 4 מילים עולה 1476

מפני שהם גדורים בעריות עולה 1476

שגם הערב רב בתוכם היו גדורים בעריות.

* * * * *

"ויגר מואב"

פרק כ"ב פסוק ב' :
"ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא"
רש"י (על המילה "ויגר") : "מורא"

"ויגר מואב" אותיות ברצף: ר', מ', ו', א', אותיות המילה 'מורא'.

* * * * *

מלחמה רוחנית

פרק כ"ב פסוק ב':

"וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי"

"וירא בלק" – מה ראה?

ראה בני ישראל יורשים חלק מארץ מואב:

"וירא בלק" עולה 349

ארץ מואב עולה 340 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 349

ראה אותם יורשים 'ארץ סיחון' חלק מארץ מואב:

ארץ סיחון באתב"ש: **תגה חמספט** עולה 605 ועוד 8 אותיות עולה 613

למנין 'בתורה'

לרמוז:

'בתורה' נאסר על בני ישראל לכבוש ארץ מואב כי היא ירושה לבני לוט. אבל סיחון טיהר ארץ מואב לבני ישראל. סיחון כבש חלק מארץ מואב, ובני ישראל כבשו את סיחון וירשו את ארצו (חלק מארץ מואב). אבל בלק לא הבין שארץ סיחון כבר לא ארץ מואב הנאסר על בני ישראל 'בתורה' וחשב שיכול לגרש אותם מארצו.

מדין ומואב היו אויבים. ורק אחרי שראו שבני ישראל הכו את שני מלכי האמרי, סיחון ועוג, הם התחברו ביחד לעצור את בני ישראל. וכדי לחזק את הקשר ביניהם שמו את בלק, צור, אחד מחמשת מלכי מדין, מלך על מואב לנהל המלחמה נגד בני ישראל, ולפי שהעיד בלעם:

"קבה לי אתו אולי אוכל להלחם בו וגרשתיו"

ראש תיבות, אותיות: **ק', ל', א', א', א', ל', ב', ו'** עולה 171

"בלק בן צפור מלך למואב בעת הוא"

ראש תיבות, אותיות: **ב', ב', צ', מ', ל', ב', ה'** עולה 171

וכאשר בלק ראה מה שבני ישראל 'עשה לאמרי', לשני מלכי האמרי, הבין שמלחמה גשמית נגדם לא יצליח, כי כך הופל האמרי, ולפי:
גשמי באתב"ש: **רבים** עולה 252 ועוד 4 אותיות עולה 256 למנין 'האמרי'.

ורק מהלך רוחני נגדם אולי יכול להצליח. בלק שלח לבלעם בן בער, הנביא הגדול של אומות העולם, ששונא את ישראל, לקלל את בני ישראל בעיתוי הנכון. הצמד **'בלק בלעם'** חשבו שהם יצליחו במאבק 'רוחני' נגד ישראל, ולפי:
בלק בלעם עולה 274 למנין המילה 'רוחני'.

בלק ביקש מבלעם: **"ארה לי את העם הזה"**
כדי:

"אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ"

"אוכל נכה בו" ראש תיבות, אותיות: **א', נ', ב'** עולה 53 למנין המילה 'אבן'.
לרמוז: מתי "נכה בו" כאשר הוא ייכשל ביצר הרע המכונה 'אבן'.

ולפי :

"נכה בו" ראש תיבות, אותיות : **נ', ב'**
"יצר" באתב"ש מהג עולה 48 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה 52

בלק אמר **"ואגרשנו מן הארץ"** (מארץ סיחון), ובלעם אמר **"וגרשתיו"**, התכוון 'מן העולם' (רש"י).

רצה לגרש אותם מהעולם, קרי להשמיד אותם, ולפי :

"ארה" עולה 206 ועוד המילה
השמד באתב"ש : **צביק** עולה 202 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 207

בלק שלח לבלעם שליחים עם קסמים **"וקסמים בידם"**, וכדי לעזור לבלעם במלחמת הרוחנית נגדם (לקלל אותם, למחות שם, נגד יעקב אבינו וישראל) :

קסם באתב"ש : **דחי** עולה 22

שם באתב"ש : **ביי** עולה 22

בלעם אמר שבלק ביקש ממנו, **"עתה לכה קבה לי אתו"**, קרי **'קלל'** אותם, ולפי : **"לכה קבה לי"** ראש תיבות, אותיות : **ל', ק', ל',** אותיות המילה **'קלל'**.

בלעם שינה מלשון **"ארה"** ללשון **"קבה"**.

כי היה שונא את ישראל יותר מבלק (רש"י). והיה שונא אותם משורשם והתכוון לא רק לפגוע בגופם, אלא גם בזכרון. כמו שכתוב :

ירושלמי מסכת שקלים ז', א' : **"אין עושין נפשות לצדיקים, דבריהן הן זכרון"** להשמיד כל זכר שלהם (תרבותם) מן העולם, ולפי :

"לכה קבה לי" עולה 202

השמד באתב"ש : **צביק** עולה 202

זכרון באתב"ש : **עלגפטט** עולה 201 ועוד המילה עולה 202

כי תרבותם של ישראל בטהרה ותרבותם של מואב ובלעם בטומאה, בזנות.

ואמרו חז"ל :

אבות פרק ה' משנה כ"ב :

"מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע..."

למה בלעם מול אברהם אבינו ולא מול משה רבנו?

לרמוז לך :

"ארה לי" עולה 246 ועוד 2 מילים עולה 248

אברהם עולה 248

המאמץ של בלעם לקלל את ישראל חוזר לשורש שלהם לאברהם אבינו שהוא ברוך.

מאמציו של בלעם לקלל אותם לא הצליח ובעל כורחו בלעם הודה בנבואה שלו :

"מה אקב לא קבה א-ל"

הוא לא יכול להשמיד זכרון ושמותם מהעולם.

"אקב" עולה 103

שמותם באתב"ש : **ביפאי** עולה 103

ואומר לנו הנביא :
מיכה ה', ו' : "זכר מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אתו בלעם בן בעור"
עולה 574 **"זכר מה יעץ בלק"**
"וארגשנו" עולה 566 ועוד 7 אותיות ועוד המילה עולה 574
וגם :
עולה 566 **עצתו**
"וארגשנו" עולה 566

שכר את בלעם לקלל אותם כדי לגרש אותם מארץ סיחון.
ומה ענה בלעם, שבמקום לקלל אותם בעל כורחו ברכם.
אבל רמוז כאן מחשבתו האמיתי :
"ומה ענה אתו בלעם בן בעור"

ראש תיבות, אותיות : ו', ע', א', ב', ב', ב' עולה 83
"נכה בו" עולה 83
רצה לענות לדרישת בלק "נכה בו" כדי לגרש אותם מן העולם.

וכמו שאמר בלעם בעצמו על בקשת בלק אליו. אמר שבלק ביקש :
פרק כ"ב פסוק י"א :
"עתה לכה קבה לי אתו אולי אוכל להחלם בו וגרשתיו"

"קבה לי אתו אולי אוכל להחלם בו"
ראש תיבות, אותיות : ק', ל', א', א', א', ל', ב' עולה 165 למנין המילה 'קללה'.

"לי אתו אולי אוכל להחלם בו וגרשתיו"
סוף תיבות, אותיות : י', ו', י', ל', ס', ו', ו' עולה 108 למנין המילה 'גיהנם'
רצה להביא עליהם קללה, שיחטיא אותם, ויגרש אותם מהעולם, ירדו לגיהנם.

מברכת בלעם אנו מבינים מה הוא באמת רצה לעשות.
בלק ביקש מבלעם :

פרק כ"ב פסוק ו' : **"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה"**
ובלעם אמר :

פרק כ"ג פסוק ז' : **"לכה ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל"**
כלפי ישראל "זעמה" להוריד עליהם זעם ה'. וכמו שקרה :
פרק כ"ה פסוק ג' : **"ויחר אף ה' בישראל"**

"ארה לי יעקב ולכה זעמה" עולה 611 למנין המילה 'תורה'
לרמוז : רצה לגרום להם תקלה בשמירת התורה ואז יבוא זעם ויצליח לפגוע בהם.
כתוב "ארה לי את העם הזה" ורמוז בתוכה הכוונה "זעמה ישראל", ולפי :

"לכה נא ארה לי את העם הזה"
ראש תיבות, אותיות : ל', נ', א', ל', א, ה', ה' עולה 122
"זעמה" עולה 122

וגם מיד כאשר בלעם בא אל בלק כבר רמוז כוונתו, הלא בלעם אמר לו:
פרק כ"ב פסוק ל"ח:
"וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל בַּלַּק הֲנֵה בָאתִי אֵלֶיךָ עֵתָה הִיכַל אוֹכֵל דָּבָר מֵאוֹמֵה..."

גילה כוונתו שבא לקלל אותם (רצה להביא עליהם קללה):
"אל בלק הנה באתי אליך"
סוף תיבות, אותיות: ל', ק', ה', י', ד' עולה 165 למנין המילה 'קללה'.
אבל דרך דיבור (קללה) לא נותנים לי לעשות את זה.

ורומז שאם לא יצליח לקלל אותם יכול להביא עליהם זעם:
"הנה באתי אליך עתה היכל אוכל..."
"היכל אוכל" עולה 122
"זעמה" עולה 122

בכל זאת אני יכול ליעץ איך להביא עליהם:
"חרון אף", וזה הקללה שהצליח בלעם להביא על ישראל, ולפי:
"חרון אף ה' מישראל"
סוף תיבות, אותיות: ך', ף, ה', ל' עולה 165
קללה עולה 165

ויעץ להכשיל אותם בעוון 'זנות', ולפי:
קלל עולה 160
זנות באתב"ש: **עטפא** עולה 160
עוון של זנות יביא עליהם קללה.

ועשו את זה במקום הנקרא 'שטים'.
השטים באתב"ש: **צבנמי** עולה 192
רוחני באתב"ש: **גפסטם** עולה 192
בשטים, מאמץ הרוחני נגדם יצליח להכשיל את העם בזנות.

וגם בגלל:
שטים באתב"ש: **בנמי** עולה 102
משה באתב"ש: **יבץ** עולה 102
כי במקום הזה משה רבנו וזקני ישראל לא ידעו איך להגיב נגד הזנות, ולא יצליחו נגד
זה ויהיה מגפה, ולפי, "והמה בכים פתח אהל מועד".
"והמה בכים" עולה 128
מגפה עולה 128

"ויירא בלק" – פתח במלחמה רוחנית נגד ישראל ואמר, "אולי אוכל נכה בו",
"אוכל נכה" עולה 132 למנין המילה 'בלק' ולמנין המילה 'לקב'.
ראה את עצמו כשונא ישראל מכה בהם ומביא פורענות על ישראל
(בלק רבה כ', ב': "ראה בפורעניות שעתידה לבוא על ישראל מכל שונאיו").

"וירא בלק" עולה 349
השמד עולה 349
והכשיל אותם בזנות ונפלו 24,000 מהעם במגפה.

ומול זה:
"וירא פינחס"—ראה את התיקון לעוון הזנות.
פינחס לא היסס וקם מתוך העדה ופעל נגד הבכי ונגד המגפה:
פינחס באתב"ש: ומטסח עולה 123 ועוד 5 אותיות עולה 128
"והמה בכים" עולה 128
מגפה עולה 128

"וירא פינחס"—מה ראה? ראה את ההלכה, "הבועל את הארמית קנאין פוגעים בו"
(בלק רבה כ', כ"ה)
"וירא" עולה 217
"פוגעים בו" עולה 217

"פוגעים" עולה 209 למנין **פינחס** כולל המילה.
(פינחס הוא הקנאי שיפגע בהם תחילה)

פינחס עמד נגד זמרי והרג אותו ואת "כזבי" שהפקירה עצמה לזנות.
פינחס באתב"ש: ומטסח עולה 123
זמרי באתב"ש: עיגם עולה 123

"כזבי" אותיות: כ', ז', ב', י'
כ'—(כל) כוונתה
ז'—זנות
ב'—בני
י'—ישראל

והוא פעל מדין תורה ("הבועל את הארמית קנאין פוגעים בו"):
"תחת אשר קנא ל-א-ל-ה-י-ו"
סוף תיבות, אותיות: ת', ר', א', ו' עולה 607 ועוד 4 אותיות עולה 611 למנין 'תורה'
לרמוז שהרג אותם בדין תורה.

"ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו ויבא...":
"אל הקבה וידקר" עולה 463
זנות עולה 463
כדי לעצור המגפה שנגרמה על ידי זנות.

"ויקם בלעם וילך וישב למקמו"
"ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו"
"ויקם" של פינחס מול **"ויקם"** של בלעם.
בלעם קם אחרי שהציע עצתו הרעה של זנות
פינחס קם לפעול נגד עצתו הרעה.

פינחס כיוון כל רמ"ח אבריו בקנאה ובוזה פעל נגד "לכה קבה לי", ולפי:

"ויקח רמח בידו" עולה 394

קבה באתב"ש: דשץ עולה 394

תקבנו באתב"ש: אדשטף עולה 394

ומעשה הקנאה שעשה כיפר על בני ישראל:

"בקנאו" עולה 159

"ויכפר" באתב"ש: פמלוג עולה 159

(ייתחת אשר קנא ל-א-ל-ה-י-ו ויכפר על בני ישראל)

פינחס היה מיועד לכפר על בני ישראל

פינחס רבה כ"א, ג':

"ויכפר", וכי קרבן הקריב? שנאמר בו כפרה, אלא ללמדך שכל השופך דמן של רשעים כאלו הקריב קרבן"

פינחס באתב"ש: ומטסח עולה 123 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 129

כפרה באתב"ש: לוגץ עולה 129

(וגם: פינחס עולה 208 למנין המילה "השופך" באתב"ש צבפול)

המעשה של פינחס הביא ברכה:

"וידקר" באתב"ש: פמקדג עולה 227

ברכה עולה 227

והמעשה שלו רומז על מה שנאמר לבלעם:

"כי ברוך הוא" עולה 270

"רמח בידו" עולה 270

הקנאה שלו ברמ"ח אבריו הביא ברכה, קיבל ברית כהונת עולם (הזכות לברך את העם בברכת כהנים). גם במעשה קנאה שלהם יש ברכה.

פינחס שפעל נגד "אולי אוכל נכה בו",

"נכה" אותיות המילה 'כהן',

קיבל שכר ("ברית כהנת עולם") נגד המכה ("נכה בו") שעצר.

ופינחס הוא זה שהיה מיועד לעמוד מול בלעם הרשע, ולעצור מימוש עצתו:

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" עולה 956

בלעם בן בער אתב"ש: שכזי שט שזג עולה 956

בלעם חזר לקבל שכרו "כסף וזהב" תמורת יעוץ שלו "לזנות" את ישראל.

"כסף וזהב" עולה 180

"לזנות" באתב"ש: כעטפא עולה 180

והרגו אותו במלחמת מדין כאשר חזר, וגורלו רמוז בשמו:

"בלעם בן בעור" באתב"ש: שכזי שט שזפג עולה 1036

"הרגו בחרב" באתב"ש: צגרף שסגש עולה 1036

(במדבר ל"א, ח' - "ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב")

ועוד :

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן"

ראש תיבות, אותיות: פ', ב', א', ב', א', ה' עולה 91 למנין 'מלאך'
סוף תיבות, אותיות: ס, ו', ר', ו', ו', ו' עולה 460 למנין 'מלאך' באתב"ש (יכתל).
פינחס הוא כהן (קיבל ברית כהנת עולם), וכהן הוא כמלאך, ולפי:
מלאכי פרק ב' פסוק ז': "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבקות
הוא"

ואחר כך נאמר לבני ישראל:

פרק כ"ה פסוק כ"ז: **"צרור את המדינים והכיתם אותם"**

צרור באתב"ש: הגפג עולה 91 למנין 'מלאך'.

פינחס, כמלאך, כבר הקדים והתחיל להכות בהם.

יש אומרים שפינחס הוא אליהו הנביא שעלה לשמים כמלאך ושיבוא לבשר הגאולה,
ולפי:

מלאכי פרק ג', פסוק כ"ג: **"הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא..."**

ורמזים:

"פינחס" באתב"ש: ומטסח עולה 123

"אליה הנביא" עולה 114 ועוד 9 אותיות עולה 123

וגם:

"פינחס בן אלעזר בן אהרן" עולה 876

"שלח לכם את אליה" עולה 875

וגם:

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן"

באתב"ש:

ומטסח שט תכזעג שט תצגט צלצט

סוף תיבות, אותיות: ח', ט', ג', ט', ט', ט' עולה 47

אליה עולה 46 ועוד המילה עולה 47

* * * * *

עביט של מי רגלים

חז"ל (רס"ג, רש"י, רשב"ם) מסבירים שבלעם התאוה ללכת לבלק כדי לקלל את ישראל. וכאשר ה' שאל אותו "מי האנשים האלו עמך", הוא ניסה להתחכם ולהטעותו באמרו: "בלק בן צפר מלך מואב שלח אלי". כי היה לו להגיד לה' שאתה יודע הכל. אבל הוא ענה במחשבה רעה להטעותו. וכפי:

רש"י: 'ואמר פעמים שאין הכל גלוי לפניו'

אור החיים (כ"ב, כ'): "כי כבר נבחן כי הוא עביט של מ"ר (מי רגלים) לז"א 'קום לך אתם ובכל מקום ידי מושלות עליך"

במדרש רבה (כ', ו'): "א"ר אבא בר כהנא, זה א' מג' ב"א שבדקן הקב"ה ומצא קרון של מי רגלים.

ובגלל תשובתו, שניסה להטעותו, בלעם נקרא 'עביט של מי רגלים', ובמדרש 'קרון של מי רגלים'. ורמזים לזה מתשובתו:

(1) "האלקים בלק בן צפר" עולה 740 ועוד 14 אותיות עולה **754**
עביט של מי רגלים עולה **754**

(2) "בן צפר" עולה 422 ועוד 2 מילים עולה **424**
עביט מי רגלים עולה **424**

(3) "בלק בן צפר מלך"
באתב"ש:
שכד שט הוג יכל
ראש וסוף תיבות, אותיות: ש'+ד', ש'+ט', ה'+ג', י'+ל', עולה **661**
עביט של מ"ר עולה **661**
(מ"ר – מי רגלים)

והוא, בהתאם לדעותיו הרעים שחשב שיש דבר הנעלם מה' ח"ו, ניסה לכסות את סיבת הליכתו לבלק (ראה אור החיים כ"ב, י"א). וכמו שכתוב:
פרק כ"ב פסוק כ"ב:
"ויחר אף אלקים כי כי הולך הוא"
רש"י: "ונתאוה ללכת"

שהסיבה שהיה רע בעיני המקום למרות שה' אמר לו:
פרק כ"ב פסוק כ':

"אם לקרא לך באו האנשים קום לך אתם"
כי בלעם הלך בשמחה בלבו לקלל אותם.

מדרש רבה כ', ט"ו: "כשם שהם שמחים לקלל כך הוא שמח"
וזה למרות שהוא ידע שה' לא רצה שיקלל את ישראל ("לא תאור את העם כי ברוך הוא").
והוא הלך במחשבה רעה שה' לא יודע מה כוונתו באמת.

אבל בתוך האישור ללכת, יש רמז על מגבלת הליכתו:
"באו האנשים קום", ראש תיבות, אותיות: ב', ה', ק', אותיות המילה 'קבה'

"לך אתם", ראש תיבות, אותיות: **ל', א', אותיות המילה 'לא'**.
"באו האנשים קום לך אתם" - רמז לבלעם, אני יודע מחשבתך, לך אתם אם זה לטובתך להרוויח מזה, אבל **'קבה לא'**, אל תקלל אותם.

"אם לקרא לך באו האנשים קום לך",
ראש תיבות אותיות: **א', ל', ב', ה', ק', ל', אותיות המילים 'לא בקללה'**
לך אתם אבל **'לא בקללה'**. עזוב את קיללתך.

אחרי שבלעם יצא לדרך בא מלאך לשטן לו כמו שכתוב:
פרק כ"ב פסוק כ"ב:

"ויוחר אף אלקים כי הולך הוא ויתיצב מלאך ה' בדרך לשטן לו"
"כי הולך הוא" עולה 103
"אקב" עולה 103

"כי הולך הוא ויתיצב מלאך ה' בדרך לשטן לו",
ראש תיבות, אותיות: **כ', ה', ה', ו', מ', י', ב', ל', ל', עולה 148**
"מה אקב" עולה 148

כי בברכות בלעם הוא פתח:
פרק כ"ג פסוק ח':

"מה אקב לא קבה קל"
אבל כאשר הוא הלך, הוא הלך במחשבה - **'אקב'**.
המלאך, (מלאך רחמים - רש"י), בא להזהיר אותו לעזוב מחשבותיו וגם להודיע לו שאם הוא הולך לא יהיה לא בחירה חופשית להגיד מה שהוא חושב או רוצה, אלא:
"וואפס אשר אדבר אליך אתו תדבר".
ובאותו המילה שחשב, **"אקב"**, בעל כורחו, הוא בירך אותם **"מה אקב"**.

ולמרות כל זה, בלעם הלך לבלק. כי בלעם היה רודף כבוד וממון.
(רס"ג- **"כי הוא הולך מתוך תאוות הבצע והממון"**).

וכאשר הגיע לבלק, בלק אומר לו:
פרק כ"ב פסוק ל"ז:

"למה לא הלכת אלי האמנם לא אוכל כבודך"
"האמנם" עולה 136
ממון עולה 136

ובלעם עונה לבלק דבר אחד בפה ומתכוון לדבר אחר בלב. וכמו שכתוב:
"ויאמר בלעם אל בלק הנה באתי אליך עתה היכל אוכל דבר מאומה הדבר אשר ישים אלקים בפי אתו אדבר"
"היכל אוכל" עולה 122 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 132, למנין המילה **'לקב'**.

הוא אמר לבלק שרק מה שהאלקים ישים בפיו הוא יכול להגיד (בעל כורחו), אבל רמז לבלק:

"באתי אליך עתה" – באתי אליך עכשיו
"היכל אוכל" – **'לקב'**

למרות שבלעם רצה לקלל והוא חיפש כל פתח להגשים רצונו, בחסדי ה' הוא לא הצליח.

וכמו שאמר לו המלאך שבא לשטן לו בדרך "ואפס אשר אדבר אליך אתו תדבר", שלא יהיה לך שום בחירה חופשית בדבר.

כאשר הגיע הזמן לברך את ישראל ה' שם רסן בפיו, או חכה, או עיקם את פיו, או המלאך דבר מתוך גרונו. וזה למנוע ממנו להוציא זעמו נגד ישראל. וכמו שכתוב בסבב הברכות הראשות:

פרק כ"ג פסוק ה':

"וישם ה' דבר בפי בלעם ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר"

מדרש רבה (כ', כ'): "שעיקם פיו ופיקמו כאדם הקובע מסמר בלוח. ר"א אומר מלאך היה מדבר"

(1) **"וישם"** עולה 356 ועוד המילה עולה **357**
מלאך היה מדבר עולה **357**

(2) **"וישם ה' "**

באתב"ש:

פמבי מ-ץ

ראש וסוף תיבות, אותיות: **פ'+י', מ'+ץ',** עולה **220**

עיקם עולה **220**

(3) **"וישם ה' דבר"**

באתב"ש:

פמבי מ' קשג

ראש תיבות, אותיות: **פ', מ', ק'** עולה **220**

עיקם עולה **220**

(4) **"בפיו"**

באתב"ש:

שום עולה 346 ועוד 3 אותיות עולה **349**

רסן וחכה עולה **349**

ראש וסוף תיבות, אותיות: **ש'+ם'** עולה **340**

מסמר עולה **340**

(5) **"בפי בלעם ויאמר שוב"** ראש תיבות, אותיות: **ב', ו', ש'** עולה **310**

רסן עולה **310**

וכמו שכתוב בסבב הברכות השניות:

פרק כ"ג פסוק ט"ז:

"ויקר ה' אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר"

רש"י: "ונתן לו הקב"ה רסן וחכה בפיו, כאדם הפוקס בהמה בחכה להוליכה אל אשר

ירצה, אמר לו: על כרחך תשוב אל בלק"

מדרש רבה (כ', כ'): "וישם דבר בפיו כאדם שנותן בילנוס בפי בהמה ופוקמה להיכן שירצה

כך הקב"ה פוקס את פיו. כיון שאמר לו שוב אל בלק וברכס, אמר מה אני הולך אצלו

לפוח את נפשו, בקש לילך לעצמו נתן הקב"ה לו בלינוס שוב אל בלק וכה תדבר"

- (1) "אל בלעם וישם דבר" סוף תיבות, אותיות: ל', ס', ר' עולה 310
 רסן עולה 310
- (2) "בפיו ויאמר שוב אל בלק וכה"
 סוף תיבות, אותיות: ו', ר', ב', ל', ק', ה', עולה 343
 רסן, חכה עולה 343
- (3) "ויקר" עולה 316
 עיקם פיו עולה 316
- (4) "אל בלעם וישם דבר בפיו"
 סוף תיבות, אותיות: ל', ס', ר', ו', עולה 316
 עיקם פיו עולה 316
- (5) "ויקר ה' אל בלעם וישם"
 ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+ר', י'+ה', א'+ל', ב'+ס', ו'+ס', עולה 340
 מסמר עולה 340
- (6) "ויקר ה' אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל בלק"
 ראש תיבות, אותיות: ו', י', א', ב', ו', ד', ב', ו', ש', א', ב' עולה 340
 מסמר עולה 340
- (7) "ויקר ה' אל בלעם וישם"
 ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+ר', י'+ה', א'+ל', ב'+ס', ו'+ס' עולה 340
 מסמר עולה 340
- (8) "ה' אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל בלק וכה"
 ראש תיבות, אותיות: י', א', ב', ו', ד', ב', ו', ש', א', ב', ו', עולה 340
 מסמר עולה 340
- (9) "בפיו ויאמר" עולה 355 ועוד 2 מילים עולה 357
 מלאך היה מדבר עולה 357
- (10) "ה' אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל בלק"
 ראש וסוף תיבות, אותיות:
 י'+ה', א'+ל', ב'+ס', ו'+ס', ד'+ר', ב'+ו', ו'+ר', ש'+ב', א'+ל', ב'+ק',
 עולה 987
 נתן בלינוס בפיו ופקמה עולה 987
- (11) "בפיו ויאמר שוב אל" עולה 694
 נתן לו בלינוס עולה 694

(12) "ה' אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב

ראש תיבות, אותיות: י', א', ב', ו', ד', ב', ו', ש', עולה 331

עביט מ"ר עולה 331

(מ"ר – מי רגלים)

(13) "אל בלעם וישם דבר בפיו"

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ל', ב'+ס', ו'+ס', ד'+ר', ב'+ו', עולה 331

עביט מ"ר עולה 331

(14) "ויאמר שוב אל"

קרון מ"ר עולה 596

*** * * * ***

”כל אשר עשה ישראל לאמרי”

פרק כ”ב פסוק ב’:

”וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי”

רש”י: ”אמר אלו שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם לא עמדו בפניהם, אנו על אחת כמה וכמה, לפיכך ויגר מואב”

אבו עזרא (על המילה ”לאמרי”): ”לידוע שהוא סיחון ועוג ולא היו במלכי כנען גדולים כאלה”

לפי הפשט בלק ראה (במובן, שם לב) מה שבני ישראל עשו לשני מלכי האמורי, לסיחון ולעוג (שהרגו אותם ולא השאיר להם שריד). ובגלל שסיחון ועוג היו גבורים (רפאים), בלק הבין שיש כאן ניצחון שלא כדרך הטבע. ובגלל שהם המגנים על פלישה של זרים לתוך מואב ולתוך ארץ כנען, יש סכנה לעמו מבני ישראל שהם יעשו להם אותו הדבר. ועוד ידע בלק שארץ מואב וארץ עמון לא שייכת לבני ישראל ושאינן להם רשות לקחת אותה (זה ירושה לזרעו של לוט). אלא בגלל שבני ישראל לא החזירו למואב את ארץ סיחון שלקחו, שהיה חלק מארץ מואב הקדום, בלק חשב שהותר להם ארץ מואב. והוא לא ידע שסיחון טהר את ארץ מואב, מנהר היבוק עד נהר ארנון, לבני ישראל.

ובמישור הרעיוני:

רמוז כאן עוד ראייה שראה בלק (הלא כתוב שהוא ראה ”את כל אשר עשה ישראל”). בלק היה קוסם יותר גדול מבלעם (אלא שלא ידע איך לכוון השעה) והוא גם ראה (במובן, זכר) מה שעשה ”ישראל” סבא ”לאמרי”.

יעקב אבינו אמר ליוסף:

בראשית פרק מ”ח פסוק כ”ב:

”ואני נתתי לך שכס אחד על אחיך שלקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי”
אחרי ששמעו ולוי הרגו את שכס ובזזו את העיר, יעקב אביהם הצליח (נגד הטבע) להימלט מהאומות שהיו סביב שכס ושבאו לנקם ולעשות עמו מלחמה. יעקב מעיד על עצמו איך הוא עשה זאת, ”בחרבי ובקשתי”, פרוש רש”י - ”היא חכמתי ותפלתי”. יעקב אבינו התגבר על אויביו בחכמתו כמו שמעיד יצחק אביו (בראשית כ”ז, ל”ה) - ”ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך”, רש”י במרמה - ”בחכמה”, ובכוח פיו כאשר התפלל להצלה (בראשית ל”ב, י”א) - ”הצילנו נא מיד אחי מיד עשוי”.

וכתוב:

פרק כ”ב פסוק ד’:

”ויאמר מואב אל זקני מדין”

בלק (שהיה בעצמו מארץ מדין) שלח לזקני מדין. כי הם הכירו את טבעו של משה רבנו מנהגם של בני ישראל. כי לפי המדרש משה רבנו מלך במדין במשך 40 שנה בתקופה אחרי שברח מפרעה ולפני שהגיע לבית יתרו. והוא שאל אותם מה טבעו של מנהגם? ולפי:

תנחומא בלק ג’: ”מה טיבם של זקני מדין כאן. שהיו רואים את ישראל נוצחין שלא כדרך הארץ. אמרו מנהיג שלהם במדין נתגדל, נדע מהן מה מדתו. אין כחו אלה בפיו אמרו להם אף אנו נבוא כנגדן באדם שכחו בפיו”

זקני מדין אמרו לבלק, **כחו בפיו**. בדומה ליעקב אביהם (ישראל סבא) שנצח בכוח פיו (נגד האמורי- נגד עשו אחיו, שעשה מעשה אמורי, ונגד אנשי כנען), גם משה רבנו מנצח בכוח פיו.

וכמו שרמוז בשמו של בלק :

בלק עולה **132**

כחו בפיו עולה **132**

ככה הוא עשה. בלק החליט להשכיר נגדם שרותיו של איש אשר **כחו בפיו**, בלעם בן בעור, לקלל אותם, ולכוון השעה נגדם.

כי בלעם מתאים לתפקיד הזה, כי גם הוא שונא אותם ורוצה ברעתם.

בלק אמר (במדבר כ"ב, ו'): :

"ארה לי את העם"

באתב"ש : **תגן כס תא צזי** עולה 1061 ועוד 10 אותיות ועוד 4 מילים עולה **1075**

ובלעם אמר (במדבר כ"ב, י"א) :

"לכה קבה לי אתו"

באתב"ש : **כלץ דשץ כס תאף** עולה **1075**

הקשר המספרי רומז שלא רק שבלעם הסכים לזה אלה רצה גם להוסיף ולעשות יותר. כי דרשו חז"ל השינוי מהמילים "ארה לי" למילים "קבה לי" :

רש"י : "זו קשה מארה לי...ובלעם היה שונאם יותר מבלק"

בלעם, כמו שאמר, וכמו שגם רמוז בשמו, שונא אותם יותר, והרמז :

"בלעם" עולה 142 ועוד 4 אותיות ועד המילה עולה **147**

"קבה לי" עולה **147**

ואולי דרך קללותיו של בלעם, שהיה שונא את ישראל יותר מבלק (תנחומא בלק, ו'), בלק ישיג יותר ממה שביקש לגרש אותם מהארץ (וזה מובא במדרש וגם רמוז בשמו) :

בלק בן צפור באתב"ש : **שכד שט הופג** עולה 727 ועוד 9 אותיות עולה **736**

'לעקר אומה שלמה' באתב"ש : **כזדג תיץ בקיץ** עולה **736**

שבאמצעות קללותיו של בלעם הם חשבו שיצליחו, לא רק לגרש אותם מארצו, אלא גם לעקר אותם מהעולם הזה ומהעולם הבא.

כי הצמד **בלק בלעם** עולה **274**, למנין המילה **'עדר'**. וכמו שמעדרים (הופכים באדמה)

להוציא קוצים מהשדה (במדבר כ"ב, ג'- "ויקץ מואב מפני בני ישראל", שבני ישראל היו להם

קוצים), הם רצו לעדר (להפוך ולעקר, כמו שעושים במעדר) את בני ישראל מהעולם.

* * * * *

מואב ירא מהערב רב

פרק כ"ב פסוק ג':

" ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל "

1. כלי יקר: "...כי מפני הערב רב היו יראים מחמת רבויים. כי איתא במדרש שהערב רב הי' שני פעמים ששים רבוא ועליהם אמר: 'ויגר מואב' "

עולה 1058 "ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ"
עולה 1058 הם ערב רב, כפעמיים ס' רבוא

2. " מואב מפני העם מאד כי רב הוא " עולה 633 ועוד 21 אותיות עולה 654
מפני ערב רב עולה 654

3. "ויגר מואב מפני העם...ויקץ מואב מפני בני ישראל"

ונשאלת השאלה, למה גרו מפני העם, ומבני ישראל קצו?

ואולי ההסבר הוא:

"העם" מסמל את הערב רב, והאלמנט הרע שבו.
"בני ישראל" מסמל את האלמנט הטוב שבו.

מפני "העם" מואב פחד, פחד פיזי של מלחמה, אבל את "בני ישראל" הם לא סבלו.

בראשית פרק כ"ז פסוק מ"ו:

"קצתי בחיי מפני בנות חת אם לקח יעקב אשה מבנות חת כאלה
מבנות הארץ למה לי חיים"

והסיבה: שהם "בנות הארץ", הם היו פרוצות בערוה, וע"ז.
המילה "קצתי" מתייחסת למי שלא סובל מישהו מפני התנהגותו, ובמיוחד התנהגותו המינית. מואב באו מלוט (מעוון הבת הבאה על האב) והם קצו (לא יכלו לסבול) בני ישראל, שהיו גדורים בערוה.

* * * * *

ישראל עשה חיל'

פרק כ"ב פסוק ג':

"ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל"

פרק כ"ב פסוק ד':

"ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחך השור את ירק השדה..."

למרות שמואב ומדין היו שונאים אחד את השני הם חברו יחד (חז"ל), כי הם היו בלב אחד ובפה אחד נגד ישראל (השנאה מקלקלת את השורה).

מואב ומדין עולה 153

בלב אחד ובפה אחד עולה 153

שנאתם ופחדם מבני יעקב, מבני ישראל. ומואב פונה אל זקני מדין לדעת מה כוחם וטבעם של אומה זו. וברמז, מה כוחו וטבעו של אביהם, יעקב אבינו שהיה במדין אצל לבן 20 שנה.

מואב אל זקני מדין עולה 351

יעקב באתבש: מזדש עולה 351

ואיזה כוח יש במנהיגם, במשה רבנו, שגם שהה במדין הרבה שנים.

מואב אל זקני מדין עולה 351

במשה עולה 347 ועוד 4 אותיות עולה 351

אצל מואב עם בני ישראל מתוארים בשלוש שמות: **"עם"**, **"בני ישראל"**, **"הקהל"**.

"עם" – מפני גודלו, **"כי רב הוא"**, וגם כינוי לערב רב (**"ויגר מואב מפני העם"**)

"בני ישראל" – הצדיקים שבהם (**"ויקץ מואב מפני בני ישראל"**)

"הקהל" – כוחם בפה, כאשר הם נקהלים ביחד להתפלל, אז שום דבר יעמוד בפניהם

(**"ילחכו הקהל את כל סביבתינו"**)

בגשמיות:

"ילחכו" באתב"ש: **מכסלף** עולה 230

ויהרגו עולה 230

(ויהרגו כל מי שיעמוד נגדם כמו שעשו לסיחון ולעוד)

ברוחניות:

"ילחכו" עולה 74 ועוד 5 אותיות עולה 79

תפילתם באתב"ש: **אומכאי** עולה 78 ועוד המילה עולה 79

העצמה, **"כי עצום הוא ממני"**

"עצום" באתב"ש: **זהפי** עולה 102

"משה" באתב"ש: **יבץ** עולה 102

והכוח שלהם, ברוחניות שלהם, בתפילות ובתורה שלהם ושל מנהיגם (וזכויות אבותם):

וכחתם בפיהם עולה 611 למנין המילה **'תורה'**.

וגם:

"כי עצום הוא" עולה 248

כוחם אלו בפיהם עולה 248

(לפי חז"ל שאלו מואב את זקני מדין מה כוחם של אומה זו, ואמרו להם בפייהם. כי זקני מדין הכירו את משה רבנו ששהה במדין הרבה שנים בבית יתרו אחרי שברח ממצרים)

וגם:

"כי עצום הוא" עולה 248 למנין המילה 'אברהם'

רומז גם לשורש אבותם, לאברהם אבינו, שזכויותיו מגן עליהם. ולהבליט ההבדל בינו וזרעו, לבינם. ולפי המובא במשנה:

פרקי אבות פרק ה' משנה י"ט:

"כל מי שיש בו שלשה דברים אלה הוא מתלמידיו של אברהם אבינו ושלשה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה תלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, וורוח גבוהה ונפש רחבה תלמידיו של בלעם הרשע. מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע. תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלים העולם הבא... ותלמידיו של בלעם הרשע יורשים גיהנם ויורדים לבאר שחת..."

וגם "העם", קרי הערב רב שבתוכם, מלא מצוות (וזכויות) ביחס אלינו:

ערב רב באתב"ש: זגש גש עולה 613 למנין 'תרי"ג'.

מואב פחדו וקצו מגודלו ומעצמתו של העם, ומהרוחניות של בני ישראל.

ואז בלק שולח לבלעם:

פרק כ"ב פסוק ה':

"וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו לקרא לו לאמר הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא ישב ממלי"

בלק שולח שרים אל "ארץ בני עמו", לבלעם היושב בארץ 'ארם', ארץ של בלק (רמב"ן), ארץ של בלעם (רש"י), וגם ארץ של לבן הארמי (ארם נהריים, "פדנה ארם"):

"פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו"

באתב"ש:

ואפגץ תבג זך צטצג תגה שטם זיף

סוף תיבות, אותיות: צ', ג', ד', ג', ה', ס', פ' עולה 241

ארם עולה 241

וגם:

"בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו לקרא לו לאמר הנה עם יצא"

ראש תיבות, אותיות:

ב', ב', ב', פ', א', ע', ה', א', ב', ע', ל', ל', ל', ה', ע', י' עולה 410

לפדנה ארם עולה 410

יש אומרים שבלעם הוא לבן או בנו או נכדו. והקשר בין בלעם ללבן רמוז כאן:

"וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור"

באתב"ש:

פמבכס יכתלמי תך שכזי שט שזפג

סוף תיבות, אותיות: ס', י', ד', י', ט', ג' עולה 112

ללבן עולה 112

וגם:

"בלעם בן בעור פתורה"

באתב"ש:

שכזי שט שזג ואפגץ

סוף תיבות, אותיות: י', ט', ג', צ' עולה 112

ללבן עולה 112

וגם:

"בלעם"

באתב"ש:

שכזי עולה 337 ועוד המילה עולה 338

לבן הארמי עולה 338

ובלק רומז לו:

בלק מזכיר ברמז לבלעם מאמציו של בלעם בעבר נגד ישראל:

"פתורה"—היית קוסם ופותר חלומות, יועץ

ורמזים:

"פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

פ'+ה', א'+ר', ע'+ל', ה'+ר', א'+צ', ב'+י', ע'+ו' עולה 770

פותר חלום עולה 770

וגם:

"בן בער פתורה" באתב"ש: שט שזג ואפגץ

סוף תיבות, אותיות: ט', ג', צ' עולה 102

קוסם באתב"ש: דפחי עולה 102

"אשר על הנהר"— יעצת לפרעה לזרוק את ילדי ישראל לים

"ארץ בני עמו"— שולח לקרוא לו מארץ ארם, ארץ של לבן, (או בנו או נכדו) ורומז לו שגם

כאשר בני ישראל היו בבית לבן, "ארץ בני עמו", לא הצלחת לעצור אותם:

"בן בעור פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו לקרא לו לאמר הנה עם"

ראש תיבות, אותיות:

ב', ב', פ', א', ע', ה', א', ב', ע', ל', ל', ל', ה', ע' עולה 398

לבן בן נחור עולה 398

ובלק ממשיך לרמוז לו, לא הצלחת לעצור את יעקב, את ישראל אביהם.

וגם לא הצלחת להכחיד את ישראל במצרים. ומוכיח אותו שכל מאמציו נגדם נכשלו.

"הנה"— בהפתעה גמורה

הם עכשיו רבים ("כי רב הוא").

"הנה עם יצא" עולה 271 ועוד 8 אותיות עולה 279

ס' ריבוא עולה 279

"עם יצא ממצרים"— הם הצליחו לצאת ממצרים דבר שלא קרה אף פעם קודם לזה,

כל המאמצים שלך במצרים נגדם לא הצליחו.

"כסה את עין הארץ" – וכל הברכות שלך לסיחון, שהצליח לכבוש חלק מארץ מואב לא עזר לו נגדם. והם הצליחו להתגבר ולהרוג את סיחון וגם את עוג שהיו מגנים עלינו מפולשים.

ועכשיו שאתה נביא תבוא מיד לכוון השעה נגדם :
"על הנהר ארץ בני עמו לקרא לו לאמר הנה עם יצא"
סוף תיבות, אותיות :

ל', ר', צ', י', ו', א', ו', ר', ה', ס', א' עולה 589
לכוון השעה נגדם עולה 589

(לפי חז"ל בלק היה קוסם יותר גדול מבלעם. וידע איפה הם נכשלים. אבל לא ידע איך לכוון את השעה נגדם שהקלה נגדם תתפוס)

ועזור לי לקלל אותם.

"הנה עם יצא" באתב"ש: **צטץ זי מהת**

ראש וסוף תיבות, אותיות : **צ'+ץ', ז'+י', מ'+ת'** עולה 637
לקלל אותם עולה 637

וכמו שאמר לבלעם בפרוש :

פרק כ"ב פסוק ו' :

"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה"

* * * * *

”כלחך השור את ירק השדה”

פרק כ"ב פסוק ד':
”וַיֹּאמֶר מֹואב אֶל זַקְנֵי מִדְיָן עֲתָה יִלְחָכוּ הַקְהָל אֶת כָּל סְבִיבֹתֵינוּ כִּלְחַךְ הַשּׁוֹר אֶת יֶרֶק הַשָּׂדֶה”
רש"י: ”כל מה שהשור מלחך אין סימן ברכה”

ואולי ניתן להגיד במישור הרעיוני .
בלק אומר לזקני מדין: ”כלחך השור את ירק השדה”

בלק מזכיר ברמז לזקני מדין מה שקרה בעבר עם בני ישראל.
”השור” כינוי ליוסף (לפי מה שרמזו יעקב אבינו לעשו אחיו):
בראשית פרק ל"ב, ו': ”וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחִמּוֹר”
בנו בחיי: ”למה הקדים שור רמז רמז לו כבר נולד יוסף שהוא שטנו של עשו...נקרא יוסף שור שנאמר (דברים ל"ג, י"ז) בכור שורו הדר לו”
”שור” זה יוסף, ’חמור’ זה יששכר (”יששכר חמור גרם”).

כאשר הגיע שנות הרעב במצרים יוסף רוקן את מצרים מכל וכל:
בשנה הראשונה יוסף הצדיק אסף את כל הכסף במצרים ובארץ כנען
(כמו שכתוב: בראשית מ"ז, י"ד – ”וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנָעַן בְּשֶׁבֶר אֲשֶׁר הֵם שֹׁבְרִים”)

בשנה השנייה יוסף אסף את מקניהם
(כמו שכתוב: בראשית מ"ז, י"ז – ”וַיָּבִיאוּ מִקְנֵיהֶם אֶל יוֹסֵף וַיִּתֵּן לָהֶם לֶחֶם בְּסוּסִים וּבְמִקְנֵה הַצֹּאן וּבְמִקְנֵה הַבָּקָר וּבְחִמְרֵיהֶם”)

בשנה השלישית יוסף שעבד את גויותם ואדמתם לפרעה
(כמו שכתוב: בראשית מ"ז, כ" – ”וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת כָּל אֲדַמַּת מִצְרַיִם לְפָרְעָה כִּי מָכְרוּ מִצְרַיִם אִישׁ שְׂדֵהוּ”)

יוסף גם הנהיג חוק חדש במצרים ”לפרעה לחמש”. אחרי שקנה את אדמתם והכניס אותם לעבדים הוא נתן להם זרע ואמר להם שבעתיד חמישית היבול לפרעה וארבע חמישיות היבול להם (לאילו שמכרו את אדמתם).

וכאן מזכיר בלק ברמז לזקני מדין שזה גם יכול לקרות לנו.
והוא אומר להם: ”ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחך השור את ירק השדה”
השור הזה הורס את הכול כאשר הוא אוכל (”כלחך”), כי אין לו שנים למעלה בפה והוא מושך ומוציא את הכול עם השורש), כך בני ישראל יגרמו לנו לאבד את הכול.
”כלחך”, אותיות: כ', ל', ח', ד'

כ' – כספינו

ל' – לחמנו

ח' – חיינו, חירותנו

ד' – כבודינו, כוחנו

הכול ייקחו מאתנו.

ורמז להם מפעולת השור :

"השור" – כינוי ליוסף

"כל סביבתינו" באתב"ש : לך חשמשאמטף עולה 828

"צפנת פענח" עולה 828

שהקהל ירקנו את "כל סביבתינו" בדיוק כמו שיוסף (הקרוי "צפנת פענח", "אברד") עשה למצרים הרמוז במילים :

"את ירק" באתב"ש, אותיות : ת', א', מ', ג', ד'

לקח מהם :

א' – אדמתם

מ' – ממונם, מקניהם

ג' – גוויותיהם

רק השאיר להם :

ד', ת' – 4 (ידות) תבואה

ועוד :

(1) "כל סביבתינו כלחך"

ראש וסוף תיבות, אותיות : כ'+ל', ס'+ו', כ'+ד' עולה 156

יוסף עולה 156

(2) "אל זקני מדין עתה ילחנו הקהל את כל סביבתינו כלחך"

באתב"ש :

תך עדטם יקמט זאץ מכסלף צדצך תא לך חשמשאמטף לכסל

סוף תיבות, אותיות : ד', ס', ט', צ', פ', ד', א', ד', פ', ל' עולה 390

יוסף בן יעקב עולה 390

(3) "ילחנו הקהל" עולה 214 ועוד 9 אותיות עולה 223

"אברד" עולה 223

כמו שהשור עושה לירק, וכמו שיוסף ("צפנת פענח", "אברד") עשה במצרים, כך בני ישראל יעשו לנו. גם אם בני ישראל לא יכבשו אותנו, הם ייקחו מאיתנו את הכול (הלא לסיחון ולעוג לא נשאר שריד), והם יעשו אותנו עבדים להם לעולם.

* * * * *

בלק בן צפור, בלעם בן בער

פרק כ"ב פסוקים ד"ה':
"**...ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא. וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו לקרא לו...**"

נשאלת השאלה:
למה אצל בלק ובלעם כתוב שמות אביהם, בלק בן צפור, בלעם בן בער?
(הלא, אצל סיחון ועוג לא כתוב בן מי הם. רק סיחון מלך האמורי ועוג מלך הבשן)

ואמרו חז"ל:
שניהם היו גדולים מאביהם, בלק גדול מאביו במלכות, ובלעם גדול מאביב בנבואה. וידוע שהרבה פעמים כאשר מיחסים הבן אל אביו (פלוגי בן פלוגי), יש דברים משותפים ביניהם (כמו צדיק בן צדיק, רשע בן רשע).
ונראה להגיד ששמות אביהם רומז על שנאתם לישראל.
כיצד?
בלק בא ממדין ("ארץ בני עמו"). ועשו אותו מלך למואב אחרי שראו נפילת סיחון, ולפי: רש"י (על המילים "בעת ההוא"): "לא היה ראוי למלכות. מנסיכי מדין היה וכיון שמת סיחון מנהו עליהם לצורך שעה"

"מלך למואב" עולה 169
ממדין באתב"ש: ייקמט עולה 169

ושם האבא שלו 'צפור' דומה לשם אשת משה רבנו 'צפורה' שגם היא ממדין, ביתו של יתרו כהן מדין. והוא מארץ בני "עמו" במדין.
(ראה אטלס תורת חיים ממוסד הרב קוק, שהמילה "עמו" שם איזור).

תנחומא בלק ב': "וירא בלק בן צפור – הוא שונאן יותר מכל שונאים. שכלם היו באין במלחמות ובשעבוד שהן יכולים לעמוד בהן, וזה כאדם שהוא מוציא דבר (קללה) מפיו לעקור אומה שלימה"

לפי המדרש בלק היה 'צור' אחד מחמשת נסיכי מדין.
והוא הפקיע את ביתו כזבי (בת צור) כדי להחטיא את ישראל.

ידוע שעשו שונא ליעקב.
בלק שונא את ישראל על עניינים גשמיים כמו עשו (עשו על הבכורה והברכה).
כנראה זה רמוז בשם אביו:

צפור עולה 376
עשו עולה 376

למרות זאת, אמרו שבלעם יותר שונא את ישראל מבלק (הוא השונא, בהה הידיעה, את ישראל).

בלעם בן בער באתב"ש: **שכזי שט שזג** עולה 956
שונא ישראל באתב"ש: **בפטת מבגתך** עולה 956
('בער' כתוב חסר וגם מלא בתורה)

כי השנאה של בלעם שנאת חנינם (כמו עמלק. הלא כנביא ידע שבני ישראל לא מותרים לכבוש מואב ובכל זאת בא לקלל אותם), אבל השנאה של בלק מפחד שיכבשו ממלכתו (חב"ד).

בלעם באתב"ש: **שכזי** עולה 337

קטרוג באתב"ש: **דנגפר** עולה 337

על לא דבר עולה 337

שונא ישראל 'על לא דבר', קרי שנאת חנינם, ורוצה להוציא קטרוג נגדם ולקלל אותם. הלא:

בלק ביקש מבלעם **"לכה נא ארה לי את העם הזה"**

אבל בלעם שינה ואמר (במדבר כ"ב, י"א):

"לכה קבה לי אתו" עולה 609 ועוד 4 מילים עולה 613 מנין **'תרי"ג'**.

בלעם שונא הרוחניות של בני ישראל, שונא תרי"ג המצוות שהם שומרים. שונא שורשם בדומה לעמלק. ואולי בשם אביו יש רמז לכך:

עמלק עולה 240

עמלק באתב"ש: **זיכד** עולה 41

ביחד (240+41) עולה 281 ועוד 2 מילים (עמלק+זיכד) עולה 283

"בעור" עולה 278 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 283

(המילה 'בעור' כתוב חסר וגם מלא)

בשלב הנוכחי של חייו בלעם מארץ בני עמו של בלק (רש"י).

"בלעם בן בער" עולה 466 ועוד 3 מילים עולה 469

"ארץ בני עמו" עולה 469

אבל יש אומרים שמקודם הוא היה קשור לאדום.

קרי, שבלעם בן בער הוא 'בלע בן בעור' המוזכר בספר בראשית כאחד ממלכי אדום

(בראשית ל"ו, ל"ב-ל"ו) וימלך באדום בלע בן בעור ושם עירו דנהבה".

דנהבה באבת"ש: **קטצשץ** עולה 589 ועוד המילה עולה 590

אדום באתב"ש: **תקפי** עולה 590

ונראה להגיד ששניהם שאבו שנאתם מבית אביהם (הרמוז בשמות צפור, בער) ומארצם.

ושניהם פעלו לגרש את בני ישראל, מקבלי התורה, מהעולם.

בלק בן צפור בלעם בן בער עולה 1032

תורת ה' עולה 1032

שניהם רצו לפגוע בישראל בגלל שהם מקבלי ושומרי תורת ה'.

והם רצו לקללם:

בלק בלעם באתב"ש: **שכז שכזי** עולה 661

לשון הרע עולה 661

לרמוז:

בלק ובלעם, כצמד רע, רצו לקלל את ישראל. ולמרות שנאמר לבלעם "כי ברוך הוא"

הם המשיכו בניסיון לקללם. וזה להוציא שקר נגדם ודומה ללשון הרע.

ועוד:

אדום (עשו) וגם מואב ומדין שונאים את ישראל. על עשו אמרו חז"ל עשו שונא ליעקב,

ולפי:

רש"י (בראשית ל"ג, ד'): "ר' שמעון בר יוחאי אומר: הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב"

על מואב ומדין כתוב:

במדבר פרק כ"ב פסוק ג': "ויקץ מואב מפני בני ישראל"

כלומר, בני ישראל בעיניהם דבר שנפשם לא יכולה לסבול (כמו "קצתי בחיי").

"כי עצום הוא ממני" באתב"ש : **לם זהפי צפת ייטם**
סוף תיבות, אותיות : **ס', י', ת', ס'** עולה 490
"קצתי בחיי" באתב"ש : **דהאם שסמם** עולה 490
מואב לא יכול לסבול עוצמת הרוחניות של בני ישראל.
ולמה?

כי בני ישראל גדורים בעריות ואדום, מואב, ומדין פרוצים בעריות.
"עשו שונא ליעקב" באתב"ש : **זבף בפטת כמזלש** עולה 951
גדורים בעריות עולה 951
והשנאה של מואב ומדין הביא אותם להיות מהמוציאים בפה זממם, קרי לנסות לקלל את ישראל.
למוציא בפה באתב"ש : **כיפהמת שוץ** עולה 951

וכאשר לא הצליחו בפה הכשילו את העם בזנות :
"בשטים ויחל העם לזנות אל" באתב"ש : **שבנמי פמסך צזי כעטפא תך**
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ש'+י', פ'+ך', צ'+י', כ'+א', ת'+ך' עולה 951

וסופם :
"ויהיו על מדין לתת נקמה ה"
באתב"ש : **פמצמף זך יקמט כאא טדיץ מ--ץ** עולה 951

ההיסטוריה של העולם מעידה, כל הפוגעים בישראל :
'סופם לההרג ולעבור מהעולם הזה' עולה 951

ואולי זה חלק מזכות אבות, שכל מי שפוגע בזרעם של האבות, קרי בבני ישראל, דינו ללקות ולהיהרג ולעבור מהעולם.
אברהם יצחק יעקב באתב"ש : **תשגצי מהסד מזדש** עולה 1263
לוקה ונהרג ועובר מהעולם באתב"ש : **כפדץ פטצגר פזפסג יצזפכי** עולה 1263

* * * * *

הזמנת בלעם

פרק כ"ב פסוק ה':

"וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור..."

יש אומרים שבלעם היה לבן הארמי.

יונתן בן עוזיאל: " ושדר עזגדין לות לבן ארמי הוא בלעם דבעא למבלוע ית עמא בית ישראל..."

בלעם היה לבן הארמי, כיצד? והרי אם בלעם היה לבן הוא היה צריך להיות כבן 400 שנה. (שהוא חי מתקופת רבקה אמנו עד מלחמת מדין).
תורה תמימה פרשת בלק פרק כ"ב פסוק ה': שבלעם חי רק 33 שנים.
יש אומרים שהוא היה נין ללבן הארמי.

ואולי ניתן לקשר בין בלעם ללבן הארמי, (שהוא נינו של לבן), כלומר ממשפחתו ודומה לו באופי.
ואמנם יש קשרים שונים בדיבור שלהם ובאופי שלהם.

לבן אומר:

בראשית פרק כ"ט פסוק י"ט:

"ויאמר לבן טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר..."

בלעם אומר:

במדבר פרק כ"ב פסוק י"ג:

"כי מאן ה' לתתי להלך עמכם"

ברדיפה אחרי הכסף לבן אומר:

בראשית פרק כ"ט פסוק י"ג:

"ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אחתו וירץ לקראתו ויחבק לו וינשק לו..."

רש"י: "שמא זהובים הביא והנחם בחיקו (ב"ר). כשלא ראה עמו כלום, אמר, שמא מרגליות הביא והם בפיו (ב"ר).

חז"ל מסבירים שלבן בדק האם יעקב מחביא כסף בפיו או בבית השחי.

בלעם התנה את צאתו לקלל:

במדבר פרק כ"ב פסוק י"ח:

"אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב"

שניהם אהבו את הממון.

* * * * *

מה ידוע לנו על בלעם?

גופו של בלעם

לפי פירוש בעל הטורים על המילים "ונאם הגבר" בלעם היה "חגר באחת מרגליו", והוא צעד על רגל אחת כמו התרנגול שעומד על רגל א'. ולפי רש"י בלעם היה ניקור עין. כתוב עליו "שתם העין" ומסביר רש"י לפי הדרש: "עינו נקורה ומצאת לחוץ וחור שלא נראה פתוח...נסמית עינו"

יחוסו של בלעם

האשיות של בלעם קצת עטופה במסתורין. הוא ידוע לנו כבן 'בעור' שגם עליו חסר לנו מידע. הוא הופיע פעם הראשונה בתורה בשם 'בלעם' בפרשת בלק בספר במדבר. הוא גם מוזכר בפרשת מטות, בספר דברים, ובנביאים.

יונתן בן עוזיאל (פרשת בלק פרק כ"ב פסוק ה'):

"ושדר אזגדין לות לבן ארמי הוא בלעם דבעא למבלוע ית עמא בית ישראל"
לפי תרגום יונתן בלעם הוא 'לבן הארמי'.

להמחיש את האי ודאות של חז"ל בקשר לזהותו של בלעם נזכיר דעות של זקנים בעלי התוספות ושל האבן עזרא. ידוע לנו שבלעם נהרג על ידי פינחס הכהן במלחמת מדין (פרשת מטות). יש דעה שאז הוא היה רק בן 33 (מדרש). ומסביר זקנים מבעלי התוספות שלפי הדעה הזאת לא יכול להיות שבלעם הוא לבן הארמי אלא אולי הוא אחד מצאצאיו (או בנו – גמרא סנהדרין ק"ה, א'. או נכדו – זוהר פרשת וישלח כ"ב, כ"ג. או נינו). וגם הראב"ע כותב שבלעם הוא לא לבן (בפרשת בלק) וגם הוא לא בנו של לבן (בפרשת וירא).

אומנותו ועסקיו של בלעם

בלעם התחיל כקוסם, ועלה להיות נביא, ובסוף חזר להיות קוסם. קוסם משתמש בכוחות שפלים המובנים בטבע להשיג מטרתו – בכוחות הטומאה. כדי להצליח הוא ידע איך לכוון לשעה שבו כועס ה' ואז לקלל. נביא משתמש ברוח הקודש – בכוח טהור. הוא היה ידוע בעולם הקדום כיועץ, כקוסם, וכפותר חלומות (יונתן בן עוזיאל). מושבו בארץ ארם (בצפון ארץ ישראל). לפי הפשט הוא ישב בעיר 'פתור' על נהר הפרת. ראשי עמים היו שולחים לו אגרות עבור יעוצו ושוכרים את אומנותו (רש"י).

להלן נזכיר קצת ממה שידוע לנו על בלעם מכתבי חז"ל:

- 1) הוגד לאברהם (פרשת וירא כ"ב, כ'): **"הנה ילדה מלכה גם היא בניס לנחור אחיך. את עוף בכורו ואת בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם"**. אומרים חז"ל שכל נביאי אומות העולם באו ממלכה אחות שרה. ויש מזהים את 'קמואל אבי ארם' עם לבן (מדרש ילקוט שמעוני פרשת וירא כ"ב, ק"ב). וכותב יונתן בן עוזיאל - **"וית קמואל רב קסומיא דארמאי"**. שקמואל היה הקוסם הבכיר של ארם. על משמעות השם 'קמואל' מפרש זקנים מבעלי התוספות ומובא במדרש ילקוט שמעוני, **"שקם על אומתו של א-ל"**. וכל זה מתאים לאישיותו של לבן וגם לאישיותו של בלעם.
- 2) לפי מדרש (ילקוט שמעוני פרשת שמות ב', קס"ו) כאשר משה התינוק ישב על ברכיו של פרעה, משה הוריד את כתף פרעה מעל הראש של פרעה ושם את הכתר על ראשו. בלעם יעץ לפרעה לשפוך את דמו של משה ארצה בטרם יגדל ויקח את המלוכה מידו

(הספור הזה גם מובא בשמות רבה אם קצת שינויים).

- 3) הוא זה שיעץ לפרעה מלך מצרים לזרוק את תינוקות בני ישראל לים (מדרש ילקוט שמעוני).
- 4) יש מזהים את בלעם עם 'בלע בן בעור' מלך אדום (יונתן בן עוזיאל בבראשית פרק ל"ו פסוק ל"ב) - קרי שבלעם מלך באדום. (אולי בגלל שניהם 'בן בעור' ואולי עוד שהשם 'בלע' חלק מאותיות השם 'בלעם'). אבל האבן עזרא (בראשית פרק לו פסוק ל"ב) דוחה את הרעיון הזה וכותב שהוא "איננו בלעם. גם בלעם איננו בן לבן הארמי". והוא מסביר שאולי חז"ל דרשו ככה (שבלעם לבן) "בעבור היותו מנחש כמוהו".
- 5) הוא ברח (יחד עם 2 בניו הקוסמים) ממשה במצרים והלך לכוש. מלך כוש יצא למלחמה נגד בני קדם והשאיר את בלעם ובניו לשמור את עירו. בלעם יעץ לאנשי העיר איך למרוד במלך שלהם והם שמו אותו למלך עליהם ואת בניו לשרים. כאשר המלך חזר מהמלחמה הוא לא היה יכול להכניע את העיר ולקחת את השלטון בחזרה. עד שהגיע משה רבנו לכוש (בברחו מחרב פרעה) והוא יעץ למלך כוש איך להתגבר על העיר ולגרש את בלעם ובניו (שחזרו למצרים להיות יועצים וחרטומים לפרעה). במשך שנות המלחמה המלך מת ואנשי כוש המליכו את משה רבנו עליהם למלך. משה רבנו מלך בכוש 40 שנה לפני שהוא הגיע למדין - ליתרו (מדרש ילקוט שמעוני פרשת שמות ב', קס"ז).
- 6) הוא זה שהודיע לסיחון מלך חשבון שיצליח נגד מואב ויכבוש חלק מארץ מואב. (כמו שמעיד בלק "ידעתי את אשר תברך מבורך ואת אשר תאור יואר" - ראה רש"י).
- 7) הוא הודיע לבלק (שגם הוא היה מארץ ארם) שבעתיד הוא יעלה לגדולה ויהיה מלך (רש"י פרשת בלק פרק כ"ב פסוק ה' על המילים "ארץ בני עמו").

בלעם הגיע לרמת נבואה גבוהה ונחשב ל'הנביא' של אומות העולם. לפי רש"י הוא זכה לזה כדי לסתום פיות המקטרגים של אומות העולם האומרים שאילו היה לנו נביא כמשה הינו חוזרים למוטב. רמת נבואתו היתה עראי ('ויקר אלקים אל בלעם', 'ויקר' לשון עראי וטומאה - רש"י), קרי בלילה, ובשינה (חוץ מהפעם אצל בלק כאשר ברך את ישראל). ולא כמו רמת נבואתו של משה רבנו שזכה לדבר פה אל פה עם ה' ביום ובלילה. אחרי שניבא על העתיד בסוף פרשת בלק ('ועכשיו הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמד באחרית הימים') נסתלק ממנו ה' והוא חזר להיות קוסם (רש"י על המילים "הנני הולך לעמי" - "נסתלק הקב"ה ממנו").

עיונים בנושא בלעם כלבן או כקמואל אבי ארם

במשנה במסכת אבות (פרק ה' משנה כ"ב) חז"ל תיארו לנו את אישיותו של בלעם: "כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו הוא מתלמדיו של אברהם אבנו, ושלושה דברים אחרים הוא מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, תלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה תלמידיו של בלעם הרשע..."

ושואלים, הלא בלעם בדור של משה היה ולא בדור של אברהם. וגם בלעם היה נביא של אומות העולם כנגד משה שהיה נביא של ישראל. ולמה השווה המשנה בין אברהם לבלעם? לכאורה ההשוואה צריכה להיות בין בלעם למשה. לשאלה זו יש הרבה תשובות בחז"ל.

אבל אם נקבל את הדעות במדרשים, שמזהים את 'קמואל אבי ארם' עם לבן ואת בלעם עם לבן, אין כאן שאלה. כי לפי זה יוצא שלבן (בלעם) כן היה בן דורו של אברהם אבינו.

ועוד:

כאשר אליעזר עבד אברהם הגיע לארם נהריים לבית בתואל לקחת אישה ליצחק, ומצא את רבקה ורצה לקחת אותה איתו, אומרים לו לבן ובתואל (פרשת חיי שרה בראשית פרק כ"ד פסוק נ'):

"ויען לבן ובתואל ויאמרו מה' יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב"
כאן 'לבן' לפני 'בתואל'. ומסביר רש"י "רשע היה וקפץ להשיב לפני אביו".
אם נקבל הדעה של המדרש שקמואל אבי ארם הוא לבן אין כאן אי סדר בשמות. כי לפי זה יוצא שלבן הוא האח הבכיר של בתואל והוא יכול לדבר ראשון.

ועוד:

כאשר יעקב אבינו מגיע לארם לאזור בית לבן הוא שואל את הרועים (פרשת ויצא פרק כ"ט פסוק ח') **"ויאמר להם הידעתם לבן בן נחור..."**.
ואם לבן הוא בנו של בתואל (והוא הנכד של נחור) למה אמר יעקב **"לבן בן נחור"** ולא אמר 'לבן בן בתואל'? ומפרש הכלי יקר שיעקב רצה לדעת אם לבן הולך אחר תכונות סבו נחור שהיה איש תם וישר או לא, קרי שהוא הולך אחר אביו בתואל שהוא רמאי.
כאן הביטוי **"בן נחור"** נכון גם אם 'לבן' הנכד של נחור או הוא הבן של בתואל - זה רק פחות מדויק. כי לפעמים קוראים לבן של הבן גם 'בן' ולא נכד.
אבל אם נקבל את הדעה שקמואל אבי ארם הוא 'לבן' אין כאן שאלה. כי באמת לבן (שהוא קמואל) הוא הבן של נחור ממש (והוא האח של בתואל, ולא בנו של בתואל).

למרות שהביטוי **"בן נחור"** סובל הפרוש של המדרש וגם סובל הפרוש של הפשט, בקשר לפסוק אחר (על יעקב): **"וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה"** יש לנו בעי-ה. נשים לב שיש סתירה בין הפשט של הפסוקים ובין המדרש. בפסוקים כתוב:

1) **"וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה"**

2) **"את עוץ בכורו ואת בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם... ואת בתואל"**

בפסוק הראשון **"לבן"** הוא **"בן בתואל"** ובפסוק השני קמואל אבי ארם – שלפי המדרש הוא **"לבן"** - הוא **"בן נחור"**.

לגשר בן המדרש לבין הפסוקים האלו, נצטרך לפרש את אחת הפסוקים לפי רוח דברי המדרש (ולא לפי הפשט), לדוגמה:

נפרש את הפסוק הראשון (שכותב שלבן הוא בן בתואל) לפי רוח דברי המדרש:
לבן הוא לא ממש הבן הביולוגי של בתואל, אלא **"לבן"** הוא **"בן בתואל"** במובן - 'בן' דורו של 'בתואל' (קרי הוא 'קמואל אבי ארם' הבן של נחור). או **"לבן"** מתנהג כמו **"בן בתואל"** במובן שהוא רמאי כמותו וכמו 'בן' הוא ירש לעצמו תכונותיו הרעות של בתואל. ואז לבן ממש הבן של נחור ויש תאום בין המדרש לבין הפסוק הראשון והשני.

נפרש את הפסוק השני (שכותב שלבן הוא בן נחור) לפי רוח דברי המדרש:
לבן הוא כן 'קמואל אבי ארם' אבל הוא גם 'בן בתואל'.

כיצד? נגיד שהסדר בפסוק **"את עוץ בכורו ואת בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם... ואת בתואל. ובתואל ילד את רבקה שמנה אלה ילדה מלכה לנחור אחי אברהם"** הוא לאו דווקא. שרק בגלל חשיבותו של קמואל (קרי לבן) כקוסם ונביא בהיסטוריה של האבות ועם ישראל הוא נמנה שלישי וכאחד הבנים של נחור למרות שהוא הנכד של נחור ובאמת הבן של בתואל (לפי הרעיון שגם קוראים לנכד בן). ואז יש תאום בין המדרש ובין הפסוק הראשון והשני.

בכל מקרה כדי לישוב את הפסוקים האלו עם המדרש צריך לעזוב את הפשט של הפסוקים ולהמציא פתרונות.

ועוד:

הרבה פעמים הכתוב משתמש במילה 'אח' ולא מתכוון דווקא לאח ממש (מי שנולד מאותה הורה) אלא לקרוב משפחה, כמו דוד או אחיין, לדוגמה: אברהם אומר לאחייו – ללוט, "כי אנשים אחים אנחנו". לבן אומר ליעקב "הכי אחי אתה". לפי זה אין סתירה כאשר כתוב "ולרבקה אח ושמה לבן". וגם אין סתירה כאשר רבקה אומרת ליעקב "קום ברח לך אל לבן אחי חרנה". כי "אח" יכול להיות 'דוד', ו"אחי" יכול להיות 'דודי'. שלבן לא בהחלט אחיו של רבקה (שנולד גם מבתואל) אלא הוא בן נחור (כפי המדרש). ואז יוצא שהוא אח של בתואל, והדוד של רבקה.

תכונות וסגנון דיבור

למרות המחלוקת בקשר לזהותו של בלעם אפשר לציין את הדמיון בין תכונותיהם של לבן לבין בלעם וגם לציין את הדמיון בסגנון הדיבור שלהם:

תכונות לבן

לבן היה מנחש:

"ויאמר אליו לבן אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי ויברכני ה' בגללך".
רחל לקחה את התרפים אשר לאביה (למנוע ממנו לנחש לאן ברח יעקב).

לבן רדף אחרי כסף:

כאשר יעקב הגיע אליו הוא חיבק את יעקב לגלות אפוא טמון הכסף או המרגליות שהוא חשב שיעקב הביא איתו.
הוא אומר ליעקב בהרי הגלעד "הבנות בנתי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה ראה לי הוא".

לבן רמאי:

חז"ל קראו לו 'לבן הארמי' – לא רק שהוא בא מארם אלא הוא גם רמאי. והוא הצליח לרמאות את יעקב אבינו בהחלפתו את לאה ברחל ובתנאי העבודה בינו לבין יעקב.

תכונות בלעם

בלעם היה מנחש:

"ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים"

בלעם רדף אחרי כסף:

"אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף זהב".

והוא גם נהרג במלחמת מדין כאשר בא למדין לקבל שכר עבור היעוץ שיעץ למדין - איך להכשיל את בני ישראל.

בלעם רמאי:

הוא רמאי כלפי שמיא וגם רמאי כלפי עצמו. כל הזמן הוא חושב איך יכול לרמאות את ה' כדי שהוא יצליח לקלל או להכשיל את בני ישראל.

סגנון דיבור

לבן אומר ליעקב אבינו (פרשת ויצא פרק כ"ט פסוק י"ט):
"טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר"
בלעם אומר לשרי מואב (פרשת בלק פרק כ"ב פסוק י"ג):
"כי מאן ה' לתתי להלך עמכם"

לבן (ובתואל) אומרים לאליעזר (בראשית פרק כ"ד פסוק נ'):
"ויאמרו מה' יצא הדבר לא נוכל דבר אליך רע או טוב"
בלעם אומר לבלק (פרשת בלק פרק כ"ד פסוק י"ג):
"לא אוכל לעבר פי ה' לעשות טובה או רעה מלבי"

סיכום

יש לפנינו מדרשים סותרים. יש מדרשים שמזהים את בלעם עם לבן ומזהים את לבן עם קמואל אבי ארם (ילקוט, יונתן בן עוזיאל). ויש מדרש הכותב שבלעם נהרג בגיל 33. אם בלעם היה לבן, ולבן היה קמואל אבי ארם, בלעם היה צריך להיות בן כ 406 שנה בתקופת בלק.
כיצד? קמואל אבי ארם נולד קרוב לעקידת יצחק שאז יצחק היה בן 39. נניח שקמואל נולד כ 5 שנים קודם, כאשר יצחק היה בן 34 (כי הודיעו לאברהם ש 8 בנים ילדה מלכה, וקמואל שלישי ברשימה, קרי בערך 5 שנים קודם). יצחק חי 180 שנה. נוריד 34 מ 180 נקבל 146 שנה של יצחק (מלידת קמואל עד שמת יצחק). יצחק הוליד את יעקב בגיל 60. נוריד 60 מ 180 נקבל 120 שנה (זה הזמן שיצחק חי מלידת יעקב עד שיצחק מת). יעקב הגיע למצרים בגיל 130. נוריד 120 מ 130 נקבל 10 שנה של יעקב (אחרי שמת יצחק עד שיעקב ירד למצרים). נוסף 210 שנה שבני ישראל היו במצרים ועוד 40 שנה במדבר ונקבל:
146 (שנות יצחק מלידת קמואל) + 10 (ממתת יצחק עד מצרים) + 210 (במצרים) + 40 (במדבר) = 406.
לפי זה לא קשה לנו להבין למה לא כל המפרשים מקבלים את המדרשים האלו.
אם נגיד שבלעם לא היה לבן הארמי יתכן שהוא היה גלגול של נשמת לבן.

* * * * *

הנה כסה את עין הארץ

פרק כ"ב פסוק ה':

"...הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא יושב ממלי..."

ואולי אפשר להסביר טענותיו של בלק לבלעם במשור הרמוז.

"עם יצא ממצרים": אתה בלעם היית במצרים ויעצת לפרעה נגדם. ולמרות שהם היו במדרגת "עם" (שנכשלו ב 49 שערי טומאה) הם הצליחו לצאת ממצרים, מרכז הכישוף. אין עוד עם שהצליח לברוח משעבוד במצרים, וזה נגד הטבע!

"הנה כסה את עין הארץ": רש"י מסביר שהרגו את סיחון ואת עוג, שהיו העיניים

שלהם. ואולי יש עוד רמז כאן מהמילה "עין", אותיות: ע', י', ו',

נוטריקון: אות ע': עמלק

אות י': יושב

אות ו': נגב

בלק רמז לבלעם שעמלק היושב בנגב נהרגו. כמו שכתוב:

פרשת חקת פרק כ"א פסוק א':

" וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגב כי בא ישראל דרך האתרים וילחם בישראל וישב

ממנו שבי "

רש"י (על "ישב הנגב"): " זה עמלק שנאמר (במדבר י"ג) "עמלק יושב בארץ הנגב", ושנה

את לשונו לדבר בלי כנען..."

פרק כ"א פסוק ג':

"וישמע ה' בקול ישראל ויתן את הכנעני ויחרם אתהם ואת עריהם..."

עמלק היו האויבים האכזריים ביותר של בני ישראל, והם חוסלו.

עמלק לא פחד לא מבני ישראל ולא מ ה'. גם תרבות וכוח מצרים, וגם כוח אכזרי פיזי

של עמלק לא הצליחו נגדם. (ממצרים יצאו ואת עמלק הרגו).

ועוד רמז לו:

"הנה כסה את עין הארץ": הם הצליחו לכסות את העיניים שלנו, את יתרו.

יתרו היה כומר הגדול שלנו והם גיירו אותו. ועליו נאמר:

במדבר פרק י' פסוק ל"א: "והיית לנו לעינים"

"והוא יושב ממלי": ואולי רמז לו בזה ש"הוא" מתייחס למשה, שיושב ודן, ומלמד את

העם. והרמז במילים "יושב ממלי". שהוא בגיל 120 ("ממלי" עולה 120) עדין ממשיך

בכוח, ויושב מול העם.

יקוו המים פרשת בלק

בלק רמז לו שכוח פיזי לא יצליח נגדם. כוחם בפה, בתפילות, במישור הרוחני
("הקל קול יעקב"). והוא קרא לו (לבלעם) לנסות להכשילם בקללות ובקלוקל מצבם
הרוחני.

פרק כ"ב פסוק ו':
"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן
הארץ..."

* * * * *

”כסה את עין הארץ”

פרק כ"ב פסוק ה':
”...הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא ישב ממלי...”

”עין”, אותיות ע', י', ו'
ע' – עוג מלך הבשן

י', ו' – עולה 60, האות ס' עולה 60, רמז למילה סיחון (המתחיל באות ס') מלך חשבון.

ואולי זה הרמז, בלק מזכיר שבני ישראל כבשו ארץ סיחון ועוג והם היו המגנים על הארץ, קרי סיחון ועוג היו העינים של הארץ שהם שמו עיניהם להגן על הארץ.

ואולי מה שכתוב בפרשת דברים גם קשור לזה:
פרק ב' פסוק ל':

”ולא אבה סיחון מלך חשבון העברנו בו”
תרגום של ”אבה” – ”צבא” קרי רצה.

סיחון חשב את עצמו כמגן הארץ וכנראה לקח סכומים גדולים מהעמים עבור השרות שלו להגן עליהם (סיחון הוא מלך חשבון, והמילה חשבון מזכיר לנו סכומי כסף). וכאן כתוב ”העברנו בו” במקום ”העברנו בה”, קרי, שסיחון לא רצה לתת לבני ישראל לעבור אותו, ”בו” באופן אישי (וגם לא דרך ארצו) לתקוף את ארץ כנען. כי אם הוא יתן לבני ישראל לעבור דרכו הוא יאבד את תפקידו כמגן ויפסיד פרנסה טובה. וה' הקשה את רוחו (ספורנו: ”למען שלא להניח את ישראל לעבור בגבולו”) ואמץ את לבבו (ספורנו: ”להלחם”) והוא יצא למלחמה לא שלו, והוא ובניו וכל עמו נפלו בידי בני ישראל.

* * * * *

”פתורה”

פרק כ”ב פסוק ה’:

”**וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר ארץ בני עמו לקרא לו...**”
רש”י (על המילה ”פתורה”): ”כשולחני הזה שהכל מריצין לו מעות, כך המלכים מריצין לו אגרותיהם...”

לפי פרוש זה ברש”י על המילה ”פתורה”, בלעם היה שולחני, מתעסק במעות, בכסף וזהב, והרמוז:

”פתורה” באתב”ש: **ואפגץ** עולה **180**

”כסף וזהב” עולה **180**

* * * * *

”אולי אוכל נכה בו”

פרק כ”ב פסוק ו’ :
”ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ...”

רש”י : ”...דבר אחר לשון משנה היא מנכה להם מן הדמים לחסר להם מעט”
במדבר רבה כ’, ז’ : ”החוזים בכוכבים היה רואה בהובריו שישראל נופלין בידו לפיכך הפקיר את בתו ונפלו בה כ”ד אלף לכך נתגרה בהם ולא היה יודע היאך לכך אולי אוכל נכה כמו שמגבה אחד מעשרים וארבעה למאה כך מן כל כ”ד אלף מישראל חסר אלף אלף”

תנחומה (סימן ד’) : ”והיה רואה בדברים שישראל נופלים בידו. לפיכך הפקיר את בתו ונפלו בה ארבעה ועשרים אלף, לכך נתגרה בהם ולא היה יודע היאך”
(ונראה קשה, אם חסר אלף מכל כ”ד אלף אז יהיה חסר 25,000. ואולי רצה להגיד שב600,000 שזה מספר בני ישראל במדבר, יש $24,000 * 25$. ואם נפל 24,000 במגפה נשאר $24,000 * 24 = 576,000$. וזה כאילו חסר אלף מכל אחד מ25 אלף יחידות של 24,000, ונשאר רק $23,000 * 25 = 575,000$ ועוד $1000 = 576,000$. כך נראה לי צריך להבין ” מן כל כ”ד אלף מישראל חסר אלף אלף”, אלף מכל כ”ד, ועוד אלף)

”אולי אוכל נכה בו” עולה 187

24 אלפים עולה 187

רמז שהוא רוצה לחסר מהם מעט, וכמה יחסר 24 אלפים.
(כמו שכתוב : במדבר כ”ה, ט’ – ”ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף”)

ועוד :

”אולי אוכל נכה בו”

”אוכל נכה” עולה 132 למנין המילה ’בלק’

אול רמז :

שבלק שרצה לגרש את ישראל ולהכות בס, ושכר את בלעם לעזור לו בזה, במידה כנגד מידה, הוא בעצמו הוכה (גורש מהעולם) כאשר נהרג על ידי בני ישראל.
(הלא בלק הוא צור אחד מחמשת מלכי מדין, ולפי במדבר ל”א, ח’- ”ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור...”)

* * * * *

"נכה בו"

פרק כ"ב פסוק ו':
"ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ..."

1. "אולי אוכל נכה בו" עולה 187 ועוד 13 אותיות עולה 200
"בו" עולה 8

כתוב: "נכה בו" זאת אומרת נכה החלק ה "בו"
 $1/25 = 8/200$, החלק ה $1/25$ ממנו (מבני ישראל), "נכה"
 $24000 = 600000 \times 1/25$.
ונפלו 24,000 מבני ישראל, (בני ישראל היו ס' ריבוא).

2. במדבר פרק כ"ה פסוק י"ח: " כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם..."
"אולי אוכל" עולה 104 ועוד 2 מילים עולה 106
נכלו עולה 106

אולי רמז לעצה שעשו נגד בני ישראל ונפלו 24 אלף.

* * * * *

”אשר תברך מברך”

פרק כ”ב פסוק ו’:
”ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה...כי ידעתי את אשר תברך מברך ואשר תאר יואר”

סיחון לקח ממואב את חשבון וגם ”את כל ארצו מידו עד ארנון”, ולפי:
במדבר פרק כ”א פסוק כ”ו:
”כי חשבון עיר סיחון מלך האמרי היא והוא נלחם במלך מואב הראשון ויקח את כל ארצו מידו עד ארנון”
”מואב הראשון” עולה 611 למנין המילה ’תורה’.
לרמוז:

מן התורה, ארץ מואב, ארץ של מלך מואב הראשון, נאסרה על בני ישראל. עד שבא סיחון ולקח חלק מארץ מואב. ואמרו חז”ל שסיחון טהרו לישראל, קרי עכשיו זה ארץ סיחון מלך אמורי המותרת לבני ישראל.

ובלק ידע שבלעם ברך את סיחון שהוא ינצח במלחמתו נגד מלך מואב הראשון.
ורמזים:

”אשר תברך מברך” באתב”ש: תבג אשגל ישגל
ראש וסוף תיבות, אותיות: ת’+ג’, א’+ל’, י’+ל’ עולה 474
”סיחון מלך האמרי” עולה 474

וגם:
”אשר תברך” עולה 1123
”ויקח את כל ארצו” באתב”ש: פמדס תא לך תגהפ עולה 1123

וגם:
”ידעתי את אשר תברך מברך”
באתב”ש:
מקזאם תא תבג אשגל ישגל
ראש וסוף תיבות, אותיות:
מ’+ס’, ת’+א’, ת’+ג’, א’+ל’, י’+ל’ עולה 955
”נלחם במלך מואב הראשון ויקח” עולה 955

וגם:
”את אשר תברך מברך ואשר תאר יואר”
באתב”ש:
תא תבג אשגל ישגל פתבג אתג מפתג
ראש תיבות, אותיות: ת’, ת’, א’, י’, פ’, א’, מ’ עולה 932
”ויקח את כל ארצו מידו” עולה 932

אונקלוס (מתרגם את המילים ”ואשר תאר יואר”): ”ודי תלוט ליט”
”תלוט” באתב”ש: אכפן עולה 151
זה מלך מואב עולה 151

"אשר תברך מברך ואשר תאר יואר"

סוף תיבות, אותיות: ר', ד', ר', ר', ר', ר' עולה 840

מלך מואב באתב"ש: יכך יפת עולה 840

(ידעתי שעזרת לסיחון נגד מלך מואב)

בלעם ברך את סיחון שיצליח במלחמתו נגד מלך מואב, וארה את מלך מואב שיפסיד. ובלק חשב שזה עזר לסיחון לנצח את מואב ולקחת את ארצו. וביקש מבלעם לעשות אותו הדבר נגד עם בני ישראל:

"נלחם במלך מואב הראשון" עולה 831

"עם בני ישראל" באתב"ש: זי שטם מבגתך עולה 831

כדי שהוא בלק יוכל להכות בם ולגרשם מהארץ.

ומעניין, בלק לא ביקש מבלעם לברך אותו כמלך מואב שיצליח נגד ישראל, אלא רק ביקש שיקלל את ישראל. כי המילה "ידעתי" יותר הולך על "תאר יואר" מעל "תברך מברך", ולפי:

"ידעתי" עולה 494

"תלוט ליט" עולה 494

("חלוט ליט" בתרגום "תאר יואר")

ופירשו חז"ל שלא היה ביכולת בלעם לברך מעצמו, אלא מי שהוא מבורך כבר בגדר ברוך כמו שכתוב, "אשר תברך מברך". מי שאתה מברך כבר ברוך. בלעם לא מחדש דבר בברכתו. אבל אולי תתפוס הקללה. כי זה מעלה קטרוג נגדם. והשטן מקטרג בשעת סכנה, וכאן הם בדרך, במדבר, וידוע שהדרכים בחזקת סכנה והמדבר סכנה.

* * * * *

”וקסמים בידם”

פרק כ”ב פסוק ז’:

”וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם ויבאו אל בלעם וידברו אליו דברי בלק”

זקני מואב וזקני מדין הביאו איתם 'קסמים'.
ונשאלת השאלה מה טבעם של קסמים אלו?

רש”י: ”כל מיני קסמים, שלא יאמר אין כלי תשמישי עמי”
יונתן בן עוזיאל: ”ומיגדין דקיסמין חתימין בידיהון”
פי יונתן: ”יש מגהין ואגרין ור”ל כתבי קסמין ויכח חתימין בידיהון שהוא מענין אגרות
כתוב וחתום בו ענעיני כישוף וכן הוא הירושלמי לה, יא”

ועוד פרשו חז”ל, שהמילה ”ואגרין” (תרגום בירושלמי – ”ואגרין חתימין בידיהון”), יכול
להיות כמו 'אגרא', קרי, 'דמי הקסמים הביאו איתם' (ראה אבן עזרא).

ויכול להיות שכל הפרושים האלו נכונים בו זמנית. שהם הביאו איתם גם כלי קסם וגם
כתבי קסם וגם דמי קסם.

בכל זאת נראה קצת קשה.
הלא בלעם היה גם קוסם גדול. ולמרות שעכשיו הוא נביא ולא קוסם, נראה קצת רחוק
להגיד שלא היה לו בבית כלי קסמים או כתבי קסמים מהעבר.
וגם למה לשלוח לו דמי קסם עכשיו לפני שהוא בא ועושה עבודתו, ומוכיח את יכולתו?
ועוד:
לפי חז”ל בלק היה קוסם יותר גדול מבלעם. ואם ככה, למה בלק צריך לבלעם?
הוא בעצמו יכול לקלל אותם באמצעות הכלי קסמים שלו.

ונראה לי להגיד (לפי המובא במדרש):

מדרש רבה (כ', י”ח): ”בלק היה בעל קסמים ובעל נחש יותר מבלעם שהיה נמשך אחריו
כסומא. למה הדבר דומה לאחד שיש בידו סכין ואין בידו הפרקים וחבירו מכיר את
הפרקים ואין בידו סכין. כך היו שניהם דומין בלק רואה את המקומות שישראל נופלין
בהן...”

בלק בהיותו קוסם יותר גדול מבלעם גילה באמצעות הקסמים שלו, מקומות תורפה של
בני ישראל. אבל לא היה ביכולתו לכוון הקללה נגדם שיחזיק מעמד.
אבל בלעם ידע איך לכוון השעה (שה' כועס) ואז לקלל את אויביו.
בלק חשב שהשילוב הזה בינו, שגילה מקומות שהיו או שיהיה פורענות לבני ישראל,
לבין בלעם, שידוע לכוון השעה הנכונה לקלל, יכול להצליח נגדם.

ובגלל זה בלק שולח לבלעם, לעוד שונא של ישראל בדומה לו (”אל עמו לקרא לו”), ומודיע
לבלעם על גילויו:

”וקסמים בידם” – בלק שולח לבלעם 'כתבי קסמים', להודיע ולהוכיח לבלעם שהוא
יודע מקומות פורענות של ישראל. והוא בקש מבלעם שיבוא וישתמש ביכולתו לקלל
אותם במקומות האלו (מקומות שמזכירים פורענות, או במקומות שיהיה בהם ממש פורענות).

בסופו של דבר בלעם (בעל כורחו) מעיד על זה בעצמו, באמרו:

”מן ארם ינחני בלק” – בלק הוביל אותי למקום פורענות של ישראל ובקש ממני
”לכה ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל” – שאני אשים בהם עין הרע ולכוון נגדם.

אבל שהקב"ה הפך קללתו לברכה בשימוש אותו המילים :
"מה אקב לא קבה קל ומה אזעום לא זעם ה'".

ויתכן שבלק שלח לו, לא רק כתבי קסם, אלא גם דמי קסם, כתשלוס לבלעם עבור טרחתו לקרוא ולהבין אגרות הקסם ששלח לו. ולהראות לבלעם (הרודף ממון), שהוא בלק, מוכן לשלם לו עבור כל דבר שהוא יעשה בשבילו, ושהוא רק ירוויח מזה.

בלעם יצא לדרך במחשבה רעה לקלל את ישראל ונגד רצון ה'.
"ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו", הוא קם מוקדם בבוקר וחבש לבד את אתנו (כי השנאה מקלקלת את השורה), והזדרז בשמחה בלב (מדרש רבה כ', ו') להגיע לבלק לקלל אותם.

בא מלאך (רש"י - של רחמים) לשטן לו בדרך.
אתונו, שראה את המלאך, נסתה שלוש פעמים למנוע מבלעם להמשיך בדרכו.
בפעם הראשונה – "ותט האתון מהדרך ותלך בשדה".
בפעם השניה – "ותלחץ אל הקיר ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר".
בפעם השלישי – "ותרבץ תחת בלעם"
ומדיבור האתון לבלעם "מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים", אנו לומדים ששלושת הפעמים האלו רמז לאומה החוגגת שלוש רגלים. קרי, בלעם הולך לעקור אומה החוגגת שלוש רגלים (רש"י).

ונראה לי להגיד :
שלושת הפעמים שנסתה האתון לחבל בהליכתו של בלעם הם כנגד שלושת המקומות שגילה בלק, דרך הקסמים שלו, לבלעם. והם מקומות של פורענות של ישראל.
והם הם שלושת המקומות שאליו לקח בלק את בלעם לקלל, והם :
במות בעל, שדה צופים אל ראש הפסגה, וראש הנשקף על פני הישימון.
וסרבנותו של האתון שלוש פעמים לא להמשיך בדרך הנו בגדר רמז לבלעם לא ללכת לבלק לקלל את ישראל, ובמיוחד לא במקומות אלו, ולא על דברים הקשורים למקומות אלו.
ועוד נראה להגיד שמה שבלעם עשה לאתון שלוש פעמים, שהכה אותה ברצועה ובמקל, ורצה להרוג אותה ("לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך") רמז לעונש המגיע לבלעם (מלקות, מוות). ומה שהאתון עשה לבלעם שלוש פעמים רמז למה שבלעם רוצה לעשות לבני ישראל (להזכיר פורענות בני ישראל).

ונסביר :
אחרי שבלעם הגיע לבלק, כתוב :
פרק כ"ב פסוק מ"א :
"ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל וירא משם קצה העם"
חז"ל ראו בזה רמז לע"ז (רש"י, כלי יקר, או החיים).
מן המקום הזה בלעם רואה 'קצה' של העם, קרי השורשים שלהם מהקצה של ההעבר-תרח אבי אברהם שעבד ע"ג. והמילה "קצה" מזכיר מה שאמרה רבקה ליצחק - "קצתי בחיי", על נשי עשו שעבדו ע"ז.
וכלול בזה גם רמז לחטא העגל (ראה רבינו בחיי). וכמובא במדרש :
ילקוט שמעוני (בלק כ"ג): "ואלו כפרו ומרדו בי ואמרו 'אלא אלקיך ישראל', לא היו ראויין לכליה? אעפ"כ באתה שעה לא זז מחבתך..."

כנגד זה רמז האתון במעשיו לבלעם :

"ותט האתון מהדרך וילך בשדה" – סתתה מהדרך לנסות להפסיק נסיעת בלעם לכיוון בלק. רמז לבלעם לא להזכיר, ולא לכוון, נגד הדברים הרמוזים בבמות בעל, והם:
"ותט האתון מהדרך" - סטייה מדרך עבודת ה'
"וילך בשדה" - והליכה לשדה אחרים (ע"ז)

אחרי שבלעם ברך את העם בבמות בעל, בלק לקח אותו למקום אחר, לשדה צופים אל ראש הפסגה.

ומן המקום הזה "אפס קצוהו תראה וכלו לא תראה", שרק ראה את הקצה, המוקצה של העם, רק החלק הרע של העם, בלי לראות ביחד אתם את החלק הטוב של ישראל. כנגד זה רמז האתון לבלעם:

"ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר" - לחץ את הרגל של בלעם אל הקיר כדי להקשות עליו ללכת לבלק ורמוז לו שמגיע לו מכות על מה שהוא הולך לעשות.

(אם בלעם כבר היה חגור, לחיצת רגלו הבריאה לקיר הקשתה עליו ללכת בכלל. ואם נעשה חגור עכשיו מלחיצת רגלו אל הקיר, ראה רשב"ם, אז עכשיו זה יקשה על יכולת הליכתו).

"ותלחץ את רגל" - רמז לבלעם לא להזכיר פורענות ישראל בחטא המרגלים.

שהמרגלים הלכו ברגל לתור את הארץ וחפשו דיבה על ארץ טובה מאד וחזרו והסיטו נגד הארץ.

(וכתוצאה מזה מתו כל הדור מן עשרים ולמעלה במדבר ובני ישראל נשארו במדבר עוד 38 שנה). ובדומה לבלעם הולך עכשיו לבלק להוציא דיבה על אומה טובה, על ישראל, ולקלל אותם.

ובדומה למרגלים, שבשעת יציאתם לתור את הארץ הם היו בגדר צדיקים אבל עם מחשבות רעות על הארץ כדי למנוע כניסת בני ישראל לארץ, ככה בלעם יצא מביתו בדרגת נביא אבל עם מחשבות רעות למנוע מבני ישראל להיכנס לארץ (כמו שבקש ממנו בלק, "ארה לי את העם הזה...אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ").

ולפי חז"ל כמעט אין פורענות שבאה על ישראל שאין לה שמץ הקשור לעונש חטא העגל וחטא המרגלים.

אחרי שבלעם ברך את העם גם בראש הפסגה, בלק לקח אותו אל ראש הנשקף על פני הישימון.

ומן המקום הזה נסה להזכיר פורענות ישראל בעתיד שילקו בשיטים בזנות וע"ז (רש"י). ואולי גם רמז למיתת משה רבנו דרך "ויך את האתון במקל". "המקל", רמז למשה רבנו שהכה בסלע פעמים ונגזר עליו שלא יכנס לארץ והוא נקבר מול המקום הזה (בגיא בראש הר נבו).

"ותרבץ תחת בלעם" – נפל תחת בלעם. לרמוז לו שבגלל עצתו יפלו מבני ישראל חללים. ורמז לו לא להיות יועץ רע נגד ישראל - בעצה של זנות וע"ז.

כי מיד נתגלה המלאך גם לבלעם ("ויגל אלקים את עיני בלעם"). וחרב שלופה בידו. לרמוז לבלעם שהתוצאה של נפילת בני ישראל על ידי עצתו תעלה לו בחייו ("ואת בלעם בן בער הרגו בחרב") וגם תעלה לסרני מדין ואנשיהם בחייהם.

* * * * *

וקסמים בידם

פרק כ"ב פסוק ז':

"...וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם ויבאו אל בלעם..."

זקנים מבעלי התוספות: "...אמר רבי שמואל הנגיד הספרדי ז"ל שטעמו ודמי הקסמים ולא אמר כלום..."

כאן זקנים מבעלי התוספות לא מסכימים עם הפרוש של רבי שמואל הנגיד הספרדי שאמר שזקני מואב הביאו אתם דמי קסמים לשלם לבלעם עבור עבודתו. אבל רש"י הביא ב' פרושים על הפסוק הזה ולא הסתפק בפרוש הפשט שהם הביאו כלי קסם (א - הביאו אתם קסמים ממש. ב - שזקני מדין נטלו סימן בידם שאם בלעם ילך אתם יש בו ממש ואם לא אין בו ממש, ראה שפתי חכמים). כי למה להם להביא קסמים לבלעם הלא הוא היה בביתו ונראה להגיד שבביתו יש לו כלי עבודתו.

ואולי יש רמז לרעיון הזה מהפסוק:

"**מדין וקסמים בידם ויבאו**", סוף תיבות, אותיות: **ו', ס', ו', ו'**, אותיות המילה **'ממון'**. גם המילה **'בידם'** אותיות המילה **'בדמי'** (רמז לממון, כאלו כתוב ובדמי קסמים). ואולי ניתן להגיד:

בפסוק כתוב **'זקני מואב'** לפני **'זקני מדין'** והמילה **'קסמים'** לפני המילה **'בידם'**. ואולי זה הרמז, שזקני מואב הביאו אתם **'קסמים'** ממש וזקני מדין הביאו **'בידם'**, קרי ממון, דמי קסם (כי למה המילה **'בידם'**, אלא להגיד שהביאו משהו שמביאים ביד או דבר העובר מיד ליד וזה רמז לממון).

* * * * *

בלעם ולבן

בלק מלך מואב שלח מלאכים לבלעם ובקש ממנו לבוא אליו לקלל את בני ישראל.
פרק כ"ב פסוק ו':
"ועתה לכה ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ כי ידעתי את אשר תברך מברך ואשר תאר יואר"

בלק הכיר את היכולת של בלעם בתחום הקללות.
רש"י: "על ידי מלחמת סיחון שעזרתו להכות את מואב"

מואב לקח את ארצו מהרפאים. וישב ממזרח לירדן וממזרח לים המלח, מנחל זרד עד נחל ארנון עד נחל יבוק בצפון. בא סיחון מלך האמרי ולחם עם מואב ובעזרת בלעם (רש"י) סיחון הצליח ולקח ממואב את החלק של ארץ מואב בין נחל ארנון עד נחל יבוק. ובגלל זה אומרים חז"ל: סיחון טהר את ארץ מואב לישראל. כי ארץ מואב היא ירושה לבני לוט ואסור לישראל לכבוש אותה מידיהם, אבל מסיחון מותר.

ומעניין, שלמרות שבלעם עזר לאויבי מואב במלחמת סיחון נגד מואב, בלק לא הסס להזמין אותו לקלל ישראל. כי השנאה מקללת את השורה, ואחרי שבלק איבד כל תקווה להתגבר על ישראל במלחמה גשמית (כמו שכתוב: "הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ", קרי הם הצליחו לצאת מהממלכה החזקה אז בעולם, וגם להרוג את סיחון ועוג) אז הוא פנה למלחמה רוחנית נגדם. אמנם ישראל לא היו איום ישיר נגדו, כי ארץ מואב אסורה לישראל, אולם בלק רצה לגרש אותם מהעולם. בנוסף, חשב שעכשיו שסיחון ועוג אינם יש לו סיכוי לקחת בחזרה את ארצו מארנון עד היבוק (זקנים מבעלי התוספות).

בלעם מצידו אומר למלאכים (לזקני מואב ולזקני מדין) שהוא צריך לראות מה ה' יגיד לו לעשות.

פרק כ"ב פסוק י"ב:
"ויאמר אלקים אל בלעם לא תלך עמהם לא תאור את העם כי ברוך הוא"
בלעם קיבל תשובה חד משמעית, לא ללכת ולא לקלל.

בלק אינו מוותר ושולח שרים נכבדים כדי לשכנע את בלעם לבוא אליו. והפעם בלעם קיבל תשובה:

"ויבא אלקים אל בלעם לילה ויאמר לו אם לקרא לך באו האנשים לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אתו תעשה"

הפעם בלעם קיבל תשובה כן ללכת אם זה לתועלתו (רש"י), קרי שהוא ירווח מזה, אבל לא לעשות שום דבר (רע) מצידו.

חז"ל קראו לבלעם "בלעם הרשע". אבל למרות זאת, לא נראה שהוא רצה לאבד את עצמו לדעת, קרי ללכת בגלוי נגד רצון ה'.

נשאלת השאלה, אם אסרו על בלעם לקלל את ישראל ("לא תאור את העם") וגם אסרו עליו להשתמש **במעשה** קסם נגדם ("ואך את הדבר אשר אדבר אליך אתו תעשה") איזו תמורה כספית חשב בלעם שיכול להיות לו מההליכה לבלק? במה הוא יכול להרוויח את יומו? (תשובות חז"ל לשאלה זו אפשר למצוא לדוגמה ברמב"ן).

ואולי אפשר להגיד :
לבלעם יש יכולת בארבע דרכים :
דיבור - לקלל, (לפי חז"ל הוא ידע איך לכוון לזמן הנכון)
עשייה - מעשה קסם, ("וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם")
עין הרע - (הוא ידע איך להכניס עין הרע. על הביטוי "וירא את ישראל שוכן לשבטיו" רש"י כותב
"בקש להכניס בהם עין רעה")
יעוץ - (הוא היה ידוע אז בעולם כיועץ למלכים. לפי המדרש, תנחומה שמות, הוא היה אחד משלושת
היועצים של פרעה במצרים. והוא זה שיעץ לפרעה "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו")

ואולי בלעם בעצמו רומז ליכולתו לבלק כאשר הוא אומר לו :
פרק כ"ג פסוק י"ח:
"וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האזינה עדי בנו צפר"
"עדי", אותיות: **ע', ד', י'**
ע' - עין הרע, עשייה
ד' - דיבור
י' - יעוץ

בלעם יודע שלקלל הוא לא יכול. ולהשתמש בקסמים הוא לא יכול. אבל נשאר לו שני אופני פעולה,
עין הרע ויעוץ לדבר רע. הכנסת עין הרע לא כרוכה בשום מעשה, אלא רק הסתכלות בעלמא
ומחשבות ואולי גם רמזים, ועל זה הוא לא חשש להיענש. ועל יעוץ לדבר רע אם יתבצע, אי אפשר
להאשים אותו - הוא לא ביצע את העברה בעצמו אלא רק יעץ לאחרים.

אנו עדים למאמצים של בלק להעמיד את בלעם במקומות שונים כדי להפעיל את כוח
עין הרע שלו :
פרק כ"ב פסוק מ"א:
"ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם ויעליהו במות בעל וירא משם קצה העם"
פרק כ"ג פסוק י"ד:
"ויקחהו שדה צפים אל ראש הפסגה..."
פרק כ"ג פסוק כ"ח:
"ויקח בלק את בלעם ראש הפעור הנשקף על פני הישימן"

ובסופו של דבר נראה שעין הרע לא עבד נגד בני ישראל אבל היעוץ של בלעם
"ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך...." - כן עבד.

ונשאלת השאלה :
למרות שבלעם ניסה להכניס בבני ישראל עין הרע וגם יעץ למואב ולמדין איך להכשיל את בני ישראל
בע"ז ובפועל היעוץ שלו התממש וגרם לנפילה של 181,200 מהעם (ראה רש"י, לפי גמרא ירושלמי,
24,000 במגפה ו157,200 הרגו שופטי ישראל, כל אחד מ 78,600 שופטים הרג 2), על מה נהרג בלעם
ולמה בחרב ("את בלעם בן בעור הרגו בחרב")? הלא הוא לא זה שביצע את העבירה בפועל?
(יש תשובות בחז"ל לשאלה זו).

קטונתי מלענות על שאלה זאת, אבל בכל זאת נראה להסביר פן נוסף בסיפור בלעם
שמתוכו נראה שבפועל הוא כן ביצע עבירה רצינית, או לפחות התרה בו לא לעשות
עבירה.
ידוע המדרש שאומר שבלעם הוא לבן הארמי. למרות שיש בזה קושי מסוים ביחס
לגילו (לפי המדרש הוא נהרג בגיל 33, ואם הוא לבן הוא היה צריך להיות בן מאות שנים), יש
מסבירים שאם הוא לא לבן אז הוא בנו, או נכדו, או נינו (אחד מזרעו).
כאשר יעקב אבינו ברח עם משפחתו מלבן בחזרה לארץ כנען, לבן רדף אחריו והשיג

אותו בהרי הגלעד. המפגש היה סוער ולפני פרידתם אחד מהשני לבן משביע את יעקב ואת עצמו:

בראשית פרק ל"א פסוק נ"ב:
"עד הגל הזה ועדה המצבה אם אני לא אעבר אליך את הגל הזה ואם אתה לא תעבור אלי את הגל הזה ואת המצבה הזאת לרעה"

רש"י: "ב"ר) לרעה אי אתה עובר אבל אתה עובר לפרקמטיה"

ומסביר זקנים מבעלי התוספות (על המילים "עד הגל הזה"):
"נעצו חרב בגל לעדות ולכך לקה בשניהם דאמרי' הוא לבן הוא בעור הוא כישן רשעתים שכן דרך המכזבים והמשקרים באמונתם להיות לוקים ע"י העדים ובלעם ילקה בגל כדכתיב 'ותלחץ רגל בלעם אל הקיר' ואותו קיר הגל היה ובחרב דכתיב 'ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב' "

לפי זה יוצא שבלעם נהרג בחרב בגלל שהוא עבר על שבועתו ועבר את הגל (הלך מארם נהרים לארץ כנען ועבר את הרי הגלעד) למטרה רעה. **"ויד העדים תהיה בו בראשונה"**, והרגו אותו דווקא בחרב.

(ולמרות שהוא כבר עבר את הגל להגיע למצרים כאשר הוא היה יועץ לפרעה במצרים, אולי אפשר להגיד שאז הוא לא עבר דווקא בענייני ישראל אלא כיועץ כללי לפרעה ולהרוויח שכר ונושא ישראל עלה ב"שיחות". אבל כאן הוא עבר את הגל למטרה אחת, לגרום רעה לישראל. וגם אולי כאשר הלך למצרים הוא עבר דרך החוף ולא עבר את הגלעד שבצפון).

ואולי יש רמז לזה מהאישור שקיבל בלעם ללכת עם שרי מואב **"אם לקרא לך באו האנשים לך אתם"**.

רש"י: "אם הקריאה שלך וסביר אתה ליטול עליה שכר קום לך אתם" רמז, אל תשכח את השבועה. לפרקמטיה, ליטול עליה שכר, אתה כן יכול ללכת, אבל לא לרעה.

ועוד רמזים בשימוש המילים **חרב, גל, ומצבה** שבאות להזכיר את השבועה:
פרק כ"ב פסוק כ"ג:

"ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו..."

בדרך לבלק עומד נגדו מלאך ה' עם **חרב** שלופה בידו.

רש"י: "מלאך של רחמים היה והיה רוצה למנעו מלחטוא שלא יחטא ויאבד"

והמלאך **"נצב"** בדרך. **נצב** עולה למנין **המצבה** (וגם עולה למנין "בלעם").

ואתונו לוחצת את **רגלו** אל הקיר, בתוך המילה "רגלו" אותיות "גל", והקיר זה הגל

ממש. ושואלים אותו **"מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים"**. בתוך המילה

"רגלים" אותיות "גל". **"ויגל ה' את עיני בלעם"**, "ויגל", בתוכו האותיות "גל".

כל כך הרבה רמזים קיבל בלעם לא לעבור את השבועה.

אבל החמדה שלו לכסף וזהב ושנאתו לבני ישראל סימו את עיניו והוא נפל באותה

שבועה שהוא בעצמו השביע את ישראל סבא.

* * * * *

”נכה”

פרק כ”ב פסוק ו’:

”...אולי אוכל נכה בו וארגשנו מן הארץ”

”נכה” – אותיות נ’ כ”ה. כלומר נוריד 25 (או נהרוג כ”ה).

נוריד $1/25$ ממספר בני ישראל וזה 24,000 $(24,000 = 600,000 / 25)$.

(וגם: ”אולי אוכל נכה בו וארגשנו” יש כאן 20 אותיות ועוד 5 מילים עולה 25, אולי גם רמז ל $1/25$ שינוכו)

ולפי:

פרק כ”ה פסוק ט’:

”ויהיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף”

ועוד:

חז”ל אמרו שבלק היה קוסם יותר גדול מבלעם.

ולמה בלק צריך את בלעם?

ונראה להגיד:

לפי חז”ל בלעם ידע איך לכוון השעה לקלל. היתרון של בלעם זה ענין של ’עת’.

כלומר מתי העת (המצומצם) שקב”ה כועס ואז לקלל. ואולי זה רמז במה שבלק אמר לבלעם:

”אולי אוכל נכה בו”

”עת” באתב”ש: ’זא’ עולה 8 למנין המילה ”בו”.

”אולי אוכל נכה בו” – בלק רמז לבלעם אולי אם הכישרון שלך נוכל לכוון את העת לקלל, ואז נכה בו.

”אולי אוכל נכה בו” ראש תיבות, אותיות: א’, א’, נ’, ב’ עולה 54 למנין המילה ’דן’. שרצה לכוון השעה לשעה שהקב”ה דן את עולמו ואז למתוחח עליהם מידת הדין להכשילם.

בלק ובלעם שניהם שונאי ישראל.

ומשלימים אחד את השני ביכולתם לקטרג על בני ישראל.

”בלעם” הוא ”בן בער”

(במדבר כ”ד, גי-”וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין”)

”בער” אותיות המילה ’ערב’

לרמוז:

כוח בלעם בידיעת העת בערב (בלילה) שהקב”ה דן את עולמו.

ואז לקטרג על בני ישראל.

”בלק” הוא ”בן צפר”

(במדבר כ”ב, יי-”ויאמר בלעם אל ה-ה-ה-י-ם בלק בן צפר מלך מואב שלח אלי”)

”צפר” אותיות המילה ’פרץ’

לרמוז:

כוח בלק בידיעת המקום לראות פרצות בישראל.

ושמה לקטרג על בני ישראל.

פעל נגד שורש כוחם. להכשילם בעברות, באי שמירת מצוות התורה.

כי כאשר שומרים את התורה, זכות התורה מגנה עליהם.

"נכה בו ואגרשנו מן הארץ"

באתב"ש :

טלץ שף פתגר בטף יט צתגה

סוף תיבות, אותיות: ח', ט', י', י', ט', ה' עולה 264

התורה באתב"ש : צאפגץ עולה 264

בלעם עולה 142

רואה שלא הצליח לקלל אותם :

ומיעץ באתב"ש : פימזה עולה 142

בלבק מה לעשות כדי לקיים מה שבלק ביקש "אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ"

יועץ באתב"ש : מזפה עולה 132

אל :

'בלק' עולה 132

להכשיל אותם בערוה :

"אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ"

באתב"ש :

תפלך טלץ שף פתגר בטף יט צתגה

סוף תיבות, אותיות: ד', ח', ט', י', י', ט', ה' עולה 284

בערוה עולה 283 ועוד המילה עולה 284

וגם :

רש"י : "תדע שבלעם השיא עצה זו להכשילם בזמה"

יעץ עולה 170

זמה באתב"ש : עיץ עולה 170

וכתוב :

במדבר פרק כ"ה פסוק א' :

"וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב"

ובמדרש דורשים, מעין היה בשטים שהיה מגדל נואפים.

בלעם עולה 142

הכשיל אותם בעוון :

נאוף עולה 142

באמצעות :

מעין עולה 170

(רבינו בחיי בן אשר) "ומעין של שטים של זנות היה" :

"בו ואגרשנו מן הארץ" עולה 960 ועוד 15 אותיות עולה 975

בעילת זנות עולה 975

וכאשר יעשה אותם :

נואפים עולה 187

יכול בקשת בלק :

"אולי אוכל נכה בו" עולה 187

להתממש.

ועוד :

איעצד עולה 191 למנין המילה "הישימן" (באתב"ש צמבמט)
אולי רמז :

יעוץ באתב"ש : **מזפה** עולה 132
שנתן אל :

בלק עולה 132
היה איך לעשות אותם :

לשממה באתב"ש : **כביץ** עולה 132
(ישימן זה שממה) כלומר עם נטוש, ריק, וחסר חיים.
וגם :

איעצד עולה 191 למנין המילה "ונשקפה" (באתב"ש : פטבדוץ)
לרמוז שרצה לגרום שמן השמים יביט עליהם לרעה .
(רש"י בראשית י"ח, ט"ז - "כל השקפה שבמקרא לרעה חוץ מהשקפה ממעון קדש")

וכתוצאה מיעוץ :

בלעם עולה 142
מתו :

כ"ד אלף עולה 135 ועוד 5 אותיות ועוד 2 מילים עולה 142

בלק ובלעם קבלו עונשם במלחמת מדין :
במדבר פרק ל"א פסוק ח' :

**"ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת רבע חמשת
מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"**

בלעם הוזהר בחרב (במדבר כ"ב, ל"א-"וירא את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלפה בידו")
ובגלל :

יעוצו באתב"ש : **מזפה** עולה 212
נהרג :

"בחרב" עולה 212

וגם בלק נהרג. חז"ל אמרו שבלק זה "צור" אחד ממלכי מדין :
ורמז :

"ואת צור" באתב"ש : **פתא הפג** עולה 569 למנין המילים **"בלק בן צפור"**
(כולל האותיות)

בגלל שמימשו :

היעוץ באתב"ש : **צמזפה** עולה 222 ועוד המילה 223
של בלעם, מלכי מדין נהרגו :

"על חלליהם" עולה 223

למרות שעשו מעשה קסמים (כשפים), ופרחו באוויר, פינחס הכהן הראה להם את הציץ
(כמו שאמר לו משה רבנו) והם נפלו ארצה והרגום.

(ראה מטות רבה כ"ב, ה', וגם תנחומה מטות ד', וגם יונתן בן עוזיאל במדבר ל"א, ח').

רש"י: "ששוו כולם בעצה והושוו כולם בפורענות"
"חמשת מלכי מדין" נהרגו כולם כאחד, כי:
"שוו כולם בעצה" עולה 575 למנין המילים 'יצר הרע'
כלומר, כולם היו (זהים) בעצה הרע שיעץ להם בלעם:
"שוו כולם בעצה" באתב"ש: בפף לפכי שזהץ עולה 704
'בעצת בלעם' עולה 704

אותיות ראשי שמות של חמשת מלכי מדין (אוי, רקס, צור, חור, רבע) ובלעם:
ארצחרב – המילים 'ארץ חרב'
לרמוז, כאשר פינחס הפילם לארץ, נהרגו כולם בחרב.

* * * * *

”וקסמים בידם”

פרק כ”ב פסוק ז’ :
רש”י: ”כל מיני קסמים שלא יאמר אין כלי תשמישי עמי. דבר אחר קסם זה נטלו בידם זקני מדין, אמרו אם יבא עמנו בפעם הזאת יש נו ממש ואם ידחנו אין בו תקוה...”

דעת זקנים מבעלי התוספות:
”שכר קסמים בידם וכן תרגום ירושלמי ואגרתא דקסמיה בידיהון אי נמי אגרתא דקסמיה בידיהון שהביאו לו ספרי קוסמין”

אבן עזרא:
”אמר רבי שמואל הנגיד הספרדי ז”ל שטעמו ודמי הקסמים וראיתי מבידם ולא אמר כלום רק הוא כמשמעו וספר הכתוב ששלח אל קוסם קוסמים כמוהו שלא יוכל להתעקב לאמר לא אמצא יום נבחר ושעה נבחרת ללכת ולקוב כי הם אנשי אומנותו והעד שפירושו כאשר הוא שאמר הכתוב בימינו היה הקסם”

יש אומרים שזקני מדין הביאו איתם קסמים ממש שבלעם לא יוכל להתעקב (אבן עזרא).
יש טוענים למה הביא לבלעם כלי עבודתו כאשר הוא בביתו. בטוח שיש לו כלים כאלו בביתו, והם אומרים שהביאו לו דמי (או שכר) קוסמים או ספרי קוסמים (רש”י, זקנים מבעלי התוספות). ובפירוש השני שהביא רש”י, זקני מדין גילו לעצמם דרך קסם שאם בלעם יעקב אותם (”לינו פה הלילה”) אז אין בו תקוה.

(1) **”מדין וקסמים”** עולה 360
מיני קסמים עולה 360
אולי רמז לדברי רש”י.

(2) **”בידם”** אותיות: **”בדמי”**

(3) **”מואב וזקני מדין וקסמים בידם”**

ראש תיבות, אותיות: **מ’, ו’, מ’, ו’, ב’** עולה 94

דמים עולה 94

רמז לדברי האומרים שזקני מדין הביאו איתם דמי (או שכר) קוסמים (דעת זקנים מבעלי התוספות).

(4) **”מואב וזקני מדין וקסמים בידם”**,

עולה 638 ועוד 23 אותיות ועוד 5 מילים עולה 666
הביאו לו ספרי קוסמים עולה 666

5) "וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם"

באתב"ש:

פמכלף עדטס יפתש פעדטס יקמט פדחימי שמקי

ראש תיבות, אותיות: פ', ע', י', פ', י', פ', ש' עולה 630

הביאו ספרי קוסמים עולה 630

רמז לדברי האומרים שזקני מדין הביאו איתם ספרי קוסמים (דעת זקנים מבעלי התוספות).

* * * * *

”קום לך אתם”

פרק כ”ב פסוק ח’:
”וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִינוּ פֹה הַלַּיְלָה וְהִשְׁבַּתִּי אֶתְכֶם דְּבַר כְּאֲשֶׁר הָיָה יְדַבֵּר אֱלֹהִים...”
אמר להם לשון:
”כֹּאשֶׁר” – מתי, הלא לא ידע אם ה’ ידבר אליו באותה לילה. אלא אמר להם שאם ה’ ידבר אליו הוא יגיד להם מה אמר לו.
ואמר בלשון:
”לִינוּ פֹה” – שאולי תצרכו ללון פה זמן בלתי ידוע עד שיהיה לי תשובה.
אבל אחרי שראה שה’ בא אליו באותו לילה חשב שזה בגלל האנשים שבאו אליו.
וחשב את עצמו לחשוב ומכובד כי בלק שלח אליו.
ואז בפעם השנייה אמר לשרי מואב בלשון:
”שִׁבוּ נָא בֹזָה” – לא ”לינו פה”, לא תצטרכו ללון אלא תשבו פה רק הלילה.
”וַאֲדַעְהָ מַה יִּסַּף הָיָה דְּבַר עַמִּי” – לא אמר בלשון ”כֹּאשֶׁר”, אלא היה בטוח שה’ ידבר אליו. ואז אמר להם בלשון ”דבר עמי” ולא אמר ”ידבר ה’ אלי”. כי:
”אֱלֹהִים” – פירושו בציווי, יצווה אלי מה לעשות, אבל
”עַמִּי” – פירושו כמו שמדברים עם חשוב. חשב עצמו לחשוב (כי היה לו רוח גבוה ונפש רחבה), כאילו ה’ יבוא לדבר איתו (ולא לצוות אותו) על מה שיעשה.
(כאילו הוא משתתף בהחלטה. אבל באמת אין לו שליטה על עצמו או על שום דבר)

פרק כ”ב פסוק י”ט:
”וַעֲתָה שִׁבוּ נָא בֹזָה גַם אַתֶּם הַלַּיְלָה וַאֲדַעְהָ מַה יִּסַּף הָיָה דְּבַר עַמִּי”
רש”י (על המילים ”מה יסף”): ”...כאן נתנבא שעתידי להוסיף להם ברכות על ידו”
ורמז:

”מה יסף ה’ דבר עמי” באתב”ש: יץ מחו מ--ץ קשג זימ עולה 914
”יוסיף ברכות על ידו” עולה 914

”וַאֲדַעְהָ” – לשון עתיד, ניבא ולא ידע שניבא שבסוף יברך אותם:
”וַאֲדַעְהָ” באתב”ש: פתקזץ עולה 677
”תברך מברך” באתב”ש: אשגל ישגל עולה 677
(וכמו שבלק אמר לו ”ידעתי את אשר תברך מברך”. הידיעה על הברכה)

כאשר באו זקני מואב וזקני מדין לבלעם נאמר לו:
”לא תלך עמהם”
אבל כאשר באו שרים רבים ונכבדים מהראשונים נאמר לו:
”קום לך אתם”

חז”ל התאמצו להסביר למה יכאילו הקב”ה שינה את דעתו.
לפי חזקוני אין שינוי כאן:
חזקוני: ”אין זה שינוי אחרי שהוסיף לשלוח שרים רבים ונכבדים מן הראשונים”
כי בפעם השנייה באו שרים רבים ונכבדים מהראשונים.

ונראה לי להוסיף :
שבפעם השנייה כתוב בפירוש שהציעו לו תמורה עבור פעולתו, "כי כבד אכבדך מאד",
קרי הציעו לו ממון, כסף וזהב :
והרמזים :
"כי כבד אכבדך" עולה 103 ועוד 10 אותיות עולה 113
ממון באתב"ש : ייפט עולה 109 ועוד 4 אותיות עולה 113

וגם :
"אכבדך" עולה 47
כסף באתב"ש : לחו עולה 44 ועוד 3 אותיות עולה 47

וגם :
"כי כבד אכבדך" באתב"ש : לס לשק תלשקל
ראש תיבות, אותיות : ל', ל', ת' עולה 460
זהב באתב"ש : עצש עולה 460

וידוע מה שאמר רבי יוחנן בגמרא :
בבא קמא ל"ח, ב' : 'אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה'
וכתב :
רש"י : "אם הקריאה לך וסבור אתה ליטול עליה שכר"
זאת אומרת, עכשיו כשיש הצעה ברורה להרוויח ממון, אפשר ללכת, בתנאי שלא תקלל
אותם.

אבל בלעם בשנאתו (שנאת חינם) נגד בני ישראל התאמץ לקללם.
ואמר חזקוני שבלעם לא חיכה לשמוע מה ה' יגיד לו לעשות, כי ה' אמר לו :
פרק כ"ב פסוק כ' :

"...קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אילך אתו תעשה"
אלא מיד ששמע "קום לך אתם" קם למחרת ויצא לדרך עם שרי מואב.
וזה מראה על השנאה הבוערת בתוכו. כי כתוב :
פרק כ"ב פסוק כ"א :

"ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו וילך עם שרי מואב"
רש"י : "מכאן שהשנאה מקלקלת את השורה"
(הוא חבש את אתנו בעצמו ולא עבדיו. כי היה להוט לצאת לדרך לקלל)

ונראה לי להגיד :
כאשר יצא לדרך כתוב "וילך עם שרי מואב"
ילקוט שמעוני פרשת בלק כ"ב : "ללמדך שהוא שמח בפורענות ישראל"
ולא כתוב 'וילך אתם' (כמו שנאמר לו). קרי, בלעם היה "עמהם" לקלל את ישראל, נגד
מה שנאמר לו "לא תלך עמהם" אלא, "קום לך אתם". "אתם" אותיות המילה 'אמת'.
שתגיד את האמת, שאתה לא יכול לקלל את ישראל. ולא להתחבר 'עמהם' רק ללכת
'אתם'.

אונקלוס תרגם המילים "תלך עמהם" וגם המילים "לך אתם" אותו הדבר :
"תיזיל עמהון"

וגם הערך הנומרי שלהם כמעט זהה :

"לא תלך עמהם" עולה 636

"קום לך אתם" עולה 637

יונתן בן עוזיאל תרגם המילים :

"תלך עמהם" "לא תזיל עמהון" (כמו אונקלוס)

אבל את המילים "לך אתם", תרגם, "טייל עמהון".

וזה מראה שלמרות שבפשט אין הבדל בין "תלך עמהם" לבין "לך אתם", בכל זאת דורשים את השינוי.

ועובדה, מיד שיצא לדרך כתוב :

פרק כ"ב פסוק כ"ב :

"ויוחר אף א-ל-ה-י-ם כי הולך הוא"

יונתן הו עוזיאל : "אָרום אָזיל הוא לְטוֹנְיוֹן"

למרות שקבל אישור ללכת, בלעם יצא ברצון לקלל אותם (וזה נגד תנאי האישור שקיבל) :

"הולך הוא" עולה 73 ועוד 2 מילים עולה 75

לקללם עולה 74 ועוד המילה עולם 75

וגם :

"קום לך אתם" באתב"ש : דפי כך תאי עולה 555

"ארה לי" באתב"ש : תגף כם עולה 553 ועוד 2 מילים עולה 555

(הוא הולך, קרי קם לקללם)

ויצא ברצון לקבל שכר עבור זה :

"כי הולך הוא" עולה 103

"כי כבד אכבדך" עולה 103

ואמרו בגמרא :

מכות י', ב' : "בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו"

ילקוט שמהוני פרשת בלק כ"ב : "הואיל ואתה רוצה להאבד מן העולם קום לך אתם"

בלעם רצה 'להאבד', ונתנו לו לרדת לבאר שחת :

"להאבד" באתב"ש : כצתשק עולה 910 ועוד המילה עולה 911 למנין 'באר שחת'

כי כאשר נאמר לבלעם :

פרק כ"ב פסוק כ' :

"ויואמר לו אם לקרא לך באו האנשים קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אילך אתו

תעשה"

גם נרמז לו שבעל כורחו ייתן להם ברכות :

"הדבר אשר אדבר אילך"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ה'+ר', א'+ר', א'+ר', א'+ר', א'+ד' עולה 628

ברכות עולה 628

וגם:

"אשר אדבר אילך"

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ר', א'+ר', א'+ר', א'+ד' עולה 423
ברכה באתב"ש: שגלץ עולה 423

וגם:

"אם לקרא לך באו האנשים קום לך אתם ואך"

סוף תיבות, אותיות: ס', א', ד', ו', ס', ס', ד', ס', ד' עולה 227
ברכה עולה 227

וגם:

"באו האנשים קום לך אתם ואך"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ב'+ו', ה'+ס', ק'+ס', ל'+ד', א'+ס', ו'+ד' עולה 310
מה טבו אהליך יעקב" עולה 310

וגם:

"אדבר אילך"

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ר', א'+ד' עולה 222
ברך עולה 222

וגם:

"אתם ואך את הדבר"

באתב"ש:
תאי פתל תא צקשג
ראש וסוף תיבות, אותיות: ת'+י', פ'+ל', ת'+א', צ'+ג' עולה 1014
להוסיף להם ברכות על ידו" עולה 1014

וגם:

"ויאמר לו אם לקרא לך באו האנשים קום לך אתם ואך"

באתב"ש:

פמתיג כף תי כדגת כל שתף צתטבמי דפי כל תאי פתל

סוף תיבות, אותיות:

ג', פ', י', ת', ל', פ', י', ל', י', ל', י', ל' עולה 693

לברך אתם עולה 693

(רק לברך אותם)

בלעם הלך 'בהתראה' (תנחומא בלק ח' - "ואך את הדבר") שלא לקלל אותם:

שאם אתה ממשיך ככה, אתה יורד לבאר שחת:

"ואך את" באתב"ש: פתל תא עולה 911

באר שחת עולה 911

וגם :

"ויאמר לו אם לקרא לך באו האנשים"

עולה 1130 ועוד 24 אותיות ועוד 7 מילים עולה **1161**

יורד לבאר שחת עולה **1161**

(אם לקרא לך לקבל שכר, לך אתם אבל אם לקלל, ואתה הולך 'עמהם' לעשות את זה, אתה יורד לבאר שחת)

ועוד :

בלעם יצא לעשות כפי הרמוז בשמו :

"בלעם", בא לקלל עם מברוך

ובסוף נעשה לו כפי הרמוז בשמו :

"בלעם" בכיוון הפוך (מהסוף) אותיות : "מעלב"

מ'— מלאך

ע'— עיקם

ל'— לשונו

ב'— בברכה

למרות שרצה בכל כוחו לקלל אותם, (לפי אותיות שמו "בלעם") לא הצליח, כי בחסדי ה' שלח מלאך שעיקם את לשונו, ובלעם בעל כוחו נתן להם ברכה (לפי אותיות שמו "מעלבי").

ונראה לי להגיד :

בפעם הראשונה נאמר לבלעם "לא תאר", וגם "לא תלך".

בפעם השנייה נאמר לו "קום לך אתם"

ונראה שהשינוי נובע ממידת הדין.

כי בפעם הראשונה כתוב :

פרק כ"ב פסוק ט' : "מי האנשים האלה עמד"

ובלעם חשב שלפעמים הוא לא יודע.

וחשב בליבו שיצליח למצוא זמן שהוא יכול לקלל את ישראל (כמו שהם בקשו "קבה לי").

"מי האנשים" עולה **456**

"קבה לי" באתב"ש : דשץ כס עולה 454 ועוד 2 מילים עולה **456**

אבל הקב"ה יודע מחשבות אדם כי המה הבל.

ונראה יותר לדרוש את המילה :

"עמד"— למה האנשים האלה 'עמד', קרי, למה הלב שלך עם לב האנשים האלה שרוצים לקלל?

בפעם הראשונה אמר לשרי מואב "לינו פה הלילה".

אבל אחרי שנאמר לו "לא תלך", בלעם לא היה צריך לומר לשרים הנכבדים (בפעם

השנייה) "שבו נא גם אתם", כי כבר נאמר לו "לא תלך" (למנוע ממנו להיכשל). אלא, בלעם

לא מוותר וממשיך ברצונו לקלל. ובגלל שלא חזר בתשובה, מן השמים נחרץ דינו.

וכתוב במדרש, שמאחר שלא חזר בתשובה, הקב"ה נתן לו מקום לטעות וליפול לבאר שחת.

ורואים את זה גם מהדיבור לבלעם בפעם השנייה שנאמר לו "אם לקרא לך באו

האנשים". לפי הפשט, רש"י מפרש "אם אתה סבור להרוויח מזה". זאת אומרת, המילה

"אם" על בלעם ולא על המתרחש. אבל בלעם במחשבתו הרעה יכול להמשיך לטעות

בזה ולחשוב אולי לא יודע (כי המילה "אם" גם מורה על אי ודעות במתחרש). ובגלל שלא חזר

ממחשבתו הרעה,

וחשב שבכל זאת יכול למצוא הזדמנות לקלל אותם, נתנו לו ללכת בדרך שרצה ללכת בה.

ואז נאמר לו "קום לך אתם". רמז לו שסופו כמו המשלח, (שלוחו כמותו) כמו בלק, שהוא צור מראשי מואב. וכאשר בלעם הלך אצל בלק, לקבל את שכרו עבור הייעוץ שנתן לו להכשיל את ישראל בזנות, נהרג עם בלק במלחמת מדין ("ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"), כי:

'התאוה והכבוד מוציאים האדם מהעולם' עולה 898

"בלעם בן בעור הרגו בחרב" עולה 898

(בפרקי אבות פרק ד, כ"א כתוב "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם")

הדיבור עם בלעם על ידי המילה "א-ל-ה-י-ם" ("ויאמר א-ל-ה-י-ם אל בלעם", "ויבא א-ל-ה-י-ם אל בלעם"), הרומז על מידת הדין. לפי זה, "קום לך אתם" זה המשך של דינו, קרי גמור דינו, אחרי שלא קיבל על עצמו מה שנאמר לו "לא תאר את העם כי ברוך הוא", והלך עם שרי מואב לקלל אותם וגם "שמח בפורענות ישראל":

"שמח בפורענות" עולה 558

"קום לך אתם" עולה 555 ועוד 3 מילים עולה 558

נאמר לו "קום לך אתם", (חזקוני) "ויראו שלא יועיל להם" פורענות תבוא עליך ואתה תאבד מן העולם.

בלעם קם והלך, ואז:

פרק כ"ב פסוק כ"ב:

"ויחר אף א-ל-ה-י-ם כי הולך הוא"

כי הלך כאשר בליבו לקלל את ישראל, לקיים "ארה לי":

"ויחר אף א-ל-ה-י-ם כי הולך הוא" עולה 494

"ארה" באתב"ש: תגץ עולה 493 ועוד המילה עולה 494

ועשה את זה עבור כבוד, עבור כסף, שבלק הבטיח לו, "כבד אכבדך":

"כי הולך הוא" באתב"ש: לם צפכל צפת עולה 860

"אכבדך" באתב"ש: תלשקל עולה 860

("אכבדך" עולה 47, 'כסף' באתב"ש 'לחוי' עולה 44 ועוד 3 אותיות עולה 47. 'קלל', באתב"ש: 'דכך' עולה 44 ועוד 3 אותיות עולה 47. לרמוז שהלך לקלל עבור כסף)

ובא מלאך של רחמים להזהיר אותו שלא יקלל, אבל זה לא עזר.

בלעם המשיך בדרכו לקלל ולהכשיל את ישראל.

"ואת בלעם" באתב"ש: פתא שכזי עולה 818

"תאר יואר" עולה 818

פרק ל"א פסוק ח': "ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"

אבד מהעולם, נהרג במלחמת מדין, כאשר בא לקבל שכרו.

* * * * *

בלעם

פרק כ"ב פסוק י"ב:

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל בִּלְעָם לֹא תֵלֵךְ עִמָּהֶם לֹא תֹאמֹר אֵת הָעָם כִּי בְרוּךְ הוּא"

באותיות של המילה **בלעם** אולי יש רמז לכוונתו:

אות ב': בא

אות ל': לקלל

אות ע': עם

אות ס': מבורך

שכוונתו האמיתית הייתה לקלל ולהכשיל את בני ישראל.

* * * * *

”לא מדובשיך ולא מעוקציך”

פרק כ”ב פסוק י”ב :

”...לא תאור את העם כי ברוך הוא”

רש”י: ”...משל אומרים לצרעה, לא מדובשיך ולא מעוקציך”

עולה למנין 786

עולה למנין 786

”את העם כי ברוך הוא”

לא מדובשיך ולא מעוקציך

ה' אמר לבלעם אל תלך עמם. ובלעם אמר אני אקלל אותם ממקומי. ה' אמר לו, לא תקלל אותם, בלעם אמר אני אברך אותם, וה' אמר וגם לא תברך אותם.

* * * * *

בלעם מתגונן

פרק כ"ב פסוק י"ג:

"ויקם בלעם בבקר ויאמר אל שרי בלק לכו אל ארצכם כי מאן ה' לתתי להלך עמכם"

פרק כ"ב פסוק י"ד:

"ויבאו אל בלק ויאמרו מאן בלעם הלך עמנו"

שרי מואב אמרו לבלק **"מאן בלעם"**, אבל בלעם אמר להם **"מאן ה' "**, כיצד?

ונראה להגיד:

ידוע שבלעם היה רודף כבוד וגם רודף בצע כסף.

בלעם אמר לשרי מואב שה' לא נותן לו ללכת עמם. וכמו שמפרש:

רש"י: "אלא עם שרים גדולים מכם. למדנו שרוחו גבוהה ולא רצה לגלות שהוא ברשותו של מקום אלא בלשון גסות לפיכך ויוסף עוד בלק"

בלעם לא גילה להם שה' אמר לו לא ללכת ואמר לו לא לקלל את העם, אלא הוא צמצם ממה שנאמר לו, וטשטש את תשובתו, ואמר להם שה' מונע ממנו ללכת אתם. הם הבינו דווקא אתם, עם שרים ברמה שלהם, כי זה לא לפי כבודו. אבל עם שרים יותר מכובדים הוא ילך. כי באמת הוא שונא את ישראל והוא רוצה ללכת לקלל אותם (מדרש).

הם גם הבינו שלא רק הכבוד מונע ממנו ללכת אתם.

השרים חזרו לבלק ואמרו לו:

"מאן בלעם הלך עמנו". בתנאים הנוכחים, בלעם הוא זה שלא רצה ללכת עמנו.

בעל הטורים (על המילה "מאן"): "מלמד שכוונתו להרבות שכרו"

(1) **"ויבאו אל בלק ויאמר מאן בלעם"**

באתב"ש:

פמשתף תך שכד פמתיגף יתט שכזי

ראש תיבות, אותיות: פ', ת', ש', פ', י', ש' עולה 1170

להרבות שכרו עולה 1169

(2) **"שרי מואב ויבאו אל בלק ויאמר"** עולה 1010 ועוד 23 אותיות עולה 1033

רוצה הרבה שכר עולה 1033

הוא רוצה יותר כבוד, הוא גם רוצה הרבה שכר עבור עמלו.

למלא תאוותו לכבוד - בלק שולח לו "שרים רבים ונכבדים מאלה".

למלא תאוותו לכסף - בלק מודיע לבלעם: "כי כבד אכבדך מאד".

רש"י: "יותר ממה שהיית נוטל לשעבר (רוצה לומר במלחמת סיחון) אני נותן לך"

אבל בכול זאת בלעם אומר לשרים (היותר נכבדים) :
 פרק כ"ב פסוק י"ח:
 "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ה' אלקי לעשות קטנה או גדולה"
 רש"י: " על כרחו גלה שהוא ברשות אחרים"

עכשיו שבלק כיבד אותו יותר וגם הבטיח לו הרבה שכר, בלעם לא יכול עוד לטשטש הסיבה שהוא לא הולך אתם. ובעל כורחו הוא מגלה להם שהוא לא ברשות עצמו. כבר עכשיו הוא מתחיל להתגונן על עצמו במקרה שהוא לא יצליח לקלל את ישראל.

בלעם היה צריך להגיד לשרים הנכבדים, מיד בהגעתם, לחזור לבלק כי הוא לא יכול ללכת לקלל את ישראל. אלא הוא אמר להם להישאר הלילה כדי לדעת מה עוד ה' יגיד לו. הוא חשב שהוא יכול להטות את הה'. הוא חשב שהוא יכול למצוא את העיתוי הנכון לקלל את ישראל.

הקב"ה לא מקפח שכר בריותיו. ובדרך שאדם רוצה ללכת כך מוליכים אותו. בסופו של דבר ה' נותן לו ללכת, אבל תחת אזהרה:
 פרק כ"ב פסוק כ':

"אם לקרא לך באו האנשים קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אתו תעשה"
 רש"י: "אם הקריאה שלך וסבור אתה ליטול עליה שכר קום לך אתם"

אחרי שבלעם ברך את ישראל ולא קלל אותם, בלק כועס עליו. בלעם אומר לבלק:
 פרק כ"ד פסוק י"ג:

"אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר פי ה' לעשות טובה או רעה מלבי"
 רש"י (על המילים "מלא ביתו כסף וזהב"): "למדנו שנפשו רחבה ומחמד ממון אחרים"
 מכאן מקבלים חיזוק למה שאמרו השרים לבלק ("מאן בלעם הלך עמנו").

(1) "ויאמרו מאן בלעם הלך עמנו"

באתב"ש:

פמתיגף יתט שכזי צכל זיטפ

ראש תיבות, אותיות: פ', י', ש', צ', ז' עולה 487

מחמד ממון אחרים עולה 487

(2) מה שבלעם רואה בבלק – מקור ממון.

בלק עולה 132 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה 136

ממון עולה 136

(3) "מואב ויבאו אל בלק ויאמרו מאן"

סוף תיבות, אותיות: ב', ו', ל', ק', ו', ו' עולה 194

חומד ממון עולה 194

4) "בלעם הלך עמנו"

ראש וסוף תיבות, אותיות: **ב+ס, ה+ך, ע+ו** עולה **137**
ממון עולה 136 ועוד המילה עולה **137**

בלעם אמר לשרים הנכבדים משהו דומה אבל עם שינויים קטנים:
לשרים הוא אמר "לעבר פי ה' אלקי", אבל לבלק הוא אמר רק "לעבר פי ה'".
רש"י (כ"ד, י"ג): "כאן לא נאמר אלקי כמו בראשונה לפי שידע שנבאש בהקב"ה ונטרד"

לשרים בלעם אמר "לעשות קטנה או גדולה". לבלק הוא אמר "לעשות טובה או רעה".
אמר "טובה" לבלק כנגד "קטנה" לשרים.
אמר "רעה" לבלק כנגד "גדולה" לשרים.

ומעניין – למה בלעם לא פחד ללכת לבלק?
אולי בלק יהרוג אותו אחרי שהוא יברך את העם ולא יקלל אותם.
אלא ששנאתו לישראל ותאוותו לכבוד ולכסף שלטו בו וסמאו את שכלו.

למרות זאת, בכול פעם שהוא נכשל ולא קלל את ישראל, הוא מתגונן על עצמו, והוא
חוזר פעם אחר פעם ומודיע - אני לא יכול לעשות שום דבר על דעת עצמי (הוא נשמע כמו
צדיק הדור) וכמו שכתוב:

פרק כ"ג פסוק י"ב:

"ויען ויאמר הלא את אשר ישים ה' בפי אתו אשמר לדבר"

פרק כ"ג פסוק כ"ו:

"ויען בלעם ויאמר אל בלק הלא דברתי אליך לאמר כל אשר ידבר ה' אתו אעשה"

פרק כ"ד פסוקים י"ב – י"ג:

"ויאמר בלעם אל בלק הלא גם למלאכך אשר שלחת אלי דברתי לאמר"

"אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ה' לעשות טובה או רעה
מלבי"

כאילו הוא אומר:

אני לא יכול לעשות רעה גדולה מלבי, אמנם הייתי רוצה לעשות (אני לא יכול לקלל אותם).
אני גם לא יכול לעשות טובה קטנה (אני לא יכול להקטין הברכות הטובות ששמו בפי).
אני לא ברשותי, אלא הכול מה' ובעל כורחי אני פועל.

הוא חוזר ומודיע זאת, לא בגלל צדקת נפשו להגיד את האמת, כי הוא רשע, אלא בגלל
פחד נפשו - שלא יאשימו אותו בכישלון המשימה לקלל את ישראל, ושלא יהרגו אותו.

* * * * *

בלעם ושליחי בלק

בלק מלך מואב שלח מלאכים לבלעם להזמין אותו לבוא אליו לקלל את בני ישראל. בשליחות הראשונה המתוארת בפסוק ז' המלאכים הם זקנים (זקני מואב וזקני מדין) והם הביאו קסמים.

פרק כ"ב פסוק ז':

"וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם ויבאו אל בלעם וידברו אליו דברי בלק"

בתשובת בלעם למלאכים הכתוב קורא להם שרים (ולא זקנים):

פרק כ"ב פסוק י"ג:

"ויקם בלעם בבקר ויאמר אל שרי בלק לכו אל ארצכם כי מאן ה' לתתי להלך עמכם"

בשליחות השניה המתוארת בפסוק כ"ב המלאכים הם שרים רבים ונכבדים מהראשונים.

פרק כ"ב פסוק ט"ו:

"ויוסף עוד בלק שלח שרים רבים ונכבדים מאלה"

הם הביאו מסר מבלק:

פרק כ"ב פסוק י"ז:

"כי כבד אכבדך מאד וכל אשר תאמר אלי אעשה..."

בתשובת בלעם לשרים הכתוב קורא להם עבדי בלק (ולא שרים).

פרק כ"ב פסוק י"ח:

"ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור

את פי ה' אלקי לעשות קטנה או גדולה"

בפשטות כל המלאכים ששלח בלק היו עבדיו אבל נשאלת השאלה: למה קראו למלאכים זקנים, שרים, ועבדים?

בראשונה שלח בלק זקנים לבלעם. מה טיבם של הזקנים הללו?

אבו עזרא (פסוק ז'):

"זקני מואב. וחכמים. אמר רבי שמואל הנגיד הספרדי ז"ל שטעמו ודמי הקסמים,

וראיתו מ' בידם" ולא אמר כלום רק הוא כמשמעו וספר הכתוב ששלח אל קוסם קוסמים כמוהו ועוד שלא יוכל להתעכב לאמר לא אמצא יום נבחר ושעה נבחרת ללכת

ולקוב, כי הם אנשי אומנותו..."

אבי עזר (על פרק כ"ב פסוק ז'):

"דעת הרב שזקנים היו גם כן חכמים לשאול בקסם, כדכתיב "וקסמים בידם". וכן מנהג הכתוב לקרא לחכמים זקנים, כי נבחרו על הרב חכמים זקנים שהם משובחים מהחמים צעירים..."

לפי הפירוש הנ"ל הזקנים היו חכמים, וחכמתם היתה בקסמים. הם באו אל בלעם

כאנשי מקצוע המבינים בקסם. הם נסאו לשכנע את בלעם לחזור לאומנותו הראשונה

להיות קוסם ולהשתמש בקסמים שהם הביאו לכוון השעה המדויקת לקלל את בני

ישראל. נוסף על זה הם הביאו דמי קסמים. רש"י כותב:

" כל מני קסמים שלא יאמר אין כלי תשמישי עמי..."

בלעם עונה להם **"ויקם בלעם בבקר ויאמר לשרי בלק... כי מאין ה' לתתי להלך עמכם"**

הוא מטשטש את הסיבה האמיתית, שהוא לא ברשות עצמו, ואמר שה' לא יתן לו ללכת

"עמכם", עם אנשים מסוג שלכם (קוסמים). השינוי לביטוי "שרי" אולי רומז לנו

שבלעם מתייחס עליהם כשרים לרמוז להם שהוא מתעסק רק עם שרים (ולא עם זקנים

קוסמים) ובדרך זה רומז להם את כוונתו האמיתית שהוא מחכה להצעה יותר רצינית וגשמית (כסף וזהב). ההוכחה שהזקנים קלטו את המסר של בלעם ושעד כה בלעם הצליח לטשטש שהוא לא ברשות עצמו לומדים מהתשובה שהם הביאו עמם בחזרה לבלק:

פרק כ"ב פסוק י"ד:

"ויקומו שרי מואב ויבאו אל בלק ויאמרו מאן בלעם הלך עמנו"

הם לא אמרו שה' מנע ממנו ללכת (כפי שבלעם מסר להם אבל טשטש באמרו "עמכם"), אלה אמרו שהוא לא רצה ללכת עם זקנים ורוצה להתכבד בכסף וזהב.

ולבסוף בלק שולח אליו שרים נכבדים ורבים מאלה. בדרך כלל זקנים הם הנכבדים בציבור, אבל בלק שלח אליו נכבדים מהזקנים- מאיפה מצא אותם? יתכן שהם היו נכבדים יותר בעני בלעם, "נכבדים" אולי המשמעות- עשירים, כמו שכתוב אצל אברהם אבינו:

בראשית פרק י"ב פסוק ב': **"ואברם נבד מאד במקנה בכסף ובזהב"**. ו"רבים" - שלח גם הקודמים והוסיף אנשי כספים לשכנע את בלעם. מהתשובה של בלעם אנו לומדים שהשרים הנכבדים באו עם הצעה קונקרטית לכסף וזהב עבור שכרו.

"ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי ה' אלקי לעשות קטנה או גדולה"

אבל הפעם לא נשאר לבלעם אפשרות לטשטש שהוא לא ברשות עצמו, באומרו שגם עבור הרבה כסף וזהב הוא לא יכול לעשות שום דבר מלבו. ובזה הוא מודה שהוא רק עבד שבעל כורחו מוכרח לעשות מה שה' מצוה אותו. ואולי קוראים לשרים "עבדי בלק" (ולא שרים), לרמז שבלעם התייחס עליהם בזלזול, כאילו אמר להם שמעמדם והצעותיהם לא שווה כלום ואין הבדל בינם לבין עבדים רגילים של בלק ושהם לא יחשבו שהם יותר טובים ממנו, כי בסך הכל גם הוא וגם הם רק עבדים ולא בעל הבית על עצמם (ואולי בזה הוא ניסה למעט הבושה שלו).

* * * * *

בלעם והאתון

פרשת בלעם והאתון משך הרבה תשומת לב מהפרשנים. במיוחד המפגש עם המלאך ופתיחת פי האתון.
 השאלות הבסיסיות ששואלים הם :
 למה בלעם לא ראה את המלאך ואתונו כן ראה אותו?
 למה לא היה צורך באיזה פעולה להכין הראיה של האתון לראות את המלאך כמו אצל בלעם ("ויגל ה' את עיני בלעם...")?
 מדוע בלעם לא הגיב בהפתעה כאשר האתון התחיל לדבר אתו?
 למה האתון לא סיפרה לבלעם את הסיבה שגרמה להתנהגותה, קרי שמלאך עומד בדרך עם חרב שלופה בידו?
 תשובה לשאלות א' וב' נותן לנו רש"י וגם הרמב"ן, והרמב"ן גם עונה לשאלה ד' :
 פרק כ"ב פסוק כ"ג:
"ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו..."
 רש"י: "והוא לא ראה, שנתן הקב"ה רשות לבהמה לראות יותר מן האדם שמתוך שיש בו דעת תטרף דעתו כשיראה מזיקין"

הרמב"ן מסביר שבדרך כלל אי אפשר לראות מלאך "לא יראו לחוש העינים כי אינם גוף נתפש במראה". במיוחד כאשר המלאכים לא באים בצורת בני אדם (אצל אברהם אבינו המלאכים הופיעו כמו אנשים והיה אפשר לראותם). רק מי שהיגע לרמת נביא או קרוב לזה יכול לראות מלאכים. לפי זה בלעם לא ראה המלאך וגם האתון לא ממש ראתה את המלאך אלה האתון הרגישה בקיומו ובסכנה העומדת לפניה כאילו באים לשחוט אותה ("חרב שלופה בידו"). והוא מסביר שהביטוי "**ותרא האתון**" בדומה "ולבי ראה הרבה חכמה" שמדובר כאן על ההשגה ולא על ראייה ממש. ולפי זה האתון לא אמרה לבלעם שמלאך נצב לפניו כי האתון לא ראתה את המלאך ממש.

בגלל שאלה ג' הרמב"ם וסעדיה גאון אמרו שכל הפרשה עם האתון קרא בחלום. אם זה אירה בחלום למה היה צורך למנות פי האתון כאחד מהדברים שנבראו בערב שבת בין השמשות?

בקשר לשאלה ג', לוזטו מסביר שהאתון אמרה קולות, אבל לא ממש דיברה במובן של בני אדם (לא כתוב בשום מקום שהאתון דיברה ממש אלא "**ותאמר לבלעם**"), "**ותאמר האתון אל בלעם**" ובלעם הבין את המשמעות של הקולות. לפי זה בלעם לא היה מופתה מהקולות שיצאו מאתונו.

אולי אפשר להרחיב בנושא דיבור האתון.
 כאשר בני ישראל חנו במדבר ענן עמד מעל המשכן. כאשר הענן עלה מעל המשכן בני ישראל הורידו מחנותיהם והכינו עצמם לנסיעה. כאשר הענן זז בני ישראל זזו אחרי הענן. וכאשר הענן עמד מעל המשכן בני ישראל חנו.

במדבר פרק ט' פסוקים י"ז:

"ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל ובמקום אשר ישכן שם הענן שם יחנו בני ישראל"

פסוק י"ח:

"על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו כל ימי אשר ישכן הענן על המשכן יחנו"

פסוק כ"ג:

"על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו את משמרת ה' שמרו על פי ה' ביד משה"
האבן עזרא (על פסוק י"ח): "הטעם ידוע כי הענן השם יניחנו ויסענו"

כאן אנו רואים שהביטוי **"על פי ה'"** משמעו שהשם גרם לענן לזוז ובני ישראל הגיבו בהתאם להזזת הענן. הענן היה אמצעי שהעביר מסר לבני ישראל. (ולמרות שבני ישראל הגיבו להזזת הענן הכתוב בפסוק י"ג קורא לזה **"על פי ה'"**.)

יתכן שגם **פי האתון** מתפקד כאמצעי להעביר מסר לבלעם ולא בהכרח שהאתון דיבר ממש בשפת בני אדם. יתכן שיצירת **פי האתון** בערב שבת בין השמשות משמעו יצירת אמצעי שבדרך נסי יעביר מסר למוח של בלעם מקולות היוצאים מהאתון.

* * * * *

ליל שמורים

פרק כ"ב פסוק כ':

"ויבא אל-ה-י-ם אל בלעם לילה"

בלק רבה (כ', י"ב): "ליל שמורים הוא לה' הוא הלילה הזה כל הנסים שנעשו לישראל ופרע להם מן הרשעים בלילה הזה..."

ורמז:

"ויבא אל-ה-י-ם אל בלעם" יש כאן 15 אותיות.

"אל-ה-י-ם אל בלעם לילה" יש כאן 15 אותיות.

שבא אליו בליל 15 בניסן להזהיר אותו לא לקלל את בני ישראל

* * * * *

בלעם ואתנו

פרק כ"ב פסוק כ"א:
"**...ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו...**"

והלא כל בוקר הוא קם, אלא לומר לך שהוא הקדים.
וחז"ל מסבירים שהוא לקח כלי המיועד למשא (אתון), ולא כלי המיועד לרכיבה, (סוס),
וכל זה למה? כדי לזרז ולהביא את המתנות שחשב שיקבל מבלק מלך מואב.

רש"י: "אמר הקב"ה, רשע, כבר קדמך אברהם אביהם"
בראשית פרק כ"ב פסוק ג': "**...וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמרו...**"

יש כאן שני הבדלים:

1. אצל אברהם אבינו כתוב "**וישכם אברהם**" ואצל בלעם כתוב "**ויקם בלעם**"
2. אצל אברהם אבינו כתוב "**ויחבש חמרו**" ואצל בלעם כתוב "**ויחבש אתנו**"

מדרש רבה (נ"ה, ח'): "אר"ש בן יוחאי, אהבה מקלקלת את השורה, ושנאה מקלקלת את השורה. אהבה מקלקלת את השורה דכתיב, "וישכם אברהם בבקר", ולא היה לו כמה עבדים? אלא אהבה מקלקלת את השורה. ושנאה מקלקלת את השורה, שנאמר "ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו", ולא היה לו כמה עבדים? אלא, שנאה מקלקלת השורה"

אברהם אבינו השכים לעשות מה שהיה עושה אם היה קם יותר מאוחר (בלי שינוי הדעת). אברהם אבינו השכים לעשות רצון בוראו (צדיקים זריזים למצוות).

בלעם "קם" (מהמובן "ויקם מלך חדש") עם שינוי הדעת. בלעם "קם" (כאשר קם איש על רעהו להרגו) נגד ישראל. בלעם קם לקלל ישראל ולקבל שכרו.

מדרש רבה (נ"ה, ח'): "אר"ש בן יוחאי תבא חבשה ותעמוד חבשה. תבוא חבשה, שחבש אברהם אבינו לילך ולעשות רצונו של מי שאמר והיה העולם. ותעמוד על חבשה, שחבש בלעם לילך ולקלל את ישראל"

המילה חבש פירושה קשר (אוכף לחמור). ואולי אפשר להגיד שאברהם אבינו קשר (החזיק) את חמורו, את המחשבות החמורות שלו, ויצא לעשות המצווה.

ועוד רמז: המילה "חמרו", אותיות: **ר, ח, מ, ו**, שאברהם כבש את **חמיו** ויצא לקיים המצווה.

שמות פרק י"ד פסוק ט"ז: "**...וישב היס לפנות בקר לאיתנו...**"
ומסביר המדרש: לתנאי שהתנה ה' עם המים מבראשית.
בראשית פרק א' פסוק ט': "**...יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד...**"

ובניגוד להתנהגות של אברהם אבינו, בלעם הרשע כבש את אתנו, ואולי אפשר להגיד "**אתנו**" אותיות: **תנאו** שהוא חבש (החזיק) את התנאי שקבע אתו ה' ויצא לדרך עם כוונות אחרות.
פרק כ"ב פסוק כ':

"...קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אתו תעשה..."

ובלעם כבש את התנאי.

רש"י (כ"ב, ט'): "אך בא לבלעם לטעות (כי הוא טעה). אמר, לפעמים שאין הכל גלוי לפניו, אין דעתו שוה עליו, אף אני אראה עת שאוכל לקלל ולא יבין" בלעם חשב שיכול להטעות את ה'. והי עקם את פיו (או שם מסמר או רסן או מלאך) והפך את הקללות לברכות.

* * * * *

“נערינו עמו”

פרק כ"ב פסוק כ"ב:

“...והוא רכב על אתנו ושני נערינו עמו”

יונתן בן עוזיאל: “...והוא רכיב על אתני ותרין עולימוי יניס וימריס עמיה”

פ' יונתן: “...א"ה כמה פעמים איתא יינוס וימברוס”

“נערינו עמו” עולה 452 ועוד 8 אותיות עולה 460

“יינוס וימברוס” עולה 460

* * * * *

”וחרבו שלופה”

מלאך של רחמים עמד לפני בלעם :

פרק כ”ב פסוק כ”ג:

”ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו...”

”וחרבו שלפה בידו” עולה 659

”אוכל נכה” באתב”ש : תפלך טלף עולה 659

ידע שרצה לקיים בקשת בלק להכות בהם ובא נגדו אם חרב שלופה להזהיר אותו שזה יהיה גזר דינו אם יעשה הדבר הזה, וגורלו, ”ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב”.

* * * * *

”ירט הדרך”

המלאך אמר לבלעם :

פרק כ”ב פסוק ל”ב:

”הנה אנכי יצאתי לשטן כי ירט הדרך לנגדי”

אבן עזרא (על המילים ”כי ירט”): ”הטעם עוות...”

רמב”ן: כי ההולך ירט דרכו ועיות אותה לנגד עיני...”

ורמז :

”כי ירט” באתב”ש: **לם מגן** עולה 163 ועוד 5 אותיות עולה 168

עוות באתב”ש: **זפפא** עולה 168

”יצאתי” באתב”ש: **מהתאם** עולה 486

עיות עולה 486

כלומר אני יצאתי לשטן כי ההולך בדרך עיות דרכו. וזה בלעם שהלך לקלל עם מבורך.
רש”י: ”ומיהר הדרך שהוא לכעסי ולהמראתי”

ועוד :

”ירט” באתב”ש: **מגן**

רש”י (במדבר כ”ב, כ”ב): ”מלאך של רחמים היה ורצה למנעו מלחטוא שלא יחטא ויאבד”

אני מלאך של רחמים :

”הנה אנכי יצאתי לשטן כי ירט הדרך”

באתב”ש:

צטץ תטלם מהתאם כבנט לם מגן צקגל

סוף תיבות, אותיות: **ץ, ס, ט, ס, ט, ס, ו, ל** עולה 299

רחמים עולה 298 ועוד המילה עולה 299

יצאתי להזהיר אותך, שתתקן העיוות הזה, אל תעשה מה שאתה חושב ורוצה לעשות.
כמלאך של רחמים אני מגן עליך מעצמך.

ולמרות שירט הדרך, קרי עיוות הדרך, שאתה הולך לקלל, זה לא יצליח.

אתה תינעש ובסוף ”וישראל עשה חיל” (נגד ירט שלך ישראל עשה חיל):

”ירט” עולה 219

”עשה חיל” באתב”ש: **זבץ סמך** עולה 219

(במדבר כ”ד, י”ח -”והיה אדום ירשה והיה ירשה שער איביו וישראל עשה חיל”)

אם תמשיך בעיוות, ישראל הורג אותך בחרבם :

הורג עולה 214 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 219

(במדבר ל”א, ח’-”וואת בלעם בן בעור הרגו בחרב”)

הורג באתב”ש: **צפגר** עולה 373

חרבם באתב”ש: **סגשי** עולה 373

אתה ובלק בן צפור באו לקלל ולפגוע ולהרוג אומה שלימה, ובמדה כנגד מדה, אתם נהרגים.

"לכה נא ארה לי" עולה 352

נהרגים באתב"ש: טצגרמי עולה 352

וגם:

"בלק בן צפר" עולה 554

"קבה לי אתו" עולה 554

(בלעם אמר שבלק ביקש: במדבר כ"ב, י"א-"קבה לי אתו")

בלק הוא היוזם לקלל את ישראל. כל כולו של בלק "קבה לי אתו".

דינו של בלק כדינו של בלעם:

בלק מנסיכי מדין עולה 426

הרגו בחרב עולה 426

בלק הוא צור אחד מנכיסים, ממלכי, מדין (רש"י):

מנסיכי מדין באתב"ש: יטחמלי יקמט עולה 296

צור עולה 296

(במדבר ל"א, ח' - "ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת רבע

חמשת מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב")

* * * * *

”כבודך”

פרק כ”ב פסוק ל”ז :
”...האמנם לא אוכל כבודך”

רש”י: ”נתנבה שסופו לצאת ממנו בקלון”

”האמנם” עולה 136

ממון עולה 136

אולי רמז שהכבוד שהוא (בלק) מדבר עליו זה לכבוד את בלעם בממון. כאילו אני יכול לתת לך הרבה כסף אם תעשה מה שאני מבקש. אבל בסופו של דבר לא קיבל ממון.

* * * * *

”וכה תדבר”

בפרשה כתוב המילה ”כה” הרבה פעמים (בכל צורותיו, כה, ”וכה”, ”לכה”). בפשטות המילה ”כה” זה קיצור של המילה ”ככה”. אבל לפעמים המילה ”כה” רמז לענין של ברכה (או הנאה), כמו: הנאמר לאברהם אבינו: ”כה יהיה זרעך” הנאמר לאהרן הכהן: ”כה תברכו את בני ישראל”

בלעם ביקש מבלק:

פרק כ”ג פסוק א’:

”בנה לי בזה שבעה מזבחת והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים”

פרק כ”ג פסוק ד’:

”ויקרא אל-ה-ים אל בלעם”

תנחומא בלק י”ב: ”אמר לו רשע, מה אתה עושה?

ובלעם עונה:

פרק כ”ג פסוק ד’:

”שבעת המזבחת ערכתי ואעל פר ואיל במזבח”

שבנה אותו מספר מזבחות שבנו האבות ומשה רבנו (רש”י).

ובמדרש (בלק רבה כ’, י”ז) דרשו שבלעם עונה, האם לא יותר טוב ש70 אומות העולם (יעבדו) יקריבו קרבנות, משיקריב אומה אחת?

ועוד דורש המדרש (בלק רבה כ’, י”ז) שבנה שבעה מזבחות כנגד 7 צדיקי עולם שבנו מזבחות והקריבו קרבנות והתקבלו, והם: אדם הראשון, הבל, נח, אברהם רבינו, יצחק אבינו, יעקב אבינו, ומשה רבנו.

ונראה להגיד שבזה בלעם רצה למשוך אליו רצון ה’ כמו שפירש:

רמב”ן: ”והנה בלעם רצה לדבק אליו רצון מאת ה’ בקרבנות אלו”

ובמישור הרעיוני:

נראה להגיד שיש 7 פעמים של המילה ”כה” בפרשה (שאפרש למטה) שקשורים לזה. כי לפי המדרש יש כאן רמז לשבעה מזבחות שבנו צדיקי ישראל, וגם לשבעה צדיקי עולם שבנו שבעה מזבחות. וידוע שהצדיק מביא ברכה לעולם. ואולי זה רומז על ניסיון של בלעם להטות ולהראות שהוא מצטרף עליהם להביא ברכה לעולם, אבל יתוכו לא כבר’.

והניסיון של בלעם נכשל, כי רוח הקדש עונה ואומרת לבלעם (בלק רבה כ’, י”ז),

”טוב פת חריבה טוב מנחה בלולה בשמן חריבה מבית מלא זבחי ריב”

כלומר, יותר טוב קרבן חריב מבית של שלווה, מקרבנות מבית של מריבה.

”שאתה רוצה להכניס מריבה ביני ובין ישראל”.

והנה 7 פעמים של המילה ”כה” בפרשה שנראה לי קשורים לזה.

(לא כללתי בזה שני הפעמים הראשונים שכתוב ”לכה נא ארה לי את העם הזה”, וגם ”לכה קבה לי אתו”, כי נראה לי ששמה המילה ”לכה” ענינו שביקש ממנו ממש שילך לקלל אותם)

כאשר השרים של בלק באו לבלעם הם אמרו :
פרק כ"ב פסוק ט"ז :

"כה אמר בלק בן צפור"

השתמשו במילה "כה" . אולי לרמוז לו שאם תענה להזמנה יהיה לך מזה ברכה והנאה, כלומר תקבל שכר טוב על פעולתך.

וגם :

האתון אומרת ושואלת את בלעם :

פרק כ"ב פסוק ל' :

"הלוא אנכי אתנך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה ההסכן הסכנתי לעשות לך כה ויאמר לא"

האתון משתמשת במילה "כה" . אולי לרמוז, האם התרגלתי למנוע ממך הנאה?
(לפי הגמרא בלעם היה מקיים עם אתונו תשמיש, "אשר רכבת עלי").
או האם התרגלתי למנוע ממך לקבל ברכה (שכר)?

וגם :

בפעם הראשונה שבלעם נסה לקלל את בני ישראל, בלעם אמר לבלק :

פרק כ"ג פסוק ג' :

"וויאמר בלעם לבלק התיצב על עלתך"

אבל בפעם השנייה בלעם אמר לבלק :

פרק כ"ג פסוק ט"ו :

"התיצב כה על עלתך ואנכי אקרה כה"

ונראה להגיד :

בלעם רמז לבלק להתיצב "כה", כלומר להתרכז והתכוון נגד בני ישראל בכול תהליך ההקרבה (ראה ספורנו), נגד זרעו של אברהם אבינו ("כה יהיה זרעך") ונגד העם המבורך ("כה תברך את בני ישראל").

ואני אעשה מעשה נגדם ("אקרה כה") נגד "כה", כלומר אקלל אותם.

וכתוב (משלי כ"א, ל') "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'"

"לנגד ה'" באתב"ש : **כטרק מ-ץ** עולה 629 ועוד 8 אותיות עולה **637**

"וכה תדבר" עולה **637**

כלומר, ה' אמר לבלעם :

"וויאמר שוב אל בלק וכה תדבר"

"כה תדבר" — אתה תדבר רק ברכות.

ופעם האחרון :

פרק כ"ד פסוק י"ד :

"ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים"

בפשטות, אמר לו "לכה איעצך", שילך לעשות העצה שייתן לו.

ובמישור הרעיוני :

"לכה איעצך" — ל' כה' איעצך. אתן לך עצה כנגד "כה". כלומר כנגד הברכות שברכתי

אותם ולא הצלחתי להכשיל אותם בקללות, כנגד זה, אתן לך עצה שכן תכשיל אותם.

וזה הזנות.

("לכה איעצך", עולה 246 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 256. 'הזנות' באתב"ש : צעטפא עולה 250

ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 256)

ועוד :

בברכה הראשונה כתוב :

"שוב אל בלק וכה תדבר"

ומעידה התורה :

"וישב בלעם אל בלק"

וגם בברכה שנייה כתוב :

"שוב אל בלק וכה תדבר"

אבל כאן מעיד התורה :

"ויבא אליו והנו נצב על עלתו ושרי מואב אתו"

"לא כתוב "וישב בלעם אל בלק" (כמו שכתוב אצל הברכה הראשונה), אלא כתוב "ויבא אל בלק".

(בלק כבר הרגיש שבלעם לא ברשות עצמו, ואולי לא יכול לקלל את ישראל) ודורש על זה המדרש :

בלק רבה (כ', כ') : "כאדם שנותן בלינוס בפי בהמה ופוקמה להיכן שירצה כך הקב"ה פוקם את פיו כיון שאמר לו שוב אל בלק וברכס אמר מה אני הולך אצלו לפוח את נפשו בקש לילך לעצמו נתן הקדוש ברוך הוא לו בלינוס שוב אל בלק וכה תדבר"

שאחרי שבלעם לא הצליח לקלל, בלעם לא רצה לשוב לבלק.

כי אמר, "מה אני הולך אצלו לפוח את נפשו", כלומר, אילך אליו לצער אותו ולא לעשות רצונו (פרוש מהרז"ו).

ולפיכך כתוב "ויבא", בלעם לא 'שב' אליו מרצונו, אלא 'בא' אליו (הובא אליו), על ידי בלינוס, כלומר על ידי רסן (מתנות כהונה), נגד רצונו.

ועוד :

לקראת הברכה השנייה (כאשר בלעם בא, קרי חזר אל בלק) בלק שאל אותו :

פרק כ"ג פסוק י"ז :

"ויאמר לו בלק מה דבר ה'"

בלק השתמש בשם של מידת הרחמים (ה').

אבל אחרי שבלק ראה שבלעם ברך את ישראל פעמים, אמר לבלעם שייקח אותו :

פרק כ"ג פסוק כ"ז :

"אל מקום אחר אולי יישר בעיני ה-א-ל-ה-י-ם וקבתו לי משם"

בלק עבר להשתמש בשם של מידת הדין (א-ל-ה-י-ם). כלומר, עד עכשיו ה' עדיין ריחם עליהם, אבל אני לוקח אותך למקום שמזכיר פורענותם ואולי מידת הדין תפגע בהם.

* * * * *

ברכות בלעם

פרק כ"ג פסוק ג':

"וַיֹּאמֶר בִּלְעָם לְבָלַק הֲתִיָּצֵב עַל עֲלֹתָיךְ וְאֶלְכָה אוֹלֵי יִקְרָה ה' לְקִרְאֹתַי וְדַבֵּר מֵהַ יִרְאֵנִי וְהִגַּדְתִּי לְךָ וַיִּלֶךְ שָׁפִי"

בלעם אומר לבלק "אולי יקרה ה' לקראתי ודבר מה יראני". לפי הפשט הוא מחכה לקבל הוראה מה להגיד. הוא גם מודה בזה שהוא מקבל הוראות באופן מקרי ("אולי יקרה") ואין לו שליטה על זה. הוא נשמע כמו עניו שמסתפק בדבר "מה", בדבר מועט. הביטוי "ודבר מה יראני" אומר דרשני. אם נוריד את המילה "מה" נקבל "ודבר יראני", כמעט אותו משמעות. בכל זאת בלעם משתמש במילה "מה".

ואולי מתחת למסווה שהוא כביכול מסתפק במועט הוא רומז במילה "מה" למואב דרך אב האומה, לוט. "מה" עולה 45, לוט עולה 45. אולי הזכיר לוט ברמז לעורר רחמים על מואב וכעס על ישראל.

ועוד, אולי הוא רומז במילה "מה" לאירועים בהם התקלקלו ישראל או נראה שהם חטאו. אולי זה ניסיון לפגוע בתדמיתם של עם המבורך.

"מה" עולה 45, אדם עולה 45. אולי הכוונה כאן לעלות ברמז זיכרון של אותם מעשים גשמיים (מבחינת אדם) שבו נכשלו או נחשדו עם ישראל. ואלו הם:

ברכת יעקב:

בראשית פרק כ"ז פסוקים כ', ל"ז:

"מה זה מהרת למצא בני"

"ולכה אפוא מה אעשה בני"

פרשת יהודה ותמר:

בראשית פרק ל"ח פסוקים ט"ו, י"ח, כ"ט:

"מה תתן לי כי תבוא אלי"

"וַיֹּאמֶר מֵהָהָרְבֹּן אֲשֶׁר אֵתָן לְךָ"

"מה פרצת עליך פרץ"

מכירת יוסף:

בראשית פרק ל"ז פסוק כ', כ"ו:

"וַנִּרְאֶה מֵהָיְהוּ חֲלֹמֵינוּ"

"מה בצע כי נהרוג את אחינו..."

פרק מ"ד פסוק ט"ו:

"מה המעשה הזה"

"מה נדבר ומה נצטדק"

מסה ומריבה:

שמות פרק י"ז פסוקים ב', ד':

"מה תריבון... מה תנסון את ה' "

"וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה' וַיֹּאמֶר מֵהָ אֲעִשֶׂה לְעַם הַזֶּה עוֹד מַעַט וְסָקְלֵנִי "

מדבר שור במרתה :
שמות פרק ט"ו פסוק כ"ד :
"ויילנו...לאמר **מה** נשתה"

חטא המרגלים :
במדבר פרק י"ג פסוקים י"ח-כ' :
"וראיתם את הארץ **מה** היא"
"ומה הארץ אשר הוא יושב בה"
"ומה הארץ השמנה היא אם רזה"

מקושש במדבר :
במדבר פרק ט"ו פסוק ל"ג :
"כי לא פרש **מה** יעשה לו"

חטא העגל :
שמות פרק ל"ב פסוק כ"א :
"לא ידענו **מה** היה לו"
"מה עשה לך העם הזה"

פרשת קרח :
במדבר פרק ט"ז פסוק י"א :
"ואהרון **מה** הוא כי תלינו עליו"

ויתכן שבאומרו "**מה יראני**" ניבא ולא ידע שניבא. כי בסופו של דבר הוא בעל כוחו ברך את ישראל באותה לשון "**מה**":

ברכה ראשונה
פרק כ"ג פסוק ה' :
" **מה** אקב לא קבה א-ל **מה** אזעם לא זעם ה' "

ובלק אחרי ברכה ראשונה אומר לבלעם "**מה עשית לי**". זאת אומרת לא רק איזה דבר עשית לי, כלומר שברכת אותם ולא קללת אותם, אלה "**מה**" עשית לי. אמרת "**מה יראני**" וברכת אותם במילה "**מה**".

ברכה שנייה
פרק כ"ג פסוק כ"ג :
" כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל כעת יאמר ליעקב ולישראל **מה** פעל א-ל "

בברכה שלישי
פרק כ"ד פסוק ה' :
" **מה** טובו אהליך יעקב משכנתיך ישראל "

* * * * *

”וילך שפי”

בלעם רצה לקלל את ישראל ולפגוע בעתיד הרוחני שלהם.
בלק ביקש מבלעם:
במדבר פרק כ”ב פסוק ו’: ”אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ”

אבל בלעם אמר לה’ שבלק ביקש:
פרק כ”ב פסוק י”א: ”אולי אוכל להלחם בו וגרשתיו”
רש”י (על המילה ”וגרשתיו”): ”מן העולם...”
תנחומא בלק ה’: ”..והוא אמר וגרשתיו, מן העולם הזה, ומן העולם הבא”

לפי רש”י בלעם היה שונא את ישראל יותר מבלק. ולפי מדרש תנחומא בלעם רצה לגרש אותם גם מעולם הבא.

לפני שבלעם התחיל לנבא, כתוב:
פרק כ”ג פסוק ג’: ”וילך שפי”
רשב”ם: ”חיגר...”
ראב”ע: ”דברי המתרגם ידועים שהוא לבדו... והנכון בעיני שהוא מגזרת קול על שפיים (ירמיה ג’, כ”א)... והטעם, שהלך אל שפי... והנה הוא מנחש בלכתו...”

לפי חז”ל פירוש המילה ”שפי” שהוא הלך חיגר, ”מכותת ונשבר מלחיצת הקיר” (חזקוני), או שהוא הלך יחידי ובשקט (רש”י), או שהלך ”להתבודד אל מקום נוח ושקט” (רס”ג), או שהלך אל מקום גבוה ובדרך היה מנחש (ראב”ע).

ואולי רמז:

456 עולה **”וילך שפי”**
457 עולה **יחידי ושקט**
457 עולה **לבדו ושקט**

ובמישור הרעיוני:
”שפי” אותיות: **ש’, פ’, י’**
ש’ – שירה
פ’ – פתיחה
י’ – יד

והם ג’ דברים שכתובים על תחיית המתים, ולפי:
כי תבוא רבה (ז’, ו’):

”בתחיית המתים כתיב (יחזקאל ל”ז) בפתחי את קברותיהם... היתה עלי יד ה’... ורונו יושבי סלע...”

בלעם רצה לגרש אותם מהעולם ומתוך זה לא יהיה להם תקומה בתחיית המתים.
הוא ניסה לקלל אותם שלא יזכו לעולם הבא.
וכאשר ראה שלא יכול לפגוע בעולם הבא שלהם באמצעות קללה, הוא חזר לבקשת
בלק ויעץ לבלק איך להחטיא אותם בעולם הזה במעשה של זנות, וכדי "ואגרשנו מן
הארץ" (שלא יזכו להיכנס לארץ).

* * * * *

בלעם ובלק – צמד רעים

בלק בן צפור ובלעם בן בעור השתתפו ביחד ופעלו כצמד לקלל את בני ישראל. שניהם היו שונאי ישראל וקוסמים גדולים. ולפי חז"ל בלק יותר מבלעם. וכמו בכל שותפות כל אחד מהשותפים מביא איתו יכולת להצלחת מטרת השותפות. בלעם ידע איך לכוון השעה שהקב"ה כועס כדי להביא 'זעם' על ישראל. הוא ידע באיזה 'זמן' לקלל. בלק ידע איך לכוון למקום התורפה של בני ישראל כדי להביא זעם על ישראל. הוא ידע באיזה 'מקום' לעמוד בשעת הקללה. שניהם שמו ביחד 'עין' (עין הרע) בבני ישראל והיפנו את מאמצם להבליט 'עוונותיהם' של בני ישראל. ומטרות היכולות האלו ביחד - להביא 'זעם' על ישראל, ולפי:

ז' – זמן
ע' – עין, עוונות
ס' – מקום

אבל במשך כל הזמן שבלעם רצה לקלל הקב"ה לא כעס. במידה של רחמים גדולים הקב"ה מנע מבלעם לכוון לרגע של כעס (להפעיל נגד בני ישראל מידת הדין), ולפי:
פרק כ"ג פסוק ח':
"מה אקב לא קבה א-ל ומה אזעם לא זעם ה'"

בפרשה אנו עדים למעברים בין מידת הדין למידת הרחמים, בין שימוש בשם ה' (מידת הרחמים) לבין שימוש בשם א-לקים (מידת הדין).
ואסביר:
בלק כנראה לא הבין בהתחלה עד כמה בלעם לא ברשות עצמו. עד כמה בלעם לא יכול לעשות מה שבלק שכר אותו לעשות – לקלל את ישראל. בלעם מצדו אומר כל הזמן שהוא לא יכול לעשות, ולא יכול לדבר, דבר שה' לא אמר לו. הוא אמר את זה למלאכים ששלח בלק לקרא לו:
פרק כ"ב פסוק י"ח:
"ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ה' א-לקי לעשות קטנה או גדולה"
ואמר את זה גם לבלק כאשר פגש אותו:
פרק כ"ב פסוק ל"ח:
"ויהאמר בלעם אל בלק הנה באתי אליך עתה היכל אוכל דבר מאומה הדבר אשר ישים אלקים בפי אתו אדברי"

ונשים לב לשינוי קטן בין האמירה לעבדי בלק לבין האמירה לבלק עצמו. לעבדי בלק בלעם השתמש במילים 'ה' א-לקי', אבל לבלק אמר 'אלקים'. רמז לבלק שרק כאשר מפעילים מידת הדין נגד ישראל אולי אפשר להצליח לקלל אותם.

בלק שהיה קוסם גדול הבין את המסר והעלה את בלעם לבמות בעל לראות את קצה העם. "העם" כינוי לערב רב או לחלקים הפחות טובים בישראל. "קצה" החלק הגרוע שבגרוע שבהם.

בלעם מתנבא, ומיד באה התשובה :

"מה אקב לא קבה א-ל ומה אזעם לא זעם ה'"

בלק מצידו חושב שבלעם לא התאמץ מספיק במשימה לקלל, ואומר לו :
פרק כ"ג, פסוק י"א :

"מה עשית לי לקב איבי לקחתיך והנה ברכת ברך"

"מה עשית לי", ראש תיבות, אותיות : **מ', ע', ל'**, אותיות המילה **'מעל'**.
אתה מעלת במשימה שלך.

בלעם עונה לבלק ורומז לו שבגללו הוא לא הצליח. הוא חוזר עוד הפעם ואומר לבלק :
פרק כ"ג, פסוק י"ב :

"את אשר ישים ה' בפי אתו אשמר לדבר"

כאן הוא משתמש במידת הרחמים, במילה ה', לרמוז לבלק שמידת הרחמים שלט בם
והוא לא הצליח לכוון השעה לקלל אותם (המקום שבחרת לא עשה רושם למעלה נגד ישראל).

בלק מצידו לא מוותר ולוקח את בלעם למקום אחר – "שדה צופים ראש הפסגה",
ואומר לבלעם :

פרק כ"ג פסוק י"ג :

"אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי משם"

בלק עדיין לא הבין שבלעם לא ברשות עצמו ושהוא בשום אופן לא יכול לקלל אותם
וחושב שבלעם נכשל בגלל שביחד עם קצה העם הוא גם ראה יתר העם ובגלל זה חל
עליהם מדת הרחמים. אבל עכשיו לקח אותו למקום שהוא רק ישים עיניו על 'הקצה',
ובזה יביא קטרוג חזק עליהם.

בלעם מתנבא, ונכשל פעם שנייה לקלל אותם, ועוד הפעם חוזר ואומר לבלק :
פרק כ"ג פסוק כ"ו :

"כל אשר ידבר ה' אתו אעשה"

גם כאן השתמש בלעם בשם ה', במידת הרחמים, לרמוז לבלק עדיין מידת הרחמים
שולט בם ואני לא מצליח לכוון השעה לקלל, וזה בעיה שלך (בלק) שאתה לא מצליח
לבחור מקום טוב לקטרג נגדם.

סוף סוף בלק הבין שבלעם לא יכול לבד לקלל אותם והוא לוקח אותו למקום אחר
"ראש הפעור הנשקף על פני הישימן". והוא אומר לבלעם :

פרק כ"ג פסוק כ"ז :

"אולי יישר בעיני הא-לקים וקבתו לי משם"

כאן בלק עצמו משתמש בשם "הא-לקים" לרמוז לבלעם שבמקום הזה מידת הדין
בטוח תופעל נגדם (כקוסם ראה שבני ישראל נכשלים במקום הזה, ראה רש"י). המקום הזה
הזכיר את חטא שיעשו העם בעתיד בשטים.

בלעם מתנבא, ונכשל בפעם השלישית לקלל את ישראל.

ובלק מאשים אותו בכישלון, ואומר לו :

פרק כ"ד פסוק י"א :

"והנה מנעך ה' מכבוד"

משתמש בשם ה', מידת הרחמים, לרמוז לבלעם, אתה לא הצלחת לכוון השעה, לא
הצלחת להפוך מידת הרחמים למידת הדין נגדם, ומידת הרחמים שלטה עליהם כל
הזמן (למרות שלקחתי אותך למקום טוב לקטרוג), עכשיו מידת הרחמים גרמה שאתה תצא
מזה מפסיד.

אבל הצמד הרע הזה (צמד רעים) לא התייאשו מלנסות להכשיל את ישראל.
בלעם מצדו, רוצה בכל מחיר להכשיל את ישראל כדי להביא על ישראל קטרוג ועונש :

"בלעם" באתב"ש: **שכזי** עולה **337**

קטרוג באתב"ש: **דנגפר** עולה **337**

ואומר לבלק:

רש"י: "א-ל-ה-י-ה-ם של אלו שונא זמה הוא"
זה נקודת התורפה שלהם.

בלעם רוצה בכל מחיר לקבל שכרו, ועבור 'כסף' יועץ לבלק איך להכשיל ישראל בעוון
זנות:

כסף עולה **160**

זנות באתב"ש: **עטפא** עולה **160**

עד עכשיו אני ידעתי את זמן (אות ז') הכעס, ואתה יודע את מקום (אות מ') העוון, וביחד
שנינו הכנסנו בהם עין (אות ע') כדי להפעיל נגדם זעם, ולא הצלחנו. עכשיו צריך
להכשיל אותם במעשה זמה.

צריך להחליף אות **ע'** (מהמילה זעם), הרומז לשים בהם עין הרע, פעולה פסיבית
מצדנו, לאות ה' הרומז על יהזנו, פעולה מעשית מצידם, ולפי:

שמות ל"ד, ט"ו: "והזנו את אחרי אלהיהן"

בלק שומע לו אבל לא ממהר לשלם לו מראש. רוצה לראות אם יצליח הייעוץ שלו לפני
שישלם לו.

בלעם אומר לבלק, אני יודע את העוון שיכשיל אותם – זנות. ואתה בלק כקוסם יודע
את מקום התורפה – השטים. תשלח את בנות מדין להכשיל אותם בשטים בזנות.
וביחד, הצמד שלנו יגרום להם להיצמד לעוון ונצליח להכשיל אותם. אני ממליץ על
אות ז' מהמילה זמה, זנות, ואתה משלים אותיות מ'+ה', מקום השטים
(במדבר ל"ג, מ"ט - "ויחנו על הירדן מבית הישמת עד אבל השטים").

וביחד נצליח להכשיל אותם בעוון:

זמה', **אותיות**: **ז', מ', ה'**

ז' – זנות

מ' – מקום

ה' – השטים

אותיות מ'+ה' רומזים על מקום שחנו על הירדן:

מ'+ה' – "מבית הישמת עד אבל השטים" (אות מ' רמז "מבית"....אות ה' רמז "השטים")

איש ישראל והמדינית, וגם העם הנצמדים קבלו עונשם:

"אל הקבה וידקר" באתב"ש: **תך צדשץ פמקדג** עולה **1131**

"הרגו איש אנשיו הנצמדים" עולה **1131**

איש ישראל והמדינית שעשו מעשה זנות לפני משה רבנו ולפני עדת בני ישראל, נדקרו,
ולפי:

"אל הקבה וידקר" עולה **463**

זנות עולה **463**

והעם הנצמדים התחייבו 'תליה'. וציוה משה רבנו לשופטי ישראל לדון אותם לתליה.

"ויצמד" עולה 150 ועוד המילה עולה **151**

תליה באתב"ש : **אכמץ** עולה **151**

(אבל לפי הרמב"ן, במדבר פרק כ"ה פסוק ה', השופטים לא דנו אותם וגם הם לא נתלו, אלא מתו בידי שמים ולא נכנסו לארץ)

והעם שנפלו קרבן למלכות הזנות שהכין להם 'בלק' מתו במגפה, ולפי :

"במגפה לפני ה'" עולה **324**

"בלק" באתב"ש : **שכד** עולה **324**

ובלק נהרג במלחמת מדין, ולפי :

במדבר ל"א פסוק ח' : "ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקס ואת צור..."
ונתן בו עוזיאל : "וית צור הוא בלק"

ולפי :

"הרגו על חלליהם" עולה 437 ועוד 2 מילים עולה **440**

"צור הוא בלק" עולה **440**

וגם בלעם נהרג 'בחרב' כאשר בא למדין לקבל שכרו, ולפי :

במדבר ל"א, י' : "ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"

רש"י : "הוא בא על ישראל והחליף אומנתו באומנותם....אף הם באו עליו והחליפו אומנותם באומנות האומות שבאין בחרב..."

בלעם, היועץ הרע, קיבל את עונשו כמין מידה כנגד מידה.
הוא הכשיל את בני ישראל בעוון 'זימה' וגרם לאלפים מבני ישראל למות.

הוא הכשילם בזימה והחרב פגע בו, ולפי :

זימה באתב"ש : **עמיץ** עולה **210**

חרב עולה **210**

* * * * *

בלעם, בלק

מהאותיות של השם 'בלעם' יש רמזים למה שרצה לעשות, ולמה שעשה, להכשיל את בני ישראל. וכבר כתבתי בספר קודם של 'יקוו המים':

"בלעם"

בא לקלל עם מבורך

ואוסיף עוד:

"בלעם" (בכיוון הפוך)

מכוון עת לקלל ברוכים

מכוון עת לקלל בני

מחפש עיתוי לקלל בני

מייעץ ערווה להכשיל בני

לפי הגמרה (סנהדרין פ"ב, ב') זמרי בן סלוא היה שלומיאל בן צורישדי.

"בלעם" באתב"ש: **שכזי**

שלח כזבי זינתה ישראל

שלומיאל כזבי זנו יחד

שכבו כזבי זמרי יחד

שכזי (בכיוון הפוך)

יעץ זנות כזבי שלומיאל

יעץ זנות כ"ד שכל

וגם מאותיות של השם 'בלק' יש רמז למה שעשה:

בלק עולה 324 למנין המילה **'לקב'**.

בלק אמר לבלעם (כ"ג, י"א) **"לקב איבי לקחתיך"**

ובלעם מיהר לעשות בקשת בלק, (כ"ב, כ"א) **"ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו"**. ואמרו

חז"ל שמיהר לקיים בקשת בלק לבוא אליו לקלל. וחבש את אתנו בעצמו.

ועל זה אמרו חז"ל (ראה רש"י), **'השנאה מקלקלת את השורה'**. כלומר, גם עבודה לא

מכובדת היה מוכן לעשות כדי לצאת מיד לקלל.

מקלקלת השורה באתב"ש: **ידכדכא צבפגץ** עולה 324 למנין המילה **'לקב'**.

וגם:

"בלק"

ביקש לקלל קדושים

כלומר, הזמין את בלעם לקלל את בני ישראל שהם **"ממלכת כהנים וגוי קדוש"**.

וגם:

בלק באתב"ש: **שכד**

שכל כ"ד

כלומר, בעצת בלעם אליו, הפקיר גם את ביתו כזבי לזנות, ובנות מדין החטיאו את

ישראל בזנות. ראה רש"י כ"ה, י"ח), ומתו כ"ד אלף מישראל.

וגם :

בלק באתב"ש : שכד

דכש (בכיוון הפוך)

דקר כזבי שלומיאל

פינחס קם ודקר אותם ("וידקר את שניהם")

"וידקר" עולה 320 ועוד 5 אותיות עולה 325 למנין **דכש** (כולל המילה).
כלומר, בלק הפקיר את ביתו לזנות וגרם לה למות בדקירה.

אחרי המגפה נאמר למשה רבנו :

פרק כ"ה פסוק י"ז :

"צור את המדינים והיכיתם אותם"

ומשה רבנו אמר לבני ישראל :

פרק ל"א פסוק ג' :

"החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין"

"נקמת ה'" באתב"ש : **טדיא מ--ץ** עולה 324

כלומר, 'בלק' (באתב"ש עולה 324) קיבל את עונשו במלחמת מדין :

במדבר פרק ל"א פסוק ח' :

"ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת רבע חמשת

מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"

חז"ל אמרו, "צור" זה בלק.

* * * * *

בלק ועצת בלעם

בלק שהיה קוסם שלח לעוד קוסם, לבלעם.

פרק כ"ב פסוק ה':

"וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה אשר על הנהר לקרא לו" יש אומרים "פתורה" שם מקומו (רש"י), ויש אומרים שם העסק שלו (רש"י) - "כשולחני", ויש אומרים על שם שהיה פותר חלומות (יונתן בן עוזיאל). והוא גם היה יועץ למלכים (פותר בעיות). ויעץ לבלק להכשיל את בני ישראל בזנות ולגרום להם להיצמד לע"ז.

בלק ביקש מבלעם "ארה לי את העם הזה". תשתמש בקסם ותקלל אותם.

קוסם עולה 206

ארה עולה 206

"בלק" אותיות: ב', ל', ק'

"בלעם" אותיות: ב', ל', ע', ס'

ביחד אותיות המילים 'עמלק בלב'.

רמז - 'בלב' שלהם הם היו כמו 'עמלק', שהיו שונאי ישראל ורצו לכלות את ישראל.

בלעם 'פתר' בעיה לבלק שרצה לפגוע בבני ישראל ולא הצליח. בלעם יעץ לבלק להכשילם בעוון זנות, לגרום להם 'לזנות', כדי שיהיו חייבים 'כליה'.

"פתורה" עולה **691**

"ויצמד ישראל" עולה **691**

בני ישראל נכשלו, ונפלו קרבן לעצת בלעם:
ולפי:

פרק כ"ה פסוק א': "ויחל העם לזנות אל בנות מואב"

פרק כ"ה פסוק י"א: "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי"

"פתורה" באתב"ש: **ואפגץ** עולה **180**

"לזנות" באתב"ש: **כעטפא** עולה **180**

"כליה" באתב"ש: **לכמץ** עולה **180**

בשטים, בלק הקוסם ובלעם הקוסם הצליחו להפיל מבני ישראל- בשטים.

קוסם באתב"ש: **זפחי** עולה **102**

"שטים" באתב"ש: **בנמי** עולה **102**

על ידי בתו של בלק, כזבי, שהפקירה את עצמה להכשיל את ישראל:

יונתן בן עוזיאל (במדבר ל"א, ח'): "וית צור הוא בלק"

"כזבי" באתב"ש: **לעשם** עולה **440**

"צור הוא בלק" עולה **440**

כזבי הייתה בתו של צור. וצור הוא בלק.

כלול בשם "בלעם" רמז לשם 'כזבי'.

"בלעם", אותיות ב', ל', ע', ס'

אותיות : ל', עי' ס' באתב"ש : כ', ז', י'
ביחד :
אותיות : ב' + כ', ז', י', אותיות המילה 'כזבי'.

ובגלל שחלק מבני ישראל הזנו :
דעת זקנים מבעלי התוספות (על המילים "ויחל העם לזנות") :
"נעשו חולין על ידי הזנות בעצת בלעם"

530 עולה "נעשו חולין"
530 עולה "בשטים ויחל העם"
פרק כ"ה פסוק א' : "וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב"

ובגלל שנעשו חולין על יד הזנות אז (פרק כ"ה פסוק ג') "ויחר אף ה' בישראל".
307 עולה "נעשו חולין" באתב"ש : טזבף ספכמט עולה **307**
307 עולה "ויחר אף" עולה 305 ועוד 2 מילים עולה **307**

* * * * *

”פי האתון”

פרק כ”ב פסוק כ”ח:
”ויפתח ה’ את פי האתון ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים”
כלי יקר: ”נראה שגם זה צורך שעה היה להראות לו כי הוא דומה לחמור זה שאין
מטבעו לדבר, ולכבודן של ישראל לבד פתח ה’ את פיו”
”ה’ את פי האתון” עולה 979 ועוד 4 מילים עולה 983
”לכבודן של ישראל” עולה 983

ונשאלת השאלה:
באיזה שפה דברה האתון?
יש אומרים (זוהר) מלאך דבר מתוך גרונו של האתון. ואם כן בוודאי האתון דברה בלשון
הקדש:

”ויפתח ה’ את פי האתון” באתב”ש: פמואס מ---ץ תא וס צתאפט
ראש תיבות, אותיות: פ’, מ’, ת’, ו’, צ’ עולה 616 למנין המילים ‘בלשון הקדש’ (כולל
האותיות).

ויש אומרים שהאתון דברה בלשון אדם (בלשון ארמית שדברו ביניהם בלעם ושרי מואב)
”את פי האתון”

באתב”ש:
תא וס צתאפט עולה 1027 ועוד 9 אותיות ועוד 3 מילים עולה 1039
בלשון ארמית עולה 1039

וזה כדי לגרום בושה לבלעם בפני שרי מואב:
”ויפתח ה’ את פי האתון”

סוף תיבות, אותיות: ח’, ה’, ת’, י’, ו’ עולה 473
בושה באתב”ש: שבפץ עולה 472 ועוד המילה עולה 473

ולעורר אותו לחזור בתשובה:
ספורנו: ”נתן בה כח לדבר כענין ה’ שפתי תפתח. וכל זה היה שיתעורר בלעם לשוב
בתשובה...”

”ויפתח ה’ את פי האתון”
סוף תיבות, אותיות: ח’, ה’, ת’, י’, ו’ עולה 473 למנין המילה תשובה (באתב”ש אבפשץ)

* * * * *

”מן ארם”

פרק כ”ג פסוק ז’ :
”וישא משלו ויאמר מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהררי קדם לכה ארה לי יעקב ולכה
זעמה ישראל”

”מן ארם” עולה 331 ועוד 5 אותיות ועוד 2 מילים עולה 338
לבן הארמי עולה 338

אולי רמז שבלעם היה לבן ארמי (או צאצאיו).

* * * * *

"ותהי אחריתי כמהו"

פרק כ"ג פסוק י':
**"מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל תמת נפשי מות ישרים
ותהי אחריתי כמהו"**
מהר"ם: "...שיהיה חלקו עם האבות"

"ותהי אחריתי כמהו" עולה 1121 ועוד 3 מילים עולה 1124
כמו האבות אברהם יצחק ויעקב עולה 1124

אולי רמז לדברי חז"ל על "מות ישרים" (באותו פסוק).

* * * * *

”אפס קצהו תראה”

כאשר בלעם רואה את סופם של ישראל בעתיד לבוא, בעל כורחו מברך את ישראל ואומר:

פרק כ”ג פסוק י”:

”תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמהו”

בלק כועס ולוקח אותו למקום אחר כדי שיצליח לקלל אותם משם.

בלק אומר לבלעם:

פרק כ”ג פסוק י”ג:

”וואמר אליו בלק לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי משם”

במישור הרעיוני:

יש ”כלו” במרחב ויש ”כלו” בזמן (עבר, הווה, עתיד).

אם תראה את כולו בזמן, תראה מה גורלו בעתיד בסוף הימים (בקץ). וגורלו טוב מאוד. ולפיכך:

”אפס קצהו תראה” – אני לוקח אותך למקום שממש יהיה יותר קל לא לראות את סופו (”קצהו”). בכלל אל תסתכל בקצהו, בגורלו בסוף הימים (כאן ”אפס” רומז על יכלום). קרי:

”וכלו לא תראה” – כדי שלא תראה את כלו (בזמן העתיד). רק תתרכז במצבו עכשיו. שים עינך, עין רע, נגד מעשיהם עכשיו לגרום זעם נגדם.

אבל בלעם לא מצליח לעשות הדבר הזה ואומר:

פרק כ”ג פסוק כ’:

”הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה”

הם ברוכים בעבר וברוכים בעתיד.

וגם כאשר רואה אותם בהווה, ”שוכן לשבטיו”, הוא פותח ואומר:

פרק כ”ד פסוק ה’:

”מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל”

ועוד:

”לך נא אתי אל מקום אחר” – נראה לשאול למה אמר ”לך” ולא אמר ’בוא’?

אם כל הכוונה של בלק שבלעם יצטרף אליו היינו מצפים שיגיד לו ’בוא אתי’.

אבל בגלל שאמר ”לך נא אתי” נראה לדרוש שלא רק ילך אתו עכשיו אלא גם שילך אתו לגורלו בעתיד. שבלי לדעת, בלק מזמין את בלעם להיות שותף איתו בגורלו. הוא מזמין את בלעם ”לך נא אתי אל מקום אחר”, וברמז, ’אל המות’. ושניהם נהרגו במלחמת מדין.

ולפי:

”מקום אחר אשר”

ראש וסוף תיבות, אותיות: מ’+ס’, א’+ר’, א’+ר’ עולה 482

עולה 482

אל המות

וגם:

"מקום אחר אשר תראנו משם"

ראש תיבות, אותיות: מ', א', ת', מ' עולה 482
אל המות עולה 482

וגם:

"אל מקום אחר אשר תראנו"

סוף תיבות, אותיות: ל', ס', ר', ר', ו' עולה 476
למות עולה 476

וגם:

"ויאמר אליו בלק לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצהו"

ראש תיבות, אותיות:

ו', א', ב', ל', נ', א', א', מ', א', ת', מ', א', ק' עולה 674

"יורשים גיהנם" עולה 674

(לפי המשנה באבות, פרק ה' משנה כ"ג, זה גורלם של תלמידי בלעם הרשע "יורשים גיהנם")

וגם:

"אל מקום אחר אשר תראנו" באתב"ש: תך ידפי תסג תבג אגתטף

ראש תיבות, אותיות: ת', י', ת', ת', א' עולה 1211

"יורדים לבאר שחת" עולה 1211

(לפי המשנה באבות, פרק ה' משנה כ"ג, זה גורלם של תלמידי בלעם הרשע "יורדים לבאר שחת")

וגם:

"ויאמר אליו בלק לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס

קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו"

סוף תיבות, אותיות:

ר', ו', ק', ד', א', י', ל', ס', ר', ר', ו', ס', ו', ה', ו', א', ה', ו' עולה 942

אל באר שחת עולה 942

(לפי המשנה באבות, פרק ה' משנה כ"ג, זה גורלם של תלמידי בלעם הרשע "יורדים לבאר שחת")

וגם:

"נא אתי אל מקום אחר אשר"

באתב"ש:

טת תאם תך ידפי תסג תבג

סוף תיבות, אותיות: ת', ס', ד', י', ג', ג' עולה 476

למות עולה 476

וגם:

"ויאמר אליו בלק לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצהו תראה וכלו"
באתב"ש:

פמתיג תכמף שכד כל טת תאם תך ידפי תסג תבג אגתטף יבי תוח דהצף אגתץ פלכף
סוף תיבות, אותיות:

ג',ף,ד',ל',ת',ס',ד',י',ג',ג',ף,י',ח',ף,ץ,ף' עולה 941
"לבאר שחת"
עולה 941

וגם:

"בלק לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצהו"
באתב"ש:

שכד כל טת תאם תך ידפי תסג תבג אגתטף יבי תוח דהצף
סוף תיבות, אותיות:

ד',ל',ת',ס',ד',י',ג',ג',ף,י',ח',ף' עולה 688
למות בחרב
עולה 688

בלק אומר לבלעם "לך נא אתי", אולי ניבא ולא ידע שניבא.
בלק, הוא צור, אחד מנסיכי מדין (רש"י). וצור ובלעם (שבא למדין לדרוש שכרו על היעוץ שנתן לבלק שהצליח נגד בני ישראל) נהרגו במלחמת מדין.
כמו שכתוב:

במדבר פרק ל"א פסוק ח':

"ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת רבע חמשת
מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"

"בלעם בן בעור"

ראש וסוף תיבות, אותיות: **ב'+ס', ב'+ן, ב'+ר' עולה 296** למנין המילה 'צור'.
לרמוז:

ראש וסוף החיבור בניהם בדברים משותפים. ראש, בשנאתם נגד ישראל. וסוף, בגורלם.
גורלו של בלעם בן בעור כגורלו של צור.

* * * * *

”ברכת ברך”

אחרי שבלעם ברך את ישראל אומר לו בלק :
פרק כ”ג פסוק י”א :

”וַיֹּאמֶר בַּלַּק אֶל בִּלְעָם מַה עָשִׂיתָ לִּי לְקַבֵּי אֵיבֵי לְקַחְתִּיךָ וְהִנֵּה בִרְכַת בָּרַךְ”

בלק אומר לו :

”**מה עשית לי**” ראש תיבות, אותיות : **מ’, ע’, ל’** המילה **’מעל’**.
אתה מעלת בשליחות שלך לקלל אותם.

כי ”ברכת ברך”, ברכתה אותם ברכה של :

”**ברך**” אותיות : **ב’, ר’, ד’**

ב’ – בנים (”מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל”)

ר’ – ראש (”כי מראש צורים אראנו...”)

ד’ – כמהו (”ותהי אחרייתי כמהו”)

* * * * *

”אפס קצהו תראה”

פרק כ”ג פסוק י”ג:

”וַיֹּאמֶר אֵלָיו בַּלֵּק לֵךְ נָא אִתִּי אֶל מְקוֹם אַחֵר אֲשֶׁר אֶפְסֵה קִצְהוֹ תִּרְאֶה וְכֹלּוֹ לֹא תִּרְאֶה וְקִבְּנוּ לִי מִשָּׁם”

מהר”ם: ”...על דבר זה נסמית עינו של בלעם. שהיה אומר הקב”ה שהוא קדוש ומשרתיו קדושים יסתכל בדבר זה למנות רביעיותיהן של ישראל והיינו 'וכלו לא תראה', לפי שדיבר כנגד הקב”ה שנאמר בו וכולו מחמדים ולכן 'וכלו לא תראה', ונסמית עינו בעוון זה”

”תראה וכלו לא תראה וקבנו”

ראש תיבות, אותיות: ת', ו', ל', ת', ו' עולה 842
”נסמית עינו בעוון זה” עולה 842

וגם:

”אפס קצהו תראה וכלו” עולה 1010 ועוד 4 מילים עולה 1014
”על דבר זה נסמית עינו” עולה 1014

אולי רמז בלק בזה:

”אפס קצהו תראה”

אפ”ס – אין פה סמך

משם תראה רק את קצה המחנה ולא את כל 'סמך ריבוא' ואז אולי תצליח לקללם.

”אשר תראנו משם” ראש תיבות, אותיות: א', ת', מ', אותיות המילה 'אמת' שלמרות שבלעם רואה את האמת, ינסה לשקר. כי הוא יודע שהם ברוכים וינסה לקללם.

ועוד:

”קצהו תראה” ראש וסוף תיבות, אותיות: ק'+ו', ת'+ה' עולה 611 למנין המילה 'תורה'.

אבל מן המקום הזה:

”אפס קצהו תראה” – תראה את האפס של קצהו. משם תראה את האפסים בעם קרי, אלו הדלים בתורה ובמצוות.

”נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו”

סוף תיבות, אותיות:

א', י', ל', ס', ר', ר', ו', ס', ו', ה', ו', א', ה', ו' עולה 616
התורה עולה 616

תראה משם אלו שהם דלים במצוות ובתורה.

וגם:

”אשר תראנו משם אפס קצהו”

ראש תיבות, אותיות: א', ת', מ', א', ק' עולה 542
מצוות עולה 542

(הדלים במצוות)

וגם:

"לך נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצהו"

סוף תיבות, אותיות:

ד', א', י', ל', ס', ר', ר', ו', ס', ס', ו' עולה 613

תרי"ג עולה 613

(הדלים במצוות)

וגם:

"אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי משם"

באתב"ש:

תוח דהצף אגתץ פלכף כת אגתץ פדשטף כם יבי

ראש תיבות, אותיות: ת', ד', א', פ', כ', א', פ', כ', י' עולה 616

התורה עולה 616

(הדלים בתורה)

ומי הם? הערב רב, וקבנו לי משם:

"וקבנו" באתב"ש: פדשטף עולה 473 ועוד המילה עולה 474

ערב רב עולה 474

אתה רוצה לשים בהם עין הרע:

"אפס קצהו תראה"

באתב"ש:

תוח דהצף אגתץ

ראש תיבות, אותיות: ת', ד', א' עולה 405

עין הרע עולה 405

וגם:

"תראה וכלו לא תראה וקבנו לי"

באתב"ש:

אגתץ פלכף כת אגתץ פדשטף כם

סוף תיבות, אותיות: צ', פ', ת', צ', פ', ס' עולה 780

לשים עין רע עולה 780

על הראיה הזאת, לשים בהם עין רע, תיענש.

קרי, לראות "אפס קצהו", לנסות לראות רק את הרע בהם:

אפ"ס – את פושעי סמ"ך (הפושעים במחנה ישראל) שהם **סרו** ("סרו מהר מן הדרך"),

תסמא עינך במידה כנגד מידה (כי בני ישראל ברוכים):

"קצהו תראה"

באתב"ש:

דהצף אגתץ

ראש וסוף תיבות, אותיות: ד'+פ', א'+צ' עולה 175

מדה כנגד מדה עולה 175

וגם:

"אפס קצהו תראה וכלו לא" עולה 1041 ועוד 5 מילים עולה 1046
סומאת עין אחת עולה 1046

וגם:

"תראנו"

באתב"ש:

אגתטף עולה 493 ועוד 5 אותיות עולה 498
סומא באתב"ש: חפית עולה 498

וגם:

"תראה"

באתב"ש:

אגתץ עולה 494 ועוד 4 אותיות עולה 498
סומא באתב"ש: חפית עולה 498

ואז תראה אותם רק בעין אחת:

"תראנו משם אפס קצהו"

ראש תיבות, אותיות: **ת', מ', א', ק'** עולה 541
בעין אחת עולה 541

וגם:

"משם אפס קצהו תראה"

ראש תיבות, אותיות: **מ', א', ק', ת'** עולה 541
בעין אחת עולה 541

וגם:

"אשר תראנו משם אפס קצהו תראה וכלו לא תראה"

באתב"ש:

תבג אגתטף יבי תוח דהצף אגתץ פלכף כת אגתץ

סוף תיבות, אותיות: **ג', ה', ח', ה', ח', ה', ח', ה', ת', צ'** עולה 841
רק בעין אחת עולה 841

(ונראה שעין אחת לא יכולה לראות כלו כי מחנה ישראל י"ב מיל)

* * * * *

משה יפיל מלכי מדין

פרק כ"ג פסוק כ"ד:

**"הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף
ודם חללים ישתה"**

1. רש"י: " (במ"ר) נתנבא שאין משה מת עד שיפיל מלכי מדין חללים ויהרג הוא עמהם, שנא' (יהושע י"ג), "ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב אל חלליהם"
"חללים ישתה" עולה 833 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה 844

פרשת מטות פרק ל"א פסוק ח':

"ואת מלכי מדין הרגו" עולה 825 ועוד 15 אותיות ועוד 4 מילים עולה 844

אולי רמז לדברי חז"ל שלא ימות משה עד שיהרוג חמשת מלכי מדין.

2. **"יאכל טרף"** עולה 350
הוא לבן הארמי עולה 350

אולי רמז לדברי חז"ל שזה נאמר על בלעם. ויש דעה שבלעם היה לבן הארמי או בנו או נינו.

* * * * *

הלב של בלעם

פרק כ"ד פסוק י"א:
"אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ה' לעשות טובה או רעה מלבי..."

אולי בלעם העיד כאן על עצמו באומרו:
"טובה או רעה מלבי"
המילה רעה בא צמוד למילה מלבי, אולי להראות שהוא היה רוע לב.

* * * * *

”לקראת נחשים”

פרק כ”ד פסוק א’:
”ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים וישת אל המדבר פניו”
רש”י: ”לנחש אולי יקרה ה’ לקראתו כרצונו רוצה ולא רוצה אזכיר עונותיהם והקללה
על הזכרת עונותיהם תחול”

ורמז:

”נחשים”

באתב”ש:

טסבמי עולה 121 ועוד 5 אותיות עולה 126

עון עולה 126

* * * * *

”וישת אל המדבר פניו”

פרק כ”ד פסוק א’:

”ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים וישת אל המדבר פניו”

רש”י: ”כתרגומו”

שפתי חכמים: ”שהזכיר להם עון של עגל שעשו במדבר”

שאלו חכמים, אם ”וירא ישראל שכן לשבטיו” הלא בטוח ”וישת פניו המדבר”. אז למה לי ”וישת פניו המדבר”? אלא צריך להגיד לפי תרגום של יונתן בן עוזיאל, שבלעם התכוון לחטא שעשו בני ישראל במדבר. וזה לעורר נגדם תרעומת.

ורמזים:

(1) **”המדבר”** עולה 251 ועוד המילה עולה **252**
עון חטא העגל עולה **252**

(2) **”אל המדבר פניו”**
באתב”ש:

תך ציקשג וטמף

סוף תיבות, אותיות: **ד’, ג’, ה’,** עולה **103**
עגל עולה **103**

(3) **”ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים וישת אל המדבר פניו”**
באתב”ש:

פכת צכל לוזי שוזי כדגתא טסבמי פמבא תך ציקשג וטמף

סוף תיבות, אותיות: **ת’, ל’, י’, י’, א’, י’, א’, ד’, ג’, ה’** עולה **565**
עוון של עגל עולה **565**

* * * * *

”ברכת ברך”

בלעם, בנבואה השלישית שלו, אמר (במדבר כ”ד, ט”) ”וארריך ארור”. ובלק אמר לו (במדבר כ”ד, י”) ”לקב איבי קראתיך והנה ברכת ברך זה שלש פעמים”

”וארריך ארור” עולה 844

”ברכת ברך” עולה 844

בגלל שבלעם אמר ”וארריך ארור” הוא לא יכול לקלל אותם כי הוא יהיה ארור. ובלק הבין את זה וידע שלא יעזור לו לקחת אותו למקום אחר כדי לקלל אותם משם וממילא אמר לו ”ברכת ברך”.

כאן בלק אמר לבלעם:

במדבר כ”ד, י’: ”לקב איבי קראתיך והנה ברכת ברך זה שלש פעמים”
אבל לפני זה אמר לו:

במדבר כ”ג, י”א: ”לקב איבי לקחתיך והנה ברכת ברך”

כאן (אחרי הנבואה השלישית) אמר ”קראתיך”, ולפני זה (אחרי הנבואה הראשונה) אמר ”לקחתיך”.

ונראה להגיד:

בלק שלח מלאכים לבלעם לקרא לו. וכאשר בלעם הגיע אל בלק, בלק חשב שהוא לקח אותו, קרי קנה אותו בממון. ועבור תשלום בלעם יעשה כל מה שהוא מבקש ממנו. אבל אחרי ששמע שברך אותם שלוש פעמים וגם אמר ”וארריך ארור” הוא הבין שאין כאן לקיחה בכלל אלא רק הקריאה.

* * * * *

”והנה ברכת ברך”

בלעם, למרות שרצה, לא יכל לקלל את בני ישראל כי ה' אמר לו: פרק כ"ב פסוק י"ב: **”לא תאר את העם כי ברוך הוא”**.

ולא רק זה, אלא הוא משבח ומברך אותם: על בתי מדרשות שבהם הם יושבים ולומדים תורה (”מה טבו אהליך יעקב”).

ועל תורה שבידם (”יזל מים מדליו וזרעו במים רבים”).

ועל לימוד התורה לעתיד לבוא, שהם יהיו לפני להקב"ה ולומדים: בלק רבה (כ', ב'): **”כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל, ראתה עינו את ישראל יושבין לפני הקב"ה כתלמיד לפני רבו לעתיד לבוא ושואלין ממנו כל פרשה ופרשה למה נכתבה”**

ועל זריזותם במצות: **”עם כלביא יקום, הרי הן ישנים מן התורה ומן המצות ועומדין משינתן כאריות וחוטפין קריאת שמע וממליכין להקב"ה”**

ועל המצות הקלות שהם שומרים, **”כיון שראה בלעם היאך משמרים ישראל המצות הקלות, אמר מי יוכל לקלל את אלו ששומרים מצותיו ושמו שותף בהן שנאמר, ה' אלקיו עמו...”**

ועוד:

גם משה רבנו אמר שהם שונאין אותנו בגלל שאנחנו שומרים תורה ומצות, ולפי: מטות רבה (כ"ב, ב'): **”...אמר משה רבון העולמים אם היינו ערלים או עובדי עבודת כוכבים או כופרי מצות לא היו שונאין אותנו ואינן רודפין אחרינו אלא בשביל תורה ומצות שנתת לנו הלכך הנקמה שלך לתת נקמת ה' במדין”**

בלק כועס עליו על זה שברך את ישראל ושהזכיר את שבחם בנושא רוחני, בנושא התורה והמצות שהם שומרים. כי כל פעולתו של בלק נגד ישראל זה בתחום הרוחני. הוא שכר את בלעם לקלל אותם. והוא הפסיד את המערכה. ונראה להגיד שרומז לבלעם על זה: פרק כ"ד פסוקים י"א:

”ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את כפיו ויאמר בלק אל בלעם לקב איבי קראתיך והנה ברכת ברך זה שלש פעמים. ועתה ברח לך אל מקומך...”

(1) **”ויחר אף בלק אל בלעם ויספק את כפיו ויאמר בלק אל בלעם לקב איבי**

קראתיך והנה ברכת ברך זה שלש פעמים. ועתה ברח לך...”

ראש תיבות, אותיות: ו', א', ב', א', ב', ו', א', כ', ו', ב', א', ב', ל', א, ק', ו', ב', ב', ז', ש', פ', ו', ב', ל' עולה 616 למנין המילה 'התורה'

(2) "והנה ברכת"

באתב"ש :

פצטץ שגלא עולה 603 ועוד 8 אותיות עולה **611**
תורה עולה **611**

(3) "והנה ברכת"

באתב"ש :

פצטץ שגלא עולה 603 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **613**
תרי"ג עולה **613**

כי במקום "לקב" עשית "ברך" שלש פעמים, ולפי :

"ברך זה שלש פעמים"

באתב"ש :

שגל עץ בכב וזימי

סוף תיבות, אותיות ל', צ', ב', י' עולה **132**

לקב עולה **132**

ושהוא יברח אל מקומו בגלל זה :

(1) "לך אל מקומך"

באתב"ש :

כל תך ידפיל עולה 604 ועוד 9 אותיות ועוד 3 מילים עולה **616**
התורה עולה **616**

(2) "לך אל מקומך"

באתב"ש :

כל תך ידפיל עולה 604 ועוד 9 אותיות עולה **613**
תרי"ג עולה **613**

ונראה שבלעם משיב לבלק ברמז שכל השבח הזה לא מלבו אלא שלא היה לו ברירה כי כך נאמר לו להגיד :

(1) "אשר ידבר ה' אתו אדבר"

סוף תיבות, אותיות ר', ר', ה', ו', ר' עולה **611** למנין המילה 'תורה'

(2) "אתו אדבר" עולה 614 ועוד 2 מילים עולה **616**

התורה עולה **616**

(3) "את פי ה' לעשות טובה או רעה מלבי אשר ידבר ה' אתו אדבר"

“בלעם בנו בער”

פרק כ"ד פסוק ג':

“ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין”

רש"י (על המילים בלעם בנו בער): “...ומדרש אגדה, שניהם היו גדולים מאבותיהם.

בלק בנו צפר, אביו בנו הוא במלכות, ובלעם גדול מאביו בנביאות”

ניתן להבין הכתוב כאן כאילו 'בעור' הוא בנו של בלעם, כאשר ההפך הנכון, בלעם הוא הבן של בעור. ודורש המדרש שבלעם היה גדול מאביו (וכאילו אביו בנו) בנביאות. ורמז:

“בלעם בנו בער” עולה **472**

“בנביאות” עולה **471** ועוד המילה עולה **472**

(כאן “בער” כתוב חסר האות וו)

* * * * *

”מה טבו אהליך”

פרק כ”ד פסוק ה’:

”מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל”

הרבה פרשו (ראה רש”י, ספורנו, דעת זקנים, יונתן בן עוזיאל, ועוד) את הפסוק הזה על בתי כנסיות ובתי לימוד, והמשכן (מקום התורה, הקרבנות, והכפרה).

רש”י מביא כאן הפירוש שאמר (בפסוק כ”ד, א’) על המילים ”שכן לשבטיו”:

רש”י: ”על שראה פתחיהם שאינן מכונין זה מול זה”

זה עניין של צניעות. שבני ישראל גדורים ערוה.

ורמוז במילים ”מה טבו אהליך יעקב” שגם פתחי האהלים לא רואים אחד את השני. ורמוז:

”מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל” באתב”ש: **יץ נשף תצכמל מזדש יבלטאמל**
ראש תיבות, אותיות: **י, נ, ת, מ, מ, מ, י** עולה 550
סוף תיבות, אותיות: **צ, פ, ל, ש, ש, ל** עולה 550
עולה למנין המילים **’גדורים ערוה’**.

גם בתוך האוהלים שלהם, בתוך האזור הפרטי שלהם, המוסתר מעיני אדם, הם שומרים על קדושה, שומרים טהרת המשפחה:

”מה טבו אהליך יעקב” באתב”ש: **יץ נשף תצכמל מזדש**
ראש תיבות, אותיות: **י, נ, ת, מ, מ** עולה 500
סוף תיבות, אותיות: **צ, פ, ל, ש, ש** עולה 500
עולה למנין המילים **’פרו ורבו’**.

וזה נובע משמירת התורה ומצוותיה:

’גדורים ערוה’ באתב”ש: **רקפגמי זגפץ** עולה 613 למנין תרי”ג.
ועניין התורה רמוז כאן, ולפי:

אור החיים: ”פירוש שיש כת שקובעים עתים לתורה, וכת שעוסקים בה יתד התקועה...”
והגיד:

”מה טבו אהליך יעקב”, זה רמוז על כת לומדי התורה שאינו קבוע, כמו שאוהל לא קבוע. ”משכנתיך ישראל”, רמוז על כת הלומד באופן קבוע (בבתי מדרשות).

המידות הטובות של בני ישראל באים מלימוד התורה ומשמירת תרי”ג מצוותיה.

ועוד:

התחיל ’ביעקב’ וגמר ’בישראל’.

מה שייך יעקב אבינו כאן?

הלא בלעם רואה את בני ישראל ומכוון כנגדם.

אלא נראה להגיד :

שיעקב אבינו הוא זה שזכה להוליד י"ב שבטים, קרי בני ישראל. והוא זה שנקרא "איש תם יושב אהלים", שיושב ולומד תורה.

ובלעם פתח ואמר :

"מה טבו אהליך יעקב" – רומז על האהלים שלו, קרי אוהל רחל, ואוהל לאה, ואוהל השפחות, ואוהל הלימוד, שהם המקומות שבה התרחשו הדברים, והם מקומות של טהרה ומצוות.

(וגם נזכור מה שאמרו חז"ל, שבלעם רצה לקלל אותם, וה' הפך מעשיו לברכה. ומהמשפט הזה רואים שהתחיל בכוונה לקלל את יעקב אבינו מקים האומה, ולהמשיך לקלל את זרעו)

ומכוון שהתחיל ביעקב אבינו וגמר בני ישראל, נראה שיש כאן גם עניין של מעשה אבות סימן לבנים. בלעם המשיך ואמר :

"משכנתיך ישראל" – כי בני ישראל הם אלו שקבלו התורה והם מקיימי ולומדי התורה (כמו האבות). והם גם גדורים בערוה. וכמו שהאוהל של יעקב אביהם טוב, גם האוהל של בני ישראל טוב, אהל מועד, המשכן השוכן בתוכם.

ואמר "אהליך", "משכנתיך", לשון רבים, לכלול כל האהלים, כל המשכנים, כמו משכן מדבר, גלגל, נב, גבעון, שילה. והרמז :

"משכנתיך" עולה 840
מדבר, גלגל, נב, גבעון, שילה עולה 840

ובגלל שהתחיל ביעקב וגמר בישראל נראה להגיד שבא לקלל את כל מהותו של אבי האומה הרמוז בשתי שמותיו, "יעקב" ו"ישראל". יעקב – הרומז על יכולתו הגשמי ("וידו אחזת בעקב עשוי"). יכולתו לשרוד את העולם הגשמי הזה ולהגיע ליעקב, לסוף העולם הגשמי הזה. ישראל – הרומז על יכולתו הרוחני.

יכולתו לעמוד מול כוחות רוחניים, מול מלאך, כמו שרו של עשו ("כי שרית עם אלהים"). בלעם רצה לקלל אותם, כדי להחליש את הכוחות האלו שקבלו בני ישראל מאביהם. ובחסדי ה' במקום לקלל, רק שיבח ובירך את מקים האומה ואת זרעו.

* * * * *

"מה טבו"

במישור הרעיוני :

"מה טבו אהליך יעקב משכנתיד ישראל"

באתב"ש :

יץ נשף תצכמל מזדש יבלטאמל מבגצתך

ראש תיבות, אותיות : י', נ', ת', מ', י', מ' אותיות המילים **'יתן מים'**.
לרמוז :

'יתן מים'— יתן 'מים', תורה (תורה נמשלה למים) בבתי מדרשי ישראל.
'יתן מים'— מבתי מדרשי ישראל, 'יתן' (יותן) יופץ 'מים' (תורה) לכל העולם.

סוף תיבות, אותיות : צ', פ', ל', ש', ל', ד' אותיות המילים **'פצל שלך'**.
אולי לרמוז :

"מה טבו אהליך יעקב"

כל ימות השנה לומדים תורה ('יתן מים') כל הזמן.
אבל :

"מה טבו"— מה עושים ביום טוב (רמוז במילה "טבו") שיש מצוות 'ושמחת'?
'פצל שלך'— תחלק את היום שלך, חציו לה' (לתורה, ולתפלה), וחציו לכם (לאכילה ושמחה).

ועוד :

"מה טבו אהליך יעקב משכנתיד ישראל"

"מה" עולה 45 למנין המילה **'אדם'**.

"טבו" באתב"ש : **נשף** אותיות המילה **'נפש'**.

לרמוז :

"מה טבו"— לנפש אדם טוב **"אהליך יעקב"** (בתי כנסיות של ישראל), **"משכנתיד ישראל"**
(בתי מדרשות של ישראל).

ועוד :

"מה טבו אהליך יעקב"

רש"י : **"על שראה פתחיהם שאינן מכונין זה מול זה (ב"ב ס', א)"**
כלומר צניעות.

ורמוז :

"מה טבו אהליך יעקב"

ראש תיבות, אותיות : מ', ט', א', י' אותיות המילה **'טמאי'**
ובכיוון הפוך, אותיות : י', א', ט', ס' המילה **'יאטס'**.

לרמוז :

בני ישראל **'יאטס'**, יהיו סגורים, אטומים, כלומר **'גדורים מערוה'**.
אטומים באתב"ש : **תנפימי** עולה 590 למנין המילים **'גדורים מערוה'**.

'טמאי'— לפגוע בקדושתם, כלומר סגורים מכל דבר שיגרום להם להיות טמא.
כי :

שמות פרק י"ט פסוק ו' : **"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש"**

'גדורים מערוה' עולה 584 ועוד 2 מילים עולה 586 למנין המילים **"וגוי קדוש"** (באתב"ש :
פרפס דקפב).

* * * * *

”ברח לך”

אחרי שבלעם ברך את בני ישראל שלוש פעמים בלק כועס עליו ומזהיר אותו.
פרק כ”ד פסוק י”א: **”ועתה ברח לך אל מקומך”**
ספורנו: ”ענין הבריחה בכל מקום אינה הניסה מן רודף, אבל היא סור מן המקום
מיראת נזק עתיד”

ונשאלת השאלה:
אם הכוונה להזהיר את בלעם שיברח מלפניו כי הוא יפגע בו היה מספיק להגיד לבלעם
”ברח לך” (שיסתלק מלפניו ומארץ מואב) או ’ברח לך אל ארצך’ או ’אל ביתך’.
ולפי זה נראה שמסתתר מאחורי המילה ”מקומך” רמז.

ונראה לי להגיד שנוסף על הפשט שהוא יברח בחזרה למקומו, קרי לארצו ולביתו, אולי
יש כאן גם רמז. שבלק כאילו אומר לבלעם:
אתה מחשיב את עצמך כיודע העיתוי לקלל כדי שיחול הקללה, אבל אתה רק **קוסם**
וכדאי לך להתעסק בזה כי זה ”מקומך” ולפי:

”מקומך” עולה **206**

קוסם עולה **206**

* * * * *

”כבד אכבדך”

אחרי שבלעם ברך את בני ישראל שלוש פעמים בלק כועס עליו ומזהיר אותו.
פרק כ”ד פסוק י”א:
”ועתה ברח לך אל מקומך אמרתי כבד אכבדך והנה מנעך ה’ מכבוד”

בלק התכוון לכבד את בלעם בממון רב, ולפי:
פרק כ”ב פסוק י”ז: ”כי כבד אכבדך מאד”
(1) ”כבד” באתב”ש: לשק אותיות המילה ‘שקל’

(2) ”אכבדך” עולה 47
כסף באתב”ש: לחו עולה 44 ועוד 3 אותיות עולה 47

אבל עכשיו בלעם לא יקבל ממנו שום ממון, שום שחר, והרמז:
(1) ”מנעך” עולה 180
”כסף וזהב” עולה 180

(2) ”מכבוד” באתב”ש: ילשפק עולה 520
שכר עולה 520

ועוד:
מנעך ”מכבוד” (אותיות: מ’, כבוד):
מ’ – ממון
כבוד – של כבוד (לא תקבל שקל, וגם לא הכבוד שאתה רוצה)

”מכבוד” עולה 72 למניו המילה ‘חסד’.
עכשיו אתה גם לא תקבל את הממון בגדר חסד, בגלל המאמץ שבאת אלי ונסית לקלל.

* * * * *

"מלא ביתו כסף וזהב"

פרק כ"ד פסוק י"ג:

"אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ה' לעשות טובה או רעה מלבי..."

בלעם אומר "כסף וזהב". ונראה תמוהה. הלא הוא חמד את הממון. והיה לו להגיד, 'אם יתן לי בלק מלא ביתו זהב'. הלא הכסף שווה פחות מהזהב.

אלא, נראה לי להגיד, שהוא התכוון שייתן לו מלא ביתו זהב וגם מלא ביתו כסף. או שגם הכסף הם מטבעות של זהב, והזהב כולל גם כלי זהב.

* * * * *

”לכה איעצד”

פרק כ”ד פסוק י”ד :

”לכה איעצד אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים”

רש”י (על המילים ”לכה איעצד”): ”מה לכה לעשות ומה העצה. אלקיהם של אלו שונא זמה הוא...”

לפי חז”ל בלעם הוא זה שיעץ לבלק איך להכשיל את בני ישראל בשטים.

ורמז :

”לכה” עולה **55**

זמה עולה 52 ועוד 3 אותיות עולה **55**

ועוד :

בלעם פתח בעצתו לבלק במילה **”לכה”**, כמו שבלק פתח לו (במדבר כ”ב, ו’) **”לכה נא ארה לי את העם הזה”**. וכמו שבלק פתח במילה **”לכה”** לקללה, כך בלעם יעץ לו במילה **”לכה”** איך להביא עליהם קללה.

ורמז :

”ארה לי” עולה **246**

”לכה איעצד” עולה **246**

* * * * *

תלמידיו של בלעם הרשע

משנה אבות פרק ה' משנה י"ט:

"...עין רעה ורוח גבוהה, ונפש רחבה תלמידיו של בלעם הרשע..."
המשנה מונה שלוש תכונות של תלמידיו של בלעם הרשע. שלוש התכונות הן מאפיינים של האישיות של בלעם הרשע. וכל מי שיש לו תכונות אלו הוא כאילו תלמיד של בלעם הרשע.

ואולי אפשר ללמוד את שלושת הדברים האלו מהנבואה של בלעם. בנבואת בלעם הרביעית כתוב:

פרק כ"ד פסוק ט"ו:
"וישא משלו ויאמר נאם בלעם בנו בער ונאם הגבר שתם העין. נאם שמע אמרי א-ל וידע דעת עליון מחזה ש-די יחזה נפל וגלוי עינים"

המילה "נאם" מופיעה שלוש פעמים. וכל אחד מהם מהווה פתיחה לתכונה של האישיות של בלעם כפי שהוא מעיד על עצמו:

(1) **"נאם בלעם בנו בער"** - כתוב **"בנו בעור"** ולא **"בן בעור"**. הוא החשיב עצמו כאבא של בעור אביו, קרי הוא יותר חשוב מהאבא שלו. וזה מראה על **רוח גבוהה**.

(2) **"ונאם הגבר שתם העין"** - ראיית העין שלו משופרת (יונתן בן עוזיאל). יש לו יכולת ראייה מעבר לאדם רגיל, קרי יש לו יכולת **עין הרע**.

(3) **"נאם שמע אמרי א-ל וידע דעת עליון מחזה ש-די יחזה"** - הוא מעיד על עצמו שהוא יודע דעת עליון ומחזה ש-די יחזה, קרי הוא החשיב עצמו לנביא גדול מאוד. וזה מראה על **נפש רחבה**.

* * * * *

”עדי אבד”

פרק כ”ד פסוק כ’:
”וירא את עמלק וישא משלו ויאמר ראשית גוים עמלק
ואחריתו עדי אבד”

1. ”עדי אבד” עולה 91
נכד אגגי עולה 91

אולי רמז שהמן (נכד אגגי) גם יהרג.

2. ”אבד” עולה 7
אגג עולה 7

אולי רמז ששמואל הנביא יהרוג אגג מלך עמלק.

* * * * *

”וישב למקמו”

פרק כ”ד פסוק כ”ה:

”ויקם בלעם וילך וישב למקמו וגם בלק הלך לדרכו”

בעל הטורים: ”וישב למקומו ולא אמר הלך לדרכו (כמו שכתוב בבלק) שנטרד מדרכו וירד לגיהנם”

והרמז:

”ויקם בלעם וילך וישב למקמו”

סוף תיבות, אותיות: ם, ם, ך, ב, ו' עולה 108

גיהנם עולה 108

ועוד:

בלעם הוא זה שיעץ לבלק איך להכשיל את ישראל בזמה ובזנות. ולמרות שהפשט של המילים ”וגם בלק הלך לדרכו” הוא שבלק חזר לחיים היום יומיים שלו (רס”ג), יש במילים אלו גם רמזים שהלך לממש את עצת בלעם, ולפי:

(1) ”וגם בלק הלך”

סוף תיבות, אותיות: ם, ם, ק, ך' עולה 160

זנות באתב”ש: עטפא עולה 160

(2) ”למקמו וגם בלק הלך לדרכו” עולה 712 ועוד 19 אותיות עולה 731

לעסוק בזנות עולה 731

(3) ”וילך וישב למקמו וגם בלק הלך לדרכו”

עולה 1096 ועוד 27 אותיות ועוד 7 מילים עולה 1130

להתעסק בזנות עולה 1130

(4) ”למקמו וגם בלק הלך”

באתב”ש:

כידיף פרי שכד צכל

ראש וסוף תיבות, אותיות: כ'+ף, פ'+י, ש'+ד, צ'+ל' עולה 614

בעצת זמה עולה 614

(5) ”וגם בלק הלך לדרכו”

באתב”ש:

פרי שכד צכל כקגלף

ראש וסוף תיבות, אותיות: פ'+י, ש'+ד, צ'+ל, כ'+ף עולה 614

בעצת זמה עולה 614

(6) "וגם בלק"

באתב"ש :

פרי שכד עולה 614

בעצת זמה עולה 614

(7) "למקמו וגם בלק הלך לדרכו"

באתב"ש :

כידוף פרי שכד צכל כקגלף עולה 1111 ועוד 19 אותיות עולה 1130

להתעסק בזנות עולה 1130

(8) "וילך"

באתב"ש :

פמכל עולה 170

זמה באתב"ש : עיץ עולה 170

(בלעם הציע להכשיל אותם בזמה)

* * * * *

”מי יחיה משמו א-ל”

פרק כ”ד פסוק כ”ז:
”או מי יחיה משמו א-ל”

(1) ”יחיה משמו א-ל” עולה 450
במלך משיח עולה 450

(2) ”יחיה משמו א-ל” עולה 450 ועוד 3 מילים עולה 453
מלך המשיח עולה 453

(3) ”מי יחיה משמו א-ל” עולה 500 ועוד 4 מילים עולה 504
מי מלך המשיח עולה 503

* * * * *

בלעם יועץ לבלק

בלעם לא קלל את העם וברך אותם ובגלל זה הוא הפסיד את שכרו מבלק (כסף וזהב).
וכדי להרע להם וגם לקבל שכרו, הוא חזר להיות יועץ, ויעץ לבלק ולזקני מדין (רמב"ן):

יועץ באתב"ש: **מפזה** עולה **132**
בלק עולה **132**

וכדי להרוויח 'שכרו' על חשבון 'העם'.

שכרו באתב"ש: **בלגף** עולה **115**
העם עולה **115**

כי עבור 'כסף' יעץ איך להכשיל את העם בעוון 'זנות':

כסף עולה **160**
זנות באתב"ש: **עטפא** עולה **160**

ועוד:

כסף וזהב עולה **180**

לזנות באתב"ש: **כעטפא** עולה **180**

(במדבר כ"ה, א' - "ויחל העם לזנות אל בנות מואב")

עבור עצת זנות שלו הוא חשב שיקבל כסף. וכאשר בא לקחת שכרו הוא נהרג עם חמשת מלכי מדין.

* * * * *

”וישב ישראל בשטים”

פרק כ”ה פסוק א’:
”וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב”

”וישב ישראל בשטים ויחל העם”:
סוף תיבות, אותיות: ב', ל', ס', ל', ס' עולה 142
”בלעם” עולה 142

רמז שבלעם בסוף יעץ למואב לעשות כן.

* * * * *

”והמה בכים”

פרק כ”ה פסוק ו’:
”והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל והמה בכים פתח אהל מועד”
רש”י (על המילים ”והמה בכים”): ”נתעלמה ממנו הלכה, געו כולם בבכיה...”
חזקוני (על המילים ”והמה בכים”): ”על שאמר משה: הרגו איש אנשיו. והוקשו להם להרוג קרוביהם”
אבן עזרא (על המילים ”והמה בכים”): ”מתפללים לה”

הנה כמה פרושים למה ”והמה בכים”.
ונראה להגיד שכול הפרושים נרמזים באותיות המילה ”בכים”.
המילה ’בוכים’ כתוב כאן חסר (בלי האות ו’):
”בכים” אותיות: **ב’, כ’, י’, ס’**
ב’ – בועל
(נתעלמה ממנו ההלכה – ”הבועל ארמית קנאים פוגעים בו”)
כ’ – כליה
(בני ישראל היו חייבים כליה, ולפי: פרק כ”ה פסוק ”א’ - ”ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי”)
י’ – יתלו
(פרק כ”ה פסוק ה’- ”הרגו איש את אנשיו” – הוראה לשופטי ישראל להרוג בתליה את קרוביהם החוטאים)
ס’ – מתפללים

הבכיה של משה רבנו (והזקנים) מול פתח אוהל מועד בגלל:
שהם שכחו ההלכה על ’בועל’ ארמית,
שבני ישראל היו חייבים ’כליה’ באותה עת,
שמה רבנו אמר לשופטים להרוג את קרוביהם, שהם ’יתלו’ את הנצמדים,
שהם היו ’מתפללים’ לה’.

ועוד:
’בלק בן צפור’ הפקיר את בתו (”המדינית”) והיא זנתה עם איש ישראל, וזה גרם למשה רבנו ולזקנים לבכות, ולפי:
פרק כ”ה פסוק ו’: ”והמה בכים פתח אהל מועד”.
”בלק בן צפור” עולה **560**
”בכים פתח” עולה **560**

פרק כ”ה פסוק ו’: ”והמה בכים פתח אהל מועד”
הם בכים בגלל שהזנו, ולפי:
’הזנו’ עולה **72**
”בכים” עולה **72**

וכדי להפסיק את הבכי הנגרם על ידי שהזנו צריך ”רמח”, ולפי:
1) ”בכים” עולה 72 ועוד המילה עולה **73**
”רמח” באתב”ש: **גיס** עולה **73**

2) הזנו באתב"ש : **צעטף** עולה **249**

רמח עולה 248 ועוד המילה עולה **249**

פינחס לקח רמ"ח - כיוון את כל רמ"ח אבריו למשימה, ולא חשש כלל לחיו.

והוא דקר אותם, ולפי :

פרק כ"ה פסוק ח' : "ויבא אחר איש ישראל אל הקבה וידקר את שניהם"

"אל הקבה וידקר" עולה **463**

זנות עולה **463**

לעצור הזנות צריך לדקור אותם.

וה' אמר למשה רבנו :

פרק כ"ה פסוק ד' :

"והוקע אותם לה' נגד השמש וישב חרון ארף ה' מישראל"

"קנא" באתב"ש : **דטת** עולה **413**

"נגד השמש" באתב"ש : **טרק פניב** עולה **413**

"והוקע אותם לה' נגד השמש", רש"י – "תליה לעין כל", "וישב חרון אף ה' מישראל"

וגם כאשר פינחס "קנא", "השיב את חמתי מעל בני ישראל"

ומשה רבנו אמר להם :

פרק כ"ה פסוק ה' :

"הרגו איש אנשיו הנצמדים"

חזקוני : "על שאמר משה הרגו איש אנשיו, והוקשה להם להרוג קרוביהם"

היו בוכים כי הוצרכו להרוג קרוביהם.

"הרגו איש אנשיו הנצמדים"

עולה 1131 ועוד 4 מילים ועוד 19 אותיות עולה **1154**

"בכים פתח אהל מועד" באתב"ש : **שלמי ואס תצך יפזק** עולה **1154**

"שפטי ישראל הרגו" עולה **1154**

"בכים פתח אהל מועד" באתב"ש : **שלמי ואס תצך יפזק** עולה **1154**

* * * * *

”ויקם מתוך העדה”

פרק כ”ה פסוק ז’-ח’:
” וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו. ויבא אחר
איש ישראל אל הקבה וידקר את שניהם...”
רש”י: ”ראה מעשה ונזכר הלכה, אמר לו למשה מקובלני ממך הבועל ארמית קנאין
פוגעין בו.”

עולה 1328 ”ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו ויבא אחר”
עולה 1328 הלכה היא, כל הבועל ארמית קנאין פוגעין בו

ועוד:
”פינחס” באתב”ש: ומטסח עולה 123 ועוד 5 אותיות עולה 128
מגפה עולה 128

פינחס היה מיועד לעצור מגפה.

* * * * *

”וכה תדבר”

בפרשה כתוב המילה ”כה” הרבה פעמים (בכל צורותיו, כה”, ”וכה”, ”לכה”). בפשטות המילה ”כה” זה קיצור של המילה ”ככה”. אבל לפעמים המילה ”כה” רמז לענין של ברכה (או הנאה), כמו: הנאמר לאברהם אבינו: ”כה יהיה זרעך” הנאמר לאהרן הכהן: ”כה תברכו את בני ישראל”

בלעם ביקש מבלק:

פרק כ”ג פסוק א’:

”בנה לי בזה שבעה מזבחת והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים”

פרק כ”ג פסוק ד’:

”ויקרא אל-ה-ים אל בלעם”

תנחומא בלק י”ב: ”אמר לו רשע, מה אתה עושה?”

ובלעם עונה:

פרק כ”ג פסוק ד’:

”שבעת המזבחת ערכתי ואעל פר ואיל במזבח”

שבנה אותו מספר מזבחות שבנו האבות ומשה רבנו (רש”י).

ובמדרש (בלק רבה כ’, י”ז) דרשו שבלעם עונה, האם לא יותר טוב ש70 אומות העולם (יעבדו) יקריבו קרבנות, משיקריב אומה אחת?

ועוד דורש המדרש (בלק רבה כ’, י”ז) שבנה שבעה מזבחות כנגד 7 צדיקי עולם שבנו מזבחות והקריבו קרבנות והתקבלו, והם: אדם הראשון, הבל, נח, אברהם רבינו, יצחק אבינו, יעקב אבינו, ומשה רבנו.

ונראה להגיד שבזה בלעם רצה למשוך אליו רצון ה’ כמו שפירש:

רמב”ן: ”והנה בלעם רצה לדבק אליו רצון מאת ה’ בקרבנות אלו”

ובמישור הרעיוני:

נראה להגיד שיש 7 פעמים של המילה ”כה” בפרשה (שאפרש למטה) שקשורים לזה. כי לפי המדרש יש כאן רמז לשבעה מזבחות שבנו צדיקי ישראל, וגם לשבעה צדיקי עולם שבנו שבעה מזבחות. וידוע שהצדיק מביא ברכה לעולם. ואולי זה רומז על ניסיון של בלעם להטות ולהראות שהוא מצטרף עליהם להביא ברכה לעולם, אבל יתוכו לא כבר’.

והניסיון של בלעם נכשל, כי רוח הקדש עונה ואומרת לבלעם (בלק רבה כ’, י”ז),

”טוב פת חריבה טוב מנחה בלולה בשמן חריבה מבית מלא זבחי ריב”

כלומר, יותר טוב קרבן חריב מבית של שלווה, מקרבנות מבית של מריבה.

”שאתה רוצה להכניס מריבה ביני ובין ישראל”.

והנה 7 פעמים של המילה ”כה” בפרשה שנראה לי קשורים לזה.

(לא כללתי בזה שני הפעמים הראשונים שכתוב ”לכה נא ארה לי את העם הזה”, וגם ”לכה קבה לי אתו”, כי נראה לי ששמה המילה ”לכה” ענינו שביקש ממנו ממש שילך לקלל אותם)

כאשר השרים של בלק באו לבלעם הם אמרו :

פרק כ"ב פסוק ט"ז :

"כה אמר בלק בן צפור"

השתמשו במילה "כה" . אולי לרמוז לו שאם תענה להזמנה יהיה לך מזה ברכה והנאה, כלומר תקבל שכר טוב על פעולתך.

וגם :

האתון אומרת ושואלת את בלעם :

פרק כ"ב פסוק ל' :

"הלוא אנכי אתנך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה ההסכן הסכנתי לעשות לך כה ויאמר לא"

האתון משתמשת במילה "כה" . אולי לרמוז, האם התרגלתי למנוע ממך הנאה?

(לפי הגמרא בלעם היה מקיים עם אתונו תשמיש, "אשר רכבת עלי").

או האם התרגלתי למנוע ממך לקבל ברכה (שכר)?

וגם :

בפעם הראשונה שבלעם נסה לקלל את בני ישראל, בלעם אמר לבלק :

פרק כ"ג פסוק ג' :

"וויאמר בלעם לבלק התיצב על עלתך"

אבל בפעם השנייה בלעם אמר לבלק :

פרק כ"ג פסוק ט"ו :

"התיצב כה על עלתך ואנכי אקרה כה"

ונראה להגיד :

בלעם רמז לבלק להתיצב "כה", כלומר להתרכז והתכוון נגד בני ישראל בכול תהליך ההקרבה (ראה ספורנו), נגד זרעו של אברהם אבינו ("כה יהיה זרעך") ונגד העם המבורך ("כה תברך את בני ישראל").

ואני אעשה מעשה נגדם ("אקרה כה") נגד "כה", כלומר אקלל אותם.

וכתוב (משלי כ"א, ל') "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'"

"לנגד ה'" באתב"ש : **כטרק מ-ץ** עולה 629 ועוד 8 אותיות עולה **637**

"וכה תדבר" עולה **637**

כלומר, ה' אמר לבלעם :

"וויאמר שוב אל בלק וכה תדבר"

"כה תדבר" – אתה תדבר רק ברכות.

ופעם האחרון :

פרק כ"ד פסוק י"ד :

"ועתה הנני הולך לעמי לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים"

בפשטות, אמר לו "לכה איעצך", שילך לעשות העצה שייתן לו.

ובמישור הרעיוני :

"לכה איעצך" – ל' כה' איעצך. אתן לך עצה כנגד "כה". כלומר כנגד הברכות שברכתי

אותם ולא הצלחתי להכשיל אותם בקללות, כנגד זה, אתן לך עצה שכן תכשיל אותם.

וזה הזנות.

("לכה איעצך", עולה 246 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 256. 'הזנות' באתב"ש : צעטפא עולה 250

ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 256)

ועוד :

בברכה הראשונה כתוב :

"שוב אל בלק וכה תדבר"

ומעידה התורה :

"וישב בלעם אל בלק"

וגם בברכה שנייה כתוב :

"שוב אל בלק וכה תדבר"

אבל כאן מעיד התורה :

"ויבא אליו והנו נצב על עלתו ושרי מואב אתו"

"לא כתוב "וישב בלעם אל בלק" (כמו שכתוב אצל הברכה הראשונה), אלא כתוב "ויבא אל בלק".

(בלק כבר הרגיש שבלעם לא ברשות עצמו, ואולי לא יכול לקלל את ישראל) ודורש על זה המדרש :

בלק רבה (כ', כ'): "כאדם שנותן בלינוס בפי בהמה ופוקמה להיכן שירצה כך הקב"ה פוקם את פיו כיון שאמר לו שוב אל בלק וברכס אמר מה אני הולך אצלו לפוח את נפשו בקש לילך לעצמו נתן הקדוש ברוך הוא לו בלינוס שוב אל בלק וכה תדבר"

שאחרי שבלעם לא הצליח לקלל, בלעם לא רצה לשוב לבלק.

כי אמר, "מה אני הולך אצלו לפוח את נפשו", כלומר, אילך אליו לצער אותו ולא לעשות רצונו (פרוש מהרז"ו).

ולפיכך כתוב "ויבא", בלעם לא 'שב' אליו מרצונו, אלא 'בא' אליו (הובא אליו), על ידי בלינוס, כלומר על ידי רסן (מתנות כהונה), נגד רצונו.

ועוד :

לקראת הברכה השנייה (כאשר בלעם בא, קרי חזר אל בלק) בלק שאל אותו :

פרק כ"ג פסוק י"ז :

"ויאמר לו בלק מה דבר ה'"

בלק השתמש בשם של מידת הרחמים (ה').

אבל אחרי שבלק ראה שבלעם ברך את ישראל פעמים, אמר לבלעם שייקח אותו :

פרק כ"ג פסוק כ"ז :

"אל מקום אחר אולי יישר בעיני ה-א-ל-ה-י-ם וקבתו לי משם"

בלק עבר להשתמש בשם של מידת הדין (א-ל-ה-י-ם). כלומר, עד עכשיו ה' עדיין ריחם עליהם, אבל אני לוקח אותך למקום שמזכיר פורענותם ואולי מידת הדין תפגע בהם.

* * * * *

פרשת פינחס

”בשטים”

פרק כ”ה פסוק א’:

”וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב”
העם חטא בשטים. וכדי לכפר על מעשיהם שעשו בשטים היה צורך בקנאות של פינחס לעמוד נגד המעשה שעשו בשטים ולכפר עליהם. ולפי:

פינחס קנא עולה 359

שטים עולה 359

שטן עולה 359

(בשעה שהולך אדם לחטוא - השטן מרקד לו עד שגומר העבירה. וכנראה כך הייתה במעשה הזנות שעשו בתוך ”הקבה”, בתוך האוהל. כי ”הקבה” עולה 112 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 117 לערך המילה ימרקד’ באתב”ש: יגדק העולה 117)

פרק כ”ה פסוק ו’:

”והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל והמה בכים פתח אהל מועד”
כאשר זמרי בא לפני משה רבנו ולפני העדה כתוב:

פרק כ”ה פסוק ו’:

”והמה בכים פתח אהל מועד”

והיה צריך למעשה של פינחס כדי לתקן מצב זה, כי:
”בכים פתח אהל מועד”

ראש תיבות, אותיות: ב’, פ’, א’, מ’ עולה 123

פינחס באתב”ש ומטסח עולה 123

פרק כ”ה פסוק ז’:

”וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו”
פינחס היה מיועד לקחת רמח:

”ויקח רמח בידו”

ראש תיבות, אותיות: ו’, ר’, ב’ עולה 208

פינחס עולה 208

וכדי להפסיק את הבכי הנגרם בגלל ”ויחל העם לזנות אל בנות מואב”, צריך ”רמח”:
”לזנות אל בנות מואב”

ראש תיבות, אותיות: ל’, א’, ב’, מ’ עולה 73

”בכים” עולה 72 ועוד המילה עולה 73

רמח באתב”ש: גיס עולה 73

"ויקח רמח בידו" עולה 394 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה 408

עולה 408

זאת

ולפי: ויקרא ט"ז, ג' – "בזאת יבא אהרן אל הקדש". "זאת" רמז למילים קול, ממון, צום העולים ביחד 408 (3*136). שהם הדברים המעבירים את רוע הגזירה. והמילה 'זאת' רמז למעשה 'כפרה' של כהן גדול ביום הכפורים. וגם פינחס התכוון למעשה של כפרה עבור בני ישראל ולשם שמים.

והוא פעל לפי המלצת חז"ל: **"כי בתחבולת תעשה לך מלחמה" - ר' נתן ורבי אחא בשם רבי סימון אמר, אם עשית חבילות של עברות תעשה כנגדם חבילות של מצות.** שפינחס בא בתחבולות, ולפי:

בלק רבה כ', כ"ה: "עמד מתוך העדה ונתנדב ולקח רמח בידו. נטל שיני ברזל בידו והניחו בחיקו והתחיל מסתמך על העץ שנתיירא מפני שבטו שהקיפו אותו. כיון שהגיע אצלו אמרו לו למה באת, אמר להם אף אני בא לעשות צרכי. הניחוהו ונכנס" בלקיחת הרומח בידו, התכוון לעשות מעשה של מצווה (הבועל את נכרית קנאין פוגעין בו) והשתמש בתחבולות כדי לעשות המצווה וכדי לכפר על בני ישראל.

"ויקח רמח בידו" - פינחס כביכול שם את רמ"ח אבריו בתוך המעשה שהוא עמד לעשות בידו. הוא סיכן את כל כולו, כל רמ"ח אבריו, וגם כיוון את רמ"ח אבריו לעשות המצוות עשה שהלך לעשות (הבועל את נכרית קנאין פוגעין בו). כי:

פינחס עולה 208

יצחק עולה 208

הרג עולה 208

בדומה ליצחק אבינו שסיכן את נפשו בעקדה (וכיוון את אבריו שלא יפסל לקרבן), כך פינחס סיכן את נפשו (וכיוון את איבריו). וכמו שכתוב: מדרש ילקוט שמעוני: "תחת אשר קנא לאלקיו – תחת אשר הערה למות נפשו"

וכאשר פינחס עשה מעשיו הוא הפסיק את סיבת הבכי, והוא קיבל ברית שלום.

"בכים" באתב"ש: שלמי עולה 380

שלום" עולה 376 ועוד 4 אותיות עולה 380

ובסכנה לנפשו פינחס בא אל:

"הקבה" עולה 112

(האזהל שבוא היו זמרי וכזבי) והרג את זמרי וכזבי. ונאמר: פרק כ"ה פסוק י"ב:

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום"

"שלום" באתב"ש בכפי עולה 112

"חמתני" באתב"ש: סיאם עולה 111 ועוד המילה עולה 112

כתוצאה של מעשיו שהוא בא אל הקבה וסיכן את עצמו עבור בני ישראל, הוא השיב את חמתני, וקבל ברית שלום.

וכמו שכתוב :

מדרש ילקוט שמעוני פינחס : "אתה נתת שלום ביני לבין בני ישראל בעולם הזה אף בעתיד לבא אתה הוא שעתיד ליתן שלום ביני לבין בני שנאמר 'הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' וגו' והשיב לב אבות על בנים".

פינחס החזיר השלום בין ה' לבין בני ישראל וקיבל במידה כנגד מידה ברית שלום.

והוא עשה את זה "**בקנאו את קנאתי בתוכם**"
ההפרש בין המילה **בתוכם** לבין המילה **קנא** זה ערך המילה **השיב**.
בתוכם עולה 468, **קנא** עולה 151. ההפרש ביניהם עולה 317 למנין המילה **השיב**.
כאשר פינחס **קנא** בתוכם ("בקנאו קנאתי בתוכם") הוא כביכול כיפר ("ויכפר על בני ישראל")
עבור החלק שהיה **בתוכם** שגרם לחמת ה' ובוזה **השיב** חמת ה' מעל בני ישראל ("השיב את חמתי מעל בני ישראל").

"ויכפר" עולה 316 ועוד המילה עולה 317
"השיב" עולה 317

כי נגד המעשים (של זנות) שעשו העם בשטים צריך מעשה של **קנאי** כדי להשיב **חמתי** :
זנות באתב"ש : **עטפא** עולה 160 ועוד המילה עולה 161
קנאי עולה 161

"חמתי"
קנאי באתב"ש : **דטתם** עולה 453 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 458

ועוד היו שם (לפחות) ששה נסים כדי שהקנאי יצליח במשימתו, ולפי :
מדרש ילקוט שמעוני בלק : "א"ר יוחנן ששה נסים נעשו לו לפניהם..."
קנאי עולה 161
ששה נסים באתב"ש : **בבץ טחמי** עולה 161

והמעשה שעשה פינחס "**בתוכם**" בא לעצר את עצת בלק ובלעם להכשיל את ישראל.
פרק כ"ה פסוק י"א :
"**בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי**"

"בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את"
ראש תיבות, אותיות : ב', א', ק', ב', ו', כ', א'
בלק עולה 132
עולה 132

"את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל"
ראש תיבות, אותיות : א', ק', ב', ו', כ', א', ב', י'
בלעם עולה 142
עולה 142

כי עצת בלעם ובלק הביא את "העם לזנות" והצליח לחייב "ארבעה ועשרים אלף"
מהם כליה "במגפה":

עולה 608 "העם לזנות"

כ"ד אלפים באתב"ש: לק תכומי עולה 606 ועוד 2 מילים עולה 608

"לזנות" באתב"ש: כעטפא עולה 180 ועוד 5 אותיות עולה 185

כ"ד אלפים עולה 185

"במגפה" עולה 130 ועוד 5 אותיות עולה 135

כ"ד אלף עולה 135

ופינחס מנע אסון יותר גדול:

פרק כ"ה פסק י"א:

"השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל
בקנאתי"

כ"ליתי" באתב"ש: לכמאס עולה 131

"במגפה" עולה 130 ועוד המילה עולה 131

24 אלף מתו במגפה ולא כל העדה.

עד שעשה פינחס המעשה שעשה לא שימש ככהן (כי למרות שהיה חי לפני שאהרן ובניו קבלו
הכהונה, הוא לא נמשח אתם, ולא הגיע לכהונה עד עכשיו).

אבל אחרי המעשה, כתוב:

פרק כ"ה פסוק י"ג:

"והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני
ישראל"

מדרש ילקוט שמעוני פינחס: "לכן אמר הנני נתן לו" - מלמד שעמדו ממנו בבנין ראשון

שמונה עשר כהנים נביאים ובבנין שני שמונים כהנים..."

פינחס בעצמו קבל עכשיו כהונה, וגם עמדו מזרעו עוד 18 כהנים נביאים בבית ראשון
ועוד 80 כהנים בבית שני (1 + 18 + 80 = 99). ורמז לדבר:

"ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם"

ראשי תיבות, אותיות: ו', א', ב', כ', ע' עולה 99

* * * * *

מעשה פינחס

פרק כ"ה פסוק י"א:
"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתו מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי
בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי"

בסוף פרשת בלק סופר על הזנות בשטים. וזה היה יעוץ של בלעם לבלק:

"מה יעץ" עולה 152

כותית באתב"ש: לפאמא עולה 152

(מייכה ו', ה' - "עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה ענה אתו בלעם בן בעור מן השטים עד הגלגל")
כתוצאה ממעשה הזנות עם בנות מואב, (במדבר כ"ח, ג') "ויחר אף ה' בישראל,
והתחילה מגפה, ומתו 24,000.

חרון האף גרם למלאך אף, מלאך חבלה, לצאת ולפגוע בהם (המגפה), ולפי:

סנהדרין פ"ב, א': "ל...ורב יצחק אמר ר"א ראה שבא מלאך והשחית בעם"
תשובת הגמרא לשאלה מה ראה פינחס וקם? (כמו שכתוב במדבר כ"ה, ז' - "וירא
פינחס...ויקם").

ורמזים:

"חרון אף ה'" באתב"ש: סגפּט תו מ---ץ עולה 858 ועוד 10 אותיות עולה 868

מלאך אף באתב"ש: יכתל תו עולה 866 ועוד 2 מילים עולה 868

("יאף" זה מלאך, וכמו שאמר משה רבנו, דברים ט', י"ט - כי יגרתי מפני האף והחמה")

וגם:

"חמתי מעל" באתב"ש: סיאם יזך עולה 148

מלאכי חבלה עולה 146 ועוד 2 מילים עולה 148

חמתי בגלל הזנות וע"ז:

"חמתי" עולה 458 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 463

זנות עולה 463

וקם פינחס ובא "בתוכם":

"בתוכם" עולה 468

הזנות עולה 468

בתוך הזנות שלהם.

הוא בא "אל הקבה וידקר" את זמרי ואת כזבי, והרגם.

"חמתי" עולה 458 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 463

עולה 463 "אל הקבה וידקר"

וזה השיב את חמת ה'.

"חמתי" באתב"ש: סיאם עולה 111 ועוד המילה עולה 112

עולה 112 "הקבה"

השיב את מלאך האף :

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב"

ראש תיבות, אותיות : פ', ב', א', ב', א', ה', ה' עולה 96
המלאך עולה 96

וגם :

"השיב את חמתי" באתב"ש : צבמש תא סיאם

ראש תיבות, אותיות : צ', ת', ס' עולה 550

המלאך באתב"ש : ציכתל עולה 550

פינחס "השיב את חמת ה' מעל בני ישראל" :

"בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי"

ראש תיבות, אותיות :

ב', א', ה', ה', א', ח', מ', ב', י', ב', א', ק' עולה 177

מלאך האף עולה 177

וגם :

"מעל בני ישראל"

באתב"ש :

יזך שטם מבגתך עולה 851 ועוד 3 מילים עולה 854

מלאך המשחית עולה 854

(השיב את מלאך המשחית מעל בני ישראל)

ואז "ותעצר המגפה".

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב"

ראש תיבות, אותיות : פ', ב', א', ב', א', ה', ה' עולה 96

"ותעצר" באתב"ש : פאזהג עולה 96

(במדבר כ"ה, ח' - "ותעצר המגפה מעל בני ישראל")

ונשאלת השאלה :

חוץ מהעניין שלמדנו ממעשה פינחס דין הקנאי (רש"י-י"הבועל ארמית קנאין פוגעין בו"),
למה היה צריך את מעשה של פינחס כדי להשיב חרון אף ה' ולעצור את המגפה?

הלא ה' צוה למשה רבנו להגיד לשופטים לשפוט את החוטאים ולתלות אותם לעיני כל

(רש"י). וגם בא מלאך המשחית והתחיל לפגוע בעם. וכתוב (במדבר כ"ה, ד') שמשפט

השופטים ישיב את חרון האף. אז מה יוסיף מעשה פינחס?

ונראה להגיד :

לפי פירוש של אור החיים הקדוש :

משפט השופטים לחייב רק אלו שעשו מעשה בהתראה ובשני עדים.

ואלו שחטאו ולא היה התראה או שלא היו שני עדים, קבלו עונשם במגפה.

ובא זמרי שהיה ראש שבט שמעון (לפי חז"ל היה שלומיאל בן צורישדי) ועשה מעשה זנות עם

המדינית (הארמית). וזמרי בא בטענה נגד משה רבנו ושאל בחוצפה, זו אסורה או

מותרת? מי התיר לך את הארמית?

(הלא משה רבנו היה נשוי לציפורה בת יתרו, ויתרו היה כהן מדין. וברור ששונה מעשה משה רבנו מזאת של זמרי. משה רבנו היה נשוי לציפורה, אבל זמרי עשה רק מעשה זנות).

ולמרות שהיו הרבה עדים למעשיו, הלא הביא את המדינית "לעיני משה ולעני כל עדת בני ישראל". לא מצינו שהשופטים דנו אותו. אלא, "והמה בכים", מהססים מה לעשות.

אבן עזרא: "מתפללים לשם"

לפי חז"ל, שכח את ההלכה, נתעלמה ההלכה (של הבעל ארמית) ממנו :

"והמה בכים" באתב"ש : **פציץ שלמי** עולה 650 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 660
"נתעלמה ההלכה" עולה 660

(ויתכן שמשה רבנו לא באמת שכח אלא 'התעלם' מההלכה כי לא רצה לפסוק בעניין שהוא עצמו היה לו נגיעה בו, הלא הוא נשוי לארמית. והחכמים שהיו שם אולי גם ידעו את ההלכה אבל אולי חששו מלפסוק ההלכה לפני רבם)

כי אלו שזנו עם בנות מואב קבלו את הדין, או במשפט השופטים, או במגפה. אבל זמרי עשה מעשה זנות עם 'בת מדין' (לפי חז"ל כזבי בתו של בלק, הוא צור אחד ממלכי מדין). ולמרות שהיה חייב, כרגע, זמרי לא הובא לדין. ומעשה זנות של גדול השבט חמור מאד ויכול למשוך אחרים אחריו.

רש"י (על המילים "והמה בכים"): "...וכאן רפו ידיו, אלא כדי שיבא פינחס ויטול את הראוי לוי"

זמן ההיסוס הזה נתן לפינחס הזדמנות לקום :

"והמה בכים" עולה 128

"פינחס" באתב"ש : **ומטסח** עולה 123 ועוד 5 אותיות עולה 128

כל עוד שהם "בכים" ולא עושים הדין עם זמרי (וכמהו) המגפה לא נעצרה.

"והמה בכים" עולה 128

מגפה עולה 128

אז, קם פינחס לעשות מעשה :

"ויקם מתוך העדה" באתב"ש : **פמדי יאפל צזקץ** עולה 542

לא דנים אתו עולה 542

וזה אחרי :

"וירא פינחס"— ראה את המעשה, ראה חילול ה', ראה המגפה, ולפי :

סדהרין פ"ב, א' : "אמר רב ראה מעשה ונזכר בהלכה... ושמואל אמר שאין חכמה ואין תבונה נגד ה', כל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב, ור' יצחק אמר ר"א ראה שבא מלאך והשחית בעם"

"ויקם מתוך העדה"— פינחס קם לתקן כל מה שראה :

לבצע ההלכה, מידת הדין נגד זמרי :

"מתוך העדה" באתב"ש : **יאפל צזקץ** עולה 550

זה מידת הדין באתב"ש : **עץ ימקא צקמט** עולה 550

(עדה' כינוי לסנהדרין, לזקנים)

לקדש שם שמים :

"קנאין פוגעין בו" עולה 438

קדוש ה' עולה 436 ועוד 2 מילים עולה 438

ולעצור את המלאך המשחית :
"מתוך העדה" באתב"ש : יאפל צקץ עולה 550
המלאך באתב"ש : ציכתל עולה 550

"ויקח רמח בידו" – וידקור אותם
לקח "רמח" נגד הדברים שראה :
"רמח" אותיות : ר', מ', ח'
ר' – רפיון ידיים (לא דנים את זמרי), האות ר' באתב"ש ג', גלולים, גילוי עריות (ראה
המעשה שעשו)
מ' – מלאך, מגפה (ראה מלאך משחית בעם במגפה)
ח' – חילול ה'

וכאן המעשה של פינחס הייתה הכרחית כדי לסתום את הפרצה ולעצור את המגפה.
וממעשיו התברר שתי הלכות.
הוא ביצע למעשה את ההלכה "הבועל ארמית קנאין פוגעין בו".
וגם לפי הדעה של שמואל בגמרא "כל מקום שיש חילול ה' אין חולקין כבוד לרב",
פינחס אמר למשה רבנו :
רש"י : "מקובלני ממך, הבועל ארמית קנאין פוגעין בו"
במקום חילול ה', (פינחס כאילו) הורה הלכה לפני רבו.

* * * * *

”אמר הנני נתן לו”

פרק כ”ה פסוק י”ב:
”לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלים”

”אמר” באתב”ש: תיג עולה 413

”קנא” באתב”ש: דטת עולה 413

* * * * *

אות ו' קטיעה

בסיפור של פינחס יש אות ו' קטיעה פעמים, במילה "פינחס" ובמילה "שלום".
כאשר אות ו' קטוע הכתב נראה כמו אות י'.

בסיפור בנות צלפחד יש אות ו' רבתי במילה "משפטן".

ביחד האותיות המשונות בפרשה, כתובות אותיות: י', י', ו' שעולה 70, למנין המילה
'סוד'. סוד זה דבר הנעלם מעיני הציבור.

ואולי יש כאן רמז לדבר משותף:
אצל פינחס נעלמה ההלכה של 'הבועל ארמית'.
אצל בנות צלפחד נעלמה ההלכה של 'ירושת הבת'.
ובשני המקרים היה דרוש מעשה כדי לגלות הסוד, ההלכה שנעלמה.

* * * * *

”בריתי שלים”

פרק כ”ה פסוק י”ב:
”לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלים”

כתוב ”שלים” וקרי ’שלום’.
(האות וו קטועה וכתוב יוד)

”שלים” באתב”ש: בכמי עולה 72 למנין המילה ’חסד’.
”שלום” באתב”ש: בכפי עולה 112
ביחד $72 + 112 = 184$ למנין המילים ’קפד’, ’פקד’.

במעשה שעשה פינחס הוא ביטל את רוב הקפדה נגד בני ישראל.
אבל בכל זאת מתו 24,000 במגפה. ומיד ”שאו את ראש כל עדת בני ישראל”
קרי, ’פקד’ אותם.
רש”י: ”משל לרועה שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו בהם והוא מונה אותן לידע מנין
הנותרות”

* * * * *

”בריתי שלים”

פרק כ”ה פסוק י”ב:

”לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלים”

ומיד:

פרק כ”ה פסוק י”ג:

”והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם...”

ונשאלת השאלה האם יש כאן ברית אחת או שתי בריתות?
(לכאורה זה נראה שיש כאן שתי בריתות, אבל גם ניתן להבין שברית כהונה זה פירוש לברית שלום)

ונראה להגיד:

שחז”ל חלקו בין הבריתות. כי אמרו שברית השלום זה שלום לפינחס מנקמת שבת
שמעון, וגם שלום ממלאך המות (כי פינחס חי הרבה שנים והיה עוד חי בתקופה של יפתח
הגלעדי)

וברית הכהונה בא כמחילה (אור החיים) על שפינחס לא נמשך עם סבו ואביו לכהונה. ולפי
שאמרו, 'פינחס לא כהן עד שהרג לזמרי'.

אבל, בכול זאת, יש צד להגיד ההפך.

הלא פינחס הרג את הנפש. וכהן שהרג את הנפש לא יכול לתפקד ככהן בברכות
ובקרבות. והוא היה צריך גם לברית שלום כדי שיוכל לכהן.

* * * * *

”צרור את המדינים”

פרק כ”ה פסוק י”ז :

”**צרור את המדינים והכיתם אותם**”

”**צרור**” באתב”ש : **הגפג**

עולה **91**

”**פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן**”

ראש תיבות, אותיות: **פ', ב', א', ב', א', ה'** עולה **91**

שהאיש שיוביל את המלחמה נגד מדין זה **פינחס**, כהן משוח מלחמה.
”כי המתחיל במצווה אמורים לו גמור”. פינחס שהתחיל במעשה מלחמה נגד הזנות צריך לגמור נקמת
ה' וישראל נגד מדין)

* * * * *

נתקנאו אומות העולם בישראל

מדרש ילקוט שמעוני פינחס (תשע"ג): "בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אומות העולם אמרו, מה ראו להתקרב מכל האומות, סתם פיהן הקב"ה, אמר להם הביאו לי יוחסין שלכם. 'הבו לה' משפחות עמים הבו לה' כבוד ועוז', כשם שבני מביאין 'ויתילדו על משפחותם', לכך מנאם בראש הספר אחר המצות, 'אלה המצות אשר צוה ה' את משה אל בני ישראל במדבר סיני וגו' ואחר כך 'וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו' שאו את ראש כל עדת בני ישראל', שלא זכו ליטול את התורה אלא בשביל יוחסין שלהם"

"הביאו לי יוחסין שלכם" עולה 598 ועוד 17 אותיות עולה **615**

בתרי"ג עולה **615**

כדי שיהיה לכם (אומות העולם) חלק בתרי"ג המצות (בתורה) צריך שיהיה לכם יוחסין (ואין לכם).

* * * * *

כהן כמלאך

כהנים גם נקראים מלאכים, ולפי:
זהר (פרשת נשא):

(מלאכי ב', ז') "שפתי כהן ישמרו דעת, ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך ה' צבאות הוא"
אמר ר' יהודה: מה מלאך ה' צבאות כהן למעלה אף כהן מלאך ה' צבאות למטה..."

פרק כ"ה פסוק י"א:

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן"

יונתן בן עוזיאל (כ"ה, י"ב): "ואעבדיניה מלאך קיים ויחי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף
יומיא"

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן"

ראש תיבות, אותיות: פ', ב', א', א', ה' עולה 91
מלאך עולה 91

אולי רמז שפינחס (שהיה כהן) היה מלאך ממש, ולפי:

יהושע שלח פינחס וכלב לרגל את יריחו. וכתוב על רחב (יהושע ב', ד') "ותקח את שני
האנשים ותצפנו". ולפי הדרש (ראה רד"ק) "ותצפנו" לשון יחיד, שרק אחד הצפין.

פינחס שהיה כהן גם היה מלאך ולא היה צריך להצפין אותו.

כי כאשר רוצה, נראה. וכאשר לא רוצה, לא נראה.

* * * * *

פינחס ואהרון הכהן

פרק כ"ה פסוק י"א:

"פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל..."

ושואלים חז"ל - למה יחסו את פינחס עד לאהרון הכהן? הלא עד עכשיו פינחס לא נמשח לכהן ולא היה כהן. אחת התשובות היא שבדומה לאהרון גם פינחס עצר מגפה (שפתי חכמים).

ונשאלת השאלה האם ניתן גם להגיד שמעבר לעצירת המגפה יש עוד צד להשוות את פינחס לאהרון הכהן? וזה בגלל הסכנה במעשיהם כדי להציל את בני ישראל. פינחס סיכן את עצמו לעצור את המגפה בדומה לאהרון הכהן שרץ לתוך הסכנה, קרי לתוך המגפה בקהל לעצור את מלאך או שלא אומרים את זה.

נראה לי להגיד שהתשובה לשאלה הזאת תלויה בשאלה שלפנינו (ראה דבר התורה בנושא בפרשת קרח) - האם אהרן שינה או לא שינה ממה שאמר לא משה רבנו? משה אמר לו, "קח את המחטה ותן עליה אש מעל המזבח ושיים קטרת והלך מהרה אל העדה". כי אם אהרן לא שינה, קרי שהוא שם הקטרת לפני שהוא הלך אל העדה, כמו שאמר לו משה רבנו, הוא לא היה בסכנה בכלל (כי הקטרת עוצר את המגפה). ואם אהרן שם הקטרת אחרי שהוא רץ אל תוך הקהל, כמו הפשט של הפסוק, "וירץ אל תוך הקהל והנה התחיל הנגף בעם ויתן קטרת ויכפר על העם", הוא כן היה בסכנה.

שני המקרים האלו קצת שונים בקשר לעיתוי הסכנה. פינחס לא היה בסכנה לפני או בתוך המעשה. רק לאחר המעשה, אחרי שהוא הרג אותם, הוא לנכנס לסכנה משבט שמעון, שאולי הם יפגעו בו בגלל שהוא הרג ראש השבט. אהרן גם לא היה בסכנה לפני המעשה וגם לא אחרי המעשה אלא רק אולי בתוך המעשה (כאשר התקרב לקהל).

אחרי המעשה, פינחס היה צריך לשלום, "הנני נתן לו את בריתי שלום" - הבטחה שהוא יהיה מוגן מהסכנה המתמדת. אחרי המעשה, אהרן לא היה צריך לשום דבר, כי כבר עבר הסכנה.

* * * * *

"ולא כליתי"

פרק כ"ה פסוק י"א:
**"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי
בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי"**

בגלל שפינחס בא אל **"קבתה"** ודקר אותם **"השיב את חמתי..."** **"ולא כליתי"** את בני
ישראל

"קבתה" עולה **507**

"ולא כליתי" עולה **507**

במדבר פרק כ"ה פסוק י"ג: **"אשר קנא ל-א-ל-ה-יו ויכפר על בני ישראל"**

"ויחר אף" עולה **305**

כפרה עולה **305**

מעשה פינחס **'כפרה'** לבני ישראל למנוע יותר חרון אף, ולפי:

ולא כליתי את בני ישראל, אבל חלק מתו במגפה.

"במגפה" עולה 130 ועוד המילה עולה **131**

"כליתי" באתב"ש: **לכמאם** עולה **131**

”בריתי שלום”

פרק כ”ה פסוק י”ב:
”לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום”
אות וו של המילה ”שלום” קטיעה (וכתוב כמו אות יוד).

ומעניין:
- פינחס הרג את זמרי שהיו לו 6 שמות, ולפי:
פינחס רבה (כ,א,ג): ”ו’ שמות יש לו לזמרי, זמרי, בן פלוא, ושאול, בן הכנענית,
ושלומיאל, בן שרי שדי...”

ואולי יש במילה ”שלום” גם רמז לזה שהיה צריך ברית שלום, כי הרג נשיא והוא היה בעל 6 שמות, וכדי להגן עליו מנקמת שבט שמעון.

- ועצר מגפה שקטל 6 משפחות.
פינחס רבה (כ”א, ח’): ”...הרי ששה משפחות על הזנות בעצת בלעם”
(שחסרו 6 משפחות במגפה, וראה פירוש מהרז”ו על המדרש שדן באלה משפחות חסרו)

ואולי יש במילה ”שלום” גם רמז לזה שעצר מגפה שקטל 6 משפחות. ובמעשה שלו החזיר השלום לישראל ובינם לבין אביהם שבשמים

* * * * *

פינחס הוא אליהו הנביא

פרק כ"ה פסוק י"ב:

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום"

ספורנו (על "את בריתי שלום"): "ממלאך המות. שהאריך ימים הרבה מאד מכל שאר דורו...וכל שכן לדברי האומר אליהו זה פינחס והוא עדיין חי וקיים" (לפי האבן עזרא "אינו אליהו כללי")

רמזים לדברי האומר שהוא אליהו:

(1) "הנני" עולה 120
אליהו הנביא עולה 120

(2) "שלום"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ש'+ם' עולה 340
פינחס זה אליהו הנביא עולה 340

(3) "לכן אמר הנני"

באתב"ש:

כלט תיג צטטם

סוף תיבות, אותיות: ט', ג', ס' עולה 52
אליהו עולה 52

(4) "אמר הנני נתן"

באתב"ש:

תיג צטטם טאט

סוף תיבות, אותיות: ג', ס', ט' עולה 52
אליהו עולה 52

(5) "הנני"

באתב"ש:

צטטם עולה 148

המלאך אליהו עולה 148

(6) "הנני נתן"

באתב"ש:

צטטם טאט

ראש וסוף תיבות, אותיות: צ'+ם', ט'+ט' עולה 148
המלאך אליהו עולה 148

(7) "הנני נתן לו את"

באתב"ש :

צטטם טאט כף תא עולה 668 ועוד 11 אותיות ועוד 4 מילים עולה 683
מלאך מבשר הגאולה עולה 683

(8) "בריתי"

באתב"ש :

שגמאם

ראש וסוף תיבות, אותיות : ש'+ם' עולה 340

פינחס זה אליהו הנביא עולה 340

ועוד :

פרק כ"ה פסוקים י"א- י"ב :

"את בני ישראל בקנאתי. לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום"

"את בני ישראל בקנאתי. לכן אמר"

ראש תיבות, אותיות : א', ב', י', ב', ל', א' עולה 46

אליה עולה 46

(כתוב "אליה" בספר מלאכי ג', כ"ג : הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא...")

* * * * *

מבשר הגאולה

פרק כ"ה פסוקים י"ב – י"ג :

"לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום.

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא ל-א-לקיו וכפר על בני ישראל"

וַיִּתֵּן בְּרַחֲמָיו (כ"ה, י"ב): "ואעבדיניה מלאך קיים ויחי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף יומיא"

אור החיים: " ובדרך רמז יתבאר על פי דבריהם ז"ל שאמרו פינחס הוא אליהו אשר הוא עתיד לבשר עם בני ישראל בגלות האחרון וכאן הודיע הכתוב במה זכה למעלה זו להשיב לב בנים על אבות. ואמרו ז"ל אין אליהו בא אלא להרבות שלום בעולם והוא אומר פינחס וגו' השיב וגו' בקנאו וגו'..."

(1) **"את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

א'+ת', ב'+י', ש'+ם', ו'+ה', ל'+ו', ו'+ו', עולה 812

פינחס הוא מבשר הגאולה עולה 812

(2) **"ולזרעו אחריו ברית כהנת"**

סוף תיבות, אותיות: **ו', ו', ת', ת' עולה 812**

פינחס הוא מבשר הגאולה עולה 812

(3) **"תחת" עולה 808 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה 812**

פינחס הוא מבשר הגאולה עולה 812

(4) **"ברית כהנת" עולה 1087 ועוד 2 מילים עולה 1089**

מלאך המבשר את הגאולה עולה 1089

(5) **"הנני נתן לו את בריתי שלום והיתה לו"**

באתב"ש:

צטטם טאט כף תא שגמאם בכפי פצמאץ כף

ראש תיבות, אותיות: **צ', ט', כ', ת', ש', ב', פ', כ', עולה 921**

פינחס יהיה מלאך מבשר הגאולה עולה 921

- (6) "הנני נתן לו את בריתי שלום והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא ל-א-לה-יו ויכפר על בני ישראל"
 באתב"ש:
 צטטס טאט כף תא שגמאם בכפי פצמאץ כף פכעגזף תסגמף שגמא לצטא זפכי
 אסא תבג דטת כ-ת-כצ-מף פמלוג זך שטם מבגתך
 סוף תיבות, אותיות:
 ס', ט', פ', א', ס', י', צ', פ', פ', א', א', י', א', ג', ת', פ', ג', ד', ס', ד',
 עולה 1089
 מלאך המבשר את הגאולה 1089 עולה
- (7) "שלום והיתה לו ולזרעו אחריו"
 באתב"ש:
 בכפי פצמאץ כף פכעגזף תסגמף
 סוף תיבות, אותיות: י', צ', פ', פ', א', א', י',
 עולה 340
 פינחס זה אליהו הנביא 340 עולה
- (8) "לו ולזרעו אחריו ברית כהנת"
 באתב"ש:
 כף פכעגזף תסגמף שגמא לצטא
 ראש תיבות, אותיות: כ', פ', ת', ש', ל'
 עולה 830
 פינחס יהיה מבשר הגאולה 830 עולה
- (9) "לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם"
 באתב"ש:
 כף פכעגזף תסגמף שגמא לצטא זפכי
 ראש וסוף תיבות, אותיות:
 כ'+פ', פ'+ף, ת'+ף, ש'+א', ל'+א', ז'+י'
 עולה 1089
 מלאך המבשר את הגאולה 1089 עולה
- (10) "אחריו ברית כהנת"
 באתב"ש:
 תסגמף שגמא לצטא
 ראש וסוף תיבות, אותיות: ת'+ף, ש'+א', ל'+א'
 עולה 812
 פינחס הוא מבשר הגאולה 812 עולה

(11) "תחת אשר קנא ל-א-לה-יו ויכפר על בני"

באתב"ש :

אסא תבג דטת כ-ת-כצ-מף פמלוג זך שטם

812 עולה ראש תיבות, אותיות : א', ת', ד', כ', פ', ז', ש'

812 עולה פינחס הוא מבשר הגאולה

(12) "ל-א-לה-יו ויכפר על בני"

באתב"ש :

כ-ת-כצ-מף פמלוג זך שטם

143 עולה סוף תיבות, אותיות : פ', ג', ד', ס'

143 עולה מלאך אליהו

* * * * *

”ברית כהנת עולם”

פרק כ”ה פסוק י”ג:
” והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל”

בפסוק הזה יש 15 מילים ו 60 אותיות כסכום המילים והאותיות בברכת כהנים.

פרשת נשא פרק ו’ פסוקים כ”ד-כ”ו:
”יברכך ה’ וישמרך”
”יאר ה’ פניו אליך ויחנך”
”ישא ה’ פניו אליך וישם לך שלום”

* * * * *

מתנה או מחילה

פרק כ"ה פסוק י"ג:
"והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם..."

אור החיים דן אם פינחס קיבל ברית כהונת עולם כמתנה או בגדר מחילה. ומסקנתו שקיבל ברית כהונה בגדר מחילה (כי מתנה מצריך קניין) וקיבל במחילה על שלא נמשח עם אהרן ובניו. (וצריך עיון בן כמה היה פינחס כאשר נמשך אהרן ובניו)

ורמז:
"אחריו ברית כהנת עולם"
ראש תישות, אותיות: א', ב', כ', ע' עולה 93
מחילה עולה 93

* * * * *

בת בלק

פרק כ"ה פסוק ט"ו:

"**ושם האשה המכה המדינית כזבי בת צור ראש אמות בית אב במדין הוא**"
יונתן בן עוזיאל: "... שלונאי ברת בלק ריש אומה דמואב במדין בית מותביה הוא"
לפי חז"ל צור היה בלק. וכזבי בת צור היתה בת בלק בן צפור.

1. "**האשה המכה המדינית כזבי**" עולה 939 ועוד 19 אותיות ועוד 4 מילים

962 עולה

962 עולה

בת בלק בן צפור

2. "**האשה המכה המדינית כזבי בת צור**"

באתב"ש:

צתבץ צילץ ציקמטמא לעשם שא הפג

830 עולה ראש וסוף תיבות, אותיות: $צ+ץ, צ+ץ, צ+א, ל+ס, ש+א, ה+ג$

830 עולה

בת בן צפור

* * * * *

חבלו אילונותיהן

פרק כ"ה פסוקים י"ז-י"ח:
"צורור את המדינים והכיתם אותם כי צוררים הם להם בנכליהם אשר נכלו לכם..."
פינחס רבה (כ"א, ו'): "לפי שכתבתי כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא
תשחית את עצה לאלו לא תעשו כן אלא חבלו אילונותיהן..."

ורמז:
"צורור" באתב"ש: הגפג עולה 93
אילן עולה 93

* * * * *

הקם להרגך השכם להרגו

פרק כ"ה פסוקים ט"ז - י"ח :
**"וידבר ה' אל משה לאמר. צרור את המדינים והכיתם אותם. כי צררים הם לכם
 בנכליהם אשר נכלו לכם..."**
חזקוני (על המילים כי צררים הם לכם) : "אמרו, אם בא להרגך השכם להרגו"

- (1) **"ה' אל משה לאמר צרור את"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות :
 י'+ה', א'+ל', מ'+ה', ל'+ר', צ'+ר', א'+ת', עולה **1012**
הקם להרגך השכם להרגו עולה **1012**
- (2) **"לאמר צרור את המדינים והכיתם"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות :
 ל'+ר', צ'+ר', א'+ת', ה'+ס', ו'+ס', עולה **1012**
הקם להרגך השכם להרגו עולה **1012**
- (3) **"אל משה לאמר צרור את המדינים"**
 סוף תיבות, אותיות : ל', ה', ר', ר', ת', ס', עולה **875**
הבא להרגך השכם להרגו עולה **875**
- (4) **"אל משה צרור"** עולה 872 ועוד 3 מילים עולה **875**
הבא להרגך השכם להרגו עולה **875**
- (5) **"לכם בנכליהם אשר נכלו"**
 עולה 854 ועוד 17 אותיות ועוד 4 מילים עולה **875**
הבא להרגך השכם להרגו עולה **875**
- (6) **"בנכליהם אשר נכלו לכם"**
 עולה 854 ועוד 17 אותיות ועוד 4 מילים עולה **875**
הבא להרגך השכם להרגו עולה **875**
- (7) **"ה' אל משה לאמר צרור את המדינים והכיתם אותם כי צררים"**
 סוף תיבות, אותיות : ה', ל', ה', ר', ר', ת', ס', ס', י', ס', עולה **1010**
עשרים וארבע אלף עולה **1010**
- (8) **"לאמר צרור את המדינים והכיתם אותם כי צררים הם"**
 סוף תיבות, אותיות : ר', ר', ת', ס', ס', י', ס', עולה **1010**
עשרים וארבע אלף עולה **1010**

9) "ה' אל משה לאמר" עולה 673 ועוד 13 אותיות עולה 686
שים מצור עולה 686

10) "הם לכם" עולה 135
כ"ד אלף עולה 135

11) "צרור את המדינים והכיתם אותם כי צררים"
באתב"ש:

הגפג תא ציקמטמי פצלמאי תפאי לם הגגמי
ראש תיבות, אותיות: ה', ת', צ', פ', ת', ל', ה',
עשרים וארבע אלף עולה 1010
24 אלף נפלו בגלל יעוץ בלעם למדין.
עולה 1010

* * * * *

להכניע את היצר

פינחס רבה (כ"א, ד'):

"צורור את המדינים למה כי צוררים הם לכם מיכן אמרו חכמים 'בא להרגך השכם להרגו'..."

מדובר על אויב שבא להרגך. וחז"ל אמרו השכם להרגו. המדינים באו לגרום לבני ישראל להיהרג. הם הכשילו את בני ישראל בזנות וע"ז ונפלו 24,000 מישראל.

במישור הרעיוני:

יש גם אויב פנימי, יצר הרע. והיצר הרע גם רוצה לגרום לך להיהרג. קרי, רוצה להכשיל אותך שתצא חייב ביום הדין (מי שעוונותיו מרובים מזכויותיו בגדר רשע. והרשעים נכתבים ביום הדין לאלתר בספר המתים).

והזמן הכי נוח להשכים ולהרוג את האויב את היצר, קרי להלחם ביצר ולהתגבר עליו, זה בחודש אלול.

ורמז:

"בא להרגך השכם להרגו"

ראש תיבות, אותיות: ב', ל', ה', ל' עולה 67 למנין המילה 'אלול'
סוף תיבות, אותיות: א', ד', ס', ו' עולה 67 למנין המילה 'אלול'

חודש אלול זמן למלחמת היצר:

"בא להרגך השכם להרגו"

באתב"ש:

שת כצגרל צבלי כצגרף

ראש וסוף תיבות, אותיות: ש'+ת', כ'+ל', צ'+י', כ'+ף' עולה 950
זמן למלחמת היצר עולה 950

וגם לפי הגירסה:

"הבא להרגך השכם להרגו"

סוף תיבות, אותיות: א', ד', ס', ו' עולה 67
אלול עולה 67

וגם לפי הגרסה:

"הקם להרגך השכם להרגו"

באתב"ש:

**צדי כצגרל צבלי כצגרף עולה 972 ועוד 4 מילים עולה 976
את יצר הרע עולה 976**

וגם:

**"הקם" עולה 145 ועוד 3 אותיות עולה 148
יצר הרע באתב"ש: מהג צגז עולה 148**

אם לא עשית את זה לפני חודש אלול (או לא הצלחת), בחודש אלול השכם ועמוד נגד היצר.

תכניע את היצר באמצעות התורה :

"השכם להרגו" עולה 609 ועוד 2 מילים עולה **611**

תורה עולה **611**

קח היצר לבית המדרש. השכם לבית המדרש ללמוד תורה.

ולפי :

"הקם להרגך השכם להרגו"

באתב"ש :

צדי כצגול צבלי כצגרף עולה 972 ועוד 17 אותיות ועוד 4 מילים עולה **993**
לבית המדרש עולה 991 ועוד 2 מילים עולה **993**

* * * * *

המלחמה בעזה

פרק כ"ה פסוקים ט"ז - י"ח:

"וידבר ה' אל משה לאמר. צרור את המדינים והכיתם אותם. כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחתם המכה ביום המגפה על דבר פעור"
חזקוני (על המילים כי צררים הם לכם): "אמרו, אם בא להרגך השכם להרגו"

מהפסוקים האלו למדו חז"ל 'הבא להרגך השכם להרגו'. הדבר הזה תקף לכול הדורות. ולכן יש רמזים במשפטים האלו גם לחודש תמוז שנת תשנ"ד – מבצע 'צוק איתן' נגד החמאס בעזה.

(1) **"והכיתם אותם כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות:
 ו'ס', א'ס', כ'י, צ'ס', ה'ס', ל'ס', ב'ס', א'ר', נ'ו, ל'ס',
 ע'ל, ד'ר', פ'ר', ו'ל, ד'ר', כ'י, ב'ת, נ'א, מ'ן
 עולה 2128
 עולה 2128 **צה"ל יכנס לעזה להלחם בחמאס בחודש תמוז תשנ"ד**

(2) **"דבר כזבי בת נשיא מדין אחתם המכה ביום המגפה על דבר"**
 עולה 2128
 עולה 2128 **צה"ל יכנס לעזה להלחם בחמאס בחודש תמוז תשנ"ד**

(3) **"אותם כי צררים הם לכם בנכליהם אשר"**
 עולה 1810
 עולה 1810 **צה"ל יכנס לעזה להלחם בחמאס בתמוז תשנ"ד**

(4) **"המדינים והכיתם אותם כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל"**
 סוף תיבות, אותיות:
 ס'ס', ס'י, ס'ס', ס'ס', ס'ר', ו'ס', ל'ר', ר'י, ר'י, ל'י,
 עולה 996
 עולה 996 **צה"ל יפעל בתוך עזה נגד החמאס**

(5) **"לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי"**
 סוף תיבות, אותיות:
 ס'ס', ס'ר', ו'ס', ל'ר', ר'י, ר'י, ל'י, י'
 עולה 996
 עולה 996 **צה"ל יפעל בתוך עזה נגד החמאס**

(6) "לאמר צרור את המדינים והכיתם אותם כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחתם המכה ביום המגפה על דבר פעור"

ראש תיבות, אותיות:

ל', צ', א', ה', ו', א', כ', צ', ה', ל', ב', א', נ', ל', ע', ד', פ', ו', ד', כ', ב', נ', מ', א', ה', ב', ה', ע', ד', פ',

צה"ל נכנס לעזה לפעול נגד החמאס

עולה 804

עולה 804

(7) "בת נשיא מדין"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ב'+ת', נ'+א', מ'+ן', עולה 543

צה"ל יכנס לעזה נגד חמאס עולה 543

(8) "מדין אחתם המכה ביום המגפה" עולה 814

צה"ל נכנס לעזה לפעול נגד החמאס עולה 814

(9) "כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו"

ראש תיבות, אותיות: כ', צ', ה', ל', ב', א', נ', עולה 198

החמאס בעזה עולה 198

(10) "נכלו לכם" עולה 196 ועוד 2 מיילים עולה 198

החמאס בעזה עולה 198

(11) "נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחתם"

סוף תיבות, אותיות: ו', ס', ל', ר', ר', ל', ר', ל', ר', י', ת', א', ו', ס', עולה 1207

תמוז תשנ"ד עולה 1207

(12) "נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא מדין אחתם המכה"

סוף תיבות, אותיות:

ו', ס', ל', ר', ר', ל', ר', י', ת', א', ו', ס', ה', עולה 1212

תמוז התשנ"ד עולה 1212

(13) "דבר פעור ועל דבר כזבי בת נשיא"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ד'+ר', פ'+ר', ו'+ל', ד'+ר', כ'+י', ב'+ת', נ'+א' עולה 1207

תמוז תשנ"ד עולה 1207

- (14) "והכיתם אותם כי צררים הם לכם בנכליהם"
 סוף תיבות, אותיות: ס', ס', י', ס', ס', ס', ס', עולה 250
 טיל קאסם עולה 250
- (15) "צרור את המדינים והכיתם אותם כי צררים הם לכם בנכליהם"
 ראש תיבות, אותיות: צ', א', ה', ו', א', כ', צ', ה', ל', ב', עולה 250
 טיל קאסם עולה 250
- (16) "המדינים והכיתם אותם כי צררים הם לכם"
 סוף תיבות, אותיות: ס', ס', י', ס', ס', ס', עולה 250
 טיל קאסם עולה 250
- (17) "לכם בנכליהם" עולה 247 ועוד 10 אותיות עולה 257
 טיל גראד עולה 257
- (18) "בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי בת"
 ראש תיבות, אותיות: ב', א', נ', ל', ע', ד', פ', ו', ד', כ', ב', עולה 269
 בטיילי גראד עולה 269
- (19) "בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי"
 ראש תיבות, אותיות: ב', א', נ', ל', ע', ד', פ', ו', ד', כ', עולה 267
 טילי גראד עולה 267
- רמזים באתב"ש:
 (20) "צרור את המדינים"
 באתב"ש:
 הגפג תא ציקמטמי עולה 791 ועוד 13 אותיות עולה 804
 צה"ל נכנס לעזה לפעול נגד החמאס עולה 804
- (21) "בנכליהם אשר נכלו לכם על"
 באתב"ש:
 שטלכמצי תבג טלכף כלי זך
 ראש וסוף תיבות, אותיות: ש'+י', ת'+ג', ט'+ף', כ'+י', ז'+ד', עולה 859
 מבצע צוק איתן עולה 859

- (22) "וידבר ה' אל משה לאמר צרור את המדינים והכיתם אותם"
באתב"ש:
פמקשג מנשץ תך יבץ כתיג הגפג תא ציקמטמי פצלמאי תפאי
ראש תיבות, אותיות: פ', מ', ת', י', כ', ה', ת', צ', פ', ת', עולה 1525
חודש תמוז תשנ"ד עולה 1525
- (23) "לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על"
באתב"ש:
כלי שטלכמצי תבג טלכף כלי זך עולה 1190 ועוד 22 אותיות עולה 1212
תמוז התשנ"ד עולה 1212
- (24) "צרור את המדינים והכיתם אותם כי צררים הם לכם בנכליהם"
באתב"ש:
הגפג תא ציקמטמי פצלמאי תפאי לם הגגמי צי כלי שטלכמצי
סוף תיבות, אותיות: ג', א', י', י', י', י', י', י', י', י', י', י', עולה 114
החמאס עולה 114
- (25) "את המדינים והכיתם אותם כי צררים הם לכם בנכליהם אשר"
באתב"ש:
תא ציקמטמי פצלמאי תפאי לם הגגמי צי כלי שטלכמצי תבג
סוף תיבות, אותיות: א', י', י', י', י', י', י', י', י', י', י', ג', עולה 114
החמאס עולה 114
- (26) "כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור ועל דבר כזבי"
באתב"ש:
לם הגגמי צי כלי שטלכמצי תבג טלכף כלי זך קשג וזפג פזך קשג לעשם
סוף תיבות, אותיות:
ס', י', י', י', י', ג', י', י', ד', ג', ג', ד', ג', ס', עולה 262
בטילי קאסם עולה 262
- (27) "את המדינים והכיתם אותם כי צררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על
דבר פעור ועל"
באתב"ש:
תא ציקמטמי פצלמאי תפאי לם הגגמי צי כלי שטלכמצי תבג טלכף כלי זך קשג
וזפג פזך
סוף תיבות, אותיות:
א', י', י', י', י', י', י', י', י', י', י', ג', ד', ג', ד', עולה 250
טיל קאסם עולה 250
- (28) "נכלו לכם"
באתב"ש:

טלכף כלי עולה 199 ועוד 2 מילים עולה **201**
קאסם עולה **201**

(29) **"נכלו לכם"**
באתב"ש :

טלכף כלי עולה 199 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **208**
גראד עולה **208**

(30) **"לכם בנכליהם אשר נכלו לכם"**
באתב"ש :

כלי שטלכמצי תבג טלכף כלי
ראש תיבות, אותיות: **כ', ש', ת', ט', כ',** עולה **749**
כיפת ברזל עולה **749**

* * * * *

”זכר מה יעץ בלק”

פרק כ”ה פסוקים י”ז-י”ח:

”צורור את המדינים והכיתם אותם. כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם”

במדבר כ”ד י”ד: ”ועתה הנני הולך לעמי, לכה איעצך אשר יעשה העם”

מיכה פרק ו’ פסוק ה’: ”זָכַר נָא מָה יַעֲצֵ בְּלָק מִלְּדָ מוֹאָב וּמָה עָנָה אֲתוֹ בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר”

- (1) ”צורור את המדינים והכיתם” עולה 1537 ועוד 4 מילים עולה **1541**
”מה יעץ בלק מלד מואב ומה ענה אתו בלעם בן בעור” עולה **1541**
- (2) ”והכיתם אותם כי צוררים הם לכם בנכליהם”
עולה 1790 ועוד 29 אותיות עולה **1819**
”זָכַר נָא מָה יַעֲצֵ בְּלָק מִלְּדָ מוֹאָב וּמָה עָנָה אֲתוֹ בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר” עולה **1819**
- (3) ”לכם בנכליהם אשר” עולה 748 ועוד 13 אותיות ועוד 3 מילים עולה **764**
”זָכַר נָא מָה יַעֲצֵ בְּלָק מִלְּדָ מוֹאָב” עולה **764**
- (4) ”בנכליהם אשר נכלו” עולה **764**
”זָכַר נָא מָה יַעֲצֵ בְּלָק מִלְּדָ מוֹאָב” עולה **764**
- (5) ”צורור את המדינים” עולה 1056 ועוד 13 אותיות ועוד 3 מילים עולה **1072**
”מה יעץ בלק ומה ענה אתו בלעם” עולה **1072**
- (6) ”המדינים והכיתם אותם”
ראש וסוף תיבות, אותיות: ה’+ס’, ו’+ס’, א’+ס’ עולה **132**
בלק עולה **132**
- (7) ”לכם בנכליהם אשר”
סוף תיבות, אותיות: ס’, ס’, ר’ עולה **280**
בלק ובלעם עולה **280**
- (8) ”והכיתם אותם כי צוררים הם לכם”
באתב”ש:
פצלמאי תפאי לס הגגמי צי כלי עולה 1033 ועוד 22 אותיות עולה **1055**
”ומה ענה אתו בלעם בן בעור” עולה **1055**

9) "והכיתם אותם כי צררים הם לכם"

באתב"ש :

פצלמאי תפאי לם הגגמי צי כלי

ראש תיבות, אותיות: פ', ת', ל', ה', צ', כ' עולה 625

"זכר נא מה יעץ בלק" עולה 625

10) "אותם כי צררים"

באתב"ש :

תפאי לם הגגמי עולה 622 ועוד 3 מילים עולה 625

"זכר נא מה יעץ בלק" עולה 625

11) "אותם כי צררים הם לכם"

באתב"ש :

תפאי לם הגגמי צי כלי

ראש וסוף תיבות, אותיות: ת'+י', ל'+ם', ה'+י', צ'+י', כ'+י' עולה 625

"זכר נא מה יעץ בלק" עולה 625

12) "את המדינים"

באתב"ש :

תא ציקמטמי עולה 700 ועוד 2 מילים עולה 702

עצת בלעם עולה 702

* * * * *

חביבים ישראל

פרק כ"ו פסוק ב':
"שאו את ראש כל עדת בני ישראל מבן עשרים שנה ומעלה לבית אבתם כל יצא צבא בישראל"
פרק כ"ו פסוק ד':
"מבן עשרים שנה ומעלה כאשר צוה ה' את משה ובני ישראל היצאים מארץ מצרים"

ונשאלת השאלות:
מה עניין "היצאים מארץ מצרים" לציווי "שאו את כל עדת בני ישראל" (מה הקשר בין יציאת מצרים למניין של בני ישראל עכשיו?)
ולמה חזר הכתוב על נושא "מבן עשרים שנה ומעלה"?

גם אם נגיד:
אבן עזרא: "כי היו בספורים רבים מיוצאי מצרים והקרוב להיות חצים"
למה להזכיר את זה (מה זה חשוב למניין הנוכחי?), וכותב:
אור החיים: "שבדאי שאני יודע שהיו בהם מיוצאי מצרים. שלא נגזרה גזירה אלא על היוצאים מבן עשרים"

ונראה להגיד:
לפני הציווי למנות את בני ישראל כתוב:
פרק כ"ו פסוק א': "ויהי אחרי המגפה"
ואחרי הציווי למנות את ישראל כתוב:
פרק כ"ו פסוק ד':
"ובני ישראל היצאים מארץ מצרים"

ומזה נראה שיש שתי סיבות למניין. ולפי דברי חז"ל:
רש"י: "משל לרועה שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו בהן והוא מונה אותן לידע מנין הנותרות. דבר אחר כשיצאו ממצרים ונמסרו למשה נמסרו לו במנין עכשיו שקרב למות ולהחזיר צאנו מחזירים במנין"

אור החיים: "ואולי שכוונת הכתוב היא להודיעך שנמנו ונמצאו בני ישראל כמספר היוצאים מארץ מצרים לא כמספר שבפרשת במדבר ששם היו שש מאות אלף ושלוש אלפים וחמש מאות וחמשים ומספר זה עלה לשש מאות אלף ואלף ושבע מאות ושלושים שחסר למספר במדבר. ואין חיוב על משה אלא להחזיר במנין שהופקדו אצלו בתחלה והנה הוא מספרם שלם ושעור הכתוב הוא עז"ה ובני ישראל עלה למנין היוצאים וגו' ולא למטה מהם"

"ויהי אחרי המגפה" – זה סיבה בפני עצמה למנות אותם. כי הם חשובים (וחביבים). וכמו שנאבד חלק ממה שהיו חשובים ומונים מה שנשאר לדעת כמה יש. זה לגבי עצם מעשה המניין שמראה על חשיבותם.
אבל גם חשוב לבני ישראל לדעת תוצאות המניין, לדעת מספרם, בגלל כיבוש הארץ:
דעת זקנים מבעלי התוספות (כ"ו, א'): "לידע אותם שילחמו עם הכנעניים"

"ובני ישראל היצאים מארץ מצרים" – גם זה סיבה בפני עצמה למנות אותם. זאת אומרת, המניין עכשיו קשור למניין שעשו כאשר יצאו מארץ מצרים. כדי להודיע שמשה רבנו מחזיר (לפני מותו) את בני ישראל, שהוא הוביל מארץ מצרים עד עכשיו כרועה המוביל את צאן קונו, בדיוק באותו מספר אנשים כמו שהוא קיבל. לא נחסר מהמספר.

ועוד:

כתוב לפני ציווי הספירה:

"ויהי אחרי המגפה"

וכתוב אחרי ציווי הספירה:

"ובני ישראל היצאים מארץ מצרים"

כאן יש:

הזכרת נושא מגפה, סמוך לציווי הספירה הנוכחית, ומלפניו. והזכרת נושא הספירה שכבר עברו אחרי שיצאו מארץ מצרים, סמוך לציווי הספירה הנוכחית, ומאחוריו. ויתכן שהדברים האלו קשורים זה עם זה. שלמרות שבני ישראל עברו עכשיו מגפה, וגם בידוע שעין הרע שולט במניין, אין לחשוש מהספירה הנוכחית. כי הספירה הנוכחית יהיה בדומה לזה שעשו אחרי שיצאו מארץ מצרים (על ידי אמצעי, כמו מחצית השקל) ולא יגרום למגפה.

ונראה עוד להגיד על מה שכתוב:

"מבן עשרים שנה ומעלה כאשר צוה ה' את משה ובני ישראל היצאים מארץ מצרים" אולי חזר הכתוב על **"מבן עשרים שנה ומעלה"** כדי לקשור בין המניין ותנאי המניין של בני ישראל עכשיו, למניינם ותנאי מניינם ביציאת מצרים. וזה להבליט את הנס הגדול שהתרחש אצלם.

ואסביר:

הלא כאשר מנו את בני ישראל ביציאת מצרים מנו אותם מגיל 20 שנה ומעלה. בתוך המניין הזה היו אנשים בכל הגילים מעבר ל20 שנה ואולי עד מאה שנה ויותר. אבל כאשר מנו אותם עכשיו, אחרי 40 שנה במדבר, אחרי פורענויות, ומגיפות, היו רק אנשים בודדים מעל גיל 59 כמו יהושע, כלב, ומשה רבנו (ואנשים משבט לוי). כי כמעט כל האנשים שהיו אז מ20 שנה ומעלה מתו במדבר. ואלו שהיו אז בגיל 19 הגיע עכשיו לגיל 59. נמצא שהמספר עכשיו, שכולל רק אוכלוסיה בין 20 ל59, זהה למספר של אז שכלל אוכלוסיה מ20 עד הרבה יותר מ59. וזה פלא גדול שלמרות כל הפורענויות שהם עברו הם שמרו על מספרם.

* * * * *

החולק על רבו

פרק כ"ו פסוק ט':
"הוא דתן ואבירם קרואי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצתם על ה'"
גמרא מסכת סנהדרין ק"י, א':
" אמר רב חסדא כל החולק על רבו כחולק על השכינה, שנאמר (קרח כ"ו, ט) 'בהצותם על ה'"
גמרא מסכת סנהדרין ק"י, א':
" אמר רבי חמא ברבי חנינא, כל העושה מריבה עם רבו כעושה עם שכינה שנאמר (חקת כ', י"ג) 'המה מי מריבה...'
מפסוק ט' אמרו חז"ל, "כל החולק על רבו כחולק על השכינה".

ורמזים:

- (1) "ואבירם קרואי העדה אשר" עולה 1161
"כל החולק על רבו כחולק על השכינה" עולה 1161
- (2) "דתן ואבירם קרואי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח בהצתם על ה"
באתב"ש:
קאט פתשמגי דגפתם צזקץ תבג צהף זך יבץ פזך תצגט שזקא דגס שצהאי זך מ--ץ
ראש תיבות, אותיות:
ק, פ', ד', צ', ת', צ', ז', י', פ', ת', ש', ד', ש', ז', מ'
1912 עולה
1912 עולה
כל העושה מריבה עם רבו כעושה עם השכינה
- (3) "ואבירם קרואי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן"
באתב"ש:
פתשמגי דגפתם צזקץ תבג צהף זך יבץ פזך תצגט
ראש תיבות, אותיות: פ', ד', צ', ת', צ', ז', י', פ', ת'
1161 עולה
1161 עולה
כל החולק על רבו כחולק על השכינה
- (4) "קרח בהצתם על"
באתב"ש:
דגס שצהאי זך עולה 500
נפשע עולה 500
בקרח רבה (י"ח, י"ד) דרשו את הפסוק (משלי כ"ו) "את נפשע מקרית עוז ומדינים כבריח ארמון" זה קרח שפשע בתורה שהיא עז..."

* * * * *

"ובני קרח לא מתו"

פרק כ"ו פסוק י"א:

"ובני קרח לא מתו"

רש"י: "הם היו בעצה תחילה, ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך

נתבצר מקום גבוה בגיהנם וישבו שם"

(ראה גמרא סנהדרין דף ק"י עמוד א')

עולה 853

"ובני קרח לא מתו"

עולה 853

חזרו, ישבו במקום גבוה בגיהנם

* * * * *

”בגורל יחלק את הארץ”

פרק כ"ו פסוק נ"ה:
”אך בגורל יחלק את הארץ לשמות מטות אבתם ינחלו”
רש"י: ” יצאו יהושע וכלב וכה"א (שופטים א') 'ויתנו לכלב את חברון כאשר דבר משה'...”

”אך בגורל יחלק את הארץ” עולה 1107 ועוד 5 מילים עולה 1112
חוץ מירושת כלב עולה 1112

אולי רמז לדברי חז"ל שכלב ויהושע לא היו בגורל. כלב קיבל חברון, ויהושע קיבל תמנת סרח.

* * * * *

”על פי הגורל”

כתוב :

פרק כ”ו פסוק נ”ה :

”אך בגורל יחלק את הארץ לשמות מטות אבתם ינחלו”

וכתוב :

פרק כ”ו פסוק נ”ו :

”על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט”

כתוב פעמיים חילוק לפי הגורל (בפסוקים נ”ה ונ”ו).

ומפרש הספורנו שפסוק נ”ה מדבר בחילוק הארץ לשבטים על פי ה’.

ופסוק נ”ו בחילוק שטחה של כל שבט לבתי אבות :

ספורנו (על המילים ”על פי הגורל”) : ”וכך כשיהיה השבט מחלק את חלקו לגולגולותיו יתן לכל אחד חלקו על פי הגורל”

ובמדרש דורשים את הדבר הזה (את הכפילות) :

פינחס רבה ט’ : ” ומעשה ניסים היה בגורל אלעזר בן אהרן מולבש אורים ותומים וקלפי

הגורל לפני יהושע שנאמר (יהושע י”ט) ‘ ויריתי לכם גורל פה לפני ה’ ועד שלא יעלה

הגורל אלעזר אומר ברוח הקדש גורל שבט פלוני עולה שיטול ממקום פלוני ויהושע

פושט ידו ועולה שנאמר (יהושע י”ט) ‘אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר הכהן ויהושע בו נוף

וזו היתה יתירה שהיה הגורל צווח בשעת עלייתו אני גורל פלוני השבט עליתי לו במקום

פלוני ומנין שהיה הגורל מדבר דכתיב ‘על פי הגורל’ ”

ונשאלת השאלה :

מה זה בדיוק ”פי הגורל”?

לפי רש”י (והמדרש) הגורל (הקלף שהעלו מהקלפי) היה מדבר.

רש”י : ”הגורל היה מדבר כמו שפירשתי. מגיד שנחלקה ברוח הקודש לכן נאמר על פי ה”

רמז :

”פי הגורל תחלק”

ראש וסוף תיבות, אותיות : פ’+י’, ה’+ל’, ת’+ק’ עולה 625

ברוח הקדש עולה 625

יש כמה דברים שכתוב בהם ”פיי” ונבראו ביום השישי בין השמשות, ואלא הם :

פי האתון, פי הבאר, ופי הארץ.

ולא כתוב איתם ‘פי הגורל’.”

ונראה לי להגיד :

שפי הגורל שונה מהאחרים. כי אצל האחרים היתה בריאה בטבע שהיה צריך להיעשות

כדי שיתקיימו. כדי שהאתון ידבר, וכדי שהארץ יפתח את פיה ויבלע את החוטאים,

וכדי שפי הבאר (פתח הבאר) ילווה את בני ישראל ממקום למקום במדבר. אבל ‘פי

הגורל’ זה דיבור על ידי מלאך, ולא בריאה בגורל. וכתב מפרשי המדרש (פינחס רבה ט’) :

מהרז”ו : ”לבד שאלעזר מכוון ברוח הקודש ויהושע מסכים לו בגורל עוד דבר יתר היה,

הגורל צווח ומדבר. ודורשים מי מה שכתוב ‘על פי הגורל’ שהוא מיותר שכבר אמר

בפסוק הקודם ‘אך בגורל יחלק את הארץ’. ומה הוא ‘על פי’? אלא לדרוש שהגורל היה

לו פה ומדבר על פי מלאך...”

רואים מכאן שדיבור הגורל היה על פי מלאך.

ורמזים:

"פי" עולה 90 ועוד המילה עולה 91
מלאך עולה 91

וגם:

"על פי הגורל תחלק" ראש תיבות, אותיות: **ע', פ', ה', ת'** עולה 555
המלאך באתב"ש: **ציכתל** עולה 550 ועוד 5 אותיות עולה 555

וגם:

"תחלק נחלתו"
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ת'+ק', נ'+ו'** עולה 556
המלאך באתב"ש: **ציכתל** עולה 550 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 556

וגם:

"על פי הגורל תחלק"
באתב"ש:
זך ום צרפגך אסכד עולה 551 ועוד 4 מילים עולה 555
המלאך באתב"ש: **ציכתל** עולה 550 ועוד 5 אותיות עולה 555

וגם:

"פי הגורל" באתב"ש: **ום צרפגך**
ראש תיבות, אותיות: **ו', צ'** עולה 96
המלאך עולה 96

ועוד:

פרק כ"ו פסוק נ"ה:
"אך בגורל יחלק את הארץ לשמות מטות אבתם ינחלו"
ורמז:

"יחלק את הארץ לשמות"
באתב"ש:

מסכד תא צתגה כביפא
ראש תיבות, אותיות: **מ', ת', צ', כ'** עולה 550
המלאך באתב"ש: **ציכתל** עולה 550
(חילוק הארץ לשבטים על פי הגורל, על פי מלאך)

יש כאן שילוב של רוח הקודש עם דיבור של מלאך.
רוח הקודש לאלעזר הכהן באורים ותומים שניבא הגורל שיעלה, ודיבור של הגורל שעלה על ידי מלאך שהסכים עם מה שניבא.

ונשאלת השאלה :
למה לא מספיק אחד מהם (רוח הקודש או גורל שמדבר)?

ונראה לי להגיד :
בגלל חשיבות הארץ ולמנוע ערעור על החלוקה צריכים את שניהם.
(עדות רוח הקודש ועדות הגורל שמדבר).
אולי בגלל שזה עניין של ממנות, קרי חלוקת קרקע הארץ לשבטים.
ובדיני ממנות שני עדים פוטרים או מחייבים באופן מוחלט.
ולפי המובא בגמרא :
ירושלמי יומא פרק ד' הלכה א' : "תניא בשלשה דברים נתחלקה ארץ ישראל, בגורלות,
באורים ותומים, ובכספים. הדא הוא דכתיב (יהושע י"ח) 'וישלך להם יהושע גורל לפני ה'
במצפה'. 'גורל', אלו הגורלות, 'לפני ה' , אלו אורים ותומים, 'בין רב למעט', אלו
כספים"

ומפרש התורה תמימה על הגמרא בירושלמי, שמי שקיבל חלקו קרוב לירושלים היה
שווה יותר ממי שקיבל חלקו רחוק מירושלים. "ולכן היה סאה ביהודה שוה חמש
סאים בגליל מפני שיהודה קרובה לירושלים וגליל רחוקה".
וגם יש מחלוקת בבלי (בבא בתרא רכ"ב, א') בין רבי אליעזר ובין רבי יהושע 'אם
מתחשבנים בכספים או בקרקע'.
רואים מזה שיש עניין של ממנות בחלוקת הארץ, קרי שנחלקה הארץ בשומה של ערך
הקרקע, שכולם יקבלו שווה ערך.
ואולי בגלל זה בחלוקה צריכים את שניהם רוח הקודש והגורל לעדות.
רוח הקודש – כי הכהן מתנבא באורים ותומים רק עם רוח הקודש.
ובלי רוח הקודש אפשר לטעות בסידור סדר האותיות הנדלקות כמו שקרה לעלי הכהן
עם חנה. שראה אותיות המילה 'כשרה' וחשב אותם לאותיות המילה 'שכרה'.
ואם רק עם רוח הקודש היה מכריז על החלוקה, אולי יהיו כאלו שיחשדו שטעה בסידור
האותיות.
הגורל – להסכים עם דיבורו של אלעזר הכהן ולהוכיח את כשרות הנבואה והחלוקה כדי
למנוע ערעורים.
"לשמות מטות אבתם"
באתב"ש :

כביפא ינפא תשאי עולה 965
"ויריתי לכם גורל" עולה 965
(אולי רמז שהגורל יאמת את החלוקה)

ואם רק יש דיבור של הגורל אולי יהיה מי שיגיד שלא סומכים על קול.
אבל כאשר יש גם אורים ותומים יש שני עדים לדבר ואין מי שיכול לערער.

ועוד :
דברים פרק י"ט פסוק ט"ו :
"על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר"
ורמזים :

"פי הגורל" ראש וסוף תיבות, אותיות : פ'+י', ה'+ל' עולה 125
עדים עולה 124 ועוד המילה
(עדים' לשון רבים ומיעוט רבים שנים)

וגם :

"על פי שני עדים" סוף תיבות, אותיות: ל', י', י', ס' עולה 90 למנין המילה "פי" (פי הגורל).

"בגורל יחלק את הארץ"

באתב"ש:

שרפגך מסכד תא צתגה עולה 1626 ועוד 4 מילים עולה 1630
"על פי שני עדים או על פי שלשה עדים" עולה 1630

וגם:

"יחלק את הארץ לשמות"

ראש וסוף תיבות, אותיות: י'+ק', א'+ת', ה'+ץ', ל'+ת' עולה 1036
על פי שני עדים... יקום דבר עולה 1036

* * * * *

”על פי הגורל”

פרק כ”ו פסוק נ”ו:

”על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט”

רש”י: ”...מגיד שנתחלקה ברוה”ק ”

מדרש רבה (כ”א, ט”): ” על פי הגורל, ומעשה נסים היה בגורל אלעזר בן אהרן מולבש אורים ותומים וקלפי הגורל לפני יהושע...ועד שלא יעלה הגורל אלעזר אומר ברוח הקדש שבט פלוני עולה שיטול ממקום פלוני, ויהושע פושט ידו ועולה...”

”פי הגורל תחלק” עולה 872 ועוד 11 אותיות עולה **883**

על ידי אורים ותומים עולה **883**

אולי רמז לדברי חז”ל שאלעזר הכהן שאל באורים ותומים.

* * * * *

”ילדה אתה ללוי במצרים”

פרק כ"ו פסוק נ"ט:

”ושם אשת עמרם יוכבד בת לוי אשר ילדה אתה ללוי במצרים”
רש"י: ”(סוטה י"ב) אשתו ילדתה במצרים ואין הורתה במצרים. כשנכנסו לתוך החומה ללדתה. והיא השלימה מנין שבעים”

(1) **”אשר ילדה אתה”** עולה 956 ועוד 10 אותיות ועוד 3 מילים עולה **969**
לתוך החומה ילדתה עולה **969**

(2) **”בת לוי אשר”**

סוף תיבות, אותיות: **ת', י', ר'** עולה **610**
השלימה מנין ע' עולה **610**

(3) **”ללוי במצרים”** עולה 458 ועוד 2 מילים עולה **460**
חומות עולה **460**

(4) **”ילדה”** עולה **49**

חמה עולה **49**

’חמה’ זה המילה ’חומה’ בכתוב חסר. רמז שהיא נולדה בין החומות בכניסתם למצרים.

(5) **”ושם אשת עמרם יוכבד”**

באתב"ש:

פבי תבא זיגי מפלשק

ראש תיבות, אותיות: **פ', ת', ז', מ'** עולה **527**
בין החומות עולה **527**

(6) **”ילדה אתה ללוי”**

באתב"ש:

מכקץ תאץ ככפס

ראש תיבות, אותיות: **מ', ת', כ'** עולה **460**
חומות עולה **460**

* * * * *

”צלפחד”

פרק כ”ז פסוק ג’:

”אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה’ בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו”

רש”י: ”(שבת צ”ו) רע”א מקושש עצים היה. ור”ש אומר מן המעפילים היה”
שפתי חכמים (אות צ’): ”דויעפילו בגמטריה צלפחד.

- (1) ”מת במדבר והוא לא היה בתוך” עולה 1185
צלפחד הוא המקושש עצים עולה 1185
- (2) ”במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה’ בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא”
סוף תיבות, אותיות:
ר, א, א, ה, ד, ה, ס, ל, ו, ת, ח, י, ו, ת, ס, א, עולה 1173
צלפחד מקושש העצים עולה 1173
- (3) ”במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה’ בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו”
סוף תיבות, אותיות:
ר, א, א, ה, ד, ה, ס, ל, ו, ת, ח, י, ו, ת, ס, א, ו, עולה 1185
צלפחד הוא המקושש עצים עולה 1185
- (4) ”והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה’ בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא”
סוף תיבות, אותיות:
א, א, ה, ד, ה, ס, ל, ו, ת, ח, י, ו, ת, ס, א, עולה 973
הוא המקושש עצים עולה 973
- (5) ”אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה’”
באתב”ש:
תשמטף יא שיקשג פצפת כת צמץ שאפל צזקץ צטפזקמי זך מ-ף
סוף תיבות, אותיות: א, א, ג, ת, ת, צ, ל, צ, י, ד, א, עולה 1204
מקושש עצים במדבר עולה 1204
- (6) ”מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה’ בעדת קרח”
באתב”ש:
יא שיקשג פצפת כת צמץ שאפל צזקץ צטפזקמי זך מ-ף שזקא דגס
סוף תיבות, אותיות: א, ג, ת, ת, צ, ל, צ, י, ד, א, ס, עולה 1185
צלפחד הוא המקושש עצים עולה 1185

(7) "על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת"
באתב"ש:

זך מ-ף שזקא דגס לס שסנתף יא
ראש וסוף תיבות, אותיות:

ז'+ד', מ'+ף', ש'+א', ד'+ס', ל'+ס', ש'+ף', י'+א' עולה 973
הוא המקושש עצים עולה 973

(8) "קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו"
באתב"ש:

דגס לס שסנתף יא פשטמי כת צמף כף

סוף תיבות, אותיות: ס', ס', פ', א', י', ת', פ', פ', עולה 751
המקושש עולה 751

(9) "מת ובנים לא היו לו"
באתב"ש:

יא פשטמי כת צמף כף עולה 1180 ועוד 5 מילים עולה 1185
צלפחד הוא המקושש עצים עולה 1185

* * * * *

"אבינו מת במדבר"

פרק כ"ז פסוק ג' :

"אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו"

1. רש"י: "...ורבי שמעון אומר מן המעפילים היה"
(ראה דברי רבי שמעון, גמרא שבת דף צ"ז)

"העדה הנועדים על ה' " עולה 395
מן המעפילים היה עולה 395

2. רש"י: "...רע"א מקושש עצים היה..."

א. **"אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' "**
עולה 1649 ועוד 42 אותיות עולה 1691
זה צלפחד הוא המקושש בשבת עולה 1691

ב. **"אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' "**
עולה 1649 ועוד 11 מילים עולה 1660
מקושש עצים בשבת עולה 1660

* * * * *

"איש על העדה"

פרק כ"ז פסוקים ט"ז-י"ז:

"ויפקד ה' אל-ה' הרוחת לכל בשר איש על העדה. אשר יצא לפניו ואשר יבא לפניו ואשר יוציאם ואשר יביאם..."

פינחס רבה (כ"א, י"ד): "...כיון שירשו בנות צלפחד אביהן אמר משה הרי השעה שאתבע בה צרכי אם הבנות יורשות בדין הוא שירשו בני את כבודי אמר לו הקב"ה (משלי כ"ז) נוצר תאנה יאכל פריה, בניך ישבו להם ולא עסקו בתורה יהושע הרבה שרתך והרבה חלק לך כבוד והוא משכים ומעריב בבית הועד שלך והוא מסדר את הספסלים והוא פורס את המחצלות הואיל והוא שרתך בכל כחו כדאי הוא שישמש את ישראל שאינו מאבד שכרו קח לך את יהושע בן נון..."

לפי המדרש משה רבנו חשב שאולי בניו ימשיך את דרכו.
ורמז:

"ואשר יבא לפניו ואשר יוציאם" עולה 1399
"בדין הוא שירשו בני את כבודי" עולה 1399

ורמזו כאן שיהושע ימשיך:

"הרוחת לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניו"
באתב"ש:

צגפסא כלך שבג תמב זך צזקץ תבג מהת כוטמצי

סוף תיבות, אותיות: א', ד', ג', ב', ד', י', ג', ת', י' עולה 549
יהושע בן נון עולה 549

ובגלל:

"יאכל פריה" באתב"ש: מתלך וגמץ עולה 629
יהושע בן נון באתב"ש: **מצבפז שט טפן** עולה 626 ועוד 3 מילים עולה 629
(הוא זה שיקבל שכרו, שיאכל פרי עבודתו, ששימש את חכמים בכל כוחו)

בניו של משה רבנו הם גרשם ואליעזר, ולפי:

שמות פרק י"ח פסוקים ג'-ד':

"ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם... ושם האחד אליעזר..."

ורמזים שהתכוון להם:

(1) **"העדה אשר יצא לפניו" עולה 901**
"שם האחד גרשם" עולה 901

(2) **"ואשר יבא לפניו ואשר יוציאם"**

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ו'+ר', י'+א', ל'+ס', ו'+ר', י'+ס' עולה 543
גרשם עולה 543

- (3) **"יבא לפניהם ואשר יוציאם ואשר"**
ראש וסוף תיבות, אותיות:
י'+א', ל'+ס', ו'+ר', י'+ס', ו'+ר' עולה 543
עולה 543 **גרשם**
- (4) **"יצא לפניהם"** עולה 316 ועוד 2 מילים עולה 318
עולה 318 **אליעזר**
- (5) **"אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר"**
סוף תיבות, אותיות: ר', א', ס', ר', א', ס', ר' עולה 682
עולה 682 **"ושם האחד אליעזר"**
- (6) **"ה' א-לה-י הרוחת לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניהם ואשר"**
באתב"ש:
מ-ץ תכצם צגפסא כלך שבג תמב זך צזקץ תבג מהת כוטמצי פתבג
סוף תיבות, אותיות:
ץ', ס', א', ד', ג', ב', ד', צ', ג', ת', י', ג' עולה 682
עולה 682 **"ושם האחד אליעזר"**

* * * * *

קרבן המנחה

בקרבן המנחה של עולת התמיד כתוב:

פרק כ"ח פסוק ה':

"ועשירית האיפה סלת למנחה בלולה בשמן כתית..."

ובקרבן המנחה של שבת כתוב:

פרק כ"ח פסוק ט':

"ושני עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו"

ובקרבן המנחת של ראש חודש כתוב:

פרק כ"ח פסוק י"ב:

"ושלשה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן..."

ובקרבן מנחה של החגים וימים הטובים כתוב (לדוגמה):

פרק כ"ח פסוק כ':

"ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה עשרנים..."

ונשאלת השאלה:

למה אצל קרבן התמיד, קרבן שבת, וקרבן ראש חודש כמות הסלת בא לפני המילים "סלת", אבל בכל החגים וימים הטובים הסדר הפוך. כמות הסלת בא אחרי המילים "ומנחתם סלת"?

אין לי תשובה לשאלה הזאת, אבל נראה לי שאפשר ללמוד מזה מוסר.

במישור הרעיוני:

כאשר אדם עושה דבר הרבה פעמים, הדבר הופך אצלו לשגרה. ויש סכנה בשגרה, כי יכולה להביא אותו לעשות דבר מהרגל ולא לכוון נכון. השגרה יכול להביא לשעמום. ומה עושים למנוע דבר כזה? עושים מאמץ לכוון נכון את עבודתו.

והנה קרבן התמיד (הבא פעמים ביום), וקרבן שבת (הבא פעם בשבוע), וקרבן ראש חודש (הבא מדי חודש) הם דברים שעושים אותם יחסית הרבה פעמים. והתורה הקדימה כמות המנחה ("ושני עשרנים") לפני איכות המנחה ("סלת"). ובחגים וימים טובים (שכל אחד מהם לא בא יחסית הרבה פעמים בשנה) הקדימה התורה איכות המנחה ("סלת") לפני כמות המנחה ("שלשה עשרנים").

ונראה להגיד שיש בעבודת הקב"ה צד של כמות וצד של איכות. לפעמים מקדימים הצד של כמות ולפעמים הצד שאיכות.

וניקח מזה מוסר (בעבודתנו, בתפלתנו):

בדברים שבשגרה, כמו תפילת שמונה עשרה (שלשה פעמים ביום), נשים הדגש על 'כמות', כלומר, להגיד הדברים במלואם, ולא לדלג. כי בדברים שבשגרה יש סכנה שנעבור עליהם מהר בלי כוונה וגם אפשר לפספס דברים בלי להרגיש. אבל בדברים שלא בשגרה, כמו תפילות החגים, וימים הטובים, שבדרך כלל קוראים

אותם מתוך הסידור כי הם לא שגורים בפינו, נשים הדגש על 'איכות'. וגם הם ימים של "ושמחת בחגך", ויש מצב רוח להתפלל יותר מהלב בכוונה טובה, כלומר באיכות יותר גדולה.

צדיקים ראשונים היו שוהים שעה לפני שהם התחילו להתפלל כדי להכין עצמם. אנחנו (בעוונותינו הרבים) בקושי מתכוונים (ואמרו אנשי מוסר, בצחוק, שאולי כדאי להגיד תפילת הדרך לפני שנגשים להתפלל. כי בשעת התפלה המחשבות שלנו מטיילות). ומה טוב אם יכולנו לכוון בעבודתנו גם בכמות וגם באיכות כל הזמן.

* * * * *

"וירא", "ויקם", "ויקח"

כתוב:

פרק כ"ה פסוק ז':

"וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו"

כתוב על פינחס: **"וירא", "ויקם", "ויקח"**.

ונראה שהמילים האלו עומדים מול אותו המילים הנאמר על בלק ובלעם.

"וירא" של פינחס

מול:

"וירא" של בלק

(במדבר כ"ב, ב' - "וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי")

ראה שישראל הרגו שני מלכי האמרי, סיחון ועוג.

והם היו חזקים ומגינים על מואב, ולא נשאר מהם שריד.

וגם נראה להגיד שראה אומה הדומה לאומה שלו בזנות, נשמדים.

כלומר ראה את האמרי שטופי הזימה נשמדים.

בלק שכר את בלעם לקלל את ישראל ומתוך כך בלעם יעץ לו להכשיל אותם במעשה

זמרי, בזימה. ופינחס ראה את כל זה ועשה מעשה להפסיק את מעשה הזנות.

"וירא":

"פינחס בן אלעזר" עולה 568

מה ראה? ראה שבלק ובלעם רוצים:

להחטיאם בזנות עולה 568

"ויקם" של פינחס

מול:

"ויקם" של בלעם

(במדבר כ"ב, א' - "ויקם בלעם בבקר ויחבש את אתנו וילך עם שרי מואב")

בלעם קם מוקדם בבוקר לצאת לדרך, מיהר לקלל אותם ולייעץ נגדם.

הלך עם שרי מואב (רש"י - "לבו כלבם שוה")

"אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה"

באתב"ש:

תכזעג שט תצגט צלצט פמדי יאפל צקץ

סוף תיבות, אותיות: ג', ט', ט', ט', י', ל', י' עולה 160

"ויקם" פינחס לעצור ייעוצו של בלעם של:

זנות באתב"ש: עטפא עולה 160

בלעם קם להכשיל את ישראל, פינחס קם להציל את ישראל.

"ויקח" של פינחס

מול:

"ויקח" של בלק

(במדבר כ"ב, מ"א, במדבר כ"ג, כ"ח - "ויקח בלק את בלעם")

בלק לקח את בלעם למקומות שיראה משם פורענות של ישראל.

בידו של פינחס

במדבר פרק כ"ה פסוק ז':

"וירא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו"

נשאלת השאלה "בידו" למה?

הלא ברור שלקח את הרמח בידו, אם לא בידו במה?

אלה נראה להגיד לפי מה שהביא התורה תמימה.

שחז"ל דרשו מזה 'אין נכנסים עם כלי זיין לבית המדרש'.

ולפי המדרש פינחס 'שלף שננה והניחה באונקלי והיה נשאן והולך על מקלו'.

כלומר פינחס עשה את עצמו כאלו גם הוא רוצה להשתתף עם המדינית,

והיה הרומח מוסתר אצלו ואז נתנו לו להיכנס לאוהל והוא הוציא את הרומח והרג

אותם.

ואולי דרשו את זה ממה שכתוב "ויקם מתוך העדה". "מתוך העדה" למה לי?

(כי נראה שהיה מספיק להגיד 'ויקם'). שפינחס עשה את עצמו כאחד מהעדה ואז נתנו לו

להיכנס לאוהל. ואז 'קם' מלעשות עצמו חלק מהעדה והרג אותם.

התורה תמימה הביא עוד דבר.

דורשי רשומות אמרו על הפסוק (פרשת שופטים) "ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקבה".

שכל שלושת הדברים האלו דרשו ממה שעשה פינחס.

'הזרוע' כי לקח "רמח בידו".

'הלחיים' כנגד תפילה כמו שכתוב (תהלים ק"ו, ל') "ויעמד פינחס ויפלל".

"קבה" כמשמעו "את האשה אל קבתה"

במישור הרעיוני:

פינחס החל את הנקמה במדין כאשר הוא קם מתוך העדה ויקח רמח בידו.

והרג את כזבי בת צור (צור הוא בלק אחד מחמשת מלכי מדין).

ואמרו חז"ל, 'המתחיל במצווה אמורים לו גמור'

"בידו" – בידו פתח את הנקמה, ובידו סיים את הנקמה.

כי פינחס הכהן נשלח על ידי משה רבנו למלחמת מדין ככהן משוח מלחמה.

והוא זכה לקחת למלחמת מדין את כלי הקדש וחצצרות התרועה בידו, ולפי:

במדבר פרק ל"א פסוק ו':

"וישלח אתם משה אלף למטה לצבא אתם ואת פינחס בן

אלעזר הכהן לצבא וכלי הקדש וחצצרות התרועה בידו"

"וכלי הקדש וחצרת התרועה"

ראש תיבות, אותיות: ו', ה', ה, עולה 22 למנין המילה "בידו"
לרמוז:

אחרי שרגישת:

קנאה עולה 156

דחף את פינחס:

"ויקם" עולה 156

"מתוך העדה"

רגישת:

הקנאה באתב"ש: **צדטתץ** עולה 593

שלו בא לביטוי בלקיחת:

"רמח בידו" באתב"ש: **גיס שמקף** עולה 593

כלומר התחיל הנקמה "בידו" ("ויקח רמח בידו"), וזכה לסיים הנקמה "בידו" ("וכלי הקדש והצרת התרועה בידו")

וכלי הקדש הם:

רש"י: "הארן והציץ"

ובשימוש הציץ הפיל את מלכי מדין ובלעם ארצה (כי הם עשו כשפים ופרחו באוויר) והם

נהרגו על חלליהם (בחרב), ולפי:

במדבר פרק ל"א פסוק ח':

"ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת רבע חמשת

מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"

* * * * *

תק"ן (550) בהמות

פרק כ"ט פסוק: ל"ג:

"ומנחתם ונסכהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפטם"

מהר"ם:

"בפרי' השביעי. ב' פסוקים באורייתא דכל תיבותיהן מסיימין בממיי"ן. עזים מאתים ותיישים עשרים (בראשית ל"ב, ט"ו). 'ומנחתם ונסכהם לפרים וגו'. א"ל הקב"ה ליעקב אני הבטבחתך שלא לירא מעשיו הרשע ולא משום אדם, ואמרי אליך ושמרתך בכל אשר תלך, ואתה לא סמכת על דברי ולא בטחת בי שאשמרך מעשו עד ששלחת לו דורונות ומנחה תק"ן בהמות, חייד שבניך יצטרכו לפורען לי, והם תק"ן בהמות המוטלים על הציבור בכל שנה לבד מהתמידים שבכל יום שהם חוקו של גבוה ולבד מקרבנות של שמיני עצרת שהם דורון של גבוה. וכל משמע כן שהרי קודם שמיני עצרת נאמר הפסוק ומנחתם ונסכהם מיד לאחר ז' ימי החג פי' אז שלמו תק"ן...."

מהר"ם, רבינו מאיר ב"ר ברוך מרוטנבורג (נפטר ב1293), מסביר ששלח יעקב אבינו 550 בהמות כמנחה לעשו.

וכנגד הדבר הזה בניו של יעקב אבינו יצטרכו להקריב 550 קרבנות צבור במשך כל השנה.

והחישוב (ראה חומש תורת חיים ממוסד הרב קוק):

104 52 ל שבתות השנה (2 בכל שבת), 11 לכל ראש חודש סה"כ 132, 77 בפסח, 1 בעומר, 24 בשבועות, 10 בראש השנה, 13 ביום הכפורים, 189 בסוכות, סה"כ 550.

ונראה שיש עוד רמז בפסוקים האלו המקשר ביניהם.

למרות שמספר המילים בשני הפסוקים שונה (7 ו8), מספר אותיות מ' בפסוקים זהה, ולפי:

פרק כ"ט פסוק ל"ג:

"ומנחתם ונסכהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפטם"

יש 10 אותיות מ'.

וגם:

בראשית פרק ל"ב פסוק ט"ו:

"עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים ואילים עשרים"

יש 10 אותיות מ'.

ואולי האות מ' רומז על המילה מנחה. 10 פעמים של האות מ' רומז על ששלח לעשו מנחה הכולל 10 קבוצות של בהמות, והם:

עזים, תישים, רחלים, אילים, גמלים מיניקות, בניהם, פרות, פרים, אתנת, עירם.

10 פעמים האות מ' בשני הפסוקים, מקשר ביניהם, קרי, בין המנחה ששלח יעקב אבינו לעשו, לבין קרבנות הציבור של כל השנה.

וגם:

10 פעמים 40 (האות מ' עולה 40) עולה 400 למנין המילים 'עין רע'.

עשו בא עם 400 איש ושם עינו ברכוש של יעקב אבינו.

וכדי לסמא עיניו יעקב אבינו שלח לו מנחה של 10 קבוצות, הכולל הרבה בעלי חיים.

ועל הדבר הזה כתב המהר"ם שבניו נתחייבו באותו מספר בהמות לקרבנות הציבור בכל שנה.

ועוד:

כאשר יעקב אבינו שולח המנחה לעשו הוא מצוה לעבדיו:

בראשית פרק ל"ב פסוק י"ז:

"ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר"

תשאירו רוח בין עדר לעדר. וכדי להאריך זמן הגעת המנחה לעשו, שייראה גדולה ביותר.

ורמזים לתק"ן (550):

"עדר עדר" עולה 548 ועוד 2 מילים עולה 550
תק"ן עולה 550

וגם:

"עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין"

באתב"ש:

זשקמף זקג זקג כשקף פמתיג תך זשקמף זשגף כוטס פגפס אבמף שמת זקג כשמת
סוף תיבות, אותיות:

ף, ג', ג', ג', ד', ף, ף, ף, ף, ף, ף, ף, ט', ג', ט' עולה 550
תק"ן עולה 550

וצריך עיון:

כתב מהר"ם שמספר בעלי החיים ששלח יעקב אבינו לעשו היה 550 בעלי חיים. וזה הסכום הכתוב בפירוש בפסוקים בספר בראשית (פרק ל"ב פסוקים ט"ו-ט"ז). כאשר אצל הגמלים כתוב, "גמלים מיניקות ובניהם שלשים" לפי זה נראה שהיו רק 30 ביחד. וכן מפרש האבן עזרא - "הכל היו שלשים" וגם הרב בכור שור פירש ששלח 30 סה"כ, 20 נקבות ראויות להניק 10 זכרים. וגם רד"ק פירש "עם בניהם היו שלשים".

ובגלל שלכל סוג בהמה הכתוב שם, התורה נותנת מספרו, כל אחד לחוד, ואילו אצל הגמלים כלל המיניקות עם בניהם במספר "שלשים", זה אומר דרשני. ורש"י פירש על סמך המדרש (וישלח רבה. וראה שפתי חכמים על פירוש) שלגבי הגמלים, "גמלים מיניקות ובניהם שלשים", הכוונה ל30 נקבות "עם בניהם, בנאיהם, הזכרים כנגד הנקבות", קרי 30 נקבות ו30 זכרים. ומובא בחז"ל (רש"י, מדרש) שבגלל שהזכרים צנועים בתשמישם התורה לא כתבה מספר 'בניהם' לחוד. (ויש שפירשו הכוונה ל30 אמהות ו30, "ובניהם" וולדות, 15 זכרים ו15 נקבות). לפי זה יוצא שיש דעות בחז"ל לגבי כמה בהמות שלח, 550 או 580. עוד, אם הכוונה לסמא עיניו של עשו, ככול שהמספר גבוהה יותר בקלות, יותר מסמא עיניו.

(ומובא, ראה חומש תורת חיים ממוסד הרב קוק, שכנראה לא היה בידי מהר"ם הפירוש של רש"י, שנפטר בשנת 1104).

* * * * *

קרבן חטאת בחגים

בקרבנות ראש חודש, הרגלים, וימים הטובים המתוארים בפרשת פינחס יש בכל אחד מהימים האלו קרבן חטאת. קרבן החטאת הינו שעיר. לפעמים כתוב שעיר ולפעמים כתוב שעיר עיזים. לדוגמה:

בפסח כתוב: "שעיר עיזים אחד חטאת לכפר אליכם"
בעצרת כתוב: "שעיר עיזים אחד לכפר אליכם"
בראש השנה כתוב: "שעיר עיזים אחד חטאת לכפר אליכם"
ביום הכפורים כתוב: "שעיר עיזים אחד לחטאת לכפר אליכם"
בסוכות יש הבדלים:
בימים א, ב, ד כתוב: "שעיר עיזים אחד חטאת..."
בימים ג, ה, ו, ז כתוב רק: "שעיר חטאת אחד..."
בשמיני עצרת כתוב: "שעיר חטאת אחד..."

ונשאלת השאלה למה כתוב בימים א, ב, ד של סוכות "שעיר עיזים", ובימים ג, ה, ו, ז של סוכות "שעיר"?

בחג הסוכות מקרבים סהכ"ל 70 פרים. חז"ל נתנו לזה שתי סבות:
1) כנגד 70 אומות העולם (רש"י)
2) כנגד 52 שבתות ו18 ימים טובים בשנה (חזקוני)

כנגד 70 אומות העולם

הגאון נתן הסבר למה בימי חג הסוכות כתוב לפעמים שעיר ולפעמים שעיר עיזים. לפי הסיבה הראשונה לעיל הפרות הם כנגד 70 אומות העולם. אומות העולם מתחלקות מאז יצחק אבינו בן ישמעאל ובין עשו. לפי זה צריך להיות 35 פרים כנגד האומות מישמעאל ו35 כנגד האומות מעשו. עשו ידוע כשעיר. וישמעאל כעז. יוצא איפוא שבימים א, ב, ד (שכתוב בהם שעיר עיזים) יש 35 פרים כנגד ישמעאל (10+12+13). ובימים ג, ה, ו, ז (שכתוב בהם רק שעיר) יש גם 35 (7+8+9+11) פרים כנגד עשו. אם היה כתוב שעיר עיזים ביום ג (ולא שעיר) החלוקה היתה בשווה.

כנגד 52 שבתות ו18 ימים טובים בשנה

במקרה הזה אולי אפשר לתרץ ככה:
בכל יום של סוכות הפרים כנגד חגים ושבתות. אם נתחיל מהחג הראשון בשנה, חג הפסח, ונחלק 70 הפרים בהתאם לימים טובים ולשבתות השנה נקבל:
ביום הראשון של חג הסוכות יש 13 פרים. אם מתחילים מפסח, יוצא שזה כנגד 7 ימי הפסח ועוד כמה שבתות (אבל לא מכילה פר כנגד עצרת).
ביום השני של סוכות יש 12 פרים, כנגד עצרת וכמה שבתות.
בפסח וגם בעצרת כתוב "שעיר עיזים", אז בגלל שיש פרים כנגד יום (או ימים) שכתוב בהם "שעיר עיזים", כתוב בימים אלו בסוכות גם "שעיר עיזים".
ביום שלישי של סוכות יש 11 פרים וזה רק כנגד שבתות (בקיץ), אז כתוב ביום ג של סוכות רק "שעיר".
ביום הרביעי של סוכות יש 10 פרים וזה כנגד ראש השנה, יום הכפורים, וחלק מחג הסוכות. כאן יש ימים שכתוב בהם "שעיר עיזים", אז כתוב ביום ד של סוכות "שעיר".

עיזים".

ביום החמשי יש 9 פרים וזה כנגד חלק האחרון של חול המועד סוכות, שמיני עצרת, ושבתות. אבל בימים אלו כתוב רק "שעיר", אז ביום החמישי של סוכות כתוב רק "שעיר".

ביתר הימים של סוכות יש רק פרים כנגד שבתות (החורף) אז כתוב בימי ששי ושביעי של סוכות רק "שעיר".

* * * * *

יקוו המים פרשת מטות

פרשת מטות

נקמה במדין

ה' אמר למשה רבנו :

פרק ל"א פסוק ב' :

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמיד"

ומשה רבנו אמר לבני ישראל :

פרק ל"א פסוק ג' :

"ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין"

ונשים לב להבדלים בפסוקים :

- ה' אמר "נקמת בני ישראל", ומשה רבנו אמר "נקמת ה'"

(נקמה של "ישראל" לעומת נקמת "ה')

- ה' אמר "מאת המדינים", ומשה רבנו אמר "נקמת ה' במדין"

("המדינים" לעומת "במדין")

ונביא כמה רעיונות של חז"ל להבדלים אלו.

(חלק מהרעיונות לקוחים מאתר חידוש, בית מדרש שלך ברשת)

והביא באתר חידוש (בשם לקוטי לוי יצחק) :

"לתת נקמת ה' במדין" (במדבר ל"א, ג'). ואילו בפסוק הקודם נאמר "נקמת בני ישראל". הקב"ה מדקדק בכבודן של ישראל יותר מבכבודו, ולכן אמר שהמלחמה היא "נקמת בני ישראל", ואילו משה מדקדק יותר בכבודו של מקום, ומבחינתו אין כאן אלא "נקמת ה'".

ולמה משה תלה הנקמה בה' :

מטות רבה ב' (על המילים "לתת נקמת ה' במדין") : "אמר הקדוש ברוך הוא להם, אינו אלא דיקו שלכם שגרמו לי להזיק אותן. אמר משה : ריבון העולמים! אם היינו ערלים, או עובדי עבודת כוכבים, או כופרי מצות, לא היו שונאים אותנו ואינן רודפין אחרינו, אלא בשביל תורה ומצות שנתת לנו, הלכך הנקמה שלך, לתת נקמת ה' במדין".

ורמז :

"נקמת ה'" עולה 616 למנין המילה **'התורה'**.

שבגלל שאנחנו שומרים את **התורה** שנתת לנו, הם שונאים אותנו, ולכן הנקמה של ה'.

האם יש הבדל בין נקמה מאת "המדינים" לבין נקמה "במדין"?

והביא באתר חידוש (בשם ספר המאמרים תרנ"ט) :

'מדין' הוא מלשון מדון ומריבה, פירוד לבבות ושנאת חנם, שאחד שונא את השני לא מפני שפגע בו, אלא מפני שישותו אינה סובלת את מציאותו של השני. רק משה, שהיה סמל הביטול והענווה, היה מסוגל לבטל את הישות והגאווה של קליפת מדין.

ואוסיף ואגיד, רק הקב"ה יודע מה שבלב האדם- למה הוא שונא. ואולי לפי זה כתוב "נקמת ה' במדין", נקמה נגד השונאים את עמו ישראל שנאת חינוס (הרמוז במילה "מדין").

וגם:

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים" — זה נקמה גשמית נגד אנשי מדין, להכרית אותם במידה כנגד מידה על שגרמו ל24 אלף מישראל למות במגפה. **"נקמת ה' במדין"** — זה גם נקמה רוחנית. רומז גם על נקמה נגד הפילוסופיה של מדין, של הפקרות וקלקול המידות. ואולי גם נגד השר שלהם (לכול אומה יש מלאך, שר בשמים. כמו שהיה במצרים ובאלוהיהם עשה שפטים), ולפי הכתוב:

דברים רבה (א', כ"ב): "שאינן הקב"ה פורע מאומה עד שפורע משרו תחלה"

וגם נגד כשופים והפעלת רוח הטומאה שהפעילו במלחמה נגד ישראל. ואסביר:

משה רבנו שלח את פינחס ככהן משוח מלחמה לנקום במדין (הלא הוא התחיל במצווה תחילה, ואמרו חז"ל 'המתחיל במצווה אומרים לו גמור'), והוא לקח עמו כלי הקודש, ולפי: פרק ל"א פסוק ו':

"וישלח אתם משה אלף למטה לצבא אתם ואת פינחס בן אלעזר הכהן לצבא וכלי הקדש וחצרות התרועה בידו"

והתוצאה:

פרק ל"א פסוק ח':

"ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת אוי חמשת מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"

רש"י (על המילים "כלי הקדש"): "זה הארון והציץ שהיה בלעם עמהם ומפריח מלכי מדין בכשפים והוא עצמו פורח עמהם. הראה להם הציץ שהשם חקוק בו והם נופלים, לכך נאמר 'על חלליהם' במלכי מדין, שנופלים על החללים מן האויר, וכן בבלעם כתוב על חלליהם בספר יהושע (י"ג, כ"ב)"

המלחמה "במדין" לא רק מלחמה גשמית עם כלי מלחמה, עם חרב, אלא גם מלחמה רוחנית עם כלי הקודש, עם הציץ שבו חקוק שם ה'.

ונסים עם רעיון של הרבי מליובאוויטש (על המילים "לתת נקמת ה' במדין"): "שהעומד כנגד ישראל כאילו עומד כנגד הקב"ה" (רש"י). בוא וראה כמה גדולה חיבתם של ישראל לפני המקום, שהרי מדובר בנקמתם של מי שמתו בעוון בנות מדין ובעוון עבודה זרה, ועל יהודים אלה אומרת התורה שהעומד נגדם כעומד נגד הקב"ה"

* * * * *

מלחמת מדין

פרק ל"א פסוק ב':
"נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים..."

"נקם" עולה 190 למנין המילה 'קץ'.
רמז שהנקמה יהיה לשים קץ למדינים. (תהרוג אותם).

ועוד:
פרק ל"א פסוק ג':
"ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין"

ועוד:
"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן"
באתב"ש: ומטסח שט תכזעג שט תצגט צלצט
סוף תיבות, אותיות: ח', ט', ג', ט', ט', ט', ט' עולה 47
"נקם נקמת"
באתב"ש: טדי טדיא
עולה 47
אמרו חז"ל: "המתחיל במצוה אמור לו גמור"
פינחס שהתחיל במצוה, שהרג את זמרי וכזבי, מיועד לגמור אותה
ולהוביל את המלחמה נגד המדינים.

עולה 195 "אלף למטה"
"לכה קבה לי אתו אולי אוכל להילחם בו"
ראש תיבות, אותיות: ל', ק', ל', א', א', א', ל', ב' עולה 195

"אלף למטה אלף למטה" סה"כ 24,000 לנקום 24,000 שנפלו במגפה שנגרמה על יד
בלעם ובלק. ובלק הוא צור אחד מחמשת מלכי מדין.
נגד שנאת בלעם שאמר שבלק ביקש "לכה קבה לי אתו אולי אוכל להילחם בו"

* * * * *

”ואת השלל”

במלחמת מדין נצטוו בני ישראל על גיעולי נכרים. להכשיר הכלים שבזזו ממדין. דעת זקנים: ”תימה, מפני מה לא נצטוו ישראל על גיעולי נכרים במלחמת סיחון ועוג כמו במלחמת מדין? ויש לומר ששאר מלחמות היו בשדה ולא היו שם כלי תשמישי בית אבל כאן שהמלחמה היתה במדין ושללו הבתים הוצרכו להזהר על גיעולי נכרים”

לכאורה צריך כאן בירור. כי בחומש דברים כתוב שכן באו על הערים במלחמות סיחון ובמלחמת עוג. ושהיה שם ביזת הערים.

ולפי:

במלחמת סיחון:

דברים פרק ב' פסוק ל"ה:

”רק הבהמה בזזנו לנו ושלל הערים אשר לכדנו”

במלחמת עוג:

דברים פרק ג' פסוק ז:

”וכל הבהמה ושלל הערים בזזנו לנו”

ואם באו אל הערים אחרי הניצחון, למה לא קבלו דיני גיעולי נכרים אז?

אלא צריך להגיד:

מה שכתוב ”ושלל הערים”, הכוונה של המילה ”שלל” הינו תכשיטים ומלבושים, אבל לא כלים. וזה לפי פירוש רש”י על המילה ”שלל” במלחמת מדין:

פרק ל”א פסוק י”ב:

”ויבאו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל עדת בני ישראל את השבי ואת המלקוח ואת

השלל אל המחנה אל ערבת מואב אשר על ירדן ירחו”

רש”י (על המילה ”שלל”): ”הן המטלטלין של מלבוש ותכשיטין”

(וגם אונקלוס תרגם ”שלל”, ”עדנא”, ויונתן בן עוזיאל תרגם ”שלל”, ”וית עדיתא”)

לפי זה יוצא שפירוש דעת זקנים מכוון הטוב. כי למרות שהמלחמה הייתה בשדה, והם באו ובזזו הערים אחרי הניצחון, לא כתוב שהביאו אתם בחזרה כלי נכרים מהמלחמות האלו.

(גם כתוב במלחמת סיחון ”החרם כל עיר...”. וכוונת המילה ”החרם” זה שהרגו כל האנשים. אבל אולי זה גם רומז שהם החרימו דברים, כמו הכלים, ורק דבר שלא היה בגדר כלי בהמה ותכשיט לקחו)

* * * * *

”אלף למטה”

פרק כ”ב פסוקים ב’-ג’

”ויגר מואב מפני העם...ויאמר מואב אל זקני מדין...”
התחיל ”ויגר מואב”, ואז בלק צירף את זקני מדין למערכה נגד ישראל, וזה הוביל שהוא, וגם הם, יהרגו.

”ויגר מואב” באתב”ש : פמרג יפתש עולה 1113
”ואת מלכי מדין הרגו” באתב”ש : פתא יכלם יקמט צגרף עולה 1113

בלק שלח לקרוא לבלעם ואמר לו :
במדבר פרק כ”ב פסוק ו’ :

”ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני אולי אוכל נכה בו...”

בלק רצה להכות בישראל, ואמר :
”אוכל נכה” עולה 132 למנין בלק. כי הוא המלך למואב והמפקד למדין בעת ההיא.

הוא ’צור’, אחד מחמשת מלכי מדין :

”בלק בן צפור” עולה 560 ועוד 9 אותיות עולה 569

”ואת צור” באתב”ש : פתא הפג עולה 569

(פרק ל”א פסוק ח’- ”ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור...”)

והוא החשוב שבהם (וכאילו שווה כנגד כולם), ולפי :

”צור” עולה 296 ועוד 3 אותיות עולה 299

”המדינים” באתב”ש : ציקמטמי עולה 299

(פרק ל”א פסוק ב’- ”נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים...”)

ואחרי שבלעם נכשל במאמצו לקלל אותם,
”בלק הלך לדרכו” – ונראה להגיד שאחז בייעוץ של בלעם להכשיל אותם בזנות (הלך בדרכו שיעץ לו בלעם), ולפי :

”בלק הלך לדרכו” באתבש : שכד צכל כקגלף עולה 697

הרהור ערוה עולה 697

והוא הלך להפקיר בתו כזבי לזנות, והכשיל בהרהור ערווה ובמעשה זנות את ישראל בשטים :

”ואת צור” עולה 703

הרהור ערווה עולה 703

משה רבנו שולח 12000 אנשי צבא לנקום במדין (”אלף למטה”) :

פרק ל”א פסוק ג’ :

”וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה’ במדין”

פרק ל"א פסוק ד':
"אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל תשלחו לצבא"
פרק ל"א פסוק ה':
"וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה..."

שלחו אנשים צדיקים שלא יכשלו בעבירה (לא ערוה, לא זמה, לא זנות) עם נשי מדין, ויתעסקו רק במלחמה ("הרגו בחרב").
ולפי:
פרק ל"א פסוק מ"ט: "...ולא נפקד ממנו איש"
חזקוני: "ורבותינו אמרו לא נפקד ממנו לדבר עבירה"
אבל בהרהור כן נכשלו, ולפי:
רמב"ן: "ואמר להם משה אם כן קרבן זה למה, אמרו לו לכפר על נפשותינו מהרהור הלב"

(1) "וימסרו מאלפי" עולה 697
הרהור ערוה עולה 697

(2) "אלף" באתב"ש: ש תכו עולה 426
הרהור זנות באתב"ש: צגצפג עטפא עולה 426
"הרגו בחרב" עולה 426
התעסקו במלחמה ("הרגו בחרב"), אבל גם הרהרו.

(3) למטה באתב"ש: כינץ 170
זמה באתב"ש: עיץ 170

ושלחו אותם לנקום במדין ולנקום בראשם, במלכם בלק העולה 132, ולפי:
"מדין לתת נקמת ה' במדין"
ראש תיבות, אותיות: מ', ל', נ', י', ב' עולה 132

וכנגדם, וכנגדו (כנגד מחשבתו "אוכל נכה", וכנגד מעשיו שהפקיר את בתו לזנות), יצאו למלחמה:
"אלף למטה אלף למטה לכל מטות"
ראש תיבות, אותיות: א', ל', א', ל', מ' עולה 132
ומהם שרי אלפים ושרי מאות. 12 שרי אלפים ו120 שרי מאות, סה"כ 132 שרי מלחמה.

בלעם היה שם. כי אחרי שנכשל לקלל אותם חזר להיות קוסם והפך במיוחד יועץ לבלק, ולפי:
"יועץ" באתב"ש: מפזה עולה 132 למנין בלק.
(יועץ לו איך להכשיל את ישראל בזנות)

ובא לקבל שכרו על 24000 שנפלו במגפה. והוא עשה כשפים ופרח באוויר וגם פרחו אתו

חמשת מלכי מדין. פינחס שלקח עמו "כלי הקדש" (רש"י: "זה הארון והציץ") הראה להם הציץ והם נפלו:

"בלעם בן בעור"

באתב"ש: שכזי שט שזפג עולה 472 ועוד 3 מילים עולה 475

כלי הקדש עולה 475

(בלעם הופל על ידי כלי הקדש)

הציץ נקם בו (נקמת ה'):

(1) "נקם" עולה 190

ציץ עולה 190

(2) ציץ עולה 190 ועוד 3 אותיות עולה 193

עצת ערוה באתב"ש: זהא זגפץ עולה 193

(3) "אלף למטה" עולה 195

הציץ עולה 195

אלף למטה עשו נקמה במדין, והציץ בבלעם ובחמשת מלכי מדין.

(ואולי הציץ פגע בבלעם לפי המובא בכלי יקר- שהציץ מכפר על עזות מצח, ועל זנות שבגלוי, ועל טומאת הקדשים)

ודינו:

(1) "בלעם בן בעור הקוסם" באתב"ש: שכזי שט שזפג צדפחי עולה 1228

בדין מכשפה לא תחיה באתב"ש: שקמט ילבוץ כת אסמץ עולה 1228

(2) "בלעם בן בעור" באתב"ש: שכזי שט שזפג עולה 1036

"הרגו בחרב" באתב"ש: צגרף שסגש עולה 1036

וגם חמשת מלכי מדין עשו כשפים ופרחו אתו באוויר, וגם דינם:

"מלכי מדין הרגו על חלליהם" באתב"ש: יכלם יקמט צגרף זך סככמצי עולה 899

"מכשפה לא תחיה" עולה 899

וסופם:

פרק ל"א פסוק ח':

"ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת רבע חמשת

מלכי מדין ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"

* * * * *

"לכל מטות ישראל"

פרק ל"א פסוקים ד' - ה' :
"אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל תשלחו לצבא. וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר אלף חלוצי צבא"
רש"י (על המילים "לכל מטות ישראל"): " (ספרי) לרבות שבט לוי"
שגם שבט לוי שלחו אנשים למלחמת מדין.

(1) "מטות ישראל" עולה 996
לרבות שבט לוי עולה 995

(2) "למטה אלף למטה לכל מטות"
באתב"ש :

כינץ תכו כינץ כלך ינפא עולה 977 ועוד 18 אותיות עולה 995
לרבות שבט לוי עולה 995

(3) "וימסרו מאלפי ישראל" סוף תיבות, אותיות : ו', י', ל', אותיות המילה 'לוי'.

* * * * *

”וימסרו מאלפי ישראל”

פרק ל”א פסוק ה’:

” וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר אלף חלוצי צבא”
רש”י: ”...ומששמעו שמיתת משה תלויה בנקמת מדין לא רצו ללכת עד שנמסרו על כרחן”

עולה 2189 ”וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר”
עולה 2189 סרבו, ולא רצו ללכת עד שנמסרו על כרחן

* * * * *

”המתחיל במצווה אומרים לו גמור”

פרק ל”א פסוק ו’:

”וישלח אתם משה אלף למטה לצבא אתם ואת פינחס בן אלעזר הכהן לצבא וכלי הקדש וחצרות התרועה בידו”

רש”י: ”...מי שהתחיל במצווה שהרג את כזבי בת צור יגמור”

דעת זקנים מבעלי התוספות: ”...ולמה שלח פינחס דמי שהתחיל במצווה אומרים לו גמור”

ושואלים בחז”ל למה משה רבנו בעצמו לא יצא למלחמה נגד מדין? ומתרגמים שבגלל שמשה רבנו גר בארצם הרבה שנים (לפי המדרש, 40 שנה) הוא לא רצה להיות כפוי טובה. ולפי זה הוא שלח את פינחס לנקום נקם במדין. כי פינחס התחיל במצווה כאשר הרג את כזבי, וזה לפי הכלל 'המתחיל במצווה אומרים לו גמור'.

(1) ”פינחס בן אלעזר הכהן לצבא וכלי הקדש וחצרות התרועה בידו”

ראש וסוף תיבות, אותיות:

פ'+ס', ב'+ן, א'+ר', ה'+ן, ל'+א', ו'+י, ה'+ש', ו'+ת, ה'+ה, ב'+ו',

עולה 1224

עולה 1224

המתחיל במצווה אומרים לו גמור

(2) ”למטה לצבא אתם ואת פינחס בן אלעזר הכהן לצבא וכלי הקדש וחצרות

התרועה בידו”

סוף תיבות, אותיות:

ה', א', ס', ת', ס', ן, ר', ן, א', י, ש', ת', ה', ו',

עולה 1528

עולה 1528

מי שהתחיל במצווה אומרים לו גמור

(3) ”וחצרות התרועה בידו”

עולה 1508 ועוד 17 אותיות ועוד 3 מילים

עולה 1528

עולה 1528

מי שהתחיל במצווה אומרים לו גמור

* * * * *

”וכלי הקדש”

פרק ל”א פסוק ו’:
”וישלח אתם משה אלף למטה לצבא אתם ואת פינחס בן אלעזר הכהן לצבא וכלי
הקדש וחצרות התרועה בידו”
רש”י: ”זה הארון והציץ...”

עולה 475 ”וכלי הקדש”

עולה 475 זה הארון והציץ

* * * * *

"ויצבאו על מדין"

"ויצבאו על מדין כאשר צוה ה' את משה ויהרגו כל זכר"
יונתן בן עוזיאל: "ואתחילון על מדין אקפוה מתלת טריגונהא..."
פירוש יונתן: "פי' הקיפוה משלשה רוחות..."
ילקוט פרשת מטות ל"א: " ויצבאו על מדין, הקיפוה (משלש) (מארבע) רוחותיה, ר' נתן
אומר, נתן להם רוח רביעית כדי שיברחו"

"ויצבאו על מדין כאשר צוה ה' את משה" עולה 1713 ועוד 28 אותיות עולה 1741
נתן להם רוח הרביעית לבריחה עולה 1741

* * * * *

”מלכי מדין הרגו”

פרק ל”א פסוק ח’:

”**ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם...**”

רש”י (פסוק ו’): “בלעם עמהם, ומפריח מלכי מדין בכשפים, והוא עצמו פורח עמהם”

עולה 541 ועוד 16 אותיות עולה 557
”מדין הרגו על חלליהם”
מפריח באויר
עולה 557

* * * * *

"לרבות שבט לוי"

פרק ל"א פסוק ג':
"וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה'
במדין"
רש"י (על פסוק ד'): "לרבות שבט לוי"

לפי חז"ל גם שבט לוי שלח חלוצי צבא למלחמת מדין כי גם את שבט לוי ניסו להכשיל בזנות.

ורמזים:

- (1) "משה אל העם"
ראש תיבות, אותיות: מ', א', ה' עולה 46
לוי עולה 46
(גם דיבר לשבט לוי)
- (2) "אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא"
סוף תיבות, אותיות: ל', ס', ר', ו', ס', א' עולה 357
שבט לוי עולה 357
- (3) "החלצו מאתכם אנשים"
ראש תיבות, אותיות: ה', מ', א' עולה 46
לוי עולה 46
- (4) "ויהיו עלי"
באתב"ש:
פמצמף זך עולה 357
שבט לוי עולה 357
(גם אנשי לוי במלחמה)
- (5) "על מדין לתת נקמת"
באתב"ש:
זך יקמט כאא טדיא
ראש תיבות, אותיות: ז', י', כ', ט' עולה 46
לוי עולה 46
- (6) 'לתת נקמת"
באתב"ש:
כאא טדיא עולה 46
לוי עולה 46

(7) "לתת נקמת ה'"

באתב"ש :

כאא טדיא מ-ץ עולה 346 ועוד 11 אותיות עולה **357**

שבט לוי עולה **357**

(גם שבט לוי השתתפו בנקמה)

ועוד :

פרק ל"א פסוק ד' :

"אלף למטה אלף למטה לכל מטות ישראל תשלחו לצבא"

חזקוני : "אפילו משבט של לוי, שכוונתם לרעה היתה תלויה לכל ישראל"

"למטה אלף למטה לכל מטות" עולה **814**

אפילו של שבט לוי עולה **814**

(לכל המטות לרבות שבט לוי)

וגם :

"למטה אלף למטה לכל"

באתב"ש :

כינץ תכו כינץ כלך עולה 836 ועוד 14 אותיות ועוד 4 מילים עולה **854**

"אפילו משבט של לוי" עולה **854**

ועוד :

פרק ל"א פסוק ה' :

"וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר אלף חלוצי צבא"

(1) **"וימסרו מאלפי ישראל"**

סוף תיבות, אותיות : ו', י', ל' עולה **46**

לוי עולה **46**

(2) **"אלף חלוצי"**

באתב"ש :

תכו סכפהם

סוף תיבות, אותיות : ו', ס' עולה **46**

לוי עולה **46**

(גם שבט לוי שלח אלף חלוצי צבא)

* * * * *

הרגו בלעם

פרק ל"א פסוק ח':
"ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"
בעל הטורים: "ואת בלעם בן בעור הקוסם מלמד שהביאווהו לפני משה ודנוהו בדין מכשפה לא תחיה"

ורמזים:

(1) "בלעם בן בעור הרגו בחרב" עולה 898
"מכשפה לא תחיה" עולה 899

(2) "בלעם בן בעור"
באתב"ש:
שכזי שט שזפג עולה 1036
'דנוהו בדין מכשפה לא תחיה' עולה 1036

(3) "הרגו בחרב"
באתב"ש:
צגרף שסגש עולה 1036
'דנוהו בדין מכשפה לא תחיה' עולה 1036

ועוד:
"ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב" עולה 1311
עשו כישוף ופרחו באויר עולה 1305 ועוד 5 מילים עולה 1311

* * * * *

בלעם הרגו בחרב

פרק ל"א פסוק ח':

"...ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב"

יונתן בן עוזיאל:

"...והוה כיון דחמא בלעם חייבא ית פינחס כהנא רדיף מן בתרוי...ומן יד שלף סייפיה מן תיקא וקטליה"

(1) **"בעור הרגו בחרב"** סוף תיבות אותיות: ר', ו', ב' עולה 208
פינחס עולה 208

אולי רמז לדברי יונתן בן עוזיאל שפינחס הרג את בלעם הרשע.

(2) **"ואת בלעם"**, עולה 549 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 558
פינחס בן אלעזר עולה 558

(3) **"בן בעור הרגו"**

באתב"ש:

שט שפג צגרף

ראש וסוף תיבות, אותיות: ש'+ט', ש'+ג', צ'+ף' עולה 782

פינחס בן אלעזר הרגו עולה 782

* * * * *

”ואת צור”

פרק ל”א פסוק ח’:

”...ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם את אוי ואת רקם ואת צור...”

יונתן בן עוזיאל:

”וית מלכי מדינאי קטלו על קטולי משרייתהון ית אוי וית רקם וית צור הוא בלק...”

”ואת צור”, עולה 703 ועוד 6 אותיות ועוד 2 מילים עולה **711**

הוא בלק בן צפור מלך מואב עולה **711**

* * * * *

”וישבו”, ”ויקחו”, ויבאו”

במלחמת מדין כתוב:

פרק ל”א פסוק ט’:

”וישבו בני ישראל את נשי מדין ואת טפס ואת כל בהמתם ואת כל מקנהם ואת כל חילם בזזו”

פרק ל”א פסוק י”א:

”ויקחו את כל השלל ואת כל המלקוח באדם ובבהמה”

פרק ל”א פסוק י”ב:

”ויבאו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל עדת בני ישראל את השבי ואת המלקוח ואת השלל אל המחנה”

ופרוש המילים:

שלל - זה מטלטלים (רשב”ם).

שבי – אדם (רשב”ם)

מלקוח - ”ובמקום שכתוב שבי אצל מלקוח, שבי באדם, ומלקוח בבהמה” (רש”י)
חילם - זה בגדים, כלי אכילה, ממון (כסף וזהב), תכשיטים. רכושם (רס”ג).

יש שוני בסדר שמובאים הדברים האלו בפסוקים:

כאשר ”וישבו” (פסוק ט’) סדר הדברים:

נשי מדין, טפס, בהמתם ומקניהם, וכל חילם.

קרי, שבי, מלקוח, שלל.

כאשר ”ויקחו” (פסוק י”א) סדר הדברים:

שלל, מלקוח, אדם, בהמה.

כאשר ”ויבאו” (פסוק י”ב) סדר הדברים:

שבי, מלקוח, שלל

ונשאלת השאלה: למה שינה הכתוב?

ונראה לי להגיד:

”וישבו”

כאשר שבו אותם עשו את זה לפי נוהל המלחמה. ראשית הורגים את הלוחמים, הזכרים. ואחרי זה שובים את הנשים והטף (כי יש להם דעה ועלולים לברוח). ואחרי זה שובים את המקנה (שאינן להם דעה אבל יכולים לברוח ולהתפזר). ובסוף בזזו את חילם (לקחו המטלטלים מבתיהם שלא זזים).

”ויקחו”

כאשר יצאו ממדין לקחו ראשית את השלל (כל איש לקח הזהב והכסף והמטלטלים והרכוש שתפס מהם). ואחרי זה לקחו את הנשים והטף, ואחרי זה את המקנה.

רש"י: "מגיד שהיו כשרים וצדיקים ולא נחשדו על הגזל לשלוח יד בביזה שלא ברשות" בגלל שכאשר 'לקחו' כתוב "את כל", חז"ל למדו שבח על בני ישראל שלא לקחו שום דבר מהשלל לעצמם והביאו הכול בחזרה למחנה ישראל. ורק אחר כך נתנו לחלק מהם רשות לקחת לעצמם שלל ("בוזו איש לו").

אבל כאשר באו למחנה ישראל הדברים היו קצת שונים. ואולי זה הסיבה שסדר הדברים שונה. ונסביר:

"ויבאו"

כאשר באו קרוב למחנה ישראל כתוב:

פרק ל"א פסוק י"ג:

"ויצא משה ואלעזר הכהן וכל נשיאי העדה לקראתם אל מחוץ למחנה" משה רבנו וזקני ישראל יצאו ממחנה ישראל לפגוש את הלוחמים החוזרים ממלחמת מדין. ולמה יצאו ולא חיכו להם במחנה? יש אומרים (חזקוני) שיצאו בגלל שהלוחמים "שהללו היו טמאים מתים מהמדינים שהרגו" ולא יוכלו להגיע אל משה רבנו במחנה שכינה. יש אומרים (מדרש) שמשה רבנו יצא כדי לחלוק כבוד לתלמידי תלמידין. ויש אומרים (רש"י, מדרש) שיצאו בגלל "שראו את נערי בני ישראל יוצאים לחטוף מן הביזה".

והשאלה הנשאלת: מנעיין ידעו חז"ל שיצאו בגלל שנערי ישראל יצאו לחטוף מהביזה?

ונראה לי להגיד:

ששינוי סדר הדברים בפסוק "וישב" (לפי הסדר, שבי, מלקוח, שלל, קרי המילה 'שלל' בסוף) מייצרת סמיכות (בפסוק י"ב) בין המילה "שלל" למילים "אל המחנה" וסמיכות לעניין "ויצא משה..." הכתוב מיד אחריו (פסוק י"ג). וזה רמז שיציאת משה רבנו קשור "לשלל" ולמחנה. ובדיוק ליציאת נערי ישראל מן המחנה לחטוף מן הביזה (מן השלל).

ועוד רמזים לדבר:

(1) "ואלעזר הכהן וכל נשיאי העדה לקראתם אל מחוץ" עולה 1851 ועוד 34 אותיות עולה 1885
ראו נערי בני ישראל יוצאים לחטוף מן השלל עולה 1885

(2) "הכהן וכל נשיאי העדה לקראתם אל מחוץ למחנה" עולה 1670 ועוד 8 מילים עולה 1678
נערי בני ישראל יוצאים לחטוף מן השלל עולה 1678

(3) "משה ואלעזר הכהן וכל נשיאי העדה" באתב"ש:

יבץ פתכזעג צלצט פלך טבמתם צזקץ
סוף תיבות, אותיות: ׳צ׳, ג׳, ט׳, ד׳, ס׳, ׳צ׳, עולה 252
לחטוף מן הביזה עולה 252

* * * * *

”המלקוח ואת השלל”

פרק ל”א פסוק י”ב:
”ויבאו אל משה ואל אלעזר הכהן ואל עדת בני ישראל את השבי ואת המלקוח ואת השלל...”
כאשר בני ישראל נצחו את מדין הביאו את ”המלקוח” אל משה רבנו ואל אלעזר הכהן ואל עדת בני ישראל.
רש”י (על המילה ”מלקוח”): ”אדם ובהמה, ובמקום שכתוב שבי אצל מלקוח, שבי באדם ומלקוח בבהמה”
”מלקוח” כאן זה הבהמות.

ובמלחמת סיחון ועוג, למרות שכתוב שבזו הבהמות והערים, לא כתוב המילה ”מלקוח”.

כך כתוב במלחמת סיחון:

דברים פרק ב' פסוק ל"ה:

”רק הבהמה בזזנו לנו ושלל הערים אשר לכדנו”

וכך כתוב במלחמת עוג:

דברים פרק ג' פסוק ז':

”וכל הבהמה ושלל הערים בזזנו לנו”

(במלחמת עוג פירוש רש”י על המילה ”בזזנו”, שלא לקחו את הבהמות, החרומו אותם, ולקחו כסף וזהב)

כי במלחמת סיחון ועוג הרגו כל האדם, כמו שכתוב (במדבר כ”א, ל”ה) ”עד בלתי השאיר לו שריד”. והמילה ”מלקוח” זה כולל ’אדם ובהמה’ (רש”י) ורק כאשר המילה ”שבי” בא עם המילה ”מלקוח”, אז המילה ”מלקוח” זה הבהמה (ובמלחמת סיחון ועוג לא לקחו ”שבי”, קרי אדם).

וכאן, במלחמת מדין שכתוב המילה ”שבי” (קרי אדם), אז המילה ”מלקוח” רק על הבהמה.

ולמה התורה השתמשה כאן במילה ”מלקוח” במקום לכתוב המילה ’בהמה’ (כמו במלחמות סיחון ועוג)?

ונראה לי להגיד שיש במילה ”מלקוח” רמזים למה שהם גרמו, ולמה שהם עשו, לבני ישראל. הם הביאו את בני ישראל להתנהג כמו בהמות (זנות), וגרמו ל24,000 מישראל ליפול במגפה.

תנחומא מטות ג': ”אמר הקדש ברוך הוא להם, הריני ואתם זיקו שלכם מתבקשים שגרמו לי להזיק אתכם”

ובגלל זה, אחרי המגפה, הצטוו לפקוד את בני ישראל, ולפי:

במדבר פרק כ”ו פסוקים א’-ג’:

”ויהי אחרי המגפה. ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרן הכהן לאמר. שאו את ראש כל עדת בני ישראל...”

במילה ”המלקוח” יש רמז על הסיבה שנלקחה מהם (הנקמה בהם), כי הם גרמו למגפה ולפקודת בני ישראל (אחרי המגפה), ולפי:

”המלקוח” עולה 189 ועוד המילה עולה 190 לנין המילה ’פקוד’.

וגם:

”מלקוח” עולה 184 למנין המילה פקד’

ובגלל מעשיהם, ה' אמר למשה רבנו :

פרק ל"א פסוק ב' :

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים"

(וגם "נקם" עולה 190 לרמוז על סיבת הנקמה, קרי המגפה שגרם לפקוד)

ומשה רבנו אמר לעם :

פרק ל"א פסוק ג' :

"וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין"

נאמר למשה רבנו לנקום "נקמת בני ישראל" ומשה רבנו אמר לעם "נקמת ה'".

משה רבנו תלה את הנקמה בה'. וכתוב על זה במדרש (בתנחומא ובמטות רבה) :

תנחומא מטות ג' : "אמר משה, רבון העולם, אם היינו ערלים או עובדי עבודה זרה או כופרים במצות לא היו שונאים אותנו ולא רודפין אחרינו אלא בשביל תורה שנתת לנו, לכך הנקמה שלך"

בגלל שמדין באו להחטיא את בני ישראל (ללא סיבה) הנקמה הייתה בהם ולא במואב.

הלא המואבים חששו שבני ישראל ייקחו את ארצם ויצאו נגדם כדי לגרש אותם מהארץ. אבל המדינים רק בגלל שבני ישראל שומרים תורה ומצות הם באו להחטיא את ישראל, ולפי :

לקוט שמעוני מטות ל"א : "ועצת מואב לא היתה על ישראל אלא להריגה שנאמר 'אולי אוכל נכה בו', אבל עצת מדין לא היתה אלא להחטיא את ישראל. ועל ידן נפלו כ"ד אלף מישראל ועל ידן נתחיבו כליה, שהמחטיאו לאדם קשה מן ההריגה"

ועל זה הם נהרגו, ונלקח מהם "מלקוח" הרומז על הסיבה למעשיהם.

"מלקוח" באתב"ש : יכדסף עולה 174

תורה באתב"ש : אפגץ עולה 174

שבאו נגד התורה, להחטיא את ישראל.

וגם :

פרק ל"א פסוק ז' :

"ויצבאו על מדין כאשר צוה ה' את משה ויהרגו כל זכר"

"ויצבאו" עולה 115 למנין המילה 'תורתך' באתב"ש 'אפגאל'.

רמז :

שבגלל שרצו להחטיא את בני ישראל נגד התורה, נהרגו.

ועוד :

פרק ל"א פסוק ו' :

"וישלח אתם משה אלף למטה לצבא אתם ואת פינחס בן אלעזר הכהן לצבא..."

שלח דווקא פינחס ככהן משוח מלחמה.

כי אמרו חז"ל, 'המתחיל במצוה אמור לו גמור'.

וגם:

לקוט שמעוני מטות ל"א: "תנא לא לחנם הלך פינחס למלחמה אלא ליפרע דין אבי אמו שנאמר 'והמדנים מכרו אתו אל מצרים'..."
"**וויצבאו**" עולה **115** למנין המילים '**כ סלעים**' באתב"ש 'לי חלומי'.
המדנים פעלו במכירת יוסף, שנמכר בכ' סלעים, ולפי:
בראשית פרק ל"ז פסוק ל"ו:
"**והמדנים מכרו אתו אל מצרים לפוטיפר סריס פרעה שר הטבחים**"

ובא פינחס לבצע הדין נגדם.

"**וויצבאו**" עולה **115** למנין המילים '**יום הדין**'.

לרמוז:

מלחמת מדין זה הוצאת הדין נגדם. פינחס הכהן עם 1200 אנשי צבא באו נגד מדין לבצע הדין נגדם. ואמרו חז"ל פינחס שקול כנגד כל 1200 איש שיצאו למלחמה.

ולקחו את כל רכושם:

"**וויצבאו**" עולה **115** למנין המילה '**רכוש**' באתב"ש 'גלפב'.

והרגו כל זכר:

"**כל זכר**" עולה **277** למנין המילה '**זרע**'

לרמוז:

שמלחמת מדין כילתה את מדין ולא יהיו עוד אנשי מדין.

וזה מידה כנגד מידה, כי הם החטיאו את בני ישראל בזנות (בעניין זרע) ורצו לכלות אותם מן העולם הזה ומן העולם הבא.

ועוד:

לקחו מהם "השלל".

רש"י (על המילה "שלל"): "הן המטלטלין של מלבוש ותכשיטין"

"**השלל**" עולה **365** למנין מצות 'לא תעשה' שבתורה.

ואולי גם יש רמז במילה "השלל" (שלקחו מהם), שמדין החטיאו את בני ישראל במצוות לא תעשה (זנות ועבודה זרה).

* * * * *

”ויקצף”

במדבר פרק ל”א פסוק י”ד :
”ויקצף משה על פקודי החיל”
ובגלל שכעס כתוב :
במדבר פרק ל”א פסוק כ”א :
”ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת התורה אשר צוה ה’ את משה”
רש”י : ”לפי שבא משה לכלל כעס בא לכלל טעות”

כאשר :
”ויקצף” באתב”ש : פמדהו עולה 135 ועוד המילה עולה 136
נעלמה באתב”ש : טזכיץ עולה 136
כלומר :
נעלמה עולה 195 ועוד המילה עולה 196
הלכות :
כלי עכו”ם עולה 196
שכח להגיד הלכות טהרת כלי עכו”ם.

הכעס מביא לכלל טעות. ומי שבא :
לידי טעות באתב”ש : כמקם נזפא עולה 338
בא ליד שכחה :
ישכח עולה 338

ובגלל :
הכועס עולה 161 ועוד המילה עולה 162
(כלומר משה רבנו שכעס) אלעזר זכה להגיד את ההלכה :
”זאת חקת התורה אשר צוה ה’ את משה”
ראש תיבות, אותיות : ז’, ח’, ה’, א’, צ’, י’, א’, מ’ עולה 162
אלעזר בן אהרן הכהן אמר את הלכות טהרת כלי עכו”ם לבני ישראל.

* * * * *

מלחמת מדין

כאשר הלוחמים חזרו ממלחמת מדין כתוב:

פרק ל"א פסוקים י"ד – ט"ז:

"וַיִּקְצַף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיִל שְׂרֵי הָאֱלֹפִים וְשְׂרֵי הַמַּאוֹת הַבָּאִים מִצְבֵּא הַמִּלְחָמָה. וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה הַחַיִּיתֶם כָּל נִקְבָה. הֲן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַבֵּר בַּלְעָם לְמַסֵּר מַעַל בְּה'"

ונשאלות השאלות:

- 1) למה בכלל קצף משה רבנו עליהם?
הלא הוא לא אמר להם בפרוש להרוג את כל הנקבות.
- 2) ולמה לא קצף גם על פינחס שהיה עימם ושהיה בכיר הלוחמים (ושווה כנגד כולם)?

הרמב"ן שואל את השאלות האלו ומתרחץ:

הרמב"ן (ל"א, ו'):

"והנה קצף על פקודי החיל וחלק כבוד לפינחס כי ה' נתן לו את בריתו שלום, ושנינו בספרי אמר לו פינחס כשם שפקדתנו כן עשינו. ולא ידעתי מהו, שלא פקד אותם דבר בכתוב, ואילו פקד אותם ועשו היאך יכעס, ואם לא פקד אותם, חלילה שיעבור פינחס מצותו. כי שאול אבד מלכותו על זה, אבל הענין כאשר אמרתי שפקדם לתת נקמת ה' במדין, ואמר פינחס נקמה גדולה עשינו בהם. אפשר לפרש שאמר לו כשם שפקדתנו מהר סיני בדין התורה כי תצור אל עיר וגו', כך עשינו בהם. ומשה קצף על הנשים הגדולות בעבור הן הנה היו לבני ישראל והוסיף זכר בטף בעבור הנקמה"

לפי הרמב"ן והמדרש, כאשר חזרו מהמלחמה, פינחס אמר למשה שהם עשו מה שמושה רבנו ביקש מהם לעשות (מה שהוא פקד עליהם). ואם משה רבנו אמר להם להרוג את הנקבות איך לא עשו את זה? ואיך אמר פינחס שקיימו פקודותיו?
לפי הבנתי מדברי הרמב"ן, בגלל שלא כתוב בפרוש בתורה מה פקד עליהם משה אלא רק כתוב (במדבר לא, ד) "לתת נקמת ה' במדין" הם הבינו את זה כפקודה כללית שקבלו מהר סיני איך להתנהג במלחמה עם אויביהם שלא מן ז' העמים או מעמלק. כי לגבי ז' העמים כתוב "לא תחיה כל נשמה", ואילו לגבי כל יתר האויבים כתוב (דברים כ, יד) "רק הנשים והטף והבהמה וכל אשר יהיה בעיר כל שללה תבוז לך" (ספורנו).

ונראה לי להגיד:

בציווי לנקמה ממדין כתוב:

פרק ל"א פסוק ב':

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים"

ה' אמר למשה לנקם נקמת בני ישראל. אבל משה רבנו שינה ואמר לבני ישראל:

פרק ל"א פסוק ב':

"החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין"

משה רבנו אמר "נקמת ה'", וה' אמר "נקמת בני ישראל".

החזקוני (ל"א, ג'): "אמר משה, רבונו של עולם הנקמה שלך היא, שאין הכנענים שונאין

אותנו אלא בשבילך".

ולפי זה, וגם בגלל שהמדינים החטיאו את בני ישראל נגד אביהם שבשמים, משה רבנו תלה את הנקמה בה' ולא בבני ישראל.

ונראה ששינוי הלשון שינה גם את הבנת היעד המידי של הנקמה. ונסביר: מהביטוי "נקמת בני ישראל" ניתן להבין לנקום מהמדינים שהחטיאו את בני ישראל. והם הנקבות שהחטיאו אותם בפועל בזנות וע"ז. הנקמה צריכה להיות בנקבות במיוחד כי הן אלו שעשו את מעשה הזנות בפועל.

ורמז לדבר:

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים",

ראש תיבות, אותיות: נ', נ', ב', י', מ', ה', עולה 158

נקבה עולה 158

מהביטוי "נקמת ה'" ניתן להבין לנקום מהמדינים שגרמו להכשיל את בני ישראל נגד אביהם שבשמים. והם הזכרים במיוחד כי הם שלחו את בנותיהם לזנות. ולמרות שבדרך כלל אין שליח לדבר עבירה לפעמים השולח יותר גרוע כי הוא הסית את השליח לדבר עבירה. ובמיוחד בשולח שליח לבעול את הערוה (ואולי זנות דומה).

ורמז לדבר:

"החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין"

ראש תיבות, אותיות: ה', מ', א', ל', ו', ע', מ', ל', נ', י', ב', עולה 284

"כל זכר", עולה 277 ועוד 5 אותיות ועוד 2 מילים עולה 284

ועוד:

"מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין"

ראש תיבות, אותיות: מ', א', ל', ו', ע', מ', ל', נ', י', ב', עולה 279

"כל זכר", עולה 277 ועוד 2 מילים עולה 279

וככה הם עשו למדין (במדבר ל"א, ז') "ויהרגו כל זכר".

וגם רמז בזה שפינחס יהיה אחראי על הנקמה ("כי המתחיל במצווה אומרים לו גמור"):

"ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין",

ראש תיבות, אותיות: ו', ע', מ', ל', נ', י', ב', עולה 208

פינחס עולה 208

משה רבנו קצף על פקודי החיל, שרי האלפים ושרי המאות, כי הם הממונים על הצבא ולא כלל את פינחס הכהן בביקורת (למרות שפינחס היה שקול כנגד כולם). רש"י (לא, יד): "שכל סרחון הדור תלוי בגדולים שיש כח בידם למחות" ואולי ממספרם נפיק רמז:

מה-12,000 שיצאו למלחמה היו 120 שרי מאות ו12 שרי אלפים, סה"כ 132 פקודי החיל (ראבי"ע ל"א, י"ד). 'בלק' עולה 132. ואולי המספר הזה כנגד בלק (שהוא צור, אחד מסרני מדין), קרי, כנגד הזכרים בדומה לו, שהם הפקירו בנותיהם והחטיאו את בני ישראל (וצור היה מפורסם במעשה הזה, כאשר הוא הפקיר את בתו כזבי).

ונראה להגיד שפקודי החיל לא חטאו בדבר אלא לא התנהגו כהוגן. ובגלל זה משה רבנו

רק קצף עליהם אבל עונש על זה הם לא קבלו (להבדיל מהמקרה עם שאול המלך שלקחו ממנו מלכותו, על שהשאיר משלל עמלק).

ונראה שיש עוד סיבה מדוע לא כלל את פינחס בפרוש בביקורת.

משה אמר להם " הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל בה' "

רש"י (ל"א, ט"ז): "שהיו מכירים אותן, זו היא שנכשל פלוני בה"

ספורנו (ל"א, ט"ז): "לא היה לכם להחיות אותן הנשים שהכרתם שהיו לכם לתקלה בדבר בלעם"

שרי האלפים ושרי המאות באו מתוך העם. הם הכירו את העם, כל אחד את אנשי

שבטו, והם גם הכירו מה שהתרחש בשיטים ואיזו נקבה הכשילה איזה איש.

ולפי זה הם היו צריכים לנקום בנקבות בנוסף לזכרים.

אבל פינחס שהיה כהן, וחי במחנה שכינה, לא הכיר אותם.

ולמרות שפינחס היה שקול כנגד כולם (רש"י), והגדול מכולם, אין לבוא אליו בטענה

בגלל היכרות של הנקבות.

אלא:

לפי חז"ל (רש"י ל"א, י"ז) כאשר הגיעו למחנה ישראל העבירו הנקבות השבויות לפני הציץ

כדי לגלות מי הן הנקבות הראויות להיבעל ("והראויה להבעל פניה מוריקות"). וכאשר יצאו

למלחמה כתוב:

פרק ל"א פסוק ו':

"ואת פינחס בן אלעזר הכהן לצבא וכלי הקדש וחצצרות התרועה בידו"

פינחס יצא למלחמה עם כלי הקודש- הארון (ראב"ע), והציץ (מדרש מטות רבה כ"ב, ה').

כי כתוב במדרש שבלעם ומלכי מדין עשו כשפים ופרחו באויר. פינחס הראה להם את הציץ ונפלו. והוא

הרג את בלעם (או תפס אותו והביא אותו לבית הדין במחנה ישראל).

לפי זה היה להם אפשרות לבדוק הנקבות בעודם במדין ולפני שהביאו אותם בחזרה למחנה ישראל.

וזה נשאר קצת קשה למה לא עשו את זה, וצריך עיון.

בכל זאת הרמב"ן נותן טעם מדוע משה רבנו לא הזכיר פינחס בביקורת - בגלל כבוד

פינחס. ונראה להגיד שלמרות שבאופן מפורש לא היה עליו ביקורת, אולי ברמז היה.

כי כתוב: "ויקצף משה על פקודי החיל"

"משה על פקודי" עולה 645 ועוד 3 מילים עולה 648

פינחס בן אלעזר הכהן עולה 648

* * * * *

מלחמת מדין

במלחמת מדין חלק מהנשים נשארו בחיים למרות שהנשים הכשילו את בני ישראל בגופם.

כלי יקר: " מכל מקום לא נתרחקו הנשים לפי שכל עיקר פעולה זו עשו האנשים, שהם הפקירו את בנותיהם והכריחום על הזנות"

הזכרים (מבוגרים) נהרגו בגלל שהם אלו שהפקירו את בנותיהם והכשילו את בני ישראל. הזכרים בטף נהרגו בגלל נקמה (רמב"ן). "וזה לנקמה שלא ישאר למדין נין ונכד" (ספורנו)

ורמז לדבר:

פרק ל"א פסוק י"ז:

"ועתה הרגו כל זכר בטף", ראש תיבות, אותיות: ו', ה', כ', ז', ב', עולה 40

"כזבי" עולה 39 ועוד המילה עולה 40

נהרגו כל זכר בגלל כזבי וחברותיה שהפקירו את עצמם, באישור הזכרים, לטמא את בני ישראל.

פרק ל"א פסוקים ז' – ח':

"ויהרגו כל זכר ואת", ראש תיבות, אותיות: ו', כ', ז', ו', עולה 39

"כזבי" עולה 39

פרק ל"א פסוק נ':

"כלי זהב", ראש וסוף תיבות, אותיות: כ'+י', ז'+ב', אותיות המילה 'כזבי'.

בעקבות כזבי, בנותיהם יצאו מקושטים (בכלי זהב) למשוך בני ישראל אליהם.

"כלי זהב" – מה שנתנו שרי האלפים ושרי המאות "קרבן לה' איש אשר מצא כלי זהב" כי "ולא נפקד ממנו איש". כולם חזרו מהמלחמה שלמים בגופם ושלמים ברוחם, ולא נפלו במלכודת 'כזבי' ובנות מואב ומדין.

וזה גם רמז לע"ז (כמו בחטא עגל). שריבוי הזהב מביזת ים סוף וממצרים תרם לחטא בני ישראל.

* * * * *

”אשה יודעת איש”

פרק ל”א פסוק י”ז :
”...וכל אשה ידעת איש למשכב זכר הרגו”
רש”י : ”(יבמות ס’) ראויה ליבעל אף על פי שלא נבעלה, ולפני הציץ העבירום,
והראויה ליבעל פניה מוריקות”

1. ”וכל אשה ידעת איש למשכב זכר הרגו”
העבירום לפני הציץ הראויה להבעל היו פניה מוריקות
עולה 1990
עולה 1990
2. ”ידעת איש למשכב זכר הרגו” עולה 1628 ועוד 19 אותיות עולה 1647
הראויה ליבעל ולפני הציץ פניה מוריקות
עולה 1647

* * * * *

"אנשי הצבא"

פרק ל"א פסוק כ"א:
"וַיֹּאמֶר אֱלֶעָזֶר הַכֹּהֵן אֶל אַנְשֵׁי הַצִּבָּא הַבָּאִים לְמַלְחָמָה זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה"

כתוב "אל אנשי הצבא" וגם "הבאים למלחמה".
ונשאלת השאלות:
אם רק היה כתוב "הבאים למלחמה", האם לא היינו יודעים שהם "אנשי הצבא"?
(האם מישהו אחר שהוא לא מאנשי הצבא בא למלחמה?)
ואם רק היה כתוב "אנשי הצבא", האם לא היינו יודעים שהם "הבאים למלחמה"?
למה כפל התיאור?
ועוד: הביטוי "הבאים למלחמה" אומר דרשני. כי לפי סדר הדברים, הפרשה הזו נאמרה אחרי המלחמה עם מדין. ולפי זה היינו מצפים שיהיה כתוב 'הבאים מהמלחמה', ולא 'הבאים למלחמה'. וכמו שכתוב לפני זה אצל פקודי החייל "הבאים מצבא המלחמה".

ונראה להגיד:
אם רק היה כתוב "אנשי הצבא" לא היינו יודעים בדיוק על מי מדובר.
כי אנשי הצבא כלל יותר אנשים מהלוחמים. כי היו גם חלק מהאנשים על הכלים (ואולי חלק מהאנשים מתפללים). אבל כאשר כתוב גם "הבאים למלחמה" אנו יודעים שזה החלק מאנשי הצבא שלחמו בפועל, קרי הלוחמים.

ואם רק היה כתוב "הבאים למלחמה", היינו חושבים שזה כולל כל הלוחמים, משרי האלפים, ושרי המאות, עד אנשי העם הלוחמים. אבל כאשר כתוב גם "אל אנשי הצבא" אנו יודעים שאלעזר הכהן דבר אל אנשי העם הלוחמים ולא אל שרי האלפים ושרי המאות (ולא אל פקודי החייל, כי משה רבנו כבר דבר עם שרי האלפים ושרי המאות לפני זה).

ונראה עוד להגיד:
שכתוב "הבאים למלחמה" ולא 'הבאים מהמלחמה', כי אלעזר הכהן אמר להם "זאת חוקת התורה" - זה לא הלכה רק למלחמת מדין אלא הלכה גם לכל מלחמה בעתיד. ולפי זה כתוב "הבאים למלחמה", הלכה לכול הבאים למלחמה (אי פעם), אלו שבאו למלחמה עם מדין, ואלו שיבואו למלחמות בעתיד.

ולמה אלעזר הכהן היה צריך לדבר עם אנשי הצבא על טהרת כלים אחרי שמושה רבנו כבר דבר עם שרי האלפים ושרי המאות?
רש"י (ל"א, כ"א): "לפי שבא משה לכלל כעס בכלל טעות שנתעלמו ממנו הלכות גיעולי נכרים וכן אתה מוצא בשמיני למלואים שנאמר (ויקרא י') ויקצוף על אלעזר ועל איתמר בא לכלל כעס בא לכלל טעות..."
לפי רש"י בגלל שמושה רבנו כעס על שרי האלפים ושרי המאות, כמו שכתוב:

פרק ל"א פסוק י"ד:
"ויקצף משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה" נתעלמה ממנו הלכה על טהרת כלים. והוא לא אמר את זה לפקודי החייל.

אבל בעל הטורים כותב ששרי האלפים ושרי המאות לא הביאו איתם כלים ולפי זה כאשר משה רבנו דבר איתם הוא לא אמר להם דיני כלים :
בעל הטורים : "משה דבר לראשי האלפים פרשת טהרה והם לא היו בידם כלי מתכות אלא בגדים חשובים. אבל אלעזר הכהן דבר לאנשי הצבא וראה בידם כלים של תשמיש הנמצאים בבתיים לכך הורה להם דיני גיעולי"

שני הפרושים, של רש"י ושל בעל הטורים, נראים חלוקים זה עם זה. אבל אולי לא. אולי ניתן להשתמש בשניהם ביחד כדי להסביר איך זה קרה שמשה רבנו לא אמר לפקודי החייל הלכות גיעולי כלים. העובדות לפי פרוש בעל הטורים, הם :
אצל פקודי החייל - לא הייתה מציאות של כלים נכרים.
אצל אנשי צבא הלוחמים - הייתה מציאות של כלים נכרים.

ויתכן שבגלל שמשה רבנו כעס ודבר קשה עם פקודי החייל, קרי התרכזו בשרי האלפים ושרי המאות, הוא לא שם לב לכלים בידי אנשי הצבא (כי אם כן אולי זה היה מזכיר לו להגיד להם דיני כלים). ולפי הצירוף של חוסר כלים אצל פקודי החייל, והכעס, הוא לא זכר להגיד להם ההלכה של כלים נכרים.

אבל בכל זאת נראה שיש דבר שרק פרוש רש"י יכול להסביר :
מסוף דבריו של אלעזר הכהן נראה להגיד שאלעזר הכהן כן בא להוסיף פרטים שמשה רבנו לא אמר לפקודי החייל. והם דברים שאי אפשר להגיד שהם לא שייכים לפקודי החייל.

הם פרטים של טהרת הגוף מטומאת המת :
משה רבנו רק אמר לפקודי החייל להתחטא ביום השלישי וביום השביעי (ממי פרה אדומה), ואלעזר הכהן בא והשלים ההלכה של טהרת הגוף מטומאת המת, ואמר :
פרקל"א פסוק כ"ד : "וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבאו אל המחנה"

* * * * *

מלחמת מדין

בני ישראל נתנו 12,000 אנשים למלחמה נגד מדין (אלף מכל שבט). מתוכן מנו להם שרי אלפים ושרי מאות. היו 12 שרי אלפים, 120 שרי מאות, סה"כ 132 שרים. (ויש אומרים שנתנו 24,000, ויש אומרים 36,000. אם היו 24,000 היו 24 שרי אלפים, 240 שרי מאות, סה"כ 264 שרים. אם היו 36,000, 12,000 לחמו, 12,000 היו על הכלים, ו12,000 התפללו. ראה מדרש ילקוט שמעוני שלומדים את זה מהלשון "אלף למטה" שכתוב שלוש פעמים פרק ל"א, פסוקים ד', ו')

כאשר חזרו מהמלחמה, באו שרי האלפים ושרי המאות ואמרו:
פרק ל"א פסוקים מ"ט-נ':

" ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש. ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב אצעה וצמיד טבעת עגיל וכומז לכפר על נפשתינו לפני ה' "

חזקוני: "פירש רש"י: אם מדי עבירה יצאנו מדי הרהור לא יצאנו"
רשב"ם: "שנדרנו מלפני החשבון שנמנינו כדי שלא ישלוט בנו נגף"

לפי חז"ל השרים התנדבו קרבן:

- כי מדי עבירה יצאנו אבל מידי הרהור עבירה לא יצאנו. למרות שאף אחד עשה מעשה בנשי מדין, הרהור היה. הלא הם נכנסו לבתים ופרקו תכשיטיהן של הנשים. ולמרות שלא הסתכלו עליהם כלל (ראה תרגום יונתן בן עוזיאל ותרגום ירושלמי, במדבר ל"א, נ) היה הרהור. ועל זה התנדבו קרבן לכפרה.

ועוד, לכפר על הרהור הלב של בני ישראל בחטא עם נשי מדין. (לפני המלחמה בזמן מעשה החטא).

- למנוע נגף (מגפה) בגלל שמנו ("עבדיך נשאו את ראש אנשי הצבא") את אנשי הצבא שהיו בידם.

רש"י שמות ל', י"ב: "שהמניין שולט בו עין הרע"

- משום תודה (הכרת הטוב) שלא נחסר ולא נהרג אף אחד במלחמה ("לא נפקד ממנו איש"). וגם לא פנה (לא נסתתר) אף אחד לעשות מעשה עבירה.

ומסביר האלשיך שיש שני סוגי מלחמה. מלחמת האויב ומלחמת הפנימי נגד היצר. והשרים אמרו "אשר בידינו ולא נפקד ממנו איש".

"אשר בידינו", זה מלחמה הפנימי נגד היצר. "לא נפקד ממנו איש", אנחנו זכינו לשמור על אנשי הצבא שלא יכשלו במלחמת היצר ולא נהדר אף אחד.

ונשאלת השאלה:

האם רק השרים הרהרו בעבירה?
או גם אנשי הצבא הרהרו בעבירה.
ואם כן, איך קרבנם של השרים עזר לכפר גם על אנשי הצבא?
(אם הם לא הביאו בעצמם כפרה. כי כתוב "ונקרב את הקרבו", משמע שהשרים הקריבו את הקרבן).

ונראה להגיד:
אם נאמר שרק שרי האלפים ושרי המאות הם אלו שפרקו את התכשיטים מהנשים, אז
אנשי הצבא לא התעסקו בזה והם לא באו במגע קרוב עם הנשים
(אולי לא נתנו להם לעשות זאת בגלל הסכנה של קרבה לנשי מדין).
ואז אולי אין צורך לכפר על אנשי הצבא מנושא הרהור באנשי מדין.

ואם נאמר שאנשי הצבא כן הרהרו אחרי נשי מדין (בזמן המלחמה, למרות שלא פרקו
תכשיטיהן) אפשר להגיד שכאן שרי האלפים ושרי המאות יוכלו לתת קרבן כפרה בעד
עצמם וגם בעד אנשי הצבא. כי זוכים לאדם שלא בפניו. וגם כל ישראל ערבים זה לזה.

ואם נאמר שאנשי הצבא כן השתתפו בפריקת התכשיטים מהנשים (וזה נראה הגיוני בגלל
כמות הגדולה של נשים ותכשיטים), אולי הם גם השתתפו בקרבן. כיצד?
כתוב **"אנשי הצבא בזו איש לו"**.

רש"י (ל"א, י"א, על המילה 'בזו'): "הוא ביזת מטלטלין שאינם תכשיטין"
המילה 'בזו' זה לא ביזת תכשיטים, אלא מטלטלים כמו כלים ובגדים. ולפי זה אנשי
הצבא לא לקחו לעצמם מהתכשיטים כלל.

אבל כנראה היה בידם תכשיטים מהמלחמה כי כתוב **"ונקרב את קרבן ה' איש אשר
מצא כלי זהב אצעה..."**,

"איש אשר מצא" - כל מי שמצא תכשיט זהב נתנו לקרבן (ונאה להגיד שזה כלל גם אנשי
הצבא). ולפי זה הקרבן גם בא מתרומת אנשי הצבא וגם משרי האלפים והמאות.
אבל בכל זאת קצת קשה, כי כתוב:
פרק ל"א פסוק נ"ב:

**"ויהי כל זהב התרומה אשר הרימו לה' ששה עשר אלף שבע מאות וחמשים שקל מאת
שרי האלפים ומאת שרי המאות"**

התרומה "מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות" (ולא כתוב מאנשי הצבא).
ומכאן לא יודעים אם משמעות המילה "מאת" זה שהם היו שליחים להעביר הקרבן.
שהם אספו זהב התרומה לתת כשליחים, אבל זהב התכשיטים באה מהם וגם מאנשי
הצבא. או משמעו, שהזהב רק היה מהם "מאתם", ולא מאנשי הצבא.

אלא צריך להגיד כאן שמשמעות "מאת" זה שהקרבן (תרומה לה') היה בידם של שרי
האלפים ושרי המאות (הם אלו שהעבירו הקרבן) ומידם לקח אותנו משה רבנו.
אבל (ל"א, נ"ג) **"אנשי הצבא בזו איש לו"**. שהזהב שלקח משה רבנו היה רק
"התרומה", חלק של כמה אחוזים של סה"כ הזהב שבזו. ולפי:
אבו עזרא (ל"א, נ"ז): "הזכיר הכתוב זה להודיע כי זהב רב וכלי מעשה בזו כל אחד"

ועוד נשאל:

למה לא מנעו את אנשי הצבא באמצעות איזה אמצעי (כמו מחצית השקל) כדי למנוע
מגפה?

ואם כן השתמשו באמצעי, למה צריכים לתת כפרה למנוע נגף, הלא לא מנעו את
האנשים?

איך עוזר למנוע נגף בנתינת קרבן דרך אמירה בפה או דרך מחשבה (אבו עזרא, ל"א, ג')
בלבד ולפני המעשה, כאשר רק נותנים את הקרבן אחרי המעשה?

ולפי הפרושים על הכתוב:

שמות ל', י"ב: "ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם" אור החיים (שמות ל', י"ב, על המילה "ונתנו"): "ונתנו' בתוספת וא"ו לצד שצריך קודם הכרת החטא, כי לא טוב עשה וחטא בנפש ואחר כך יתן כופר נפשו לה' " אבן עזרא (שמות ל', י"ב): "כי אם לא יתנו כפרם ברגע הפקידה אז יבא הנגף. ויפת אמר, אם לא יתנו כפרם בצאת למלחמה ויסופרו ינגפו לפני האויב"

ונראה להגיד:

שבסוף המלחמה הם ספרו את אנשי הצבא. והספירה הייתה צורך המלחמה, לדעת אם חסר לוחמים. ועדיין הם לא חזרו למחנה. והם היו בחוץ ובגדר סכנה (ואנוסים). וידוע שהשטן מקטרג בשעת סכנה. והיו צריכים לעשות הכול שאפשר כדי לצאת מהר מהסכנה. ולפי זה לא טרחו לספור על ידי אמצעי. ובגלל שצדיקים היו, בכל זאת נדבו (בפה או במחשבה) לתת קרבן לפני שעשו את הספירה למנוע מגפה. והתחייבו לתת את הקרבן כשיגיעו למחנה ויצאו מידי סכנה. ולפי זה אין קשר בין סכום התרומה לבין מספר אנשי הצבא (כי נדבו לפני שידעו מספרם). והתברר שהם תרמו 16,750 שקל, ואנשי הצבא היו רק 12,000. (וזה לא לפי מחצית השקל לגולגולת ולא לפי מספר שלם אחר. כי סכום התרומה היה סכום הזהב מתכשיטים שמצאו).

ועוד:

ספורנו (שמות ל', י"ב): " כל מנין מזכיר עון. לכן יאות שיתן כל אחד כופר נפשו לכבוד הא-ל יתברך, והוא רחום יכפר עון" ולפי זה גם אם מונים באמצעי, גם צריכים לתת כפרה למנוע נגף. וזה עשו השרים שנדבו כפרת נפשם לפני מעשה הספירה (רשב"ם). כי עצם פעולת המניין מזכרת עון. (כי כאשר מונים האדם הוא לבד ואז הוא לא חלק מהציבור, והוא נזכר לעצמו, ונידון כיחיד. וציבור נידון ביחד ויש בהם שיכולים להציל אחרים מהציבור. ולזה אמרו חז"ל 'אל תפרוש מן הציבור'. אבל יחיד, מי יכול לעמוד בדין. "ונתנו איש כפר נפשו", כל איש פרטי, שיש לחוש שיתבקר פנקסו, וראה את זה באריכות בפרוש אור החיים שמות ל', י"ב).

ועוד נשאל:

למה כתוב נושא לקיחת הזהב פעמים?

פרק ל"א פסוק נ"א:

"ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב מאתם כל כלי מעשה"

פרק ל"א פסוק נ"ד:

"ויקח משה ואלעזר הכהן את הזהב מאת שרי האלפים והמאות"

ספורנו: "אחר ששקל הביא אותו אל אהל מועד"

יש לקיחה לשקילה ויש לקיחה לאהל מועד.

אבל עדיין קשה, אם כבר לקחו את הזהב לשקילה לא צריכים עוד הפעם לקחת את הזהב להביא אותו לאהל מועד, כי הזהב כבר בידם. ואחרי השקילה רק יביאו אותו לאהל מועד.

ונראה להגיד:

רמב"ן (ל"א, נ"ד): " יראה שעשו מהם כלי שרת ומסרום לצבור לכל בני ישראל שיעשו

בהם עבודת ה' לדורות. שאם באו כלים אלה לאוצר בית ה' היה ראוי שיאמר זכרון להם לפני ה', כי ישראל יכלול כל העם, והזכרון בדבר קיים הוא "

ומשמעות דבריו: שעשו כלי שרת שיעשו בהם עבודה לדורות כי הזכרון הוא בדבר הקיים לדורות (פרוש חומש תורת חיים של מוסד הרב קוק).

ונשים לב שיש הבדל קטן כאן משאר מקומות: בדרך כלל כתוב (פסוקים מ"ח, נ"ב) "שרי האלפים ושרי המאות", בשימוש המילה "שרי" פעמים.

אבל בלקיחה השניה (פסוק נ"ד) כתוב: "שרי האלפים והמאות", בלי שימוש המילה "שרי, לפני המילה "מאות".

ואולי זה הרמז כאן:

עד שעשו מהתכשיטים כלים, הזהב היה בתוך התכשיטים. בתוך התכשיטים של שרי האלפים ובתוך התכשיטים של שרי המאות. הייתה הבדלה בין זהב לזהב. בתוך התכשיטים שהביאו שרי האלפים היה הזהב שהם הביאו. ובתוך התכשיטים שהביאו שרי המאות היה הזהב שהם הביאו. אבל אחרי שעשו מהזהב כלים הזהב התאחד ביחד לתוך כלי (ועכשיו אין ניכר מקור הזהב) והזהב הפך להיות "זהב מאת שרי האלפים והמאות" ולא זהב שרי האלפים ושרי המאות.

סיכום הדבר:

לקיחה ראשונה - לקחו את הזהב מהשרים לשקילה בלבד. והחזירו זהב התכשיטים לשרי האלפים ושרי המאות. ועשו מהם כלי שרת. לקיחה שנייה - לקחו את הזהב, שעכשיו נהפכו לכלי שרת, לאהל מועד לשימוש הצבור.

ועוד נשאל:

כתוב:

פרק ל"א פסוק נ"ב:

"ויהי כל זהב התרומה אשר הרימו לה' ששה עשר אלף שבע מאות וחמשים שקל מאת שרי האלפים ומאת שרי המאות"

מה משמעות המספר 16,750 שקלים שתרמו שרי האלפים ושרי המאות? הלא כבר כתבנו למעלה שאין קשר בין המספר הזה לבין מספר אנשי הצבא.

ונראה להגיד:

כאן קורא התורה לקרבנם בלשון "התרומה אשר הרימו". וידוע שמהתורה אין שיעור לתרומה. אבל חכמים קבעו שיעור לתרומה:

עין רעה - אחד מששים (1.5%)

עין בנוני - אחד מחמשים (2%)

עין טובה - אחד מארבעים (2.5%)

רוב התרומות הם לפי עין בנונית, 1/50 (או 2%).

במגפה, שהיה כתוצאה של חטאי הזנות וע"ז עם בנות מדין, מתו 24,000 מבני ישראל. מיד אחרי נאמר למשה רבנו ולאלעזר הכהן:

פרק כ"ו פסוק ב':

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל מבן עשרים שנה ומעלה" הם מנו את בני ישראל ומצאו מספרם 601,730.

נוסף על אלו שמתו במגפה היו עוד הרבה שנהרגו, ולפי :

פרק כ"ה פסוק ה' :

"ויאמר משה אל שפטי ישראל הרגו איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור"

רש"י : "כל אחד מדייני ישראל היה הורג שנים ודייני ישראל ח' רבוא ושמונת אלפים

כדאיתא בסנהדרין"

כאן דייני ישראל הם שרי האלפים, שרי המאות, שרי החמשים, ושרי העשרות.

שהיה מספרם (מ600,000) : $600 + 6,000 + 12,000 + 60,000 = 78,000$

(כאן צריך להגיה ברש"י שהיו ז' ריבוא ולא ח' ריבוא כמו שכתוב)

אם כל אחד מהדיינים הרגו 2, נמצא שהם הרגו סה"כ 156,000.

(ההנחה כאן שאלו שנהרגו לא היו מהערב רב. כי אנשי הערב רב לא נכללו בחשבון בני ישראל)

ונוסיף לזה המתים במגפה ונקבל 180,000 (180,000 = 24,000 + 156,000) שמתו כתוצאה מן

החטא.

בני ישראל מנו 601,730 אחרי המגפה, ונהרגו 180,000, נמצא שמספר בני ישראל לפני

החטא היה 781,730.

ומעניין :

קרוב שרי האלפים ושרי המאות בשקלים היה כעין 'תרומה' (עין בנוני) לכפר על בני

ישראל, ולפי :

$16,750 / 781,730 = 0.0214 \sim 1/50$. בערך 2% ממספר בני ישראל לפני החטא.

ואם ניקח מספר הדיינים לפי שכתוב ברש"י, 88,000, יוצא :

$801,730 / 16,750 = 0.0208 \sim 1/50$

ואם גם נגיד שחלק מהנהרגים היו מהערב רב, לא נוכל להוסיף מספר הנהרגים למספר

בני ישראל, כי הערב רב לא בחשבון בני ישראל (לא בחשבון ס' ריבוא).

אבל בכול זאת ניתן לדעת כמה היו מבני ישראל לפני המגפה. כיצד?

נחשב את מספר בני ישראל לפי מספר הדיינים שהיו שרי האלפים, שרי המאות, שרי

החמשים ושרי העשרות.

החישוב :

$88,000 / (0.001 + 0.01 + 0.02 + 0.1) =$ המגפה

יוצא שהיו 671,755 לפני המגפה.

(זה מספר בני ישראל שמנו ממנו 88,000 שרים)

ומעניין :

$16,750 / 671,755 = 0.025 \sim 1/40$.

בערך 2.5%, (עין טובה) ממספר בני ישראל לפני החטא.

* * * * *

"אך את הזהב"

פרק ל"א פסוק כ"ב:

"אך את הזהב ואת הכסף את הנחשת את הברזל את הבדיל ואת העפרת"
רש"י: "...ורבותינו אמרו, "אך את הזהב", לומר שצריך להעביר חלודה שלו קודם שיגעילנו, וזה לשון "אך", שלא יהא שם חלודה אך המתכת יהיה כמות שהוא"

"אך את הזהב" עולה 441
כאן להעביר חלודה עולה 441

אולי רמז לדברי חז"ל שצריך להעביר חלודה מהכלי לפני הגעלה.

ועוד:

רש"י (על המילה "אך"): "לשון אך שלא יהא שם חלודה"

(1) **"אך את הזהב"** עולה 441
בלי שום חלודה עולה 441
החלודה באתב"ש: עולה 440 ועוד המילה עולה 441

(2) **"אך את"** באתב"ש: **תל תא** עולה 831 ועד 2 מילים עולה 833
להסיר כתמי החלודה עולה 833

(3) **"אך את הזהב ואת הכסף"** עולה 1013 ועוד 5 מילים עולה 1018
להסיר את החלודה
באתב"ש:

כצחמג תא צסכפקץ עולה 1002 ועוד 13 אותיות ועוד 3 מילים עולה 1018

* * * * *

"תעבירו באש"

פרק ל"א פסוק כ"ג:

"כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר אך במי נדה יתחטא..."

ילקוט ל"א: " כל דבר אשר יבא באש, תניא, אחד נותן טעם לפגם ואחד נותן טעם לשבח, אסור, דברי ר' מאיר. ר' שמעון אומר, לשבח אסור לפגם מותר. מ"ט דר"מ? יליף מגיעילי נכרים, דנותן טעם לפגם הוא, ואפילו הכי אסירא רחמנא, ה"מ לא שנא. ואידך, כדרב חייא בר רב הונא, לא אסרה תורה אלא קדרה בת יומא..."

"תעבירו באש" עולה 991 ועוד 2 מילים עולה 993
הכא בנותן טעם לשבח עולה 993

אולי רמז לדברי חז"ל שקדירה בת יומא, (שזה קדירה הנותן טעם לשבח), צריך ליבון.

* * * * *

”והרמת מכס”

פרק ל”א פסוק כ”ח:
”והרמת מכס לה’ מאת אנשי המלחמה היצאים לצבא...”

רמב”ן: ”גם המכס הזה מפני שהיה השלל הזה מנקמת ה’ בארץ לא להם...”

יוצאי הצבא (והעדה) לא היו צריכים לקחת מהשלל של מלחמת מדין כי זאת מלחמה לא להם. ובאמת מעיד הכתוב על יוצאי הצבא לשבח (רש”י מטות ל”א, י”א) שהם היו כשרים וצדיקים ולא נגעו בשלל. והביאו הכול בחזרה למשה רבנו בערבות מואב. ואז הותר להם לקחת חלק משלל האדם והמלקוח (והמטלטלים בזו איש לו, רש”י מטות ל”א, ל”ב) וחלק (מכס) נתנו לכהנים וללוים.

ילקוט שמעוני (פרשת מטות ל”ב):
”תנא דבי ר’ ישמעאל מפני מה הוצרכו ישראל שבאותו הדור כפרה מפני שזנו עיניהם מן הערוה”

וראינו ששרי האלפים והמאות בגלל שהם הובילו המלחמה נגד מדין ולא נפל איש במלחמה נתנו מן המטלטלים שהם בזו, קרי מכלי הזהב, קרבן לכפר על נפשותיהם:
פרק ל”א פסוקים מ”ט - נ’:

”ויואמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש. ונקרב את קרבן ה’ איש אשר מצא כלי זהב אצעדה וצמיד טבעת עגיל וכומז לכפר על נפשתינו לפני ה’”

וכתוצאה מהקרבן שהקריבו שרי האלפים והמאות (שאולי נובע מרגשי אשמה) מובא במדרש (ילקוט שמעוני מטות ל”א, נ”א) שמשה רבנו קצף על פקודי החיל ואמר שמא חזרתם לקלקול הראשון? והם אמרו למשה רבנו ”ולא נפקד ממנו איש”. ושואל משה רבנו את השרים אם לא חסר אף אחד מהלוחמים ”אם כן כפרה זו למה?” והם עונים לו ”אם מדי עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו” (מובא גם בחזקוני).
ועוד, ”שנדרנו מלפני החשבון שנמנו כדי שלא ישלוט בנו נגף” (רשב”ם).
ואיך הם ידעו שלא חסר אף אחד? אלא צריכים להגיד שהמילים ”עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו” מראה שפקדו (עשו ספירה, כמו ”שאו את ראש בני ישראל”) וקבלו חשבון (אוניקלוס, יונתן בן עוזיאל) כמה אנשים נשארו אחרי המלחמה. וכדי למנוע נגף השולט במנין, הם נתנו כופר נפשם.

אבל מה עם כפרת אנשי המלחמה וכל העדה?
כי כפרת שרי האלפים ושרי המאות היתה כפרה מיוחדת למנוע נגף (”ולא נפקד ממנו איש”) או רק למובילי המלחמה בגלל הרהור (”מידי הרהור לא יצאנו”), או בגלל שהם כצדיקי הדור לא מחו על חטא העם בשיטים (ספורנו מטות ל”א, נ’).
אבל לא רק השרים היו צדיקים, כל אנשי המלחמה היו צדיקי הדור (ילקוט שמעוני מטות ל”א, ק”ח). וגם הם היו צריכים כפרה שגם הם לא יצאו מדי הרהור, וגם הם כנראה לא מחו נגד החוטאים בשיטים. והעדה היו צריכים כפרה בגלל דברי רבי ישמעאל ”שזנו עיניהם מן הערוה” (ואולי גם השרים ואנשי המלחמה, כי כתוב ”ישראל שבאותו הדור”).

ואם ננסה לתרץ מהפסוק שכתוב בה מה עשו עם קרבן השרים :
פרק ל"א פסוק נ"ד :

"...ויבאו אתו אל אהל מועד זכרון לבני ישראל לפני ה' "

קרי, בגלל שהשרים הביאו קרבן (של 16,750 שקל) "אל אהל מועד", וכתוב שהקרבן "זכרון לבני ישראל", אולי נגיד שההקרבה של שרי האלפים ושרי המאות היא גם כפרה עבור כל בני ישראל (מהטעם שהם היו השליחים של בני ישראל לצאת למלחמה, ושילוחו כמותו). שמשמעות "זכרון לבני ישראל" היא שהקרבן של השרים זיכרון טובה לבני ישראל לפני ה' (בדומה ל"זכרון לבני ישראל" באבני השוהם שהיו על כתפי כהן הגדול לזיכרון לפני ה'). ויהיה להם כסנגור, שהם לא חזרו על החטא של השיטים ולא נכשלו במלחמת מדין עם בנות מדין (וזה כעין תיקון לחטא שעשו בשיטים) – לא נוכל להגיד ככה. כי למרות שהשרים עמדו בניסיון של המלחמה הלא העדה לא עברו את הניסיון הזה, ואיך זה יהיה לבני ישראל לזכרון?

אלא צריך לפרש את המילים "זכרון לבני ישראל" לפי הרמב"ן :

רמב"ן (ל"ד, נ"א) :

"יראה מזה שעשו מהם כלי שרת ומסרום לצבור לזיכרון לכל בני ישראל שיעשו בהם עבודת ה' להודות"

לפי הרמב"ן משמעות "זכרון לבני ישראל", זה זיכרון לבני ישראל ממש (ולא לגבוה). שבני ישראל ילמדו הלכה מהזיכרון הזה. ומפרש בחומש תורת חיים מהי ההלכה, " מלמדת לדורות בכל מלחמות הרשות להקריב מן הבא בידם תרומה לה' "

חזרנו לשאלה שלנו, ומה עם כפרת אנשי המלחמה וכל העדה?

ונראה לי להגיד שכפרתם של אנשי המלחמה ושל ישראל היה כלול בתוך 'המכס' שהרימו.

והרמז :

"מכס", אותיות: מ', כ', ס'

מ' – מחילה

כ' – כפרה

ס' – סליחה

שהרמת 'מכס' מהווה גם סוג של כפרה על הנפש.

(ובדומה לנאמר בכל יום : "ותמחל לנו על כל חטאתינו, ותכפר לנו על כל עונותינו, ותסלח לנו על כל פשעינו", קרי לפי סדר מחל לנו, כפר לנו, סלח לנו - 'מכס')

ונראה לי להוסיף לגבי יוצאי המלחמה – שבגלל היותם צדיקי הדור היו צריכים יותר כפרה מהעדה (ולפי הסיבות שכתבנו למעלה), והמכס שהם נתנו היה צריך לשקף את זה. אבל כתוב שהמכס (מנפש האדם והמלקוח) של אנשי המלחמה (יוצאי הצבא) 1/500. והמכס של העדה 1/50. העדה הרימו אחוז יותר גבוה מאנשי הצבא. כי אנשי הצבא הרימו 2 פרומיל (0.002%), והעם 20 פרומיל (2%). אז איך המכס של השרים שיקף את זה (הלא לפי זה הם נתנו אחוז פחות מהעדה)?

ונראה להגיד שאם ניקח בחשבון מספר יוצאי הצבא ביחס למספר העדה (קרי מכס לפי גולגולות האנשים, שלפי זה הולך כסף כפרה, לפי הכתוב שמות ל', י"ב: "ונתנו איש כפר נפשו") נקבל ההפך.

ונסביר :

יוצאי המלחמה היו 12,000 (או 24,000).

(ילקוט שמעוני מטות ל"א, ק"ט - "כ"ד אלף דברי רבי ישמעאל, ר"ע אומר אלף למטה שנים עשר אלף". ויש אומרים יוצא 36,000, ילקוט שמעוני ל"א, ק"ח. 12,000 יצאו לקרב, 12,000 ישבו על הכלים, 12,000 התפללו).

ובגלל ששה"כ בני ישראל היו 601,730 (במדבר פרק כ"ו פסוק נ"א), העדה היו 589,730 (אחרי שמורידים מספר יוצאי הצבא. ואם רוצים לדיוק צריכים להוסיף פינחס ל12,000 לקבל 12,001 ולהוריד את פינחס מהעדה לקבל 589,729).

ובגלל שהשלל נחלק, חצי לאנשי המלחמה וחצי לעדה (כמות שווה לשניהם). יוצא שלמרות שאחוז המכס של אנשי המלחמה קטן בהרבה מאחוז המכס של העדה, בפועל אנשי המלחמה הרימו יותר מכס לכל איש יוצא מלחמה (לגולגולת). כי אצל אנשי המלחמה מחלקים את המכס שהרימו בין 12,000 איש ואצל העדה מחלקים את המכס שהרימו בין 589,730 איש.

(דוגמה: בשלל היה 32,000 נפש אדם, וחלקו אותם בשווה בין אנשי המלחמה ובין העדה, 16,000 ו16,000. אנשי המלחמה הרימו 32 נפש אדם מכס, והעדה הרימו 320 נפש אדם מכס. מכס אנשי המלחמה לפי גולגולת יוצא 32/12,000, 2.6 פרומיל. מכס העדה לפי גולגולת יוצא 320/589,753, 0.54 פרומיל. ורואים שלפי גולגולת אנשי המלחמה הרימו יותר מכס).

ואולי נקבל קצת גיבוי לזה מהכתוב ביחס למילה "מכס":

נשים לב שהמילה "מכס" מופיע רק אצל אנשי המלחמה. (כמו שכתוב: "והרמת מכס לה' מאת אנשי המלחמה היצאים לצבא...". וכאשר בפועל לקחו המכס מאנשי המלחמה כתוב "ויהי המכס לה'...". וגם "ויתן משה את מכס תרומת ה' לאלעזר הכהן...").

אבל אצל בני ישראל (העדה) כתוב המילה "תקח", בלי הזכרת המילה 'מכס'. (וכמו שכתוב: "וממחצית בני ישראל תקח..."). וכאשר בפועל לקחו מאתם כתוב "ותהי מחצת העדה...", וגם "ויקח משה ממחצית בני ישראל את האחוז אחד מן החמשים... ויתן אתם ללויים שמרי משמרת משכן ה'...". אין כאן שום זכר למילה 'מכס').

ולמרות שנכון שלפי הפשט כולם נתנו מכס – גם אנשי המלחמה וגם העדה, במישור הרמז אולי הדגש הזה על המילה 'מכס' רק אצל אנשי המלחמה מראה לנו שאנשי המלחמה היו צריכים יותר לתת את המכס (מבחינת מחילה, כפרה, וסליחה).

ולפי מה שכתבנו רואים שאנשי המלחמה בפועל נתנו יותר (מהעדה) מכס לגולגולת (ואולי זה מהווה תוספת כפרה בשבילים).

* * * * *

”מכס”

פרק ל”א פסוק כ”ח:
”והרמת מכס לה’ מאת אנשי המלחמה היצאים לצבא...”

במילה **’מכס’**, יש האותיות: **מ’, כ’, ס’**. וניתן לסדר האותיות באופן הבא, **’כסס’** שמשמעו לחתוך, וגם נשמע כמו המילה **’קסס’**. ואפשר לסדר האותיות באופן **’סכס’**, שמשמעו לסכם חשבון.
 בני ישראל נתנו חלק מהשלל והמלקוח לגבוה. החלק שנתנו מכונה **’מכס’** וזה רומז על הנקמה במדין נגד **’כסס’** ונגד **’קסס’** ונגד **’סכס’**. כי זקני מדין באו לבלעם עם **”קסמים בידם”**, ובלק פסק - **’סכס’** עם בלעם סכום כסף. וכל זה כדי שיקלל את בני ישראל וכדי ל**’כסס’** אותם מהעולם (כמו שכתוב, **”אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ – מן כדור הארץ, לעקור ולחתוך אותם מן העולם**), וגם כדי שבלעם יתן להם עצה נגד ישראל כדי להכשילם.

ועוד רמז מהמילה **’מכס’**.
מ’ – מדין, מואב (מלחמת מדין)
כ’ – כהן
ס’ – 60 (60 ריבוא של בני ישראל)
 והרמז:

כהן (המרומז באות כ’ שבאמצע המילה **’מכס’**), קרי פינחס, עומד באמצע בין מדין ומואב (המרומזים באות הראשון מ’ במלחמת מדין, לבין ס’ ריבוא של בני ישראל (המרומזים באות האחרון ס’).
 כי במערכה נגד מדין פינחס שקול כנגד כולם (כנגד כל יוצאי הצבא, מדרש). ופינחס הוא זה שהשלים מצוותו שהתחיל בשיטים (נגד מדין), כאן במלחמת מדין. והוא זה שנקם נקמת אבי אמו (יוסף הצדיק) שנמכר למצרים על ידי המדינים (רש”י).

נראה להגיד שמכס השרים כתרומה ומכס העדה כעין מעשר. כיצד?
 בנתינת תרומה מן התורה חיטה אחת פוטרת את הכרי. ורמז לזה מהמילה **”תרומה”**, כאילו כתוב **”תרו”** **”מה”**, **”תרו”** - תרימו, **”מה”** - משהו (משנה). אבל מעשר תמיד 10%. יוצא שלפי דין תורה מעשר תמיד פי 10 מתרומה.
 והשרים נתנו 1/500 מכס, והעדה נתנו פי 10 מהשרים. כלפי מקבלי המכס (הכהנים והלויים) הנתינות היו בדומה לתרומה ולמעשר. כי השרים נתנו את מכסם 1/500 לכהנים (כמו תרומה) והעדה נתנו את מכסם 1/50 ללויים (כמו מעשר, פי 10 מהשרים). גם הכתוב מתייחס למכס של השרים במוסג **’תרומה’** (מטות ל”א, מ”א: **”ויתן משה את מכס תרומת ה’ לאלעזר הכהן”**).

ונשאלת השאלה, למה השרים נתנו כתרומה (לכהנים), והעדה כעין מעשר (ללויים)?

ונראה לי להסביר:
 תרומה שנותנים לכהנים מהווה **’ראשית’**. נותנים ראשון מהיבול לגבוה (דרך משרתי הכהנים) לפני שנהנים ממנו. וזה להודות ולזכור שהכול בא מה’ יתברך (ראה ספר החינוך מצוה תק”ז).
 אנשי הצבא שניהלו הקרב נגד מדין והם היו הראשונים שתפסו הביזה והשלל והמלקוח ושהביאו הכול בחזרה למשה רבנו ולבני ישראל. הם אלו שתרמו החלק הראשון לגבוה

(כתרומה, מבחינת 'ראשית') לפני שהשתמשו בביזה ובשלל ובמלקוח. ואולי יש רמז לזה – כי בכתוב תמיד חלק יוצאי הצבא ותרומתם כתוב (ראשון) לפני חלק של בני ישראל.

ואולי עוד סיבה שנתנו חלקם לכהנים - בגלל פינחס הכהן שיצא אתם למלחמה בתור 'כהן משוח מלחמה', ולהשלים את המצווה שהוא התחיל בשיטים בנקמה נגד מדין (ולפי הכלל – "המתחיל במצווה אומרים לו גמור"). ובגלל שפינחס היה שקול כנגד כולם (מדרש ילקוט שמעוני מטות ל"א).

ועוד :

לפי המדרש שלחו למלחמה 12,000 יוצאי צבא, ופינחס הכהן, והסנהדרין (מדרש ילקוט שמעוני ל"א, "...אתם ואת פינחס". "אתם" זו סנהדרין). סה"כ שלחו 12,000 ("אלף למטה"), ועוד 1 (פינחס), ועוד 70 (הסנהדרין) – סה"כ 12,071 אנשים. גם משבט לוי שלחו אנשים למלחמה נגד מדין (רש"י, מדרש).

ילקוט שמעוני מטות ל"א, ק"ט :

"ומה תלמוד לומר 'לכל מטות ישראל תשלחו לצבא' (להביא) [להוציא] את שבטו של לוי".

לפי זה יוצא ש1,000 מ12,071 היו משבט לוי.

ונראה סביר להגיד שבט לוי, הסנהדרין, ופינחס היו מבחירי צדיקי הדור עם תפקידים חשובים במערכה נגד מדין. וגם נראה להגיד ש120 שרי המאות ו12 שרי האלפים נבחרו לשרים בהיותם צדיקי הדור (יותר מיתר הצדיקים שנשלחו למלחמה). והמינוי הזה נתן לכל אחד מהם עוד תפקיד בנוסף לתפקידו כלוחם מן השורה. ומה תפקידם של שרי המאות ושרי האלפים? לעודד הלוחמים להלחם בכל לבם, ולמנוע מהם לפנות לדבר עברה (שהלוחמים היו בידם של שרי האלפים והמאות, "ולא נפקד ממנו איש", חזקוני: "לא נפקד ממנו לדבר עברה", רש"י: נפקד - "נחסר").

סה"כ 1,203 מיוצאי הצבא (1000 + 120 + 12 + 1 + 70) היו מבחירי הצדיקים של אותו הדור בעלי תפקידים חשובים ביותר במלחמה.

באותה תקופה, בספירה בערבות מואב (אחרי החטא בשיטים) בני ישראל היו 601,730 (במדבר כ"ו, נ"א).

ואחוז בחירי הצדיקים של יוצא הצבא מכלל ישראל: $1,203 / 601,730 \sim 1 / 500$.

(ונרחיב הדיון במספר 1,203 :

אם לא היו משרי האלפים ומשרי המאות משבט לוי, החשבון מכוון.

ואם גם היו שרי אלפים ושרי מאות משבט לוי ניתן להגיד, הלא ספרנו אותם פעמים.

ונשיב - לאלו האנשים היו שני תפקידים. תפקיד כלוחם מן השורה ותפקיד כשר. ובגלל זה כדי למנות אותם גם כלוחמים משבט לוי וגם כשרים.

ואם נשאל, מה עם פינחס שנראה לנו שהיו לו גם כמה תפקידים? תפקיד ככהן משוח מלחמה, תפקיד לגמור המצווה שהתחיל, תפקיד לנקום אבי אמו, יוסף הצדיק, שנמכר למצרים על ידי המדינים.

נגיד שבאמת לפינחס היה רק תפקיד אחד – כהן משוח מלחמה. וכל יתר הדברים שהזכרנו הם סיבות, ולא תפקידים במלחמה, למה שלחו אותו ככהן משוח מלחמה ולא שלחו את אלעזר הכהן הגדול.

ועוד אם נרצה להקשות, הלא הסנהדרין 71 ולא 70?

נגיד, שלמרות שיש מחלוקת במשנה במסכת סנהדרין עם סנהדרי גדולה, 70 או 71, נפסקה הלכה שסנהדרין 71. אבל לומדים שמספר הסנהדרין 71 מ70 זקנים ועוד משה רבנו שהצטרף עליהם לעשות 71. אבל כאן משה רבנו לא יצא למלחמה, וצריכים להגיד שכאן רק שלחו סנהדרין של 70.

ואולי המכס שנתנו כל יוצאי הצבא (1/500 מהשלל) היה גם כנגד בחירי צדיקי הדור של יוצאי הצבא. ובהתאם למה שאמרו חלק מהם, שרי האלפים ושרי המאות, למשה רבנו בחזרתם מהמלחמה, "ולא נפקד ממנו איש". הלוחמים נתנו המכס, חלק מראשית השלל, לאלעזר הכהן בדומה לתרומה להכרת הטוב ולהודות על ההשגחה שנצלו כולם מהמלחמה.

וגם:

בחזרתם ממלחמת מדין נתנו שרי האלפים ושרי המאות קרבן כפרה (נוסף על המכס) מהביזה שהם בזזו לעצמם. ולמרות שאמרו "ולא נפקד ממנו איש" הם הרגישו צורך בכפרה כי אמרו "אם מדי עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו" (מדרש ילקוט שמעוני מטות ל"א).

המילה 'מהרהרים' עולה 500. ואולי כרמז סמלי שהם היו 'מהרהרים' נתנו כל הצדיקים יוצאי הצבא 1/500 מהשלל לגבוה.

בני ישראל נתנו חלק מהשלל שהם קבלו ללויים (1/50), והנתינה נראה כעין מעשר (ביחס למה שנתנו יוצאי הצבא).

(מעשר ללוי - לתת לו מחיתו בכבוד ושתהיה לו היכולת רק להתעסק בעבודת ה', וזה כעין משכורת עבור עבודתו, ראה ספר החנוך מצוה שצ"ה).

שבט לוי אין לא חלק בארץ (רק 48 ערים, 6 ערי המקלט ו42 ערי הלויים). והם עוסקים בעבודת הקדש. אבל במלחמת מדין גם שבט לוי שלחו 1,000 מאנשיו למלחמה. ואולי כנגד השתתפותם במלחמה הם קבלו חלק מהשלל.

ואולי בגלל שהם היו 8.33% מיוצאי הצבא (1/12) היה מגיע להם אותו האחוז מהשלל. והוסיף להם תוספת של 1.66% (1/60) לכבודם, וקבלו 10% יותר מהכהנים (1/50) מהשלל.

וזה דומה לאחוז שנותנים להם מעשר. כי שבט לוי בהתאם ליחסו ליתר השבטים בחלוקה שווה היה מקבל 1/12 (8.33% מהיבול). והוסיף להם 1/60 (1.66%) בגלל חשיבותם וכבודם והם מקבלים 10% מעשר מהיבול (ראה הסבר למעשר ראשון בספר החנוך מצוה שצ"ה).

נקמת מדין היתה מוטלת על כל בני ישראל (כי כולם היו יעד של מדין ובנות מואב בשיטים) אלא בפועל רק חלק מהעדה ביצעו את הנקמה.

כלל בני ישראל (העדה) לא יצאו לקרב נגד מדין אלא שלחו שליחים מכל שבט. הם שלחו למלחמת מדין (לקרבות ממש) אלף למטה, קרי 12,000 אנשים. 12,000 זה בדיוק 1/50 מכלל ישראל, מ600,000 (ראה כלי יקר במדבר ל"א, ו').

בני ישראל (600,000) קבלו חצי מהשלל והמלקוח. ויוצאי הצבא (12,000) גם קבלו חצי מהשלל והמלקוח.

יוצא 1/50 מכלל ישראל (12,000), עשו את העבודה (ניהלו הנקמה נגד מדין) עבור כל העדה (עבור 600,000). וכנגד זה העדה נתנו 1/50 מחלקם (קרי הורידו 1/50 ממה שהם קבלו) לתת מכס ללויים.

ועוד:

12,000 יוצאי צבא בפועל ניהלו הנקמה נגד מדין עבור 24,000 שנפלו מישראל בשיטים. 24,000 מישראל, זה 1/25 מכלל ישראל (24,000 = 600,000 * 1/25). יוצא שכל איש יוצא צבא ניהל נקמה עבור 2 אנשים שנפלו בשיטים (2 = 24,000/12,000). ומכס העדה עבור נקמת מדין שיקף את זה. כאשר נותנים 1/50 כנגד 12,000 זה ביחס מכוון לנתינת 1/25 כנגד 24,000.

ועוד:

כתוב (רש"י, מדרש ילקוט שמעוני) ששלחו למלחמת מדין 12,000 יוצאי צבא ופינחס הכהן ששקול כנגד כולם. מבחינת מספרים היו בפועל רק 12,000 לוחמים אבל היה להם מכפיל כוח בפינחס שהיה שקול כנגדם - כעוד 12,000. יוצא שאפקטיבית ניהלו הנקמה נגד מדין כוח של 24,000 לוחמים וזה כנגד 24,000 שנפלו בשיטים. ובגלל ש24,000 זה

1/25 מ 600,000, אבל רק חצי מהמספר הזה ניהלו המלחמה בפועל, נתנו העדה עבור נקמת מדין גם מכס של חצי מ 1/25, קרי 1/50 (נתנו אחוז שהוא חצי מאחוז הנופלים מישראל בשיטים).

סיכום :

לפי הרעיון הזה בני ישראל נתנו אחוז מכס, כמעשר ללוים, כנגד 12,000 צדיקי הדור יוצאי הצבא שהתעסקו בתפקידים חשובים בנקמה נגד מדין, ובהתאם לאחוזתם של צדיקים אלו מכלל ישראל (1/50). ויוצאי הצבא נתנו אחוז מכס, כתרומה (תרומת מעשר, 1/10 מהמעשר שנתנו העדה) לכהנים, כנגד 1,203 בחירי צדיקי הדור יוצאי הצבא שהיו בתוכם, ובהתאם לאחוזם של בחירים אלו מכלל ישראל (1/500).

* * * * *

”והרמתם מכס”

כתוב על חלק המלקוח של אנשי הצבא :

פרק ל”א פסוק כ”ח :

”והרמת מכס לה’ מאת אנשי המלחמה היצאים לצבא אחד נפש מחמש המאות מן האדם ומן הבקר ומן החמרים ומן הצאן”

כתוב על חלק המלקוח של בני ישראל :

פרק ל”א פסוק ל’ :

”וממחצית בני ישראל תקח אחד אחז מן החמשים מן האדם מן הבקר מן החמרים ומן הצאן מכל הבהמה...”

ומענין :

אצל הפרשה מהחלק של בני ישראל יש המילים ”מכל הבהמה” שלא נמצא אצל

הפרשה מהחלק של אנשי הצבא. והשאלה למה?

כתב על זה :

אבן עזרא :

”כמו גמלים והנה לא לקח אלעזר מכס חלק אולי היו מעטים ועל כן לא נזכר המספר

שהביאו ולא המספר שלקחו הלויים”

כלומר, ”כל הבהמה” כולל בהמות כמו, גמלים, אולי גם סוסים ואתונות, ועוד.

בהפרשת המכס לכהנים לא מוזכר בכלל ”מכל הבהמה”.

ובהפרשת ללויים כתוב ”מכל בהמה” אבל לא כתוב מספרם.

(וגם אם הפרשה היה אחד או שתיים למה לא כתוב מספרם?)

עדיין צריך עיון למה אצל הכהנים לא נזכר בכלל ”מכל הבהמה” ואצל הלויים נזכר אבל

בלי מספר. ונראה לי תשובת :

חזקוני :

”...ואם תשאל מפני מה לא צוה הקב”ה ליטול מכס מן הגמלים שהרי הרבה גמלים שם,

כדכתיב במלחמת גדעון, ’ולגמלים אין מספר’, אלא יש לומר לא הזכיר הכתוב אלא

אותם שנטלו מהם מכס והם לא נטלו מכס מבהמה טמאה רק מהחמורים הואיל

ונתקדשו בפטר חמור”

לפי החזקוני :

”מכל הבהמה” עולה 147

זה :

’מבהמה טמאה’ עולה 147

כמו, גמלים.

ולא הופרש מהם מכס לכהנים (לגבוה) כי הבהמות האלו טמאות.

ואצל הלויים הזכיר שייקחו ויתנו ”מכל הבהמה”. הזכיר זה רק באופן כללי ולא

במפורש ולא כתב את מספרם. ונראה, כי הם לא חשובות.

ועוד :

בציווי של ההפרשה (לכהנים וללויים) הסדר מן : האדם, הבקר, החמורים, הצאן.
אבל כאשר משה רבנו נתן את מספרם הסדר מן : הצאן, הבקר, החמורים, האדם.
כתב סדר מספרם לפי סדר יורד בכמותם.

ונשאלת השאלה :

האם יש סדר בציווי חוץ מהעניין שהולך לפני האלף בית (א', ב', ג', ד', ה', ו', ז')?
כי הסדר לא לפי :

כמותם (לא לפי סדר עולה או יורד במספרם).

טהרתם (כי אדם, בקר, צאן טהור, וחמור טמא).

פדיונם (כי רק לאדם ולחמור יש פדיון).

קדושתם או חשיבותם

(אדם העידית של הבריאה ויותר קדוש. בקר וצאן חשובים ויש להם גם קדושה כי מקריבים אותם על המזבח. פטר חמור פודים אבל לא מקריבים חמור ונראה הכי פחות חשוב. אמנם מצאתי מאמר של דוד סבתו ממכללת הרצוג על מלחמת מדין והוא כותב, בהערה מספר 22, שהסדר לפי חשיבות, אבל לא הסביר. ונראה לי שצריך עיון)

אולי סדר רישום הפרשה לפי שימושם. כי המכס וההפרשה ניתנה לכהנים וללויים לשימושם. ונראה האדם ישמש אותם כעבד או כשפחה ויש לזה ערך רב לגבי שימוש הכהן או הלוי. הבקר לשימוש הובלה של עגלות, ולהכנה של קרקע לזריעה, ולבשר ולחלב. חמורים לרכיבה והובלה. וצאן בעיקר לאוכל, לחלב ולבשר.

* * * * *

זה ישפיל וזה ירים

פרק ל"ב פסוק א':
"ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד..."

תהילים פרק ע"ה: "אלוקים שפט זה ישפיל וזה ירים..."
מדרש רבה (מטות, כ"ב, ח'): "מה הקדוש ברוך הוא עושה? נוטל נכסים מזה ונותן לזה, שנאמר: "כי אלוקים שופט זה ישפיל וזה ירים", לכך נקרא שם נכנסים, שנכנסים מזה ונגעלין לזה".
מדובר בשבט ראובן ושבט גד שקבלו מקנה רב ממדין.

"זה ישפיל": מתייחס למדין שאבדו את רכושם.
"וזה ירים": מתייחס לשבט ראובן ושבט גד שקבלו מקנה רב.

"וזה ירים" עולה 272
ראובן וגד עולה 272

אולי רמז לדברי חז"ל.

* * * * *

”ומקנה רב”

כתוב בפרשה :

פרק ל”ב פסוק א’ :

”ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד ויראו את ארץ יעזר ואת ארץ גלעד והנה המקום מקום מקנה”

ונשאלת השאלה :

אם ”רב”, ”עצום מאוד” למה לי?

אלא צריך לפרש שהמילים ”מקנה רב” מתייחסות למקנה בני ראובן, אבל ”עצום מאוד” מתייחס למקנה בני גד. וזה לפי הסברו של הכלי יקר שכתב שבגמרא כתוב שהענינים של בני גד היו חזקים מאוד והיו אף הורגים זאבים. וגם המילה ”והנה” אומרת דרשני. כי בדרך כלל המילה ”והנה” מראה על משהו שקורה פתאום או שנתגלה בהפתעה (לדוגמה: ”והנה ידו מצרעת כשלג”, ”והנה נער בוכה”). אבל אם ”המקום מקום מקנה” ולפי פסוק ד’, ”ארץ מקנה היא”, איזה התגלות יש כאן? ונראה להגיד שהמקום לא היה בשימוש למקנה, אבל הם הבחינו באפשרות הזו. ואולי לזה כיוון רס”ג בפרושו (לפסוק ד’) ”ארץ מתאימה למקנה”.

כאשר בני גד ובני ראובן עמדו לפני משה רבנו ולפני אלעזר הכהן ולפני נשיאי העדה הם בקשו :

פרק ל”ב פסוק ה’ :

”ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוזת אל תעברנו את הירדן”

למה הם השתמשו במילים ”אם מצאנו חן בעיניך”? מדוע צריכים למצוא חן, ולא יזה חן הם התכוונו?

צריך לזכור שבעבר חלק מבני ראובן יצאו נגד משה רבנו (דתן ואבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן) והם לא מצאו חן בעיניו, ואולי כאן הזכירו בני ראובן ובני גד ברמז דברים טובים שהם עשו כדי לסייע לבקשתם. כי בני גד ובני ראובן היו גיבורים ומהירים זריזים בקרב (ראה רש”י ל”ב, י”ז), והם הצטיינו במלחמת סיחון ועוג. ובגלל זה הם תפסו יותר ביזה מאחרים במלחמות, ולפי זה היה להם מקנה רב.

הבקשה לקבל אחוזה מעבר לירדן הייתה לפנים משורת הדין כי עדיין לא כבשו את הארץ וגם לא חילקו אותה.

ויש 2 חלקים בבקשתם :

1) בקשו לתת להם אחוזה בעבר הירדן עכשיו (בגלל המקנה הרב שהיה להם ועבר הירדן היא ארץ מקנה)

2) בקשו לא להיכנס לארץ כנען

בשתי הבקשות הללו יש בעיתיות.

מצד אחד, הם ראו את ארץ סיחון ועוג כמתאימה ביותר לגדל בה מקנה.

אבל הם לא חיכו לראות מה יש בארץ. אולי יש מקומות יותר טובים למקנה בארץ? מצד שני, גם אם משה רבנו ייענה לבקשתם, למה לא רצו לעבור עכשיו את הירדן?

אלא רואים מזה שהם חיבבו את ממונם (מקנם) יותר מגופם. וגם היו מוכנים להיפרד מבני ישראל ולהישאר בעבר הירדן המזרחי שהיא לא ארץ זבת חלב ודבש (וראה משנה בכורים א’, י’, דעת רבי יוסי הגלילי ”אין מביאים בכורים מעבר הירדן” בגלל זה. אבל חכמים קבעו

שכן מביאים בכורים מעבר הירדן),
 וגם שיש בה פחות קדושה מארץ ישראל (ספורנו במדבר ל"ג, ל"ד- "כי ארץ סיחון ועוג אין בה
 קדושת ארץ ישראל... ולא היתה ראויה לגורל אשר ענינו הקדש"), והיא גם לא בתוך תחומי
 הארץ הכתובים בפרשת מסעי. כל זה כדי לטפל במקנם ולהתעשר עוד.

ואולי ניתן להגיד עוד: כתוב "והנה המקום מקום מקנה", ועוד כתוב "ארץ מקנה
 הוא". פעם כתוב "מקום מקנה" ופעם "ארץ מקנה". מבחינת הפשט אין הבדל.
 אבל במישור הרעיוני אולי ניתן לחלק בין התיאורים. אולי אותיות המילה 'מקנה'
 מזכירות ברמז דברים נוספים לגבי האזור הזה.
 "מקום מקנה" – מקום שהם ראו ("ויראו את ארץ יעזר וארץ גלעד", ראייה בעין רוחנית) שהיה
 ויהיה בה, 'מקנ"ה, אותיות, מ', ק', נ', ה':
 מ' – מלאכים (מחנה מלאכים, מחנים. יעקב אבינו ראה 2 מחנות של מלאכים)
 ק' – קדם, קדושה (העבר המזרחי יותר קדוש מחו"ל, וגם משה רבנו נטמן שם)
 נ' – ניצחון (ניצחונות בעבר על סיחון, עוג ומדין, ובעתיד של יפתח הגלעדי ויהודה המכבי)
 ה' – הצלה (יעקב אבינו ניצל מלבן בגלעד, אורחת ישמעאלים באה מגלעד ובאמצעותה יוסף ניצל)

"ארץ מקנה" – זו ממש ארץ טובה לגדל בה מקנה (צאן, בהמות).
 ואולי גם טוב לגדל (או להגדיל) בה 'מקנ"ה, אותיות, מ', ק', נ', ה':

מ' – ממונם
 ק' – קניינם, קטף (הביאו משם 'צרי' שהוא הנוטף מעצי הקטף, ונמנה עם סממני הקטרת)
 נ' – נכסיהם, נכאת (הביאו משם גם 'נכאת', כנוסי בשמים הרבה. דברים נחמדים)
 ה' – התיישבות, הונם
 מאזור ארץ יעזר וגלעד אפשר להתעשר.

והם היו צריכים ללמוד לקח מקרח. כי שבט ראובן וגד היו שכנים למשפחת קהת.
 (דגל ראובן בדרום וקהת חנו בצד הדרומי של המשכן). ועל קרח נאמר במדרש:
מטות רבה (כ"ב, ז'): "וכן שני עשירים עמדו בעולם אחד מישראל ואחד מאומות העולם.
 קרח מישראל והמן מאומות העולם ושניהם נאבדו מן העולם. למה, שלא היה מתנתן
 מן הקב"ה אלא חוטפין אותה להם"

ובני גד ובני ראובן לא למדו מקרח וגם הם היו מחבבים את מקניהם ואת ממונם יותר
 מטפם.

(וכפי שדרשו חז"ל על סדר הדברים שאמרו "גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו" – הקדימו את
 הצאן לטף)

משה רבנו זיהה מיד את כוונתם וכעס עליהם ואמר:
 פרק ל"ב פסוקים ו"ז':

"האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבו פה"
 "ולמה תנואון את לב בני ישראל מעבר אל הארץ אשר נתן להם ה'"

הדבר הזה יגרום "מורד ורפיון בלב" (רס"ג) לבני ישראל. "למה תנואון" - "תמניעו לבם
 מעבור" (רש"י). שאם אתם נשארים כאן זה יגרום לחולשת הלב אצל בני ישראל ולא
 ירצו לכבוש את הארץ (כמו שקרה בחטא המרגלים). העם יגידו לעצמם, למה אתם
 הגיבורים לא באים לקרב, כי אתם מפחדים מאנשי הארץ. ומה נעשה אנחנו הפחות
 חזקים? ועוד, אחיכם השתתפו בכיבוש ארץ סיחון ועוג ואתם רוצים לרכוש את הארץ
 הזו ולא לעזור לאחיכם לכבוש את ירושתם?

וגם אם נרצה ללמד קצת זכות על בני ראובן ובני גד, שאולי חשבו שאי כניסתם לארץ לא תפגע בלחימה. וגם אולי חשבו שזה לא צריך לפגוע בביטחון של בני ישראל, כי הקרב לה' ואנחנו רק עושים השתדלות. כלומר כמות האנשים הלוחמים לא קובעת את ניצחון בקרב, אלא החשוב זה הביטחון בה' (ועובדה, במלחמת עמלק ומלחמת מדין רק לחמו קצת אנשים, ונצחו שלא בדרך הטבע) -

לא נוכל להגיד ככה. כי משה רבנו קרא להם **"תרבות אנשים חטאים"**, ומשמעו:

"תרבות" – תפיסת עולם שלפיה פועלים

"אנשים" – צדיקים

"חטאים" – שוגגים

למרות שאתם צדיקים, הדרך שאתם רוצים ללכת בה, תפיסת העולם שלכם - לא להיכנס לארץ, מוטעית.

כי כיבוש הארץ היא מצווה המוטלת על כל בני ישראל (ראה רמב"ן במדבר ל"ג, נ"ג על המילים "והרשתם את הארץ" – "על דעתי זו מצות עשה שישבו בארץ וירשו אותה"). ואם תישארו כאן לא יהיה ס' ריבוא כובש. שבני ראובן ובני גד הם בערך י' ריבוא, ויחסרו מבני ישראל הרבה מהמספר החשוב (ס' ריבוא) להשראת השכינה באופן קבוע במחנה ישראל. (כתוב: גמרא ב"ק פ"ג, א': "דריש ר' דוסתאי דמן בירי במדבר י, ל"ו – 'ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל', ללמדך שאין שכינה שורה על ישראל פחות משני אלפים ושני רבבות". אבל כדי שיהיה קבוע צריך ס' ריבוא. ולפי בראשית רבה פרק ע"ד - 'שאין שכינה שורה על פחות מס' ריבוא'. השראת השכינה באופן קבוע כמו במתן תורה)

ורמז:

"ואתם תשבו פה ולמה תנואון"

באתב"ש:

פתאי אבשף וץ פכיץ אטפתפט

סוף תיבות, אותיות: י', ה', ז', ח', ט' עולה **279**

ס' ריבוא עולה **279**

אחרי הביקורת הקשה של משה רבנו נגדם הם באו עם הצעה חדשה. פרק ל"ב פסוק ט"ז:

"ויגשו אליו ויאמרו גדרת צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו ואנחנו נחלץ חשים לפני בני ישראל עד אשר אם הביאנם אל מקומם"

"ויגשו" – שהתקרבו יותר פנימה אל משה רבנו (אור החיים).

ואולי המילה "ויגשו" כאן בדומה למילה "ויגש" אצל יהודה עם יוסף.

בראשית פרק מ"ד פסוק י"ח:

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני"

רבינו בחיי: "מצינו לשון הגשה משמשת לשלשה דברים, דין, ופיוס, ומלחמה"

רבינו בחיי פירש את המילה "ויגש", שיהודה הכין עצמו לשלושה דברים: לדין, לפיוס ולמלחמה.

גם כאן אפשר להגיד שבני ראובן ובני גד באו בנושא שלושה דברים: דין, פיוס ומלחמה.

ולפי זה:

דין – בקשו ממשה רבנו לדון עכשיו בבקשתם ולתת להם עכשיו את ארץ סיחון וארץ עוג כאחוזתה.

פיוס – פשרה. אנחנו נשאיר את מקננו וטפנו כאן כמו שביקשת, ונעבור את הירדן עד אחרי שבני-ישראל יגמרו לכבוש את הארץ ועד אחרי חלוקתה, כמו שביקשת. ורמזים לכך:

(1) "ויגשו אליו ויאמרו גדרת צאן נבנה"

ראש תיבות, אותיות: ו', א', ו', ג', צ', נ' עולה **156**
פיוס עולה **156**

(2) "חושים" עולה **358**

לכבוש עולה **358**

(3) "אם הביאנם" עולה **149**

חלוקה עולה **149**

(4) "הביאנם אל" עולה **139** ועוד **8** אותיות ועוד **2** מילים עולה **149**

חלוקה עולה **149**

(5) "אם הביאנם אל מקומם", ראש תיבות, אותיות: ס', ס', ל', ס' עולה **150**

חלוקה ועוד המילה עולה **150**

(6) "ואנחנו נחלץ חשים לפני בני ישראל עד אשר אם הביאנם אל"

באתב"ש:

פתטסטף טסכה סבמי כוטם שטם מבגתך זק תבג תי צשמתטי תך

סוף תיבות, אותיות: פ', ה', י', ס', ס', ד', ק', ג', י', י', ד' עולה **338**

כיבוש עולה **338**

מלחמה – "ואנחנו נחלץ חשים לפני בני ישראל" שהם לא רק יעברו את הירדן אלא יהיו ראש החץ של הלוחמים, אלו שהולכים בראש (רמב"ן – "ונהיה מהירים וראשונים לפני העם להלחם באויבי ה'").

ולמרות שמשה רבנו נתן להם ארץ סיחון וארץ עוג לפי בקשתם אם יקימו את השבועה שהשביע אותם, העובדה שהם בחרו להישאר 'מנותקים' מבני ישראל בעבר המזרחי של הירדן, יצרה מצב שהם 'התנתקו' ראשונים מיתר השבטים ומאחוזתם ובגלל זה יצאו ראשונים לגלות.

וזה בהתאם לכתוב:

מטות רבה (כ"ב, ז'): "וכן אתה מוצא בבני גד ובבני ראובן שהיו עשירים והיה להם מקנה גדול ורחבו את ממונם וישבו להם חוץ מארץ ישראל לפיכך גלו תחלה מכל השבטים שנאמר (ד"ה א', ה') ויגלם לראובני ולגדי ולחצי שבט מנשה. ומי גרם להם על שהפרישו את עצמם מן אחיהם בשביל קנינם, מנין ממה שכתוב בתורה ומקנה רב היה לבני ראובן וגו'"

* * * * *

”ומקנה רב”

פרק ל”ב פסוק א’:

”ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאד...”

השפיל את המדינים:

במדבר כ”ה, י”ז: ”צרור את המדינים והכיתם אותם”
והרים את בני ראובן ובני גד:

במדבר ל”ב, א’: ”ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד”
בני ראובן ובני גד התעשרו על חשבון המדינים.

וכמו שמביא המדרש:

תנחומא מטות ו’:

”נאמר כי א-ל-ה-ג-ם שפט זה ישפיל וזה ירים (תהילים ע”ה, ח’). תדע לך כשבקש שיתעשרו בני גד ובני ראובן, הפיל את המדינים לפני ישראל, כדי שיתעשרו בני גד ובני ראובן. מה כתוב למעלה וישבו בני ישראל את נשי מדין ואת טפם ואת כל בהמתם ואת כל מקניהם ואת כל חילם בזזו ואחר כך כתיב ’ומקנה רב’, הרי שהפיל את המדינים ורמס לבני ראובן ולבני גד לקיים מה שנאמר ’כי לא ממוצא וממערב וגו’ כי א-ל-ה-ג-ם שפט זה ישפיל וזה ירים”

ובפסוק בתהלים ”זה ישפיל וזה ירים”, יש במילה ”ישפיל” ובמילה ”יריס” רמז שישפיל ’מדין’ ויריס בני ’ראובן’.

”זה”:

”ישפיל” באתב”ש: מבומך עולה 108

’מדין’ עולה 104 ועוד 4 אותיות עולה 108

”וזה”:

”יריס” עולה 260

’ראובן’ עולה 259 ועוד המילה עולה 260

פרק ל”ב פסוק י”ט:

”כי לא ננחל אתם מעבר לירדן והלאה כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן מזרחה”
רש”י (במדבר ל”ד, ב’): ”לפי שהרבה מצות נוהגות בארץ ואין נוהגות בחוצה לארץ... הוצרך לכתוב מצרני גבולי רוחותיה סביב לך מן הגבולין הללו ולפנים המצות נוהגות”

רצו לקבל נחלתם ”מעבר הירדן מזרחה”:

”כי לא ננחל אתם מעבר לירדן והלאה כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן”

סוף תיבות, אותיות:

י, א, ל, ס, ר, ו, ה, י, ה, ו, ו, ו, ר, ו, עולה 613 למנין ’תרי”ג’.

וגם:

”כי לא ננחל אתם מעבר לירדן והלאה כי באה נחלתנו אלינו”

ראש וסוף תיבות, אותיות:

כ+י, ל+א, נ+ח, א+ת, מ+ע, ב+ר, ל+י, ר+ד, ו+ה, כ+י, ב+ה, נ+ו, א+ו, עולה

613 למנין ’תרי”ג’

ולא לנחול ”בעבר הירדן והלאה”, כלומר מערבה:

”לא ננחל אתם” עולה 610 ועוד 3 מילים עולה 613 למנין ’תרי”ג’.

ובזה לא יוכלו לקיים חלק מהמצות. כי שמה אי אפשר לקיים 'תרי"ג' מצות. כי לעבר הירדן מזרחה אין קדושת עבר הירדן מערבה. ולא נוהגות שם מצות התלויות בארץ. ורק "מעבר לירדן והלאה", כלומר מערבה, יש מצוות התלויות בארץ:

"מעבר לירדן והלאה כי באה נחלתנו אלינו מעבר"
עולה 1644 ועוד 34 אותיות ועוד 8 מילים עולה 1686
מצות התלויות בארץ
עולה 1686

וגם:

"ננחל אתם מעבר לירדן והלאה"

באתב"ש:

טטסך תאי יזשג כמגקט פצכתץ עולה 1681 ועוד 5 מילים עולה 1686
מצות התלויות בארץ
עולה 1686

וכתוב במדרש:

תנחומא מטות ה':

"וכן אתה מוצא בבני גד ובבני ראובן, שהיו עשירים הרבה והיה להם מקנה גדול וחבבו את ממונם וישבו להם חוצה לארץ. לכך גלו תחלה מכל השבטים שנאמר 'לראובני ולגדי ולחצי שבט מנשי' (דה"א ה', כ"ו). ומי גרם להם, על שהפרישו עצמם מן אחיהם בשביל מקניהם..."

בגלל:

"ומקנה רב" עולה 403
"היה לבני ראובן ולבני גד", נשארו בחוצה לארץ:
"נחלתנו אלינו מעבר הירדן מזרחה"
ראש וסוף תיבות, אותיות:
נ'+ו', א'+ו', מ'+ר', ה'+ן, מ'+ה' עולה 403
ומתוך כך גם הפסידו קיום מצות התלויות בארץ.

ומשום שהם:

חבבו ממונם עולה 194
נשארו "מעבר לירדן מזרחה":
"מעבר לירדן והלאה כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן"
ראש תיבות, אותיות: מ', ל', ו', כ', ב', נ', א', מ', ה' עולה 194

ישבו חוצה לארץ:

"אלינו מעבר הירדן מזרחה" עולה 938

וגלו תחלה:

"גלו תחלה מכל השבטים" עולה 938

וגם:

"מעבר לירדן והלאה כי באה נחלתנו אלינו מעבר"

סוף תיבות, אותיות: ר', ן, ה', י, ה', ו', ו', ר' עולה 482

"גלו תחלה" עולה 482

וגם:

"מעבר לירדן" באתב"ש: יזשג כמגקט עולה 492

גלו תחילה עולה 492

* * * * *

"לראות את הארץ"

בקשר לארץ יש עניין לראות את הארץ ויש עניין לעבור בתוכה.
וכמו שביקש משה רבנו :
דברים פרק ג' פסוק כ"ה :
"אעברה נא ואראה את הארץ הטובה"

בשליחת המרגלים מצאנו לשון "לתור" :
פרק י"ג פסוק י"ז :
"וישלח אתם משה לתור את ארץ כנען..."
וגם לשון "וראיתם" :
פרק י"ג פסוק י"ח :
"וראיתם את הארץ מה הוא..."
ונראה :

לשון 'לתור' זה לעבור בתוכה כדי למצוא את הדרכים לכבוש אותה.
לשון 'וראיתם' זה לראות את הארץ "מה היא" (הכולל פירותיה, אנשיה, עיירה, ועוד).

בני גד ובני ראובן בקשו להתנחל ולהישאר בעבר הירדן מזרחה.
משה רבנו הגיב בחומרה למה שאמרו בני גד ובני ראובן.
והזכיר לבני גד ולבני ראובן מה שעשו המרגלים :
פרק ל"ב פסוק ח' :
"כה עשו אבותיכם בשלחי אתם מקדש ברנע לראות את הארץ"

אמר להם בלשון "לראות" ולא בלשון "לתור".
משה רבנו הקשה עליהם שיניאו את לב בני ישראל מלהיכנס לארץ כמו שעשו המרגלים.
ולפי זה היינו מצפים שיגיד 'בשלחי אתם מקדש ברנע לתור את הארץ'. בלשון "לתור"
ולא בלשון "לראות". כי לפי חז"ל המרגלים נכשלו בציווי "ולא תתרו אחרי לבבכם
ואחרי עיניכם" (כי לא נכשלו במה שראו אלא במה שפרשו בלבם על מה שראו).

ואולי דווקא אמר להם בלשון "לראות" בגלל מה שאמרו בני גד ובני ראובן :
פרק ל"ב פסוק ה' :
"...אל תעברנו את הירדן"
שנראה מדבריהם שגם לראות את הארץ לא עניין אותם.

ואמרו חז"ל שבני גד ובני ראובן חיבבו את מקניהם יותר מבניהם ומדברים אחרים.
המקנה הרב שהיה להם הטה את לבבם.

* * * * *

”ונכבשה הארץ”

פרק ל”ב פסוק כ”ב:
”...ונכבשה הארץ לפני ה’ ואחר תשבנו והייתם נקים מה’ ומישראל...”

זה המתכונת לבעלי תשובה.

ראשון:

”ונכבשה הארץ”:

”הארץ” מסמלת האלמנטים הגשמיים (והשפלים).

פרקי אבות פרק ד’ משנה א’: ”...איזהו גיבור?, הכובש את יצרו...”
”לפני ה’” : צריכים לכבוש, (להתגבר), על יצר הרע, ולשנות דרך לפני ה’.

ושנית:

”תשבנו” : באהבה

זה השלבים בתשובה: עזיבת החטא, חרטה, וחזרה לדרך התורה.

ומי שמצליח לעשות זאת שכרו רמוז בסוף הפסוק.

”והייתם נקים מה’ ומישראל” : נקי מעוונות, זדונות נהפכות לזכויות.

* * * * *

”יאיר בן מנשה”

פרק ל”ב פסוק מ”א :

”**ויאיר בן מנשה הלך וילכד את חותיהם ויקרא אתהן חות יאיר**”

וגם :

דברים פרק ג’ פסוק י”ד :

”**יאיר בן מנשה לקח את כל חבל ארגב עד גבול הגשורי והמעכתי ויקרא אתם על שמו את הבשן חות יאיר עד היום הזה**”

זהותו של יאיר בן מנשה קצת עטופה במסתרין.

הלא ברשימת משפחות השבטים בפרשת פינחס (פרק כ”ו פסוקים כ”ט-ל”ד) לא כתוב בבני מנשה בן בשם ’יאיר’.

ונשאלת השאלה: מי זה יאיר בן מנשה?

אבו עזרא (על המילים ’ויאיר בן מנשה’): ”הוא ממשפחת יהודה כי כתוב כי חצרון לקח בת מכיר בן מנשה והוליד ממנה שגוב, ושגוב הוליד את יאיר שהיו לו ערים בערי הגלעד ונקרא על שם משפחת אמו”

חזקוני (על המילים ’יאיר בן מנשה’): ”נקרא על שם אמו אף על פי שהוא ממשפחת יהודה. כי כן כתוב שחצרון לקח את בת מכיר והוליד ממנה שגוב, ושגוב הוליד את יאיר שהיו לו ערים בערי הגלעד”

לפי הדעה הזו יאיר בן מנשה לא היה ממש בן של מנשה אלא היה מבני יהודה (מבני חצרון). והוא היה נין למכיר בן מנשה (נכד של בתו של מכיר). ונקרא יאיר בן מנשה בגלל משפחת הסבתא שלו (בת מכיר, ובגלל שהיה לו ערים בגלעד בשטח מנשה).

ורמזים :

(נשים לב, בתורה המלה ’חצרון’ כתוב הסר, ’חצרן’, בלי אות ו’. אבל בדברי הימים ד’, כתוב מלא)

(1) ”**יאיר בן מנשה לקח את כל חבל ארגב עד גבול הגשורי**”

סוף תיבות, אותיות: ר, ן, ה, ח, ת, ל, ל, ב, ד, ל, י עולה 769

בן שגוב בן חצרון עולה 769

(2) ”**ויאיר בן מנשה הלך וילכד את חותיהם ויקרא אתהן**”

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ו+ר, ב'+ן, מ'+ה, ה'+ד, ו'+ד, א'+ת, ח'+ס, ו'+א, א'+ן עולה 845

בן שגוב בן חצרון בן יהודה עולה 845

(3) "יאיר בן מנשה לקח את כל חבל ארגב עד"

באתב"ש :

מתמג שט יטבץ כדס תא לך סשך תגרש זק

ראש תיבות, אותיות: מ', ש', י', כ', ת', ל', ס', ת', ז' עולה 1267

בן שגוב בן חצרון בן פרץ בן יהודה עולה 1267

(4) "את כל חבל ארגב עד גבול הגשורי והמעכתי"

באתב"ש :

תא לך סשך תגרש זק רשפך צרבפגס פציזלאם

ראש תיבות, אותיות: ת', ל', ס', ת', ז', ר', צ', פ' עולה 1267

בן שגוב בן חצרון בן פרץ בן יהודה עולה 1267

(5) "גבול הגשורי והמעכתי"

באתב"ש :

רשפך צרבפגס פציזלאם עולה 1273

בן שגוב בן חצרון בן פרץ בן יהודה עולה 1273

(6) "בן מנשה הלך וילכד את חותיהם"

באתב"ש :

שט יטבץ צכל פמכלק תא ספאמצי עולה 1512

בן של בת מכיר עם חצרון עולה 1512

אבל למה ליחס יאיר לשבט של הסבתא שלו? ומתרץ :

מלבים דברי הימים א', פרק ב' פסוקים כ' - כ"א (על המילים "ואחר בא חצרון על בת מכיר") :

"כפי הפשט בא חצרון עליה שלא על ידי קדושין והוליד ממנה את שגוב מביאה שבא עליה תחילה. ומה שכתוב 'ואחר בא' רצה לומר אחר שבא אל בת מכיר (בלא קדושין) אז לקחה בקדושין. והיה אז בשעת נשואין בן ששים שנה. ותלד לו את שגוב תחילה קודם נשואין ושגוב הוליד את יאיר.

והנה בתורה (במדבר ל"ב, מ' - מ"א) נזכר שמשה נתן את הגלעד למכיר בן מנשה ויאיר בן מנשה הלך וילכד את חוותיהן ויקרא אתהן חוות יאיר, וכפי הפשט נראה שזה היה יאיר בן שגוב המוזכר פה, וקראו שם יאיר בן מנשה מפני ששגוב אביו נתיחס אל מנשה שבט אמו לא אל שבט יהודה. כי הנולדים בלא קדושין היו מתיחסים אחר אמם כמו שהיה ביפתח שגרשו אותו אחיו (שופטים י"א, ב')"

(אחיו של יפתח הגלעדי לא רצו שהוא ינחל אתם בבית אביהם, כי הוא היה "בן אשה זונה" - פרוש, בן פילגש של אביו גלעד, ונקרא זונה כי לפילגש אין כתובה. ומזה רואים שבן פילגש מתייחס אחר אמו ולא אחר אביו. אבל צריך עיון כי למרות שהוא היה בן פילגש קראו לו "יפתח הגלעדי" בן של גלעד ולא קראו לו אחר משפחת אמו)

ולפי הירושלמי יאיר עצמו לקח לו אשה משבט מנשה, והיא מתה, והוא ירש אותה ולפי זה נקרא על שם 'בן מנשה' (וגם שהיה לו 23 ערים בגלעד, תלמוד בבלי בבא בתרא קי"א, ב').
ירושלמי (בבא בתרא כ"ד, ב) : "ושגוב הוליד את יאיר וגו', וכי מנין היו ליאיר ערים בהר הגלעד, אלא שנשא אשה מבנות מנשה ומתה וירשה, אם אתה אמר שאין ירושת אשה דבר תורה, נימר ויהי לשגוב, אלא ויהי לו ליאיר"

יש עוד דעה, שיאיר בן מנשה כבר נולד בזמן יעקב אבינו, ולפי :
סדר עולם (פרק ט'): "מכיר בן מנשה ויאיר בן מנשה נולדו בחיי יעקב אבינו ומתו לאחר
 מיתת משה רבנו עליו השלום"
בבא בתרא (קכ"א, ב'): "יאיר בן מנשה ומכיר בן מנשה נולדו בימי יעקב, ולא מתו עד
 שנכנסו ישראל לארץ"
 (ואולי הוא נכלל במה שאמר יעקב ליוסף, בראשית מ"ח, י"א- "והנה הראה אתי אלקים גם את
 זרעך". הריבויים "גם", "את", אולי כוללים יאיר בן מנשה)

ויש גם דעה שיאיר בן מנשה נכנס לארץ - לא מת עם דור המדבר, ולפי :
חזקוני (במדבר ל"ב, י"ב): "ואם תאמר אף יאיר בן מנשה נכנס לארץ ונהרג לפני העי,
 כדאמרין התם, שלושים ושש איש (יהושע ז', ה') זהו יאיר בן מנשה שהיה שקול כנגד
 רובה של סנהדרין. אף בפרשה זה נאמר ויאיר בן מנשה הלך וילכד את חותיהם, אלא
 יש לומר לא נגזרה גזירה על פחות מעשרים שנה ועל יותר מחמישים, דפחות מעשרים
 ויתר על חמישים אינו יוצא צבא, ושמה יאיר בן מנשה היה בשעת הגזירה יתר על
 חמישים"

ובמדרש כתוב שיאיר היה ממש בן של מנשה אלא בגלל שלא היו לו בנים לא נמנה עם
 בניו של מנשה, ולפי :
ויחי רבה: "עליהם אמר יעקב ומולדתך וגו' (מ"ח, ו'), תלד לא נאמר אלא הולדת, מכאן
 שנולדו לו כבר. מכיר העמיד בנים, אבל יאיר לא העמיד בנים, לכך כשמנה משפחות
 מנשה מנה למכיר ולא מנה ליאיר, לפי שלא היו לו בנים, ולכך כשהלך יאיר ולכד חוות
 גלעד קרא אותן חוות יאיר על שמו, כד"א ויקרא אתהן חות יאיר (במדבר ל"ב מ"א). אמר
 אחר שלא זכיתי להעמיד בנים שיטלו חלק בארץ והלכתי ונלחמתי במ ולקחתי אותה
 בשביל אחי, הנני קורא כל מה שלכדתי על שמי"

ועל "נבח" (ל"ב, מ"ב- "ונבח הלך וילכד את קנת ואת בנותיה") ידוע פחות.
 יש אומרים (רמב"ן ל"ב, מ"א) "נבח" היה בנו של יאיר בן מנשה:

ואולי רמז :

"בנתיה ויקרא לה נבח בשמו"

באתב"ש :

שטאמץ פמדגת כץ טשס שביף

סוף תיבות, אותיות: **ץ, ת, י, ס, ף** עולה **720**

בן יאיר בן מנשה עולה **720**

(וצריך עיון, כי לפי הכתוב במדרש ויחי רבה לא היו ליאיר בן מנשה בנים, ובגלל זה הוא קרא
 למקומות שכבש על שמו "חות יאיר")

ויש שכתבו שלא היו בנים לנבח, ולפי זה הוא קרא המקומות שכבש "נבח" על שמו.
 אבל לא נתקיים זה השם אחר מיתתו. ודורשים את זה ממה שכתוב :
 פרק ל"ב פסוק מ"ב: "ויקרא לה נבח בשמו"
 (ונשים לב שאצל יאיר בן מנשה כתוב "ואקרא אתהן חות יאיר" אבל אצל נבח כתוב "ויקרא לה נבח
 בשמו")

ומפרש :

רש"י: "לה אינו מפיק ה"א"
(אין נקודה בתוך אות ה' במילה "לה". וגם טעם המקרא מתחת למילה "לה" הנו נדיר, מרכא כפולה
,, יש רק 5 פעמים שמופיע הטעם מרכא כפולה בתורה)

ומסביר בספר:

בניו שלמה (של הרב שלמה בן ישראל משה הכהן חי בסביבות 1828–1905 היה אב"ד בוילנה):
"כי צריך להעריך בניגון של תיבת 'לה' שני פעמים דבמבטא לשון הספרדים גם בכתובת
'לא' באלף, אומרים בקמץ, והוא בא לרמז שלא נתקיים שם זה"

"המילה "לה" רפה, וכאן משמעו 'לא'. וכאילו כתוב 'לא קרא נבח בשמו', ולפי:
חזקוני: "שלא קרא לה נבח אלא לפי שעה, עד שובו מעבר הירדן להודיע שהיא היתה
שלו"

ואלי רמזים :

(1) "ואת בנתיה ויקרא" עולה 1191

רק לפי שעה קרא לה נבח עולה 1191

(2) "הלך וילכד את קנת ואת בנתיה"

באתב"ש :

צכל פמכלק תא דטא פתא שטאמץ

ראש תיבות, אותיות: צ', פ', ת', ד', פ', ש' עולה 954

"לא קרא לה נבח אלא לפי שעה" עולה 954

(3) "ואת בנתיה ויקרא לה"

באתב"ש :

פתא שטאמץ פמדגת כץ עולה 1558 ועוד 15 אותיות עולה 1573

השם נבח לא נתקיים אלא לפי שעה עולה 1573

ועוד כתוב שהוא נולד במצרים, ולפי:
סדר עולם (פרק ט'): "ונבח היה מן הנולדים במצרים ומת אחרי משה רבנו ונקבר בעבר
הירדן"

* * * * *

(8) "קנת"
באתב"ש:
דטא עולה 14

(9) "נבח"
באתב"ש:
טשס עולה 369
י"ד שנה עולה 369

(10) "קנת ואת בנתיה ויקרא לה נבח"
באתב"ש:
דטא פתא שטאמץ פמדגת כץ טשס
ראש תיבות, אותיות: ד', פ', ש', פ', כ', ט'
493 עולה
493 עולה
כיבוש וחלוקה

* * * * *

מלחמות עמלק וסיחון ומדין

היו שלושה סוגי מלחמות שבהם בני ישראל פעלו נגד אויביהם לפני כניסתם לארץ כנען: מלחמת עמלק, מלחמת סיחון ועוג, מלחמת מדין. (במלחמה עם מצרים ופרעה בים סוף בני ישראל לא לחמו נגדם, וכמו שכתוב שמות י"ד, י"ד: "ה' לחם לכם ואתם תחרשו").

דברים פרק י' פסוק י"א: "קום לך למסע לפני העם"
אתרי החטא נאמר לשמשה להוביל את בני ישראל לארץ.
ואלוי יש כאן גם רמז שיוביל אותם במלחמות נגד אויביהם.
"מסע", אותיות: **מ', ס', ע'**
מ' – מדין
ס' – סיחון
ע' – עמלק, עוג

במלחמת עמלק כתוב (שמות י"ז) "ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב". ולא כתוב שלקחו מן המלקוח או השלל. הכל מוחרם. קרי לא לקחו שום דבר.

במלחמת סיחון ועוג ירשו את ארצם ואת כל רכושם. קרי לקחו את הכול.

במלחמת מדין הרגו כל נקבה יודעת משכב זכר, וכל זכר. לקחו בשבי מלקוח אדם ומקנה, ושלל רב. קרי לקחו חלק, וחלק נתנו מכס לגבוה.

וההבדלים בניהם:

מלחמת עמלק זה מלחמת ה'. "כי קה על כס קה מלחמה לה' בעמלק מדור דור. בגלל רשעתו וחוצפתו של עמלק הוא "עדי עובד"

מלחמת סיחון ועוג היה אב טיפוס למלחמות עם ל"א מלכי כנען (כיבוש הארץ) שהותרו לבני ישראל לרשת את ארצם. וכאן בגדר ירושה הכול נתון לבני ישראל.

מלחמת מדין זה "נקמת ה'" וגם נקמת בני ישראל (בו זמנית). ולפי זה אלו שחטאו כלפי מעלה נהרגו (הנשים יודעים משכב זכר, והזכרים), וגם חלק מהשלל נתנו מכס לה'. והיתר הותר לבני ישראל. ונצטוו על מצוות הגלת כלי עקום.

ולמה במלחמת סיחון ועוג לא נצטוו על מצוות הגעלה (ורק במלחמת מדין)?
ונראה להגיד לפי:

שבגלל טומאתם של מדין שניסו לטמא את בני ישראל היה צורך לפרסם טומאתם. וזה דרך הציווי להגעיל כליהם לפני השימוש. כי כל עניין מלחמת מדין זה תיקון מחשבותיהם ומעשיהם בנושא הזנות (ראה רמב"ן).

* * * * *

יקוו המים פרשת מטות

פרשת מסעי

מסעות בני ישראל

פרק ל"ג פסוק א':
"**...אלה מסעי בני ישראל...**"
המילה "מסעי" פירושה נסיעות, וגם קרבות (מהמובן, מסע הקרב).
ואולי יש במילה "מסעי" רמז גם לכל המסעות (מבחינת קרבות) של בני ישראל
ממצרים עד היום הזה.
הרמז מהמילים "**אלה מסעי**", למלחמות מיציאת מצרים עד גמר כיבוש הארץ:
הרמז באותיות: **א', ל', ה', מ', ס', ע', י'**,

אות א' ואות ל': עולה למנין 31 (31 מלכי כנען)

אות ה' ואות מ': אות ה' עולה 5 ואות מ' מלכי מדין (5 מלכי מדין)

אות ס': מלחמת סיחון

אות ע': מלחמת עוג ומלחמת עמלק

אות י': רמז למלחמת ירושלים, וזה כיבוש אחרון של המלך דוד מן היבוסי.

ויש גם רמז מהמילים "**אלה מסעי**", למלחמות מהקמת מדינת ישראל:
הרמז באותיות: **א', ל', ה', מ', ס', ע', י'**

אות א' ואות ה': עולה 6 (מלחמת ששת הימים)

אות ל': מלחמות לבנון

אות ס': מבצע סיני

אות ע': מלחמת עצמאות

אות י': מלחמת יום כיפור

אות מ': מלחמת מפרץ ומלחמת משיח

* * * * *

”אלה מסעי”

המסעות, הם המקומות שעשה להם ניסים, ולפי:

מסעי רבה (כ”ג, א’):

”שיהיו יודעים מה נסים שעשיתי להם מנין ממה שקרינו בענין אלה מסעי”
ורמז:

”מסעי” עולה 180 ועוד 4 אותיות עולה 184

על הנסים’ עולה באתב”ש: זך צטחמי עולה 184

והם גם המקומות שהם הכעיסו, ולפי:

מסעי רבה (כ”ג, ג’):

”מנה להם כל המקומות היכן הכעיסוני לכך נאמר אלה מסעי”
ורמז:

”אלה מסעי” באתב”ש: תכץ יחזם עולה 575

יצר הרע עולה 575

לרמז:

אלה המקומות שיצר הרע התגבר עליהם והכעיסו.

* * * * *

”מסעי בני ישראל”

פרק ל”ג פסוק א’:

”אלה מסעי בני ישראל”

פרק ל”ג פסוק ב’:

”ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה”

כתב ”מוצאיהם”, כלומר מה שקרה, מה שהתרחש להם, ”למסעיהם” במסעות. ולמה כתב כל המסעות האלו? ומתרץ המדרש:

מסעי רבה (כ”ג, ב’):

”(תהלים ע”ז) נחית כצאן עמד ביד משה ואהרן. מה נחית נוטריקון הוא...” ובהמשך המדרש נותן כמה נוטריקונים שאמרו חז”ל על המילה ”נחית”.

ואני אוסיף אחד משלי:

”נחית”

נ’—נבונים

ח’—חכמים

י’—יודעי

ת’—תורה

כלומר בני ישראל היו נבונים וחכמים מהתורה, ונסעו על פי ה’, ולפי:

פירוש מהרז”ו:

”וצריך עיון מה משמע מה נחית שהוא מלשון ’לך נחה את העם’ וכ”ש נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזרך’ וכן ’בצאן עמד’. אך נראה שכוונתו שבכל מזמור ע”ז מספר מהנפלאות שעשה להם במצרים בים ובסיני...”

הזכיר שבני ישראל נסעו ”על פי ה”’, כלומר בנסי ה’, ולפי:

תנחומא מסעי א’:

”...וראה כמה נסים ונפלאות עשית לכם משעה שיצאתם ממצרים והפלתי שונאים והעברתי אתכם בים והפלתי פחד ורעדה באויביכם... והשמדתי את האמורי וסיחון ועוג. וכל ארבעים שנה שהייתם במדבר ולא הנחתי אתכם אפילו שעה אחת כמה שונאים באו עליכם ולא הנחתי אתכם לברח, וכמה נחשים ועקרבים הרגתי לפניכם.. ולא הנחתי אותם להזיק אתכם, לפיכך אמר הקדש ברוך הוא למשה כתב את המסעות שנסעו בני ישראל במדבר כדי שידעו כמה נסים עשיתי עמהם בכל מסע ומסע...”

ורמז:

”מסעי” באתב”ש: יחזם עולה 180 ועוד 4 אותיות עולה 184 למנין המילים ’על הנסים’

(באתב”ש זך צטחמי)

כי בכל אחד מהנסיעות האלו היו נסים.

ובמישור הרעיוני:

כתוב ”בני ישראל” ולא ’ישראל’ לרמוז גם על ’מסעי הפרט, על מסעי היהודי בעולם הזה, כלומר מרחם עד קבר.

רחם עולה 248, קבר עולה 302

ההפרש ביניהם (302-248), 54, מנין המילה ’דן’.

לרמוז:

מסעי האדם בעולם הזה מהרחם עד קבר. ובכל התקופה הזאת דנים אותו על מעשיו.

והשאלה היא :
"אלה מסעי" – "אלה" סוג "מסעי" יהיה לו בעולם הזה?
"מסעי" של :
מ' – מחילה
ס' – סליחה
ע' – עזרה
י' – ישועה
או (חס וחלילה) :
"מסעי" של :
מ' – משא
ס' – סיוט
ע' – עינויי
י' – ייסור
והכל תלוי אם נוסע "על פי ה'", או לא.

שנזכה לנסוע "על פי ה'", ואז במעבר של 'בני ישראל' בעולם הזה :
"מסעי"
מזל טוב, סימן טוב, עין טובה, יהיה לנו

* * * * *

”מסעי”

פרק ל”ג פסוק א’:

”אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן”

ונשאלת השאלה:

למה כתוב ”לצבאתם”? הלא במדבר אין הרבה אנשים ואין עם מי להילחם.

אלה נגיד:

”אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים” – אחרי שיצאו מטומאת מצרים
”מסעי בני ישראל” לשמור שלא יתדרדרו עוד. וזה דורש שיהיו כמו חיילים במלחמה
נגד יצר הרע.

וכבר כתבתי (בספר יקוו המים):

”אלה מסעי” באתב”ש: **תכף יחזם** עולה 575 למנין **יצר הרע’**.

במישור הרעיוני:

אזהרה ליהודי:

”אלה מסעי בני ישראל” עולה 819 ועוד 4 מילים עולה 823

מסע שלך בעולם הזה:

עולה 823 **’מלחמת היצר’**

כלומר ליהודי יש מסע רוחני:

’הכנעת היצר’ באתב”ש: **צלטזא צמהג** עולה 275

זו:

’המצוה’ באתב”ש: **ציהפץ** עולה 275

המוטלת על היהודי במסעו בעולם הזה.

וגם:

”אלה מסעי בני ישראל” באתב”ש: **תכף יחזם שטם מבגתך**

סוף תיבות, אותיות: **צ’, מ’, מ’, ד’** עולה 190

’מלחמה’ באתב”ש: **יכסיץ** עולה 190

ברמז גם מזכירים ליהודי:

”אלה מסעי בני ישראל”

באתב”ש: **תכף יחזם שטם מבגתך** עולה 1389

להמשיך מה שעשו בני ישראל בזמן מרדכי היהודי:

’קבלת תורה מאהבה’

באתב”ש: **דשכא אפגץ יתצשץ** עולה 1389

(כי רק עם דבקות בתורה ניתן להכניע את היצר)

ועוד:

”מסעי” – רמז בתוך אותיות המילה **”מסעי”** (אותיות: מ’, ס’, ע’, י’)

מוסר ליהודי במסע שלו בעולם הזה:

מזהירים את היהודי:

”מסעי” – **מרע סור עזוב יצרך**

כי:

"מסעי" בכיוון הפוך:

'יעס'

יבוקש עוונך סור מרע

שהוא:

יסתכל על סוף מעשיו

כי הוא יבוא בדין:

יישפט על סוף מעשיו

וגם שיזהר מאוד במסעו שלו:

"אלה מסעי בני ישראל"

ראש וסוף תיבות, אותיות: 'א'+ה', 'מ'+י', 'ב'+י', 'י'+ל' עולה 108
שיזהר במסעו בעולם הזה שלא יגיע אל:

עולה 108 'גהינם'

אלה שישמור על מסעו כדי שיגיע אל:

ראש תיבות, אותיות: 'א', 'מ', 'ב', 'י' עולה 53 למנין המילה 'גן'.
כלומר אל גן עדן.

ועל מה שכבר החטיא יחזור בתשובה, יבקש סליחה, כי:

"מסעי" – מקדים סליחה עוונותיו יכופר

וגם:

"מסעי" – מבקש סליחה עוונותיו ימחלו

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם"

המסע "לצבאתם", "לחליהון" (אונקלוס). מסע היהודי:

עולה 563 "לצבאתם"

'התשובה' באתב"ש: צאבפשץ עולה 563

כלומר להילחם כמו איש צבא (חיל) נגד היצר, ואם נכשלים מיד לעשות תשובה.
כדי שידונו אותנו:

עולה 563 'לכף זכות'

ולא ייפגע:

עולה 563 'ממידת הדין'

ושכרו של המסע רמוז במילה:

"מסעי" באתב"ש: 'יחזם' ובכיוון הפוך 'מזחי'

לרמוז:

מי זוכה, חי

כלומר מי שזוכה להכניע יצרו ולחזור בתשובה, חי.

כי זה:

עולה 563 'כח התשובה'

* * * * *

מוצאיהם, מסעיהם

פרק ל"ג פסוק ב' :

"ויוכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם"

תחילה כתב משה **"מוצאיהם למסעיהם"** ולבסוף **"מסעיהם למוצאיהם"**

החלק הראשון, (" מוצאיהם למסעיהם על פי ה' "), אולי רמז למה שכתוב במשנה.

אבות פרק ג' משנה א' :

"עקביה בן מהללאל אומר : הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה. דע

מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון..."

"מוצאיהם" : "דע מאין באת"

"למסעיהם" : "לאן אתה הולך"

"על פי ה' " : "ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון"

מי שמסתכל בדברים האלה לא חוטא. אבל עם ישראל לא עשה זאת ולכן חטא.

(כאשר יצאו ממצרים בני ישראל ידעו את הדברים האלה, אבל התדרדרו).

והחטאים רמוזים בחלק השני בפסוק, **"ואלה מסעיהם למוצאיהם"**.

וכאן הסדר הפוך : **"מסעיהם למוצאיהם"** ולא **"מוצאיהם למסעיהם"**.

קודם- ואלה, אחר כך- המסע, ואחר כך- המוצא. וזה לפי סדר החטאים :

"ואלה" : בתחילה חטאו בחטא העגל ואמרו :

שמות פרק ל"ב פסוק ד' :

"אלה אלהיך ישראל"

"מסעיהם" : אחרי זה חטא המרגלים.

המסע לארץ ישראל

"מוצאיהם" : ולבסוף חטאו ובקשו לחזור למצרים.

במדבר פרק י"ד פסוק ד' :

"נתנה ראש ונשובה מצרימה"

* * * * *

"מסעיהם למוצאיהם"

פרק ל"ג פסוק ב':
"ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם"

יש לתמוה. למה יש שינוי בסדר הדברים?
בתחילה הפסוק כתוב, **"מוצאיהם למסעיהם"** ובסוף הפסוק כתוב **"מסעיהם למוצאיהם"**.

יש הרבה פרושים על זה בחז"ל (לדוגמה ראה הכלי יקר והאור החיים הקדוש).

ונראה לי להגיד במישור הרעיוני:

יש כאן מסר מוסרי:

כתוב (גמרא מסכת נדה ל, ב') שבעוד העובר בבטן אמו מלאך מלמד אותו את כל התורה כולה. ולפני יציאתו לאוויר העולם "בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו את כל התורה כולה"

ואולי זה הרמז כאן:

"מוצאיהם" – 'המוצא של היהודי' (מטרת יציאתו לעולם) היא

"למסעיהם" – לצאת למסע בעולם העשייה.

"על פי ה'" – המסע צריך להיות "על פי ה'".

כל המסע שמתחיל מנקודת "מוצאיהם" (לדתו), צריך להיות לפי התורה:

"ויכתב משה" – התורה שבכתב

"על פי ה'" – והתורה שבעל פה

"ויכתוב משה את מוצאיהם" – משה רבנו כתב את "מוצאיהם", קרי התורה, שלמדו במוצא שלהם (בתוך בטני אמותיהם).

וממשיך ומזהיר את היהודי וממליץ לו איך להצליח במסעו:

"ואלה מסעיהם" – וזה יעד המסע:

"למוצאיהם" – ללמוד ולרכוש בחזרה כל התורה ששכח כאשר יצא לעולם, ולשמור אותה.

מטרת המסע להשיג מה שהיה במוצא ("מסעיהם למוצאיהם").

* * * * *

”יציאת מצרים והמסעות”

פרק ל"ג פסוק ג':

”ויסעו מרעמסס בחדש הראשון בחמישה עשר יום לחדש הראשון ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים”

ונשאלות השאלות:

- 1) למה כתוב כאן **”ויסעו מרעמסס”** (היה די לכתוב כאן ויסעו ממצרים בחדש הראשון...)? הלא כתוב במסע שנסעו מרעמסס בפסוק ה' **”ויסעו בני ישראל מרעמסס ויחנו בסוכות”**.
- 2) למה כתוב **”בחדש הראשון”** וגם **”לחדש הראשון”**? נראה שדי לנו רק באחד מהם.
- 3) למה כתוב **”בחמישה עשר יום”** וגם **”ממחרת הפסח”**? הלא ידוע שפסח בארבעה עשר לחודש. ונראה לנו די באחד מהם או **’חמישה עשר יום’** או **’ממחרת הפסח’** - שמשמעותו בחמישה עשר יום.
- 4) למה כתוב **”יצאו”**, הלא כבר כתוב **”ויסעו”**.

בקשר לכפילות הלשון 'חדש הראשון' (שאלה 2), מסביר אור החיים: **”הוצרך לומר זכרון בחדש הראשון ב' פעמים הגם שהיה יכול לו' בחמישה עשר יום ומוכן הדבר שבחדש הראשון מדבר הכי' או עז"ה ויסעו בט"ו לחודש הראשון אולי שרמז מה שאמרו רבותינו ז"ל כי חודש ניסן הוא שמזלם של ישראל עומד גם זמן שלימות ההצלחה בו הוא ט"ו בחדש והוא אומרו ויסעו וגו' ובחדש הראשון שהוא העמדת מזלם ועוד לתוס' גודל המערכה בט"ו שהוא זמן מילוי הלבנה לפי שאין גדר זה מורה על רום ההצלחה אלא כשהוא בחדש המוצלח”**

האור החיים מקשר את כפילות הזכרת החדש בחשיבותו של החדש הזה, קרי חשיבותו של חדש ניסן. שבניסן, ובמיוחד ב15 בו, עולה מזלם של ישראל. (הרעיון הזה צריך קצת בירור מאחר שידוע מאמר חז"ל שאומר, "אין מזל לישראל". ופירושו - שבני ישראל אינם תחת שליטה של שום גורם אסטרונומי. יש מזל ליחידים אבל לא לבני ישראל כעם).

ולהדגיש את חשיבות של התאריך הזה בהיסטוריה של בני ישראל נתבונן בסדר עולם (פרק ה') ששם מונה אירועים הקשורים בתאריך זה: **”כל שבעת הימים היה הקב"ה מדבר עם משה בסנה שנאמר (שמות ד', יי) "ויאמר משה אל ה' בי ה' לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך”**. שלשום ג' ימים, וג' גם גם, ויום שהי' מדבר הרי ז' ימים ופרק הפסח היה ומכוונין אותו לט"ו בניסן ובאותו הזמן לשנה הבאה יצאו בני ישראל ממצרים וכן בט"ו בניסן נדבר עם אברהם אבינו בין הבתרים בט"ו בניסן באו המלאכים אצל אברהם אבינו לבשרו. ובאותו הפרק נולד אבינו יצחק שנאמר (בראשית י"ח, י"ד) **”למועד אשוב...”** ובט"ו בניסן יצאו ישראל ממצרים שנאמר (שמות י"ב, מ"א) **”ויהי מקץ שלשים שנה...”** וגו' קץ אחד לכולן. בי"ד יום בו שחטו ישראל את פסחיהן במצרים ויום חמישי היה ובו בלילה לקו הבכורות. ממחרת הפסח ערב שבת היה נסעו מרעמסס שנאמר **”ויסעו בני ישראל מרעמסס סכותה”** וכתוב (במדבר ל"ג, ג') **”ויסעו מרעמסס בחדש הראשון בחמשה עשר יום לחודש”** וכתוב **”ומצרים מקברים וגו'”**

בקשר למילים **”ממחרת הפסח”** (שאלת 3) וגם בקשר למילה **”יצאו”** (שאלה 4) כותב בספר

"אוצר הפנינים" על התנ"ך לפרשת מטות-מסעי:
 " יש להקשות, שהתיבות 'ממחרת הפסח' נראות כמיותרות, וכן 'יצאו בני ישראל' אין לו משמעות, והיה לו לומר 'ויסעו מרעמסס בחודש הראשון... ביד רמה לעיני כל מצרים', ותו לא.
 ויבואר בהקדם דברי חז"ל על הפס' 'ראו כי רעה נגד פניכם, לכו נא הגברים ועבדו את ה', שפרעה אמר להם שנגזרה עליהם שפיכות דם, וזה הוא רואה בכוכב הנקרא רעה, ולכן אם רוצים הם להפוך גזירה זו לטובה, עליהם לשפוך דם בצורה אחרת, והוא קרבן פסח ודם מילה, ולכן הנשים לא ילכו, מפני שאין להם דם מילה, והקטנים גם לא ילכו מפני שאינם יכולים להקריב קרבן פסח, ולכן ילכו רק הגברים.
 ולא הבין אותו רשע, שדי להם באחד משני הדברים, או קרבן פסח או דם מילה, ואינם צריכים את שני הדברים דווקא. ודבר זה מצינו בגמ' במסכת שבת (קנ"ו), שאדם הנוול במזל מאדים, וצריך להיות רוצח לפי מזלו, יכול לשנות זאת ע"י שיהיה שוחט או מוהל, ובכך ישפוך דם בהיתר. וכן במסכת מועד קטן (ט"ו), מובא שרשב"י שלח את בנו כדי שיברכהו החכמים, ואמרו לו דברים הנראים כקללות. ואח"כ ביאר לו אביו שכוונתם לברכות. וטעם הדבר, ביארו המפרשים, שהחכמים ראו את אשר נגזר עליו מן השמים לרעה, ולכן אמרו לו את אותן הגזירות בלשונם, ובכוונתם לטובה הפכו לו את הקללה לברכה. וזהו ביאור הפס', 'ויסעו מרעמסס בחודש הראשון... ממחרת הפסח', האנשים והאנשים יצאו ממצרים בזכות קרבן הפסח שעתידי להקריב, ובזה נתקיימה בהם גזירת שפיכות הדמים, וכך גם 'יצאו בני ישראל' הטף יצאו ממצרים, בזכות 'ביד רמה לעיני כל מצרים' שהוא סופי תיבות 'מילה', ששייכת בקטנים, ובזה נתקיימה גם בהם גזירת שפיכות הדמים, שנהפכה לטובה "

עכשיו נחבר בין הפרושים שהבאנו למעלה ונרחיב את ההסבר ונענה על השאלות ששאלנו.

ידוע מה שהבטיח ה' לאברהם אבינו בברית בין הבתרים (בראשית ט"ו, י"ג):
"וואמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה.. ואחרי כן יצאו ברכש גדול"

ממש "בחודש הראשון", "בחמש עשרי לחדש" הגיע הקץ של גלות מצרים (הגשמה של הבטחת ברית בין הבתרים) – (שמות י"ב, מ"א) "ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים". וגם (שמות י"ב, מ"ב) "ליל שמרים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני ישראל לדרתם". (המילה "הוא", כולל האותיות עולה 15, וגם ראש תיבות של הביטוי "הוא הלילה הזה", אותיות: ה', ה', ה', עולה 15). בני ישראל עומדים להיגאל, אבל מה?

בני ישראל שקעו במצרים למ"ט שערי טומאה. עד כדי כך שהמלאכים שאלו: למה לקחת גוי מקרב גוי? מה בין אלו לאלו?, למה להציל את בני ישראל ולהכות את המצרים הלא שניהם חוטאים. וצווה לבני ישראל לבצע את מצוות קרבן הפסח ואת מצוות ברית המילה שיעלו להם לזכות – "בדמיך חיי בדמיך חיי".

ונראה שכפילות הלשונות בפסוק בא להגיד דברים שונים בקשר לגאולת מצרים. חלק הראשון של הפסוק מדבר על 'קץ' גלות מצרים. והחלק השני של הפסוק מדבר על זכויות של קרבן הפסח וברית המילה.
 אם נחבר את המלים בפסוק כמו שכתבתי למטה נגלה לעינינו משמעות הדברים.
 כתוב:

"ויסעו מרעמסס בחדש הראשון בחמישה עשר יום..." , חיבר ביחד "ויסעו מרעמסס"

עם הזכרת "בחודש הראשון" ועם "בחמישה עשר יום" כדי להגיד שהתחלת הפסוק מדבר על 'קץ' גלות מצרים. שהגיע למימוש בתאריך החשוב "בחמישה עשר יום" "בחדש הראשון", הוא חדש ניסן (ראה יונתן בו עוזיאל המפרש "בחדש הראשון" "ניסן", ובפעם השנייה הוא מפרש "לחדש הראשון" "קדמאה". ואולי רצה להגיד שמשמעות פעם הראשונה זה בגלל היותו 'חודש ניסן' – חודש 'קץ' הגאולה).

ואולי כתוב כאן המילה "רעמסס" למרות שכתוב עוד הפעם במסעות (שאלה 1), כי המילה "רעמסס" עולה 430 וזה אולי רמז שמדובר בקץ מצרים שהגיע אחרי 430 שלושים שנה. כאילו כתוב: ויסעו מ(טעם) 430 בחודש ניסן ביום ה-15.

ובגלל זה כתוב "ויסעו" וגם "יצאו" (שאלה 4). "ויסעו" - שהנסיעה מתוכננת לזמן שנקבע לקץ גלות מצרים – קרי לאחר 430 שנה ב15 לחודש ניסן. ומטעם זה בלבד היו צריכים להיגאל אבל יש מעקב כמו שהסברנו למעלה. ולפי זה "יצאו" – 'יציאתם' ממצרים בפועל התאפשר רק אחרי שרכשו לעצמם עוד זכויות.

לכן ממשיך הפסוק וכותב: "...בחמישה עשר יום לחדש הראשון ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים" – חיבר ביחד "בחמישה עשר יום לחדש הראשון" ("בחמישה עשר יום" עולה לחלק הראשון וגם לחלק השני של הפסוק) עם "ממחרת הפסח יצאו" עם "בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים" להגיד שבזכות "ממחרת הפסח" - יצאו, קרי בגלל זכות קרבן הפסח יצאו "בחמישה עשר יום לחדש הראשון" (חודש ותאריך של הקץ - ושלא נדחה הקץ). ובגלל זכות ברית המילה יצאו גם הבנים - "בני ישראל", "ביד רמה" - בריש גלי.

אולי עוד רמזים לרעיון הזה:
"ממחרת הפסח" (רמז לקרבן הפסח).
"יצאו" (ממצרים, ואולי גם קצת ממ"ט שערי טומאה)
"בני ישראל ביד", סוף תיבות אותיות: י', ל', ד', המילה 'ילד' (רמז לילדים).
"בני ישראל ביד רמה", סוף תיבות, אותיות: י', ל', ד', ה', עולה 49 (מ"ט שערי טומאה).
"ביד רמה לעיני כל" סוף תיבות, אותיות: ד', ה', י', ל', עולה 49 (מ"ט שערי טומאה).
"רמה לעיני כל מצרים", סוף תיבות, אותיות: ה', י', ל', ס', אותיות 'מילה' (רמז למצוות ברית המילה כמו שכתב בספר אוצר הפנינים על התנ"ך).
"ביד רמה לעיני כל מצרים", סוף תיבות, אותיות: ד', ה', י', ל', ס', אותיות 'הילדים', המילה 'הילדים' בכתב חסר (רמז למה שכתוב בספר אוצר הפנינים על התנ"ך).

סיכום הדברים:
"ממחרת הפסח יצאו" - בגלל זכות מצוות קרבן פסח יצאו המבוגרים, וגם "יצאו בני ישראל ביד רמה" – יצאו גם הילדים ממצרים, למרות שבני ישראל שקעו עד מ"ט שערי טומאה, "ביד רמה לעיני כל מצרים" – 'ביד מילה', בגלל זכות מצוות ברית מילה.

* * * * *

”ויחנו ברתמה”

בפרשת 'אלה מסעי' במסע ה-14 חנו 'ברתמה'.
(ואלה 14 המסעות עד רתמה. ויסעו ממצרים, מסכת, מאתם, מפני החירת, ממרה, מאלים, מים סוף, ממדבר סין, מדפקה, מאלוש, מרפידם, ממדבר סיני, מקברת התאוה, מחצרת. ובנסיעה מחצרת כתוב, "ויסעו מחצרת ויחנו ברתמה")
ונראה שיש בזה רמז לפורים:
”ד אדר באתב”ש: מ”ק תקג עולה 643 ועוד 2 מילים עולה 645 למנין המילה 'רתמה'.

”ויחנו”

”ברתמה” עולה 647

נחו מאויביהם בי”ד אדר והייתה שמחה גדולה, וכתוב, 'משנכנס אדר':
”מרבית בשמחה” עולה 647

בני ישראל זכו לכל זה מטעם:

כוח תורה עולה 645

כי בפורים הם קבלו על עצמם את התורה מאהבה:

רתמה עולה 645

אולי רמז שרתמו את עצמם לתורה.

חז”ל אמרו שהמקומות שהוזכרו בפרשת 'אלה מסעי':

’אלה המקומות שעשה להם נסים’ עולה 1543

ובמגילה כתוב (אסתר ח', ט”ז) "ליהודים היתה":

’אורה ושמחה וששן ויקר’ עולה 1543

זה כתוב על הודעת 'פתשגן הכתב' להיות "היהודים עתודים ליום הזה להנקם מאויביהם". ובבוא י”ג באדר עמדו נגד אויביהם והתרחש נס גדול וניצלו.

ועוד:

”מרתה” אותיות המילה "רתמה".

אולי לרמז:

”מרתה”-הבשורה המרה ששלח המן להרוג את כל היהודים,

”רתמה”- נרתמה, נאסר על ידי שבני ישראל עשו תשובה. רתמו את עצמם לתורה,

כלומר קשרו את עצמם לתורה ומצוות מאהבה. ואז אחרי פתשגן הכתב ששלח מרדכי,

שהיהודים יכולים לעמוד על נפשם נגד אויביהם, התרחש נס גדול.

(המן שלח את הכתב שלו בחודש ניסן, בחודש הראשון. ומרדכי שלח את פתשגן הכתב שלו בחודש סיון, בחודש השלישי. ובאלה מסעי, חנו 'במרה' אחרי המסע השלישית. אולי רמז לחודש השלישי שבו

שלח מרדכי פתשגן הכתב שכביכול אז בני ישראל חנו, כלומר נחו מהבשורה המרה ששלח המן.

ושמחה לכל היהודים כי פתשגן הכתב שנשלחה בחודש השלישי עמד נגד המחשבה המרה של המן)

* * * * *

האיים בים גם גבול

פרק ל"ד פסוק ו':

"וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול זה יהיה לכם גבול ים"

רש"י (על המילה "וגבול"): "הנסיך שבתוך הים אף הם הגבול, והם האיים שקורין איזל"ס"

(1) **"וגבול זה"** עולה 59 ועוד 2 מילים עולה **61**

איים עולה **61**

(2) **"וגבול זה"**

באתב"ש: **פרשפך עץ** עולה **840**

איים בים

באתב"ש: **תממי שמי** עולה **840**

רשב"ם: "חכמים פרשו לרבות ניסים שבים, הם איי הים"

"וגבול זה יהיה לכם"

באתב"ש: **פרשפך עץ מצמץ כלי** עולה **1160**

"לרבות ניסים שבים" עולה **1160**

* * * * *

לוח מסעות בני ישראל במדבר

תאריך	אירוע	מקורות
15 ניסן (יום חמישי)	יציאת מצרים (ראש חודש ניסן היה ביום חמישי)	במדבר לג, ג אבן עזרא שמות טז, א
15 – 21 ניסן	מסעות רעמסס, סכות, אתם, פני החירות.	במדבר לג, ה – ח
18 ניסן (יום ראשון)	באו והגידו לפרעה ביום 4 שבני ישראל ברחו.	רש"י שמות יד, ה
19, 20 ניסן	פרעה רודף אחרי בני ישראל, ליל 7 ירדו לים.	רש"י שמות יד, ה
21 ניסן (יום חמישי)	קריעת ים סוף (7 של פסח)	רש"י שמות יד, ה
24 ניסן (יום ראשון)	נסעו 3 ימים במדבר אתם ובאו למרה, קבלו קצת דינים (כמו דיני שבת). לפי אבן עזרא עשו רק יום 1 במרה.	אבן עזרא שמות טו, כז
25 ניסן	נסיעה לאילם, 70 תמרים, 12 מעיינות מים. לפי האבן עזרא חנו באילם כ 20 יום עד 15 אייר. לפי רש"י יוצא שחנו באילם פחות זמן, כי כבר הגיעו למדבר סין ב15 אייר. קרי, נסעו ממרה לאילם, ומאילם לים סוף, ומשם למדבר סין תוך 21 יום, מ24 ניסן עד 15 אייר. [1]	אבן עזרא שמות טו, כז במדבר לג, יב שמות טז, א
26 ניסן – 14 אייר	נסיעה לים סוף. לפי שיטת רש"י בתוך התקופה הזאת נסעו מאילם לים סוף. לפי שיטת האבן עזרא עדיין חנו באילם.	במדבר לג, י – יא רש"י שמות טז, א יונתן בן עוזיאל שמות טז, א אבן עזרא שמות טו, כז
30 ניסן, 1 אייר (ששי, שבת)	ראש חודש אייר (2 ימים)	אבן עזרא שמות טז, א
8 אייר (שבת)	מצאו איש מקושש עצים בשבת לפי רש"י, "שלא שמרו אלא שבת ראשונה". יוצא שקבלו קצת דיני שבת במרה שהיה ביום ראשון, שמרו שבת ראשונה ב1 אייר, ובשבת השניה, 8 אייר בא זה וחיללה.	במדבר טו, לב-לו רש"י במדבר טו, לב פרוש מהרד"י מדרש רבה פינחס כא, יא
15 אייר (שבת)	חנו במדבר סין. לפי רש"י: הגיעו למדבר סין (סוף הנסיעה מים סוף למדבר סין) בתאריך זה. וכלתה החררה שהוציאו ממצרים, 61 סעודות. או נסעו מאילם. לפי האבן עזרא: רק נסעו מאילם בתאריך זה. ואם נגיד שבאותו יום שנסעו מאילם וגם הגיעו למדבר סין (ואז אין הבדל בין השיטות), נראה לי קשה, כי היתה עוד חניה בדרך למדבר סין – חנית ים סוף. כי לפי הכתוב (ראה רמב"ן שמות טז, א) הם נסעו מאילם לים סוף ומים סוף למדבר סין.	שמות טז, א רש"י טז, א יונתן בן עוזיאל שמות טז, ב אבן עזרא שמות טז, א
15 אייר – 1 סיון	לפי רש"י 15 ימים עשו 4 מסעות דפקה, אלוש, רפידים, מדבר סיני. לפי האבן עזרא ב15 ימים גם עשו 4 מסעות, מדבר סיני (סין?), דפקה, אלוש, רפידים. (לא הזכיר חנית ים סוף ומדבר סין, ואולי צריך להיות 6 מסעות).	אבן עזרא שמות טו, כז אבן עזרא שמות טז, טז
15 אייר?	נסיעה לדפקה (מים סוף לדפקה)	

במדבר לג, יב רש"י שמות טז, א	כנראה דפקה ואלוש מאוד קרובים אחד לשני. והם גם קרובים לחנית מדבר סין. כי ב15 אייר הגיעו למדבר סין ואחרי זה נסעו לדפקה ומשם נסעו לאלוש. וב16 אייר ירד המן באלוש. נמצא שנסעו 3 חניות, מדבר סין, דפקה ואלוש תוך 2 ימים (15 ו16 אייר).	
רש"י שמות טז, א אבן עזרא שמות טז, א אבן עזרא שמות טז, טז רמב"ן שמות טז, א	אלוש, מדבר סין (או מדבר סיני?) ירידת המן, (כנראה נחו לפחות שבוע באלוש, כי בשבת לא ירד המן). גם שלו כיסה את המחנה. לפי האבן עזרא המן ירד במדבר סין. ואם ירד באלוש, אז אלוש במדבר סין. אבל הוא גם כותב שלא איירע לבני ישראל שום דבר בים סוף, דפקה ואלוש. הרמב"ן כותב שאלוש במדבר סיני. התאריך הזה לירידת המן נתקבלה לפי קבלה אבל כותב האבן עזרא שאולי היו במדבר סין כמה ימים לפני שירד המן. (ונוסיף, שאם ירד ב18 אייר ירד בל"ג בעומר)	16 אייר (יום ראשון)
במדבר לג, יד אבן עזרא שמות טו, כז רמב"ן שמות יז, ה	רפידיים, מדבר סין (או מדבר סיני?) מלחמת עמלק (כנראה בין 23 - 28 אייר), אין מים לעם, הוציא מים מצור החלמיש. יתכן שהבאר הופיע בפעם הראשונה ברפידיים (ונוסיף שיום ירושלים זה 28 אייר)	23 אייר – 1 סיון
רש"י שמות יח, א	בא יתרו: זה לפי הדעה שיתרו בא לפני מתן תורה אחרי ששמע על קריעת ים סוף ומלחמת עמלק	24 – 29 אייר
שמות יט, א במדבר לג, טו ספר "מסעות ישראל", על פי הגר"א תוסי' גמרא ב"ק לח, א	באו מדבר סיני (ראש חודש סיון). (נסו מרפידים למדבר סיני) למדבר הגדול (מדבר סיני) בין מצרים (במערב), ארץ ישראל (בצפון), ארץ אדם (במזרח), יש 5 חלקים כל אחד עם השם שלה (שור, אתם, פארן, צין, סין). החלק הקרוב להר סיני ידוע בשם המדבר - סיני.	1 סיון (יום ראשון או שני)
שמות יט, י – יא	שלושת ימי הגבלה	4,5,6 או 5,6,7 סיון
גמרא שבת פ"ו ע"ב	מתן תורה (מחלוקת רבי יוסי וחכמים)	6 או 7 סיון (יום ששי או שבת)
רש"י שמות לב, א	משה עולה להר סיני	7 סיון (שבת או יום ראשון)
רש"י שמות לב, א	בא השטן וערבב את העולם וחשבו שמשה מת	16 תמוז
שמות לב, א- יד דברים ט, יא רש"י שמות לב, א רש"י דברים ט, יח חזקוני דברים ט, יא	חטא העגל, משה יורד מהר סיני, שבירת הלוחות	17 תמוז (יום ששי)
שמות לב, ל- לא דברים ט, יח רש"י דברים ט, יח רש"י דברים י, ח שפתי חכמים דברים י, ח חזקוני שמות לב, יא	משה עולה להר סיני פעם שניה זה לפי שיטת רש"י ורמב"ן. אבל חזקוני כותב על סמך מדרש של דעת רבי יהושע בן קרחה פרקי רבי אליעזר פרק מו, שמשה רבנו לא עלה להר אלא הזיז את האוהל מחוץ למחנה והתפלל שם 40 יום ולילה. אחרי חטא העגל במחשבה הבדיל את שבט לוי לשאת את ארון ברית ה' לעמד לפני ה' לשרתו	18 תמוז (יום שבת)

רש"י דברים ט, יח רש"י גמרא ב"ב קכא, א	משה יורד מהר סיני פעם שניה לפי שיטת רש"י ורמב"ן.	28 אב
חזקוני דברים י, א שמות לד, ב אבן עזרא שמות לד, ב רש"י גמרא ב"ב קכא, א	בליל 29 באב (יום חמישי) נאמר למשה "פסל לך". ביום משה עולה להר סיני פעם שלישית עם אבני הלוחות (לפי חזקוני זה בפעם השניה)	29 אב (יום ששי)
חזרוני דברים ט, טו רש"י שמות לד, כט	יום הכפורים, משה ירד עם לוחות שניות, קרן עור פניו של משה	10 תשרי
רש"י שמות לא, יח	התחילו בנדבת המשכן (במלאכת המשכן)	11 תשרי
	גמר מלאכת המשכן, (חנוכה)	25 כסלו
רש"י במדבר ז, א	משה מקים המשכן ומורידו כל יום (במשך 7 ימים)	24 אדר – 30 אדר
רש"י במדבר ז, א רש"י ויקרא ט, א	הקמת המשכן על ידי משה ולא הורד על ידו (יום ה', "ויהי ביום השמיני" – שמיני למלואים). משיחת המשכן וכליו בשמן המשחה מתו בני אהרן (נדב ואביהו) נאמר למשה רבנו שבני ישראל יעשו את הפסח ב14 לחודש אחרי הקמת המשכן הבדיל את הלויים בפועל לשאת את ארון ברית ה' לעמוד לפני ה' לשרתו נאמר למשה רבנו "קח את הלויים" לטהרם	1 ניסן
רש"י במדבר ז, א	נשרפה הפרה (פרה אדומה שעשה משה במדבר)	2 ניסן
רש"י במדבר ז, א	הזו הזיה ראשונה על הלויים	3 ניסן
רש"י במדבר ז, א	גלוח הלויים	7 ניסן
במדבר ז, א – פו	חנוכת המזבח, 12 נשיאים מקריבים קרבנות	1 – 12 ניסן
אבן עזרא במדבר טז, א	מחלוקת קרח [2] (כנראה אחרי 7 ניסן)	2 ניסן – 19 אייר
	מונים השנים מיציאת מצרים (מחודש ניסן, פסח, ולא מראש השנה, א תשרי)	שנה שניה
במדבר ט, ה רש"י במדבר ט, א	פסח במדבר (עשו רק את הפסח הזה במדבר)	14 ניסן
במדבר א, א	מנו את בני ישראל	1 אייר
במדבר ט, ו – יד	פסח שני	14 אייר
במדבר י, ב – י ספורנו במדבר י, ב	עשו חצוצרות. עשו את החצוצרות לפני שנסו בפעם הראשונה עם הדגלים	14 אייר – 20 אייר
במדבר י, כט רש"י במדבר י, כט	יתרו חוזר לביתו לפי הספרי משה אמר ליתרו אנחנו נוסעים מיד ותוך 3 ימים נכנסים לארץ. ובגלל שנסעו ב20 לאייר אז השיחה עם יתרו היתה כנראה יום לפני שנסעו או באותו יום שנסעו.	19 אייר – 20 אייר
במדבר יא, כד – כו במדבר יא, לד רש"י דברים א, ב	מסעות (תבערה) קברות התאוה, חצרות, רתמה. לפי רש"י חנו בקברות התאוה 30 יום, וחנו בחצרות 7 ימים, יוצא שנסעו רק 3 ימים בין 20 אייר ל29 סיון	20 אייר – 29 סיון
במדבר י, יא ספר "מסעות ישראל",	נסיעה פעם ראשונה עם דגלים והמשכן, מסע למדבר פארן, תבערה – המתאוננים. באותו יום שנסעו סרו האספסוף מאחרי ה'.	20 אייר

על פי הגר"א דף טו	(יש מזהים תבערה עם קברות התאווה, כי לא נזכר תבערה בפרשת מסעי).	
רש"י דברים א, ב	מדבר פארן, קברות התאווה. אלדד ומדד מתנבאים במחנה, שבעים זקנים, השלו יורד, חנו 30 ימים.	21 אייר
במדבר לג, יז רש"י דברים א, א – ב חזקוני דברים א, ב ספר "מסעות ישראל", על פי הגר"א דף טו	מדבר פארן, מסע לחצרות, מרים מצטרעת, חנו 7 ימים. (מחלוקת קרח? - על סמך הפרוש שבתוכחת משה רבנו המילה "וחצרות", רמז למחלוקת קרח) [2]	22 סיון – 28 סיון
במדבר לג, יח במדבר יב, טז ספורנו במדבר יב, טז	מדבר פארן, מסע לרתמה, (מסע ה14) רתמה, קדש ברנע.	28 סיון – 29 סיון
רש"י דברים א, ב	לפי הספורנו הם נסעו מחצרות וחנו במקום במדבר פארן בלי שם קרוב לקדש ברנע (רתמה). רתמה, קדש ברנע, נשלחו המרגלים.	29 סיון
במדבר יג, כה חזקוני במדבר יג, כה	חזרו המרגלים לפנות ערב	8 אב
במדבר יד, כו – ל רש"י במדבר יד, כט - לג גמרא תענית כט, ב	גזירת 40 שנה במדבר מתו מוצאי דיבת הארץ רע	9 אב
במדבר יד, מ – מה	מעפילים למחרת, אחרי גזירת 40 שנה במדבר הלכו חשכים שלא ברשות, (השכימו בבוקר) ועלו להר העולה לארץ ישראל להלחם בעמלקי וכנעני בהר. ונגפו לפני אויביהם.	10 אב
רמב"ן במדבר טז, א רש"י במדבר טז, ד פרוש מהרד"ן מדרש רבה קרח יח, ג חזקוני דברים א, ב במדבר יז, ו – כו	מחלוקת קרח [2] (לפי המדרש ס"ע, מחלוקת קרח היה בשנה שניה אחרי חטא המרגלים) למחרת היום שמת קרח וכל 250 מקטירי הקטורת, פרצה נגף בעם, שנעצר על ידי אהרן שרץ לתוך העם עם קטרת. מטה אהרן (פרח) אות לבני מרי.	אב - אלול
רש"י דברים א, א	חנו בקדש ברנע 19 שנה (לאו דווקא שחנו שם כל הזמן, אלא יש שפרשו שבמשך 19 שנה נסעו באזור קדש ברנע וחזרו אחרי כל נסיעה לקדש ברנע)	סיון שנה 2 עד שנה 21
במדבר לג, לא – לג דברים י, ז ספר "מסעות ישראל", על פי הגר"א דף ל- לא	במשך 19 שנה עשו מסעות רמן פרץ, לבנה, רסה, קהלתה, הר שפר, חרדה, מקהלות, תחת, תרח, מתקה, חשמנה, מסרות (מוסרה), בני יעקן, חור הגלעד, יטבתה, עברנה, עציון גבר המסעות האלו התחילו מקדש ברנע לכיוון דרום מזרח באלכסון בתוך מדבר (בלי שם, הסובב את הר שעיר) וסבבו את הר שעיר הנמצא בין קצה הצפוני של ים סוף עד מדבר צין (שהיה בדרומו של ארץ ישראל). המסעות מרתמה לכיוון רמון פרץ עד מקהלות היו בצד מערבי של הר שעיר. כנראה המסע 'תחת' היתה הכי דרומה שהגיעו בסיבוב הר שעיר.	שנה 21 עד שנה 40
דברים ב, יג- יד	2 שנים מיציאת מצרים עד ששלחו את	שנת הארבעים

רשבי"ם דברים ב, יד	המרגלים מקדש ברנע ועוד 38 שנה עד שעברו נחל זרד. מה 38 שנה, 19 שנה עשו סביב קדש ברנע, 19 שנה נסעו במדבר סביב הר שעיר.	
במדבר כ, א אבן עזרא דברים י, ו רמב"ן דברים י, ו-ז	באו מדבר צין (קדש) נראה שזה עוד מקום בשם 'קדש', אולי 'רקם' ולא 'קדש ברנע' שבמדבר פארן (או שחזרו לקדש ברנע). [5] מרים מתה בקדש (בת קכ"ז שנה), נסתלק הבאר. (וחרז בזכות משה)	ניסן (א?)
במדבר כ, ז – יא	מי מריבה, משה מוציא מים מן הסלע, נודע למשה רבנו ואהרן הכהן שלא יכנסו לארץ.	ניסן
במדבר כ, יד במדבר כ, כ-כב במדבר לג, לו – לז	משה רבנו שולח מלאכים אל מלך אדם. "ויצא אדם לקראתו בעם כבד וביד חזקה" ויט ישראל מאליו, ויסעו ממדבר צין (קדש) להר ההר. (לפי חלק מהמפרשים נסיעה זאת היתה בכיוון מערבה. כי הם היו בתוך מובלעת של ארץ אדום ולא יכלו לנסוע צפונה או דרומה או מזרחה רק אחורה).	ניסן – תמוז
במדבר כ, כה במדבר לג, לח דברים י, ו רש"י דברים י, ו	אהרון מת בהר ההר (בו קכ"ג שנה). נסתלקו ענני הכבוד (כתוב אחר אומר אהרן מת במוסרה. כנראה הר ההר באזור מוסרה)	1 אב
דברים ב, יד – טז חזקוני דברים ב, טז רש"י דברים ב, טז – יז רש"י במדבר יד, לג	בטל גזירת 40 שנה במדבר וכלו מתי מדבר. [3] מתו כל המעפילים. (חזר הדבור עם משה)	9 אב
גמרא תענית ל, ב גמרא בבא בתרא קכא, א רש"י במדבר יד, כט - לג	כלו מתי מדבר. כאשר לא מתו ב 9 באב חשבו שטעו בתאריך ונכנסו כל ערב לקברים עד טו באב ואז ידעו בברור שתם הגזרה [3] חזר הדבור עם משה (זה לפי הדעה שעד 15 באב היו עצובים כי לא ידעו בברור אם נגמרה הגזירה).	15 אב
במדבר כ, כט במדבר כא, א	בכי אהרון 30 יום (בהר ההר או במוסרה), מלחמת מלך ערד (חרמה)	1 אב – 1 אלול
דברים י, ו רש"י דברים י, ו אבן עזרא דברים י, ו רמב"ן דברים י, ו-ז	לפי המדרש כאשר מת אהרן פחדו ממלחמת ערד ונסעו לאחוריהם 7 מסעות מהר ההר - קדש, עציון גבר, עברנה, יטבתה, חר הגדגד, בני יעקן, מסרות. ושבת לוי רדף אחריהם והחזירם.	2 אב – 1 אלול
במדבר לג, מא, מד אטלס כרטא לתולדות ארץ ישראל (איור 48)	נסעו מהר ההר (דרך ים סוף) לצלמנה ומשם לפונן. 'דרך ים סוף' היתה אחת מן הדרכים הראשי-ים הידועים בזמנם.	אלול
במדבר כא, ו דעת זקנים מבעלי התוספות במדבר כא, י	הנחשים השרפים (נחש הנחושת) כנראה בצלמנה (או בפונן, או בשניהם)	אלול
במדבר כא, י – יג רש"י כא, יא ספר אדרת אליהו	נסעו לאבת ומשם לעיי העברים (בגבול מואב, כנראה גבול מואב הדרומי הקרוב לגבול הצפוני של ארץ אדם - סבבו את ארץ אדם). המשך המסעות עד ערבות מואב: בני ישראל נוסעים צפונה וחונים בנחל זרד	אלול

<p>(הגר"א), במדבר במדבר לג, מד – מח</p> <p>במדבר כא, יד- טו דברים ב, יג- יד במדבר כא, כו</p> <p>אטלס דעת מקרא דף 108</p>	<p>(המזוהה עם מסע דיבן גד, גם נחל זרד מכונה בשם 'והב', 'את והב בסופה'). משם עברו את נחל ארנון וחנו בעלמן דבלתימה (המזוהה עם נחליאל, מעבר לארנון), ומשם נסעו להרי העברים לפני נבו.</p> <p>כאשר עברו נחל ארנון קרה להם נס. [4] הנחל מפסיק בין ארץ מואב לארץ האמורי - ארץ סיחון. כאשר עברו את נחל ארנון נכנסו לשטח שיפוט של סיחון מלך חשבון.</p> <p>ארץ מואב ועמון היתה בין ארץ אדם בדרום עד נחל יבק בצפון. סיחון כבש את ארץ מואב מהארנון עד היבק. עוג כבש את הארץ צפונה מנחל יבק- ארץ הבשן, גלעד (עד צפונה מנחל ירמוד). נשאר מואב רק בין ארץ אדם לבין נחל ארנון, ונשאר עמון יותר בכיוון מזרחה במדבר ולא על יד הירדן.</p>	
<p>במדבר כא, כא – לה מדרש רבה חקת יט, לב פרוש מהרז"ה מדרש רבה חקת יט, לב מדרש תנחומה בלק ד פרוש מהרז"ו מדרש רבה בלק כ, ד</p>	<p>מלחמת סיחון ביהצה</p> <p>נעשה בלק מלך על מואב אחרי שנהרג סיחון</p>	<p>אלול</p>
<p>מדרש רבה חקת יט, לב פרוש מהרז"ה מדרש רבה חקת יט, לב</p>	<p>אחרי שעשו חג הסוכות מלחמת עוג באדרעי</p>	<p>23 תשרי – חשון</p>
<p>במדבר כב, א</p> <p>במדבר לג, מט רש"י במדבר לג, מט חזקוני במדבר כא, יט</p>	<p>נסעו וחנו בערבות מואב (בשטים) מעבר לירדן ירחו.</p> <p>"חנו על הירדן מבית הישמת עד אבל השטים" (חנו קרוב לירדן אבל לא על הירדן ממש. מרחק בין המקומות 12 מיל, וזה שיעור מחנה ישראל) 'בית הישמת' מזוהה עם 'במות' ('יומנחליאל במות')</p>	<p>חשון</p>
<p>במדבר לב, א-לט</p>	<p>בני גד ובני ראובן. אולי באו בני ראובן ובני גד אל משה רבנו מיד אחרי שהרגו את סיחון ועוג וירשו ארצם בדרשה לקבל אחוזתם מעבר המזרחי של הירדן.</p>	<p>חשון?</p>
<p>במדבר כב, ב</p>	<p>בלעם הוזמן על ידי בלק מלך מואב ועל ידי מדין (אחרי מלחמת סיחון ועוג) לקלל את ישראל.</p> <p>בלעם יושב (בפתור) באזור ארם נהריים. בלק שלח אליו שרים 2 פעמים ממואב. המרחק ממואב לבלעם 4000 מיל. אדם הולך 40 מיל ביום ואולי כאשר רוכב עושה 60 מיל ביום. יוצא שלקח השרים לחזור עם בלעם בערך 28 יום (הלוך וחזור 2 פעמים). וזה כנראה לקח כל חודש חשוון.</p>	<p>חשון?</p>
<p>במדבר כה, א – ט</p>	<p>בלעם, נקמת פנחס, בשטים מתו 24,000 במגפה</p>	<p>טבת?</p>
<p>במדבר כו, א – ב מדרש רבה פינחס כא, ז</p>	<p>מונים בני ישראל בערבות מואב (אחרי המגפה)</p>	<p>טבת?</p>
<p>במדבר כז, א – יא</p>	<p>משה דן בחילוק הארץ ובאו בנות צלפחד לבקש</p>	<p>טבת – שבט?</p>

	חלק אביהם צלפחד (כי לא היו לו בנים)	
במדבר לו א – יב	בני גלעד בן מכיר בן מנשה ממשפחת בני יוסף בקשו שבנות צלפחד יהיו נשים למשפחת אביהם. וכאשר בת יורשת, הקרקע לא יגרע מנחלת השבט.	טבת – שבט?
במדבר לא, א – יב	מלחמת מדין (בערבות מואב), הרגו חמשת מלכי מדין ובלעם.	שבט
במדבר לב, א-לט	בני גד ובני ראובן. לפי סדר הכתוב מקומו כאן אחרי מלחמת מדין. ואולי לא באו מיד אחרי שהרגו את סיחון ועוג וירשו ארצם. ואולי באו בני ראובן ובני גד אל משה רבנו, אחרי הדיון בחילוק הארץ, בדרשה לקבל אחוזתם מעבר המזרחי של הירדן.	שבט?
דברים א, ג יונתן בן עוזיאל דברים ג, ג דברים ד, מא אבן עזרא דברים ד, מא	תוכחת משה	א שבט - ז אדר
דברים לד, ה	הבדיל משה 3 ערי מקלט מעבר לירדן מזרחה ובאותו יום אמר להם דברי הברית	ז אדר (או בשבט)
דברים לד, יז	משה מת (בן קכ שנה בהר נבו). פסק המן מלרדת (גם נסתלק הבאר). (יש דעה שמשה רבנו מת בשבט. לפי הקבלה הוא מת ב7 אדר).	ז אדר – ז ניסן
יהושע ב, א רדק יהושע ב, ב	ויבכו בני ישראל את משה 30 יום בערבות מואב (לפי הדעה שמשה רבנו מת בשבט, הבכי המשיך רק לתוך חודש אדר)	ז ניסן
יהושע ג, א	יהושע שולח (משטים) מרגלים לרגל את יריחו. לפי חז"ל שלחו את פינחס וכלב.	ז ניסן – ח ניסן
יהושע ג, ב רדק, יהושע ג, ב יהושע ה, ט	נסעו מהשטים וחנו על הירדן אחרי 3 ימים על הירדן עברו את הירדן ונכנסו לארץ. (ב14 ניסן עשו פסח בערבות יריחו).	י ניסן

לדיון מעמיק ויסודי בנושא שמות המקומות ומיקומם והמסעות של בני ישראל במדבר ראה ספר "מסעות ישראל - מארץ מצרים עד בואם לארץ נושבת", לפי דברי מרן הגר"א מוילנא ז"ל.
וראה איורים בנושא של מסעות בני ישראל:
'דעת מקרא', דף 119
'אטלס כרטא', איור מס 48

מיקומם של המקומות שחנו בהם בני ישראל במדבר לא ידוע ברור. לדוגמה, יש אומרים 'קדש ברנע' ו'קדש' זהים. ויש אומרים שהיו 2 מקומות בשם קדש [5]. יש המזהים את 'קדש ברנע' עם עיר (גרר, באר שבע, וגם עם איל פארן אשר על המדבר) בגבול דרום מערב של ארץ ישראל (מקום שיש הרבה מעינות). ויש המזהים את קדש עם 'רקס' (בארץ אדום, בין סדום לעציון גבר). זה נראה מתאים לפרוש הרמב"ן שכותב ש 'קדש' בתחילת הר האמורי ארץ סיחון ועוג.

[1]

"ויסעו מאילם ויבאו כל עדת בני ישראל אל מדבר סין אשר בין אלים ובין סיני בחמישה עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים" (שמות טז, א).
לפי הפשט של הפסוק (רש"י) הגיעו ב15 לחודש אייר למדבר סין (וזה היה בשבת). אבל כותב האבן עזרא שיצאו מאילם ב15 לאייר. כנראה יש כאן שוני בהבנת הכתוב. לאן שייכות המילים "בחמישה עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים". האם התאריך הזה שייך למילה "ויסעו" או שייך למילה "ויבאו".
לפי האבן עזרא, נסעו מאילם ב15 לחודש אייר (ולא בהכרח שהגיעו למדבר סין באותו יום) כותב שהם

חנו במרה רק יום אחד וחנו באלים כ20 יום (הרבה זמן, כי שם היה להם 12 עינות מים ושבעים תמרים). 15 לחודש אייר (שנסעו מאילם) עד שהגיעו לחנית 'מדבר סיני' שהיה בראש חודש סיון, כמו שכתוב בפרשת יתרו, "בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן ישראל נגד ההר", הם היו צריכים לעשות את המסעות, ים סוף, מדבר סין, דפקה, אלוש ורפדים (בתוך 15 יום). מתי ואפוא ירד המן הוא לא מציין. אבל הוא כן כותב שהסיבה שהמקומות דפקה ואלוש לא כתובים בספר שמות, כי שום דבר חשוב לא קרה שם. ולפי זה למדתי שהוא לא בהכרח סובר שהמן ירד באלוש וגם אולי הוא לא סובר שהתחיל לרדת ב16 לאייר. כי ככה הוא כתב על פרוש רב סדי' גאון: "ומי הגיד לו כי ממחרת בואם אל מדבר סין ירד המן אולי עמדו ארבעה ימים או יותר". אבל הוא כן כתב שאם זה קבלה נקבל את זה.

[2]

יש שלוש דעות בחז"ל מתי היתה מחלוקת קרח.
(א) דעה של האבן עזרא (במדבר ח,ו) כתב שקרח חלק כאשר הבדילו הלויים מהבכורים. וזה היתה במדבר סיני בתקופה של הקמת המשכן.
(ב) דעה של הרמב"ן (במדבר טז, א) שזה היתה אחרי חטא המרגלים.
(ג) הדעה המובא ברש"י (דברים א, א) שזה היתה בחצרות, אחרי שנסעו ממדבר סיני למדבר פארן ולפני שהגיע לקדש ברנע. (אמנם רש"י מביא (במדבר טז, ד) שכבר זה בידם סירחון רביעי, קרי אחרי חטאי העגל, המתאוננים, והמרגלים).
גם יש מדרשים לפי דעה א ולפי דעה ג.
לפי דעה א - מדרש רבה (חקת יח, ד) קרח לקח עצה מאשתו ואחרי שגילחו אותו והניפו אותו הלך להראות את עצמו לישראל וכאשר לא הכירו אותו הוא סיפר להם מה עשו לו ואז התחילו שונאי משה להתגרות בו. לפי המדרש הזה מחלוקת קרח היתה אחרי גלוח הלויים (7 בניסן במדבר סיני) ולפני שנסעו ממדבר סיני ב20 לאייר.
לפי דעה ג - מדרש רבה (קרח יח, ו) כתוב "מפני שכבר היה בידן סירחון רביעי". ולפי המדרש הזה מחלוקת קרח היתה אחרי חטא המרגלים.

[3]

אמר רבי יוחנן "גזרת המרגלים היא ותשעה באב היה. אמר להם הקב"ה: "אתם בכיתם בכיה של חנינם ואני קובע לכם בכיה לדורות".
בעוון בכיה זו של חנינם גזר הקב"ה רק על האבות שחטאו – שלא זכו להיכנס לארץ הקודש וכמו שידוע היה יוצא הכרוז בכל שנה ושנה ומודיע: "יבדלו החיים מן המתים".
שהיו האבות חופרים קברים וישנים בהם ולא קמים. כן בכל שנה ב 9 באב היו 15,000 איש (מדרש איכה רבה, או קצת יותר ראה גמרא ב"ב קכא, א) לא קמים לתחיה מקברם עד תום כל הדור ההוא. בשנה האחרונה כולם התעוררו למחרת אמנם תחילה לא האמינו וחשבו שטעו בתאריך וחזרו לקברים כל ערב עד 15 באב ואז עבר חצי חודש וידעו בברור שתמה הגזירה.
לפי ר"ת נשארו 15,000 מהאנשים שהיו מעל כ' שנה בשעת בגזירה ולא מתו כי בוטלה הגזירה (ראה פרוש הרש"י מדרש רבה חקת כב).
אבל צריך עיון כי כתוב בתורה שמתו כל הדור ההוא (דברים ב, יד – טז).
ראה חזקוני שמדובר במעפילים.
ולפי התוספות (גמרא ב"ב קכא, א) כן מתו קצת בשנה הארבעים. וראה דבריו כי שם יש דיון ארוך בנושא הזה.
ולפי המדרש (רבה חקת כב, תנחומה יג): אף אחד לא מת פחות מ60 שנה.
וראה רש"י בחומש (רש"י במדבר יד, לג) ותוספות (בגמרא ב"ב קכא, א) שמסבירים 'איך לא מתו אף אחד פחות מ60 שנה' למרות שלפי חישוב פשוט אלו שהיו בני 20 בשנת הגזירה (שנה שניה במדבר) לא הגיעו ל60 שנה (רק ל58 שנה) בשנת 40 (שאיז תמה הגזירה).

[4]

כאשר בני ישראל עברו את נחל ארנון באו עמלקים והתחפשו לכנענים וארבו להם במערות בהרים במואב מעל הנחל. מול המערות בהר, בצד השני של הנחל - צד של ארץ ישראל, רחוק מהצד של המערות מרחק של 7 מילים (מדרש רבה חקת יט, כד) - היו בליטות יוצאים מכוונים נגד המערות. הצד של הבליטות נא לכיוון המערות ונכנסו הבליטות לתוך המערות והרגו את העמלקים. בני ישראל עברו למטה בנחל בלי להרגיש בנעשה עד שהמים בנחל הביא עצמות ודם של החללים ואז הבינו את גודל הנס.

[5]

בגלל שכתוב 'קדש ברנע' במדבר פארן, וכתוב 'קדש' במדבר צין נראה להגיד ש 'קדש ברנע' אינו 'קדש'.

נגיד את הרעיון הבא :

בגלל שצפון מזרח מדבר פארן נושק עם מערב מדבר צין, אולי 'קדש' (מדבר או עיר) נמצא בתפר בין המדברות. לפי חז"ל 'קדש ברנע' היה אזור של מעינות וגם שם של עיר (יש גם מזהים קדש ברנע עם באר שבע או האזור בדרומו). קדש ברנע נמצא בצפון מדבר פארן פרוס כרצועה ממזרח למערב מדרום לנגב ובתוכה נמצא 'רתמה' שממנה נשלחו המרגלים.

יתכן שהגעתם של בני ישראל בשנת הארבעים למדבר צין 'קדש', אחרי 19 שנה של נסיעות במדבר, זה היה לאזור התפר בין המדברות פארן וצין. ובגלל שבני ישראל ממשיכים נסיעתם במדבר צין (להר ההר) ההתייחסות הוא ל 'קדש' הנמצא במדבר צין (ולא ל 'קדש ברנע' הנמצא במדבר פארן).

ועוד אצל המרגלים, כתוב אחד אומר "וישלח אתם משה ממדבר פארן" (במדבר יג, ג), וכתוב אחד אומר "ויעלו ויתרו את הארץ ממדבר צן עד לבא חמת" (במדבר יג, כא). ואולי היציאה והעליה לארץ היתה גם ממדבר פארן וגם ממדבר צין - קרי מהתפר שבין המדברות (או שעברו ממדבר פארן מזרחה (הלכו ממערב למזרח) למדבר צין, כדי לעלות לנגב.

וגם במלחמת מלך ערד כתוב, "וישמע הכנעני מלך ערד כי בא ישראל דרך האתרים" (במדבר כא, א) ומפרש רש"י 'האתרים' - "דרך הנגב שהלכו בו מרגלים". ונראה להגיד שהמרגלים עלו לכיוון הנגב (ממדבר צין) בדרך הידוע בשם "האתרים", העולה ממדבר צין (או מהתפר שבין מדבר פארן למדבר צין) לכיוון ערד (חרמה).

(הרעיון הזה לא מסביר מספיק את העובדה ש 'קדש' בגבול המערבי של ארץ אוס. אבל יתכן שצפון מערב גבול ארץ אדם הגיע קרוב לצד המזרחי של מדבר פארן).

או נגיד, שקדש ברנע 'אזור', וקדש 'עיר' או מדבר בקצה המזרחי של קדש ברנע (על קצה במדבר צין). לפי זה המרגלים יצאו מרתמה הנמצא בתוך אזור קדש ברנע. ובשנת הארבעים בני ישראל חזרו לאותו האזור - לעיר או מדבר בשם קדש (במדבר צין) הקרוב לגבול ארץ אדם. (לפי רש"י המרגלים נכנסו לארץ והלכו ממזרח למערב ורק אז עלו יותר פנימה).

* * * * *

”באלוש”

פרק ל”ג פסוק י”ג:
”ויסעו מדפקה ויחנו באלוש”

לפי חז”ל באלוש ירד המן (בעל הטורים פרשת מסעי) ושם בני ישראל קבלו עוד קצת דני שבת (”אל יצא איש ממקמו ביום השביעי”). אמנם קבלו קצת דינים כבר במרה אבל הציווי הזה על תחומים בשבת נאמרה באלוש). ואולי יש רמז לזה מהמילה ”באלוש”.

”באלוש”, אותיות: ב’, א’, ל’, ו’, ש’.
ב’, א’, ל’, ו’ – עולה למנין 39. (יש 39 אב מלכות בשבת, ולכל אחד מהם יש 39 תולדות).
ש’ – רמז לשבת

* * * * *

לשון הרע של מרגלים

פרק ל"ג פסוק י"ח:
"ויסעו מחצרת ויחנו ברתמה"
רש"י: "ע"ש לשון הרע של מרגלים..."

1. "ויחנו ברתמה"
כאן לשון רע
עולה 727
עולה 727

2. "ויסעו מחצרת ויחנו ברתמה"
בדיבת הארץ רע של מרגלים
עולה 1617 ועוד 20 אותיות עולה 1637
עולה 1637

אולי רמז לדברי חז"ל שברתמה היה פרשת המרגלים.

ועוד:
לפי פרוש רש"י שלחו את המרגלים מ"רתמה". ובמקום אחר כתוב שלחו את המרגלים
מ"קדש ברנע". לפי זה יוצא "רתמה" זה "קדש ברנע" (חזקוני).

יחנו ברתמה"
קדש ברנע
עולה 727
עולה 726

* * * * *

"ויסעו מרתמה"

פרק ל"ג פסוק י"ט:

"ויסעו מרתמה ויחנו ברמן פרץ"

רש"י: "על שם לשון הרע של מרגלים..."

לפי חז"ל המרגלים נשלחו מרתמה שעל יד קדש ברנע.

"ויסעו מרתמה" באתב"ש: פמחזף יגאיץ עולה 329

מרגלים עולה 323 ועוד 6 אותיות עולה 329

ועוד:

קדש ברנע עולה 726

"ויחנו ברתמה" עולה 727

ועוד:

"ויסעו מרתמה" עולה 837

"ויציאו דבת הארץ" עולה 825 ועוד 13 אותיות עולה 838

* * * * *

”ויחנו במקהלות”

פרק ל”ג פסוק כ”ה:
”ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת”

בעל הטורים דרש את המילים האלו:
בעל הטורים: ”במקהלות ברכו א-ל-ה-י-ם דרשינן מיניה שאפילו עוברים שבמעו אמן אמרו שירה על הים וזהו ויסעו מחרדה פירוש מחרדת מצרים שהיה נוסע אחריהם ויחנו במקהלות מלמד שנעשו קהלות קהלות לומר שירה”

וברצוני להוסיף עוד רעיון במישור הרעיוני:
”ויסעו מחרדה ויחנו במקהלת”
”ויסעו מחרדה” –
”ויסעו” – בימי החול של השבוע היהודי נוסע ורץ במלאכתו
”מחרדה” – והנסיעה בחרדה לפרנסתו ולמחייתו
ורמז:

”מחרדה” עולה 257
”מחרדה” באתב”ש: יסגקץ עולה 253
ביחד (257+253) עולה 520 ועוד 2 המילים עולה 522
מלאכתך עולה 521 ועוד המילה עולה 522
”ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך”
(וגם: ”ויסעו מחרדה” ראש תיבות, אותיות: ו’, מ’ עולה 46 למנין המילה ‘בחול’)

וגם:
כאשר היהודי כן נח קצת בימי החול של השבוע זה בחרדה:
”ויחנו בחרדה” באתב”ש: פמסטף שסגקץ עולה 822
ימי החול של השבוע עולה 822
כי כל ששת ימי השבוע דואג למלאכתו.

אבל:
”ויחנו במקהלת” –
”ויחנו” – הוא נוסע בחרדה עד השבת. אז גופו נח מלאכתו ורוחו נח כאשר מצטרף אליו
נשמה יתירה
”במקהלת” – בשבת כאשר הוא נח הוא יותר בשלוח ובשמחה ולבו יכול לפתוח בשירה,
בזמירות שבת.

ורמז:
”ויחנו במקהלת” עולה 657 ועוד 11 אותיות ועוד 2 מילים עולה 670
זמירות עולה 663 ועוד 6 אותיות ועוד המילה עולה 670

ככה זה השבוע:
”ויחנו בחרדה” ”ויסעו מחרדה” – בששת ימי השבוע
”ויחנו במקהלת” – ביום השבת.

* * * * *

”וישמע הכנעני

פרק ל”ג פסוק מ”ט :
”וישמע הכנעני מלך ערד והוא ישב בנגב בארץ כנען בבא בני ישראל”
רש”י: ”כאן למדך שמיתת אהרן היא השמועה שנסתלקו ענני כבוד וכסבור שנתנה רשות להלחם בישראל...”

1. ”וישמע הכנעני מלך ערד” עולה 995
שמת אהרן עולה 996

2. ”וישמע הכנעני מלך ערד והוא ישב בנגב בארץ כנען” עולה 1865
שמת אהרן ונסתלקו ענני הכבוד עולה 1865

* * * * *

מחנה ישראל י"ב מיל

פרק ל"ג פסוק מ"ט :

"ויחנו על הירדן מבית הישמת עד אבל השטים בערבות מואב"
רש"י: "כאן למדך שיעור מחנה ישראל י"ב מיל..."

- (1) "מבית הישמת עד אבל" עולה 1314 ועוד 14 אותיות ועוד 4 מיל עולה 1332
מרחק מחנה ישראל במדבר י"ב מיל עולה 1332
- (2) "מבית הישמת עד אבל השטים" עולה 1678
שיעור מחנה ישראל כגימל פרסה עולה 1678
- (3) "הישמת עד אבל השטים" עולה 1226 ועוד 4 מילים עולה 1230
שיעור מחנה ישראל עולה 1230
- (4) "הישמת עד אבל השטים בערבת מואב"
באתב"ש:
צמביא זק תשך צבנמי שזגשא יפתש
סוף תיבות אותיות: א', ק', ד', י', א', ש' עולה 432
יוד בית עולה 432
- (5) "ויחנו על הירדן" עולה 12
יש כאן 12 אותיות אולי רמז ל 12 מיל.
(ג' פרסה = י"ב מיל)

* * * * *

”עברים את הירדן”

פרק ל”ג פסוק נ”א:

”דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם עברים את הירדן אל ארץ כנען”
רש”י: ” שאתם עוברים את הירדן ביבשה ע”מ כן עוברים”
יהושע (ג, כ”ב): ”והודעתם את בניכם לאמר ביבשה עבר ישראל את הירדן הזה”
יהושע (ג, י”ז): ”וכל ישראל עברים בחרבה עד אשר תמו כל הגוי לעבר את הירדן”
יהושע (ד, כ”ג): ” אשר הוביש ה’ אלקיכם את מי הירדן מפניכם עד עברכם כאשר עשה ה’
אלקיכם לים סוף אשר הוביש מפנינו עד עברנו”
יהושע (ה, א’): ”אשר הוביש ה’ את מי הירדן מפני בני ישראל עד עברנו”

בני ישראל עברו את הירדן ביבשה כמו שהם עברו את ים סוף.

(1) ”בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם עברים את הירדן”

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ב’+י’, י’+ל’, ו’+ת’, א’+ס’, כ’+י’, א’+ס’, ע’+ס’, א’+ת’, ה’+ן’,

1136 עולה

1136 עולה

”וכל ישראל עברים בחרבה”

(2) ”בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם” עולה 1797 ועוד 22 אותיות עולה 1819

1819 עולה

”ביבשה עבר ישראל את הירדן הזה”

(3) ”אתם עברים את הירדן”

ראש וסוף תיבות, אותיות: א’+ס’, ע’+ס’, א’+ת’, ה’+ן’,

607 עולה

607 עולה

יעברו ביבשה

(4) ”עברים” עולה 322

הישבה עולה 322

(5) ”אל ארץ” עולה 322

הישבה עולה 322

(6) ”עברים את הירדן” עולה 992 ועוד 3 מילים עולה 995

995 עולה

”נכרתו מי הירדן”

(7) ”אלהם כי אתם” עולה 547 ועוד 9 אותיות ועוד 3 מילים עולה 559

559 עולה

”הוביש מפנינו”

(8) ”עברים” עולה 322 ועוד המילה עולה 323

323 עולה

”הוביש”

(9) ”אלהם כי אתם עברים את הירדן אל” עולה 1570

1570 עולה

”אשר הוביש ה’ את מי הירדן”

(10) "ישראל ואמרת אלהם כי אתם עברים את"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

1069 עולה י' + ל', ו' + ת', א' + ס', כ' + י', א' + ס', ע' + ס', א' + ת',

1069 עולה "הוביש ה' את מי הירדן"

(11) "אל בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם"

1852 עולה עולה 1828 ועוד 24 אותיות

1852 עולה "הוביש ה' את מי הירדן מפני בני ישראל"

* * * * *

לפי יוצאי מצרים

פרק ל"ג פסוק נ"ד:
"...לרב תרבו את נחלתו ולמעט תמעיט את נחלתו אל אשר יצא לו שמה הגורל לו יהיה
למטות אבותיהם תתנחלו"
גמרא בבא בתרא דף קי"ז עמוד א': "דתניא, ר' יאשיה אומר, ליוצאי מצרים נתחלקה
הארץ לשמות מטות אבותם ינחלו"

עולה 973 ועוד 15 אותיות עולה 988
עולה 988
יהיה למטות אבותיהם
החשבון לפי יוצאי מצרים

* * * * *

להוריש את יושבי הארץ

פרק ל"ג פסוק נ"ה:
"ואם לא תורישו את יושבי הארץ מפניכם והיה אשר תותירו מהם לשכים בעיניכם ולצנינים בצדיכם וצרו אתכם על הארץ אשר אתם יושבים בה"
הפשט של הפסוק – אם לא תורישו את עמי הארץ הם רק יפריעו לכם ויעשו לכם רע. ונשאלת השאלה:
למה צריך להגיד שיהיו 'לשכים בעיניכם' וגם 'ולצנינים בצדיכם' וגם 'וצרו אתכם'?
למה לא מספיק להגיד "וצרו אתכם"?

לפי חז"ל פרוש המילה "שכים" זה קוצים מדקרות או יתדות המנקרות עינים (רש"י). ופרוש המילה "צנינים" זה גם 'קוצים', או מחט גדול (רס"ג), או מקלות, או יתדות (יותר גדולים וחזקים מהשכים), או מהמובן 'מגן וצנה' (בעל הטורים) - קרי כלי מלחמה, או מכות בשוט (ראב"ע), או חומה סביב מקום ישוביכם - קרי שיפריעו לכם לנוע באופן חפשי מחוץ לישובים שלכם. "קוצים הסובבת אתכם לסגור ולכלוא אתכם מאין יוצא ובא" (רש"י). כי כל הזמן הם ינסו להכניע אתכם ולהחזיר את שליטתם על הארץ.

ומסביר הרמב"ן את כל הלשונות האלו ("שכים", "צנינים", "וצרו"): "אבל הכוונה בשכים בעיניכם, להטות אתכם ולא תראו ולא תבינו, כמו כי השחד יעור פקחים (שמות כ"ג, ח') וכן ולפני עור לא תתן מכשול (ויקרא י"ט, י"ד) על דעת רבותינו יאמרו כי ינקרו עיניכם להטות אתכם ולא תראו ולא תבינו וילמדו אתכם ככל תועבותיהם ולעבוד את אלוהיהם. כמו שאמר לא ישבו בארצך פן יחטיאו אותך לי כי תעבוד את אלהיהם ואחר שיהיו שכים בעיניכם ויטעו אתכם לשוב מאחרי יהיו צנינים בצדיכם שיכאיבו ויצערו אתכם לשלול ולבוז אתכם ואחר כך וצרו אתכם שילחמו בכם ויביאו אתכם במצור ואני אגלה אתכם מפניהם גלות שלימה..."

הרמב"ן מסביר משמעות הלשונות האלו כהתפתחות של הרע, מהקל עד החמור, עד שמסתים בגלות.

ואולי יש רמז לדבריו מהמילה "לשכים". כי אותיות המילה "לשכים" זה אותיות המילה 'מכשיל'. וכמו שמסביר הרמב"ן "לפני עור לא תתן מכשול" (כאלו הם יעבדו עליכם בעינים). אם תשאירו אותם, ולא תורישו אותם, הם יהיו הגורם ה'מכשיל' אתכם.

(המילה "לשכים" עולה 400, למנין המילים 'עין רע'. כאילו הם יכניסו בכם עין רע, שהם ירצו את ממונכם, ויבוזו אתכם).

"לשכים בעיניכם", ראש תיבות, אותיות: 'ל', 'ב', 'המילה 'לב'. "ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", לא רק שתתרו אחרי עיניכם, אתם גם תתרו אחרי לבבכם, קרי ה'מכשיל' הזה יכשיל אתכם גם בלבכם.

המילה "ולצננים" (כתב חסר) עולה 276 - למנין המילה 'לקוצים' וגם למילה 'רוע'.
"ולצננים בצדיכם" - להפריע ולהרע לכם (כמו קוץ שמכאיב - הכאב לא עובר עד שאתה מוציא אותו).

ובספר יהושע (כ"ג, י"ג) כתוב:

"וְהָיוּ לְכֶם לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ, וּלְשֵׁטֶט בְּצַדֵיכֶם וּלְצַנְנִים בְּעֵינֵיכֶם"
גם שמה המילה "ולצננים" (כתב חסר) עולה ל276 - למנין המילה 'לקוצים'.

* * * * *

”אשר ינחלו את הארץ”

פרק ל”ד פסוק י”ז:

”אלה שמות האנשים אשר ינחלו לכם את הארץ....”

מונה כאן התורה ראשי המטות אשר יהיו אחראים לחלוקת הארץ (בעבר הירדן המערבי, ארץ כנען) למשפחות השבטים.

זה סדר המטות:

מטה יהודה, מטה בני שמעון, מטה בנימין, מטה דן, מטה מנשה, מטה אפרים, מטה זבולן, מטה יששכר, מטה אשר, מטה נפתלי.

והסדר הזה אומר דרשני, כי הסדר הזה:

חזקוני: ”אנו לפי התולדה, ולא לפי הדגלים, ולא לפי הגבירות”

ומסביר:

חזקוני: ”כאן נמנה בנימין שלישי לשבטים לפי שלושת שבטים אלו עתידין לתת נחלה בבת אחת ללויים כדכתיב בספר יהושע...”

חזקוני מאיר עינינו לעובדה שסדר שלושת המטות הראשונים, יהודה, שמעון, ובנימין זה אותו הסדר הכתוב בספר יהושע (פרק כ”א, פסוק ד’) שנתנו השבטים האלו מעריהם ערי מקלט ללויים.

ונראה להגיד:

כל סדר המטות בפרשת מסעי של האנשים שינחלו את הארץ קשור לעניין נתינת ערי המקלט ללויים עם שנויים דקים בגלל עניינים של כבוד וחשיבות.

ואסביר:

בספר יהושע (פרק כ”א פסוקים א’-ס’) מפורט סדר נתינת ערי המקלט ללויים.

למטה לוי שלוש משפחות, משפחת קהת (הכוללת כהנים וגם לויים), משפחת גרשוני, ומשפחת מררי.

משפחת קהת קבלה ערי מקלט ראשונה. הכהנים שבהם קבלו סה”כ 13 ערי מקלט ממטה יהודה, ממטה שמעון וממטה בנימין. בדיוק לפי הסדר הכתוב בפרשת מסעי (לפי פירוש חזקוני).

יתר משפחת קהת (רק לויים) קבלו ערי מקלט ממטה דן, ממטה אפרים וממטה מנשה. ואלו אותם המטות, עם שינוי דק בסדר שלהם, שכתובים בפרשת מסעי בחלוקת הארץ.

אחרי נתינת ערי מקלט למשפחת קהת, נתנו ערי מקלט למשפחת גרשוני.

והם קבלו ערי מקלט ממטה יששכר, ממטה אשר וממטה נפתלי.

בדיוק לפי הסדר בפרשת מסעי בחלוקת הארץ. אלא שבפרשת מסעי בחלוקת הארץ, שלושת המטות האלו כתובים אחרונים, ואילו בספר יהושע הם היו השניים שקבלו ערי מקלט ולפני משפחת מררי.

משפחת מררי הכתובה אחרונה בנתינת ערי מקלט קבלו 2 ערים ממטה זבולן (ועוד 8, 4 ממטה ראובן, ו1 ממטה גד, אבל המטות האלו לא כתובים בפרשת מסעי כי מטה ראובן ומטה גד קבלו נחלתם מעבר לירדן מזרחה והם לא היו בחלוקת הארץ מעבד לירדן מערבה). גם כאן סדר המטות בדיוק לפי ספר מסעי. אלא שבספר מסעי מטה זבולן כתוב לפני שלושת המטות

השייכים לנתינת ערי מקלט למשפחת גרשוני (יששכר, אשר, נפתלי). בספר מסעי הקדימה התורה את המטות השייכים למשפחת מררי לפני המטות השייכים למשפחת גרשוני.

ונראה לנגיד:

למרות שלמטה לוי לא הייתה נחלה (חלק) בארץ, כן היו להם ערי מקלט. וחלוקת ערי המקלט למשפחות הלויים זה כחלק מחלוקת הארץ למשפחות השבטים. ולפי זה הסדר בפרשת מסעי (בחלוקת הארץ) קשור לחלוקת ערי מקלט למטה לוי.

ונשאו 2 דברים להסביר:

- למה הקדים הכתוב בפרשת מסעי את המטה השייך למשפחת מררי (זבולן) לפני המטות השייכים למשפחת גרשוני (יששכר, אשר, נפתלי)?
- למה הקדים הכתוב בפרשת מסעי מטה מנשה למטה אפרים?

ונראה להגיד שנוסף על הסדר של נתינת ערי מקלט ללויים יש עניינים של כבוד. יש עניין של כבוד האמהות, קרי להקדים מטות השייכים לגבירות (לאה ורחל) למטות השייכים לשפחות (בלהה, וזלפה), וגם להקדים לאלו השייכים לבני בניהם של הגבירות (כמו בני יוסף, אפרים ומנשה).
ויש עניין כבוד של בכור (כמו מנשה לפני אפרים שהיה מנשה הבכור. וגם הבכור מקבל כפול בנחלה).

לפי זה רואים שבפרשת מסעי יש קבוצות של מטות בהתאם לחלוקת ערי המקלט למשפחות הלויים. והם:

קבוצת מטות שנתנו ערי מקלט לכהני משפחת קהת: יהודה, שמעון, ובנימין
קבוצת מטות שנתנו ערי מקלט ליתר הלויים ממשפחת קהת: דן, מנשה, ואפרים
קבוצת מטות שנתנו ערי מקלט למשפחת מררי: מטה זבולן
קבוצת מטות שנתנו ערי מקלט למשפחת גרשוני: יששכר, אשר, ונפתלי

בכל הקבוצות של המטות בפרשת מסעי רואים שקבוצת המטות השייכים לגבירות כתובים לפני המטות השייכים לשפחות.
ולפי:

מטות יהודה, שמעון, ובנימין – כאן כולם מהגבירות (יהודה, שמעון, ובנימין) והקדים יהודה ושמעון בני לאה לפני בנימין בנה של רחל.

מטות דן, מנשה, אפרים – הקדים דן בנה של בלהה לבניו של יוסף (לפני בני בנים של הגבירות) וגם הקדים מנשה לאפרים בגלל שמנשה הוא הבכור. ובחלוקת הארץ הבכורים קבלו חלק כפול.

מטה זבולן – הקדים החלוקה השייכת למטה מררי כי זבולן בן לאה (כבוד הגבירות) לעומת החלוקה למטה גרשוני (מטות יששכר, אשר, ונפתלי) כי יש ביניהם גם מטות מהשפחות.

(ואם ניקח בחשבון שמשפחת מררי קיבל גם 4 ערי מקלט ממטה דן ו4 ערי מקלט ממטה גד, רואים שלמשפחת מררי יש 2 מטות השייכים לגבירות ואחד השייך לשפחות. ואם כבוד הגבירות קובע, אז בפרשת מסעי משפחת מררי באה לפני משפחת גרשוני. כי אצל הגרשוני יש רק מטה אחד מהגבירות ושניים מהשפחות שנתנו להם ערי מקלט)

מטות יששכר, אשר, נפתלי – אלו מטות שנתנו ערי מקלט למשפחת גרשון. ובא אחרי המטה שנתן ערי מקלט למשפחת מררי. כי למרות שיש בה מטה יששכר (בן לאה) יש בה גם מטות של אשר ונפתלי, בנים של השפחות.

בסיכום:

נראה להגיד שסדר המטות בחלוקת הארץ בפרשת מסעי הולך לפי סדר נתינת ערי המקלט הכתוב בספר יהושע (פרק כ"א) עם שנויים דקים לפי עדיפות לאמהות על השפחות ולפי כבוד של בכור.

ביחד עם הפירוש של חזקוני כתבתי מה שראיתי. ונראה שזה מסביר את הסדר בפרשת מסעי. אבל קטונתי מלדעת אם מה שכתבתי זה באמת הסיבה לסדר. ויבוא חכמים ויתנו את דעתם.

* * * * *

ערי הלויים

פרק ל"ה פסוק ד':
"ומגרשי הערים אשר תתנו ללויים מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב"
גמרא ערובין דף נ"ז עמוד א': "דברי ר' מאיר נותנין קרפף לעיר"
קרפף זה צד של שדה ששטחו מכיל 5000 סאה תבואה.
(וזה 70 אמה ועוד כצאת, בערך 0.7 אמה).

1. "מקיר העיר" עולה 635
צד שדה ה' אלפים סאה עולה 635

2. "וחוצה" עולה 115 ועוד המילה עולה 116
ע' אמה עולה 116

* * * * *

ערי מקלט

פרק ל"ה פסוק ד':

"ומגרשי הערים אשר תתנו ללויים מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב"

קיר באתב"ש: **זמג** עולה 47

הגבול עולה 46 ועוד המילה עולה 47

לרמוז:

בערי המקלט שכתוב בהם "מקיר העיר וחוצה" פירושה 'מגבול העיר'.
כי לערי מקלט לא היו חומות.

* * * * *

ערי הלויים

פרק ל"ה פסוק ה':
"ומדתם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה ואת פאת נגב אלפים באמה ואת פאת ים אלפים באמה ואת פאת צפון אלפים באמה והעיר בתוך..."
גמרא ערובין דף נ"ז עמוד א': "דברי ר' מאיר נותנים קרפף לעיר"

1. "ומדתם" עולה 490
לקרפף עולה 490

2. "ומדתם מחוץ" עולה 634 ועוד 9 אותיות עולה 643
ע' אמה ומאית ע' עולה 643

70 אמה היא בערך שורש ריבועי של שדה ששטחו 5000 אמות מרובעות (קרפף). שורש $5000 = 70.71067812$
מאית של שבעים (0.7), היא המספר הקרוב ביותר לשארית שנמצא מעל 70 בשורש 5000 (0.71067812).

בשורש 5000, 0.70 הינו קירוב עם הפרש פחות מ שטות, $(1/6)$,
מ 0.710678121
 $0.01 > 70.71067812 / 0.71067812$

* * * * *

הירושה אינה חוזרת ביובל

פרק ל"ו פסוק ד':

"ואם יהיה היבל לבני ישראל ונוספה נחלתן על נחלת המטה אשר תהיינה להם..."
רש"י: "כלומר, אין זו מכירה שחוזרת ביובל, שהירושה אינה חוזרת..."
(ראה גמרא ירושלמי מסכת כתובות פ"ט, ה"א)

"יהיה היבל לבני ישראל ונוספה נחלתן על נחלת המטה" עולה 2102

ועוד 38 אותיות ועוד 9 מילים עולה 2149

עולה 2149

ירושה של תורה אינה חוזרת

* * * * *